

skola utnyttjas för att låta befattningshavare genomgå kurser inom arbetsstudieområdet samt kurser avseende databehandlingsmaskiner, hålkortsmaskiner m. m.

Departementschefen

Anslagsposten till expenser torde kunna upptagas till 92 100 (+ 6 000) kronor, varav 4 200 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 87 900 kronor till övriga expenser. Då emellertid posterna till sjukvård samt till reseersättningar på grund av belastningen kan nedräknas med 1 000 respektive 5 000 kronor, skulle anslaget för nästa budgetår kunna uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 229 600 kronor.

[33] 31. *Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	70 000	158 060
1956/57 (statsliggaren s. 439)	150 000	
1957/58 (förslag)	200 000	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget, som är avsett för bestridande av kostnader för försöksverksamhet i samband med nämndens organisationsundersökningar inom den civila och militära statsförvaltningen, för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor. Av den försöksverksamhet, som kan bli aktuell under budgetåret 1957/58, nämner organisationsnämnden särskilt undersökningar beträffande folkbokföringsväsendet och uppborðsväsendet samt bilregistreringen.

Departementschefen

För anslagets användning under budgetåren 1954/55 och 1955/56 har en utförlig redogörelse lämnats vid anmälan av anslagsbehovet i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 55 och 56), vartill torde få hänvisas. Vad angår utnyttjandet av de för innevarande budgetår anvisade medlen, 150 000 kronor, vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 juli 1956 ställt 125 000 kronor till nämndens disposition för bestridande av kostnaderna för de vid länsstyrelsen i Jönköpings län bedrivna försöken med hålkortssystem inom folkbokförings- och uppborðsväsendet. För en fortsatt försöksverksamhet därstädes under hela eller större delen av budgetåret erfordras med all säkerhet återstående belopp 25 000 kronor. Eventuellt kan ytterligare tillskott komma att bli behövt.

Vidkommande medelsbehovet för budgetåret 1957/58 skulle enbart en fortsatt försöksverksamhet i Jönköpings län under året kräva hela det av nämnden äskade beloppet. Det är emellertid ännu ovisst, i vilken omfattning

verksamheten i fortsättningen kommer att bedrivas. Även om försöken skulle inskränkas och sålunda bli mindre kostnadskrävande än nyss sagts, anser jag det dock lämpligt, att anslaget upptages i enlighet med nämndens hemställan. Man erhåller därigenom en marginal för andra angelägna försök, som kan komma att aktualiseras.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[34] **32. Valutakontoret: Avlöningar**

Förevarande anslag har å riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 1 075 000 kronor, varjämte till Valutakontoret: Omkostnader anvisats ett anslag av 150 000 kronor (statsliggaren s. 439 och 440).

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 18 maj 1956 har tre sakkunniga tillkallats med uppdrag att verkställa en översyn i vissa hänseenden av valutalagstiftningen. De sakkunniga har bland annat att närmare överväga frågan om besvär förfarandet i valutaärenden vid en i direktiven för de sakkunniga förutsatt överflyttning av handläggningen av dessa ärenden till riksbanken. Under december 1956 har de sakkunniga avgivit förslag i ämnet. Till förslaget har slutlig ställning ännu icke kunnat tagas. Jag vill därför förorda, att förenämnda båda anslag i riksstatsförslaget för budgetåret 1957/58 upptages med allenast preliminärt beräknade belopp, vilka torde kunna bestämmas till 100 kronor för vardera anslaget.

Beträffande omkostnadsanslaget gör jag hemställan under nästföljande punkt. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 beräkna ett förslagsanslag av 100 kronor.

[35] **33. Valutakontoret: Omkostnader.** Under återopande av vad jag anför under föregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 beräkna ett förslagsanslag av 100 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen

[36] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generallullstyrelsen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 470 000	2 606 270
1956/57 (statsliggaren s. 440)	2 760 000	
1957/58 (förslag)	3 005 000	

Generallullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 275 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
a) 1 byrådirektör Ca 31	27 420
b) 1 byråsekreterare Ca 25 } c) 2 kammarskrivare Ca 21 } d) 1 kansliskrivare Ca 15 }	59 472
e) 1 ingenjör Ce 23	17 532
f) 1 kontorist Ca 13	11 832
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 byrådirektör Ca 31 — Ca 33	1 704
b) 1 revisor Ca 25 — förste revisor Ca 27	2 124
c) 1 kanslibitråde Ca 11 — kontorist Ca 13	852
d) 1 kontorist Ce 13 — Ca 13	—
e) 2 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—
3. Omräkning	154 064
	<hr/> 275 000

M o t i v

1. a) För kontroll å varors tullvärden inrättades 1934 inom tullbehandlingsbyrån ett tullvärdekontor, vars arbete närmast under byråchefen leds av en byråinspektör i Ca 27. Förutom byråinspektören har å kontoret i allmänhet tjänstgjort en kammarskrivare samt erforderlig biträdespersonal. Ärenden angående värdeberäkning, som icke sammanhänger med värdekontroll i egentlig mening, exempelvis besvärärenden, har alltefter personaltillgång och andra omständigheter handlagts å kontoret eller å byråns allmänna avdelning. Generallullstyrelsen erinrar om att värdetullar sedan tillkomsten av denna organisation kommit till användning i avsevärt ökad utsträckning. Såsom ett mått på denna ökning anger styrelsen, att dessa tullar år 1936 omfattade cirka 16 procent av tulluppbörden mot för närvarande cirka 64 procent. Värdetullarnas absoluta belopp har stigit från 25 till 400 miljoner kronor. Antalet till tullvärdekontoret inkomna duplett fakturor har ökat från 100 000 till 600 000 samtidigt som kontoret i ökad utsträckning

har måst tillhandagå med råd och upplysningar i värdefrågor. Styrelsen nämner även i detta sammanhang, att tullverket erhållit ökade befogenheter i fråga om fastställande av varors tullpliktiga värde. Vidare har kontoret fått sig ålagt att handlägga ärenden rörande kontroll å värdet av varor, som vid införsel är underkastade skatt enligt gällande bestämmelser om varus katt, pälsvaruskatt och försäljningsskatt. Ansvällningen av de på tullvärdekontoret ankommande arbetsuppgifterna har enligt styrelsen medfört, att den egentliga värdekontrollen på senare tid icke kunnat få på långt när den omfattning som förutsattes vid kontorets inrättande. Med hänsyn till betydelsen icke minst ur näringslivets synpunkt av en effektiv värdekontroll framstår det, i synnerhet efter de år 1955 vidtagna tulländringarna, som en nödvändighet, att tullvärdekontoret får en starkare organisation och en mera självständig ställning. Enligt styrelsens uppfattning bör detta i första hand ske genom inrättande av en tjänst som byrådirektör i Ca 31. Innehavaren av denna tjänst skall vara chef för kontoret samt ha till uppgift att i styrelsen föredraga, förutom sådana ärenden angående värdekontroll, vilkas föredragning nu ankommer på den tidigare nämnde byråinspektören, även andra värdeärenden, i den mån icke tullbehandlingsbyråchefen med hänsyn till deras principiella karaktär själv bör verkställa föredragningen.

b)—d) Arbetet å kanslibyråns författningsavdelning består i utgivning av publikationerna Tullverkets författningssamling och Kungl. Generaltullstyrelsens meddelanden samt utarbetande av manuskript m. m. till tullverkets författningshandböcker. Föreståndare för författningsavdelningen är en å personalförteckningen för generaltullstyrelsen upptagen förste byråsekreterare i lönegrad Ca 29. Övrig å avdelningen tjänstgörande personal tillhör centraltullkammaren i Stockholm. Denna personal utgöres av fyra kammarskrivare, varav en med halvtidstjänstgöring, samt en extra ordinarie kontorist.

Avdelningens föreståndare måste anlitas för åtskilliga utredningsuppdrag och kan därför ej ensam leda avdelningens arbete och ta ställning till den stora mängden författnings- och redigeringspörsmål av mera kvalificerad art. Ej heller är det möjligt för föreståndaren att ensam medhinna den tidskrävande genomgång och kontroll av handboksmanuskripten, som oundgängligen erfordras, innan manuskripten avlämnas till sättning. En av kammarskrivarna har därför ålagts att biträda föreståndaren i dennes göromål. Denne kammarskrivare är även föreståndarens vikarie under tid, då föreståndaren icke uppehåller sin tjänst. Den tjänsteman, som sålunda tages i anspråk som ställföreträdare och vikarie för avdelningsföreståndaren, måste äga, förutom en ingående kännedom om tullförfattningarna och viss allmän författningskunskap, god organisationsförmåga och andra för ledningen av arbetet erforderliga egenskaper. Han har därför förordnats att förträta på byråsekreterare ankommande göromål. Av övriga tre å avdelningen tjänstgörande kammarskrivare är två till huvudsaklig del sysselsatta med utarbetande av manuskript till tullverkets författningshandböcker och an-

nat arbete i samband med handböckernas utgivning, medan den tredje i regel handhar utgivningen av ändringsblad till redan utkomna lösblads-handböcker och i övrigt biträder med annat å avdelningen förekommande arbete. Kontoristen åvilar huvudsakligen redigeringen av förutnämnda båda publikationer, utarbetande av kronologiskt register och sakregister till författningssamlingen samt av sakregister till meddelandena samt slutligen korrekturläsning. Dessa arbetsuppgifter förutsätter god kännedom om tullförfattningarna, gott omdöme och anlag för redigeringsarbete och har ansetts vara av så kvalificerad art, att de under en följd av år utförts av kammarskrivarutbildad personal. Kontoristen har förordnats att bestrida på kansliskrivare ankommande göromål.

Den nuvarande organisationen av författningsavdelningen är endast provisorisk. Det är numera möjligt att överblicka det stadigvarande behovet av personal å avdelningen. Denna bör därför erhålla en fastare organisation. Å avdelningen torde bära inrättas en byråsekreterartjänst i Ca 25 och en kansliskrivartjänst i Ca 15. Innehavarna av dessa tjänster skulle fullgöra de arbetsuppgifter, vilka enligt vad nyss sagts ankommer på avdelningsföreståndarens ställföreträdare respektive kontoristen. Härjämte bör avdelningen tillföras två kammarskrivartjänster i lönegrad Ca 21. Två sådana tjänster föreslås därför skola överföras från lokaltullförvaltningen till generaltullstyrelsen.

e) Genom utbyggandet av tullverkets förbindelsetjänst bör gränschefen enligt styrelsens uppfattning ha tillgång till en kompetent radiotekniker. Styrelsen föreslår därför, att medel anvisas för anställande av en ingenjör i 23 lönegraden.

Ett bifall till de under 1. a) — e) framförda förslagen skulle medföra en minskning av medelsbehovet under avlöningsanslaget till befattningshavare å tullstaten med tillhoppa 77 292 kronor.

f) Den fortgående ökningen av restitutionsrörelsen har nödvändiggjort en omläggning av granskningsarbetet, varvid vissa arbetsuppgifter överflyttats från revisorer till biträdespersonal. Under innevarande år har sålunda tillskapats två särskilda biträdeslotter. Varje lott står under ledning av en kontorist och har att självständigt kontrollera, att i restitutionsansökningar lämnade uppgifter överensstämmer med tullmyndigheternas redogörelsehandlingar, att verkställa sifferkontroll samt att göra anteckningar i nämnda redogörelsehandlingar om kvantiteter, för vilka restitution ifrågasättes, och om restitutionsbelopp. För riktigheten av sagda arbete svarar föreståndaren för biträdeslotten. Det har nu visat sig nödvändigt att inrätta en tredje biträdeslott, bestående av två biträden. Denna lott har samma arbetsuppgifter som de tidigare inrättade och bör med hänsyn härtill förestås av en kontorist. Styrelsen hemställer därför att en kontoristtjänst måtte nyinrättas.

2. a) Ifrågavarande byrådirektör är föreståndare för tullverkets huvudlaboratorium inom tullbehandlingsbyrån. Laboratoriet har liksom tullbehandlingsbyrån i övrigt i hög grad påverkats av de senare årens trafikut-

veckling. Vidare har kemiska varuundersökningar och därmed sammanhängande klassifikationsproblem kommit att spela en allt större roll vid tulltaxans tillämpning, en utveckling, som kommer att ytterligare accentueras genom den väntade övergången till en ny tulltaxa. Den här angivna utvecklingen ställer ökade krav på laboratoriet och särskilt på dess ledning. Härtill kommer att nya tjänsteuppgifter efter tjänsteförteckningsrevisionens genomförande tillförts föreståndartjänsten. Det anförda i förening med de även i övrigt allt mera stegrade kraven på föreståndaren för huvudlaboratoriet anser styrelsen till fullo motivera en uppflyttning av tjänsten till lönegrad Ca 33.

b) I statskrivelsen för budgetåret 1956/57 anförde styrelsen (se 1956: VII ht s. 57 och 58), att genomförandet från och med den 1 januari 1956 av ett för de lokala tullmyndigheterna arbetsbesparande nytt redovisningssystem påkallade viss omläggning av arbetet å kameralbyråns revisionskontor. Styrelsens i anledning därav gjorda hemställan om inrättande av en ny tjänst såsom förste revisor i Ca 27 bifölls icke i vidare mån än att en ny tjänst såsom revisor i Ca 25 inrättades å byrån. Hittills vunna erfarenheter visar enligt styrelsen, att de skäl som tidigare framförts för tjänstens placering i 27 lönegraden var bärande.

c) Styrelsen åligger bland annat att på begäran tillhandahålla handelsstatistiska uppgifter till privata firmor och personer. Arbetet med att upprätta ifrågavarande uppgifter förestås av innehavaren av den till uppflyttning föreslagna kanslibiträdestjänsten, som till sitt biträde har ett, tidvis två kontorsbiträden samt härutöver erforderlig personal för maskinskrivning och tabellering. På kanslibiträdet ankommer bland annat att avgöra hur begärda uppgifter enklast skall utarbetas, bestämma hur uppgifterna skall uppställas för att giva önskvärd överskådlighet, kontrollera och registrera uppgifterna, beräkna och debitera ersättning för utarbetandet av desamma samt att besvara telefonförfrågningar från allmänheten angående handelsstatistiken. Arbetsuppgifterna motiverar enligt styrelsens mening den föreslagna uppflyttningen.

d) Hos styrelsen finns för närvarande tre extra ordinarie kontoristtjänster och tre extra ordinarie kanslibiträdestjänster. Innehavaren av en av kontoristtjänsterna har erhållit förordnande å tjänsten år 1953. Enär ett stadigvarande behov föreligger av denna tjänst, torde den böra ordinariesättas från och med nästa budgetår. Därvid kan en ordinarie kanslibiträdestjänst, som för närvarande icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

e) För att styrelsen skall kunna till tjänster som kontorsbiträde befordra sådana tjänstemän hos styrelsen, som enligt grunderna för reglerad befordringsgång för biträden för skriv- och kontorsgöromål bör ifrågakomma till kontorsbiträdestjänster, erfordras under nästa budgetår, utöver då lediga kontorsbiträdestjänster, ytterligare två sådana tjänster.

I personalförteckningarna för styrelsen och tullstaten är upptagna kamarskrivartjänster i lönegraderna 19 och 21. Enär det tid efter annan kan

uppkomma behov av att utbyta kammarskrivartjänst i Ca 19 hos styrelsen mot kammarskrivartjänst i Ca 21 å tullstaten och omvänt, hemställer styrelsen om bemyndigande att verkställa sådant utbyte.

Yttrande

Statens lönenämnd. Den föreslagna personalförstärkningen för tullbehandlingensbyråns tullvärdekontor bör enligt lönenämndens mening ske genom inrättande av en tjänst i högst 29 lönegraden. Nämnden ifrågasätter emellertid, huruvida icke — vid bifall härtill — löneställningen för byråinspektören å kontoret bör bli föremål för omprövning. Nämnden kan icke tillstyrka lönegradsuppflyttning av tjänsten som byrådirektör å förenämnda byrå. Övriga förslag har icke givit nämnden anledning till erinran.

Departementschefen

De av generaltullstyrelsen framställda yrkandena om personalförändringar kan jag godtaga utom i vad avser förslaget om inrättande av en befattning som byrådirektör i Ca 31.

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde en tjänst som revisor i Ca 25 förändras till befattning som förste revisor i Ca 27. Av övriga förslag till tjänsteförändringar kan jag endast biträda ämbetsverkets hemställan om ordinariesättning av ytterligare två kontorsbiträdestjänster.

Därest riksdagen inte har något att erinra häremot, torde styrelsen av Kungl. Maj:t böra lämnas det begärda bemyndigandet att utbyta vissa kammarskrivartjänster mellan styrelsen och tullstaten och omvänt. Därvid bör styrelsen åläggas att inför Kungl. Maj:t budgetårsvis redovisa i vilken utsträckning bemyndigandet utnyttjats.

Med godtagande av styrelsens förslag till omräkning beräknar jag anslaget på följande sätt:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 643 500 (+ 77 800) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 500 kronor;

avlöningar till tillfälliga biträden m. m. vid statistiska avdelningen oförändrat 21 200 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 646 700 (+ 9 100) kronor;

rörligt tillägg 692 100 (+ 158 100) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 3 005 000 (+ 245 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i generaltullstyrelsens personalförteckning företaga de ändringar som följer av det anförda;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 643 500
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till tillfälliga biträden m. m. vid statistiska avdelningen, <i>förslagsvis</i>	21 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	646 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	692 100
<hr/>	
Summa kronor 3 005 000	

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 005 000 kronor.

[37] 2. *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare å tullstaten*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	48 748 000	52 293 860
1956/57 (statsliggaren s. 441) ...	52 297 000	
1957/58 (förslag)	55 693 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget ökas med 3 563 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Uppflyttning i lönegrad av vissa tullförvaltartjänster	+ 21 096
2. Inrättande av	
a) 1 tullöverkontrollörstjänst i Ca 27 vid taxekontoret i Göteborg i utbyte mot 1 tullkontrollörstjänst i Ca 25	+ 2 112
b) 10 tullkontrollörstjänster i Ca 25 vid lokaltullförvaltningen	+ 64 320
c) 15 förste tullkontoristtjänster i Ca 19	+ 48 960
d) 2 tullmästartjänster i Ca 19 vid centraltullkammaren i Stockholm respektive tullkammaren i Uddevalla i utbyte mot 2 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17	+ 3 300
e) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid tullkammaren i Haparanda, varvid 1 tulluppsyningsmanstjänst i Ca 13 indrages	+ 3 840
f) 5 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17 vid centraltullkammaren i Stockholm respektive tullkamrarna i Södertälje, Hälsingborg, Trelleborg och Gävle, varvid 5 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 indrages	+ 10 200
g) 2 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17 vid centraltullkammaren i Malmö i utbyte mot 2 förste tulluppsyningsmanstjänster i Ca 15	+ 2 232
h) 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17 vid tullstationen i Smögen, varvid 1 kustuppsyningsmanstjänst i Ca 13 indrages,	

	Ökning eller minskning
ävensom 3 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 i utbyte mot 3 kustuppsyningsmanstjänster i samma lönegrad	+ 1 956
i) 1 tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, 3 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 och 1 tullvaktjänst i Ca 10 vid en föreslagna tullstation i Hönö-Klova i utbyte mot 1 kustöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, 3 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 13 och 1 kustvaktjänst i Ca 10	—
j) 35 förste tulluppsyningsmanstjänster i Ca 15, varvid 35 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 indrages	+ 30 240
k) 70 tulluppsyningsmanstjänster i Ce 13	+ 22 680
l) 2 kansli skrivartjänster i Ca 15 och 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 för kassagöromål	+ 28 812
m) 3 kontoristtjänster i Ca 13 vid centraltullkammaren i Stockholm respektive tullkamrarna i Landskrona och Gävle	+ 28 296
n) 3 kontoristtjänster i Ca 13 vid centraltullkammaren i Göteborg respektive tullkamrarna i Halmstad och Västerås i utbyte mot 3 kanslibiträdestjänster i Ca 11	+ 2 448
o) 4 tullkontrollörstjänster i Ce 25 å kustdistriktschefsexpeditionerna	+ 7 104
p) 3 kustöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17 i utbyte mot 3 förste kustuppsyningsmanstjänster i Ca 15	+ 3 528
q) 1 kustöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, varvid 1 förste kustuppsyningsmanstjänst i Ca 15 och 1 kustvaktjänst i Ca 10 indrages	— 8 352
r) 3 förste kustuppsyningsmanstjänster i Ca 15 i utbyte mot 3 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 13	+ 2 592
s) 15 kustuppsyningsmanstjänster i Ce 13	+ 4 860
t) 1 tullkontrollörstjänst i Ce 25 vid gränstullkammaren i Karlstad	+ 2 040
u) 1 gränsöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17 vid gränsposteringen Svinesund, varvid 1 gränsuppsyningsmanstjänst i Ca 13 indrages	+ 1 956
3. Utökning av den icke-ordinarie personalen	+ 260 000
4. Ordinariesättning av 7 kontoristtjänster i Ce 13 och 24 kanslibiträdestjänster i Ce 11	—
5. Minskning till följd av inrättande av vissa nya tjänster hos generaltullstyrelsen	— 77 292
6. Omräkning	+ 3 096 072
	<hr/> + 3 563 000

M o t i v

1. Generaltullstyrelsen erinrar om vad styrelsen i 1955 års statskrivelse anfört rörande uppflyttning till närmast högre tullförvaltargrad av i första

rummet tullförvaltartjänsterna i Nyköping, Eskilstuna, Karlshamn, Örn-sköldsvik, Piteå, Simrishamn och Sölvesborg samt i andra hand av motsvarande tjänster i Oskarshamn, Skellefteå, Umeå och Visby (se 1956: VII ht s. 63). I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen emellertid endast uppflyttning av tjänsten i Nyköping. Vidare erinras om vad lönenämnden anförde i anledning av det poängsystem styrelsen hade utarbetat och åberopade till stöd för sin hemställan (s. 69). I nu förevarande sammanhang framhåller styrelsen, att de framräknade poängtalerna i princip bör betraktas och behandlas endast som hjälpmedel vid klassificeringsarbetet. Tullförvaltarnas lönegradsplacering bör sålunda icke ske enbart med utgångspunkt från de framräknade poängtalerna, utan den bör även bedömas erfarenhetsmässigt under beaktande av de speciella förhållandena, som kan vara rådande vid olika tullanstalter och som icke kommer till synes i poängtalerna. Styrelsen anser alltjämt, att starka skäl talar för en uppflyttning av de återstående tullförvaltartjänsterna. En förnyad poängberäkning avseende rörelsens omfattning vid tullkamrarna år 1955, som företagits inom styrelsen, ger enligt styrelsens mening stöd för en sådan uppfattning. Styrelsen hemställer sålunda, att tullförvaltartjänsterna i Eskilstuna, Karlshamn, Örn-sköldsvik, Oskarshamn, Umeå, Skellefteå och Visby uppflyttas från lönegrad Ca 25 till lönegrad Ca 27 samt att tullförvaltartjänsterna i Piteå, Simrishamn och Sölvesborg uppflyttas från lönegrad Ca 23 till lönegrad Ca 25.

2. a) Innehavaren av här ifrågakvarande tjänst förestår och leder arbetet vid taxekontorets provsamling vid centraltullkammaren i Göteborg. Under de senaste åren har nya varuslag i stor utsträckning förts i marknaden. De allt starkare växlingarna i typer av varor ställer ökade krav på föreståndaren för samlingen. Arbetsbelastningen har ungefär fördubblats sedan år 1950, och personalen har till följd härav utökats med en förste kammarskrivare och ett kanslibiträde. Beslutanderätten i vissa ärenden angående restitution eller befrielse från erläggande av tull m. m. vid oriktig avgiftsberäkning har av styrelsen delegerats till distrikttullanstalterna. Flertalet sådana ärenden vid centraltullkammaren bereds av innehavaren av förevarande tjänst. Den nuvarande lönegradsplaceringen av tjänsten synes icke vara skäligen med hänsyn till vikten och betydelsen av de med tjänsten förknipade arbetsuppgifterna, vilka är mer kvalificerade än sådana, som i allmänhet ankommer på tullkontrollörer. Motsvarande tjänst vid centraltullkammaren i Stockholm är placerad i lönegrad Ca 27.

b) Styrelsen betonar, att trafikstegringen medfört ökad arbetsbelastning för den med tulltaxeringen och kamerala göromål sysselsatta personalen. Då tillgången på kammarskrivarutbildad personal sedan länge varit knapp, har man jämsides med andra rationaliserings- och förenklingåtgärder sökt utnyttja icke-kammarskrivarutbildad personal i ökad utsträckning. Detta medför i sin tur behov av ökad kontroll och förstärkt arbetsledning. För tulltaxeringsarbetet har det vidare visat sig önskvärt att utöka den kvalificerade personalen för övertagande av mera invecklade och tidsödande utredningar, som hör till tulltaxeringsarbetet, och därvid bringa arbetet vid

tulltaxeringsexpeditionerna att flyta jämnare. Häremot kan invändas att man i avvaktan på fastställandet av en ny tulltaxa och erfarenheterna från dennas tillämpning bör vara försiktig med en utökning av tulltaxepersonalen. Å andra sidan kommer en övergång till en ny taxa att för lång tid framåt medföra betydande efterverkningar. Det är därför enligt styrelsens mening så mycket mera nödvändigt, att organisationen icke är för svagt utrustad redan för nuläget. På grund av det anförda föreslås nyinrättande av åtminstone tio nya tullkontrollörstjänster. Vid bifall härtill räknar styrelsen med att kunna tillgodose även det behov av en ny tullkontrollörstjänst vid vardera av centraltullkammaren i Malmö och tullkammaren i Linköping, som anmäldes i 1955 års statförslag.

c) Såsom nyss antytts har tulltaxerings- och kamerala göromål i ökad utsträckning anförtrotts åt icke-kammarskrivarutbildad personal, främst tullkontorist- och biträdespersonal. Denna åtgärd i förening med den allmänna trafikstegringen påkallar en förstärkning av ifrågavarande personal. Vad särskilt tullkontoristpersonalen beträffar har en förskjutning ägt rum av arbetsförhållandena i riktning mot en mångsidigare och mera kvalificerad användning. Detta bör föranleda en förstärkning med 15 förste tullkontoristtjänster.

d) Vid sjötullavdelningens bevakningsavdelning Drottsgården inom centraltullkammaren i Stockholm svarar en tullmästare bland annat för bevakningens ordnande inom hela tullhamnen å annan tid än tullkontrolltid. Denna uppgift, i vilken ingår även postering av erforderlig personal, har under senare år blivit allt mer krävande, vilket sammanhänger med att bevakningspersonalen vid centraltullkammaren minskats samtidigt som trafiken ökat avsevärt i omfattning. Tullmästaren kan numera endast i jämförelsevis ringa utsträckning ägna sig åt ledningen av bevakningsavdelningens verksamhet. Större delen av de göromål, som innefattas i denna uppgift, har i stället uppdragits åt en tullöveruppsyningsman å bevakningsavdelningen. Denne har härigenom erhållit i stort sett samma arbetsuppgifter som tullmästare i allmänhet. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att en tullmästartjänst inrättas i utbyte mot en tullöveruppsyningsmanstjänst. — Vid tullkammaren i Uddevalla är en tullöveruppsyningsman förman för den bevakningspersonal som tjänstgör vid tullkammaren. Arbetsuppgifterna har ökat avsevärt i omfattning beroende på den stegring av utrikestrafiken på Uddevalla, som ägt rum under senare år huvudsakligen till följd av ut- eller nybyggnad av industrier i staden, vilka arbetar med importerade råvaror eller halvfabrikat. Den utrikes sjöfarten på staden ökade sålunda mellan åren 1952 och 1955 med 25—30 procent. Ökningen har fortsatt under innevarande år. Antalet inklarerade fartyg under de första åtta månaderna av året steg från 281 år 1955 till 355 år 1956. Vidare har hamnen i Uddevalla utbyggt. Under innevarande år beräknas sålunda en utbyggnadsetapp, omfattande cirka 200 meters kajsträcka med ett djup av minst 9 meter, bliva avslutad. Dessa omständigheter har medfört, att bevakningspersonalen vid tullkammaren måst utökas från sammanlagt 12 man år 1952 till 16 man och att allt större

krav måste ställas i avseende å bevakningsarbetets ledning och organisation. Då de arbetsuppgifter, som åvilar ifrågavarande befattningshavare, till omfattning och art är jämförbara med dem som i allmänhet åvilar tullmästare, föreslår styrelsen, att tjänsten uppflyttas till Ca 19.

e) Det i föregående års statskrivelse framlagda, av Kungl. Maj:t ej bifallna förslaget om inrättande av tullmästartjänst vid tullkammaren i Harparanda framföres ånyo under åberopande av tidigare anförda skäl (se 1956: VII ht s. 66).

f) Redan i föregående års statskrivelse hemställde generaltullstyrelsen på anförda skäl om nyinrättande av tullöveruppsyningsmanstjänster i bland annat Stockholm och Södertälje (se 1956: VII ht s. 66). Förslagen bifölls emellertid icke av Kungl. Maj:t. Det gångna året har styrkt styrelsen i dess uppfattning om nödvändigheten av tjänsternas inrättande. — Vid envar av tullkamrarna i Hälsingborg och Trelleborg har på grund av arbetsbelastningen en bevakningstjänsteman måst förordnas att bestrida på tullöveruppsyningsman ankommande göromål. Stadigvarande behov av ytterligare två tullöveruppsyningsmanstjänster föreligger sålunda å dessa orter. — Sedan Fredriksskanshamnen i Gävle utbyggts, har fartygstrafiken i hamnen ökat väsentligt. På grund härav och med hänsyn till det stora avståndet mellan hamnarna i Gävle har vid därvarande tullkammare på tullöveruppsyningsman ankommande göromål måst i stor utsträckning anförtros åt bevakningstjänsteman i lägre grad. För tullkammarens behov torde därför böra inrättas en ny tullöveruppsyningsmanstjänst. — I samband med inrättandet av de nu föreslagna fem tullöveruppsyningsmanstjänsterna kan fem ordinarie tulluppsyningsmanstjänster indragas.

g) I samband med att lättnaderna vid in- och utresa mellan nordiska länder genomfördes från och med den 1 januari 1953 bildades vid centraltullkammaren i Malmö en specialistgrupp för övervakning av resandetrafiken. Gruppen leds av en förste tulluppsyningsman. De arbetsuppgifter, som åvilar denne tjänsteman, är enligt styrelsens uppfattning så komplicerade och krävande, att tjänsten bör uppflyttas till Ca 17. — Ledningen av fartygsvisitationerna i tullhamnen i Malmö har anförtrotts en förste tulluppsyningsman i Ca 15. Visitationsarbetet, vilket är upplagt efter stickprovsprincipen, ställer stora krav på ledaren av arbetet. Styrelsen anser därför, att denne bör erhålla tullöveruppsyningsmans grad.

h) I skrivelse till generaltullstyrelsen har Södra Sotenäs kommunalfullmäktige gjort framställning om inrättande av en tull expedition i Gravarnes municipalsamhälle. På grund härav har styrelsen i annat sammanhang hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att tullstationen i Smögen skall från och med den 1 juli 1957 tills vidare omfatta även Gravarnes municipalsamhälle. Vid bifall till denna framställning torde enligt styrelsen böra inrättas en tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, i samband varmed en kustuppsyningsmanstjänst i Ca 13 kan indragas, ävensom tre tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 i utbyte mot tre kustuppsyningsmanstjänster i samma lönegrad.

i) Hönö och Kalvsunds municipalfullmäktige har hos generaltullstyrelsen gjort framställning om inrättande av tullanstalter i Hönö-Klova respektive Kalvsund. Med anledning härav har styrelsen i annat sammanhang hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förordna, att tullstation skall från och med den 1 juli 1957 inrättas i Hönö-Klova. I samband därmed förordar styrelsen inrättande av en tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, tre tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 och en tullvakttjänst i Ca 10 i utbyte mot samma antal tjänster i motsvarande grader vid kustbevakningen.

j) Trafikstegringen i förening med behovet att begränsa nyrekryteringen av bevakningspersonal medför en fortgående förskjutning av tyngdpunkten i bevakningsarbetet från rutingöromål till sådan övervakning, som mera bygger på de enskilda tjänstemännens omdöme och initiativ. En ytterligare förstärkning av förste tulluppsyningsmansgruppen är därför påkallad. Styrelsen föreslår, att ytterligare 35 sådana tjänster inrättas från och med nästa budgetår. Därvid kan samma antal ordinarie tulluppsyningsmanstjänster indragas.

k) Styrelsen erinrar om att den i sina statskrivelser för budgetåren 1955/56 och 1956/57 hemställt om inrättande av ett avsevärt antal tulluppsyningsmanstjänster för att åstadkomma en mera normal befordringstur för tullvakterna (se VII ht: 1955 s. 51 och 1956 s. 67). I angivet syfte hemställer nu styrelsen om inrättande av ytterligare 70 sådana tjänster. Tjänsterna bör inrättas som extra ordinarie, varigenom en senare minskning av antalet underlättas.

l) Under föregående och innevarande budgetår har ett antal kansliskrivar- och kontoristtjänster inrättats för kassagöromål. Härigenom har vissa förste tullkontorister kunnat lösgöras för tulltaxering och viktigare kameraluppgifter. Av samma skäl föreslår nu styrelsen inrättande av två kansliskrivar-tjänster och en kanslibiträdestjänst. Härigenom skulle tre förste tullkontorister frigöras för nyssnämnda arbetsuppgifter.

m) Vid varuanmälningsexpeditionerna hos centraltullkamrarnas större linjeavdelningar har den 1 juli 1952, efter förslag av 1947 års biträdesutredning, utbyte av tullkontorist mot kontorist i allmänhet ägt rum. I konsekvens härmed bör en kontoristtjänst, som avses för varuanmälningsexpeditionen vid flygtullavdelningen i Stockholm, tillföras centraltullkammaren i Stockholm. — Vid tullkammaren i Landskrona har för utförande av arbetet å fartygsklareringsexpeditionen tjänstgjort en tullkontorist. På grund av ökningen av tulltaxeringsgöromålen har arbetet å fartygsklareringsexpeditionen till övervägande del utförts av en tjänsteman i biträdesgrad. Då detta arbete är av sådan beskaffenhet, att det bör ankomma på tjänsteman i lägst kontorists grad, föreslår styrelsen, att för ändamålet inrättas en kontoristtjänst. — Vid tullkammaren i Gävle har tullnederlagsärendena huvudsakligen handlagts av en förste tullkontorist, vilken uppnår pensioneringsperiodens nedre gräns den 1 oktober 1957. Med hänsyn till bristen på tulltaxeringspersonal har styrelsen för avsikt att, sedan förste tullkontoristen avgått med pension, uppdraga åt en kontorist att fullgöra ifrågavarande göromål. För ändamålet föreslås inrättande av en ny kontoristtjänst.

n) Å frihamnstillavdelningen i Göteborg tjänstgör inom kameralexpeditionens redovisnings- och transiteringsexpedition ett kanslibitråde med forslingsredelskontroll som huvudsaklig uppgift. Detta arbete kan jämföras med den godsredovisning som äger rum vid tullkamrar samt tullavdelningar i tullhamnarna. Godsredovisningen, som tidigare i regel handhades av tullkontoristutbildad personal, har vid tullavdelningar av samma storleksordning som frihamnstillavdelningen i Göteborg numera i allmänhet uppdragits åt kontorister i Ca 13. Jämväl övriga med tjänsten förenade göromål är enligt styrelsens uppfattning av sådant slag, som i allmänhet fullgöres av tjänstemän i lägst den föreslagna lönegraden. — Personalen på kameralavdelningen vid tullkammaren i Halmstad har sedan år 1951 minskats från fyra man till nuvarande styrka om två à tre man, nämligen en förste tullkontorist, ett kanslibitråde samt tidvis en tullkontorist. Samtidigt har arbetsmängden ökat till följd av trafikstegring. Detta har medfört, att biträdet å avdelningen fått anlitas för alltmer kvalificerade göromål samtidigt som enklare rutingöromål, vilka tidigare fullgjorts av biträdet, uppdragits åt bevakningstjänstemän att förrättas å tid, då dessa med hänsyn till växlingarna i bevakningsgöromålen omfattning icke behöver användas i bevakningstjänst. Enligt styrelsens mening motiverar arbetsuppgifterna en omvandling av tjänsten till befattning som kontorist. — Den övervägande delen av de göromål, som åligger kanslibiträdet på kameralavdelningen vid tullkammaren i Västerås — handläggning av tullnederlags- och transitupplagsärenden m. m. — är sådana som i allmänhet ankommer på tullkontoristutbildad personal eller kontorister i lönegrad Ca 13, om göromålen upptager större delen av tjänstemannens arbetstid. I förevarande fall är vart och ett av göromålen av mindre omfattning, men genom att tjänstemannen omväxlande nödgas fullgöra olika slag av kvalificerade göromål blir tjänsten mera krävande, och större krav måste ställas på tjänstemannens allsidighet och allmänna kunnighet.

o) Såsom närmaste man och ställföreträdare för kustdistrikchefen tjänstgör vid envar av chefsexpeditionerna inom Östra, Södra och Västra kustdistrikten en förste kammarskrivare (Ca 23) och vid chefsexpeditionen inom Norra kustdistriktet en kammarskrivare (Ca 21). Sedan tjänsteförteckningsrevisionen år 1952 har arbetet vid kustdistriktexpeditionerna undergått en viss omgestaltning. Vissa ärenden rörande kustbevakningen, som tidigare handlagts vid distrikttullanstalterna, har sålunda överflyttats till kustdistriktexpeditionerna, exempelvis tillsynen över jakt och fiske, utbyte av underrättelser i smugglingsbekämpande syfte med myndigheter i vissa grannländer, m. m. Samtidigt har en utbyggnad skett av förbindelsetjänsten inom kustbevakningen, vilket bland annat medfört, att kustdistriktexpeditionen på ett helt annat sätt än tidigare kan ägna sig åt den taktiska ledningen av kustbevakningens verksamhet. På grund av kustbevakningsarbetets natur uppkommer ofta frågor, som påkallar omedelbart avgörande. För en tillfredsställande utövning av arbetsledningen fordras därför, att kustdistrikchefen eller, alternerande med honom, hans närmaste man är anträff-

bar när som helst under dygnet. Utvecklingen har sålunda numera medfört, att kustdistriktchefen måste i betydligt större utsträckning än tidigare anlita sin närmaste man även för mera kvalificerade, med arbetsledningen för- enade göromål. Ehuru styrelsen anser tullkontrollörsgraden i och för sig lämplig, föreslås i avvaktan på ytterligare erfarenheter att styrelsen erhåller bemyndigande att vid envar av kustdistriktchefsexpeditionerna anställa en extra ordinarie tullkontrollör i Ce 25, varvid, i händelse bemyndigandet användes, nuvarande ordinarie tjänst icke skall uppehållas. Vid en sådan lösning kan rekryteringen alltefter omständigheterna ske antingen i Ce 25 eller också i nuvarande grad med möjlighet till senare befordran till Ce 25. Därest det i fråga om Norra kustdistriktet skulle anses lämpligt att i stället inrätta en förste kammarskrivartjänst i Ce 23, torde styrelsen utan särskilt bemyndigande äga inrätta en sådan tjänst.

p) Kustposteringen i Fårösund är formellt endast en tremanspostering. Förmannen är på grund härav placerad i Ca 15. Personalen förstärkes dock ofta med en tjänsteman från Visby, varför posteringen i realiteten fungerar såsom en fyramanspostering. Den patrulltjänst, som bedrivs av posteringen utefter gotländska kusten och i Gotländska sjön, är synnerligen krävande och ansvarsfull. Posteringen åliggande tillsyn över skyddsområden samt gränsövervakningsuppgifterna föranleder ett nära samarbete med olika militär- och polismyndigheter. Det synes därför motiverat, att förmannen för posteringen placeras i lönegrad Ca 17. — Personalen vid kustposteringarna Norrtälje och Torhamn omfattar fyra till fem respektive fyra man. Enligt tillämpade normer bör förmannen för posteringarna inneha kustöveruppsyningsmans grad.

q) Styrelsen har för avsikt att i effektiviseringssyfte indraga de nuvarande kustposteringarna Hörviken och Hällevik — vilkas personal består av två kustuppsyningsmän, respektive en förste kustuppsyningsman, en kustuppsyningsman och en kustvakt — och i deras ställe inrätta en kustpostering i Sölvesborg. Den nya posteringen, som kommer att utrustas med bil och motorbåt, kräver en personalstyrka om sex man. Enligt tillämpade normer bör föreståndaren för posteringen inneha kustöveruppsyningsmans grad. Vid posteringen bör dessutom finnas en förste kustuppsyningsman, som är föreståndarens närmaste man och ersättare. En kustöveruppsyningsmans-tjänst behöver sålunda inrättas. Genom att kustposteringen Sölvesborg får övertaga vissa uppgifter, som nu ankommer på kustposteringen Åhus, kan en förste kustuppsyningsman indragas vid sistnämnda postering, vars personal därutöver kan minskas med en kustvakt i Ce 10.

r) Kustposteringen Nikkala har en sammanlagd personal av sex man, vilken är uppdelad på två avdelningar om vardera tre man. Den ena avdelningen är förlagd till Nikkala och står under befäl av posteringsförmannen, en kustöveruppsyningsman i Ca 17. Den andra avdelningen är förlagd till Seskarö, 13 kilometer från Nikkala, och ledes av posteringsförmannens närmaste man och ersättare, en kustuppsyningsman. Vardera avdelningen har tilldelats en radioutrustad tjänstebåt, Nikkala-avdelningen en prejbåt och

Seskarö-avdelningen en tullslup. Avsikten var från början, att posteringen i allmänhet skulle arbeta såsom en enhet. Erfarenheten har dock givit vid handen, att det är nödvändigt att i stor utsträckning låta de båda avdelningarna arbeta självständigt i förhållande till varandra. Det synes därför motiverat, att posteringsförmannens närmaste man och ersättare placeras i förste kustuppsyningsmans grad. För en sådan placering talar jämväl posteringsens storlek. — Kustuppsyningsmannen vid kustposteringen Kivik är närmaste man och ersättare till förmannen (kustöveruppsyningsman i Ca 17) vid posteringen. Förutom kustbevakningen inom ett mindre posteringsområde ingår bland posteringsens uppgifter bemanningen av en förbindelsecentral med radiostation på Lilla Stenshuvud. När mera svårbemästrade situationer inträder, skall posteringsförmannen eller, om denne ej är anträffbar, hans närmaste man omedelbart övertaga ledningen av centralens verksamhet. På grund härav ställs ofta stora krav på ställföreträdarens förmåga att ingripa i sådana situationer. Tjänsten bör därför enligt styrelsens mening placeras i Ca 15. — Då förhållandena vid kustposteringen Ålabodarna är desamma som vid Kiviksposteringen bör även förmannens ställföreträdare vid denna postering flyttas upp från Ca 13 till Ca 15.

s) För åstadkommande av en skålig befordringstur för kustvakterna erfordras under nästa budgetår 15 nya kustuppsyningsmanstjänster utöver de 25 som erhållits för sistförflutna och nu löpande budgetår. Tjänsterna kan, i likhet med de föreslagna nya tulluppsyningsmanstjänsterna, inrättas såsom extra ordinarie. Det förutsättes nämligen en återgång längre fram till ett minskat antal tjänster.

t) Vid bifall till styrelsens här tidigare framförda förslag om lönegradsplacering av kustdistrikchefernas närmaste män torde motsvarande anordning böra genomföras med avseende å förste kammarskrivaren vid gränstullkammaren i Karlstad. Beträffande dennes funktion i distriktets ledning råder förhållanden, delvis likartade med förhållandena vid kustdistriktexpeditionerna. Styrelsen hemställer därför om bemyndigande att vid gränstullkammaren inrätta en tullkontrollörstjänst i Ce 25, varvid den ordinarie förste kammarskrivartjänsten icke skulle uppehållas.

u) Trafiken i Svinesund har under de senare åren visat en stark stegring. Detta medför, att en förman måste vara närvarande eller tillgänglig när som helst under dygnet för verkställande av godsklarering. Enär förmanspersonalen vid gränsposteringen Svinesund utgöres av allenast två man, en gränstullmästare och en gränsöveruppsyningsman, bör en ny gränsöveruppsyningsmanstjänst tillföras gränsposteringen. En gränsuppsyningsmanstjänst kan därvid indragas.

3. Då det för närvarande föreligger ett underskott i fråga om personal samt det icke är möjligt att enbart genom organisatoriska åtgärder möta trafikstegringen, torde en förstärkning av bevakningspersonalen bli ofrånkomlig under nästa budgetår. Med hänsyn till att tjänstemän i biträdeskarriären i allt större omfattning anlitas med utskrivande av tullsedlar, vilket arbete tidigare har utförts av kammarskrivar- och tullkontoristutbildad

personal, erfordras även en ökning av biträdespersonalen. Styrelsen beräknar av dessa skäl en utgiftsökning om 260 000 kronor.

4. Vid lokaltullförvaltningen finns för närvarande 11 extra ordinarie kontoristtjänster och 51 extra ordinarie kanslibiträdestjänster. — De nuvarande innehavarna av tre av kontoristtjänsterna och 24 av kanslibiträdestjänsterna har erhållit förordnanden å tjänsterna år 1953 eller tidigare. Vid kustbevakningen finns fyra extra ordinarie kontoristtjänster. Innehavarna av sistnämnda tjänster har erhållit förordnanden å tjänsterna år 1953. Enär ett stadigvarande behov föreligger av ifrågavarande sju kontoristtjänster och 24 kanslibiträdestjänster, anser styrelsen, att dessa bör ordinariesättas från och med nästa budgetår. Därvid kan 27 ordinarie kontorsbiträdestjänster vid lokaltullförvaltningen och fyra sådana tjänster vid kustbevakningen, vilka för närvarande icke uppehålls, avföras från personalförteckningen.

5. Här torde få hänvisas till vad som anförts under närmast föregående anslag punkten 1. e).

6. Avgång av personal till följd av pensionering och andra anledningar ävensom däremot svarande nyanställning beräknas komma att sammanlagt medföra minskning av anslaget med 90 928 kronor ävensom överflyttning av ett belopp om 563 784 kronor från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Automatiska löneklassuppflyttningar samt antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän föranleder utgiftsökningar av omkring 72 000 kronor. Den reglerade befordringsgången för biträdespersonal medför höjning av anslaget med 52 000 kronor ävensom överflyttning av ett belopp om 133 000 kronor från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. Ändrade lönegradsplaceringar för kontorsvaktpersonalen föranleder utgiftsminskning med 7 000 kronor. Arvodet åt kammarskrivarelever kommer att med omkring 140 000 kronor understiga det belopp, som beräknats för innevarande budgetår. Ändrade bestämmelser angående gottgörelse för overtidstjänstgöring och obekvämetstillägg beräknas föranleda utgiftsökningar av omkring 260 000 kronor respektive 300 000 kronor. På grund av höjningen av rörliga tillägget bör anslaget uppräknas med 2 000 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under senaste budgetåret bör slutligen ordinarieposten jämte posten till rörligt tillägg ökas med sammanlagt 650 000 kronor.

Å övergångsstat beräknas vid ingången av nästa budgetår komma att kvarstå en tullkontrollör i Ca 24, fem kammarskrivare i Ca 20 och två tillsyningsmän i Ca 10.

Yttrande

Statens lönenämnd. Vad gäller styrelsens förslag till uppflyttning i lönegrad av vissa tullförvaltartjänster framhåller lönenämnden, att — såvitt nämnden kan inhämta av föreliggande uppgifter — ifrågavarande tjänster icke undergått sådana förändringar sedan löneställningen fastställdes år

1952, att skäl finns för ett frångående av då verkställd klassificering. Övriga förslag har — till den del de faller under lönenämndens bedömande — icke givit nämnden anledning till erinran.

Departementschefen

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör en tullkontrollörstjänst i Ca 25 utbytas mot en tullöverkontrollörstjänst i Ca 27, två tjänster som tullöveruppsyningsman i Ca 17 vid centraltullkammaren i Stockholm respektive tullkammaren i Uddevalla uppflyttas till tullmästartjänst i Ca 19, en förste tulluppsyningsmanstjänst i Ca 15 vid centraltullkammaren i Malmö uppflyttas till tullöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17, två förste kustuppsyningsmanstjänster i Ca 15 vid kustposteringarna i Norrtälje och Torhamn uppflyttas till kustöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17, en kustuppsyningsmanstjänst i Ca 13 vid posteringen i Nikkala uppflyttas till förste kustuppsyningsmanstjänst i Ca 15 samt slutligen två kanslibiträdstjänster i Ca 11 vid tullkamrarna i Halmstad och Västerås uppflyttas till kontoristtjänster i Ca 13.

Förslaget om inrättande av tio tullkontrollörstjänster i Ca 25 och 15 förste tullkontoristtjänster i Ca 19 kan jag endast delvis biträda. Jag förordar, att sju respektive nio sådana tjänster inrättas. För att frigöra ytterligare tullkontorister för mera kvalificerade göromål torde i enlighet med ämbetsverkets förslag två kansliskrivartjänster i Ca 15 och en kanslibiträdstjänst i Ca 11 för kassagöromål bära tillskapas. Vidare biträder jag helt yrkandet om tre nya kontoristtjänster i Ca 13 vid centraltullkammaren i Stockholm och tullkamrarna i Landskrona och Gävle.

De skäl generaltullstyrelsen åberopat för inrättande av dels tre tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 17 vid centraltullkammaren i Stockholm och tullkamrarna i Södertälje och Hälsingborg, dels ock en gränsöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17 vid posteringen i Svinesund finner jag övertygande, varför jag biträder styrelsens förslag i denna del. Härvid kan tre tulluppsyningsmanstjänster och en gränsuppsyningsmanstjänst, alla i Ca 13, indragas.

Jag har för avsikt att sedermera föreslå Kungl. Maj:t att bifalla generaltullstyrelsens hemställan angående utvidgning av tullstationen i Smögen till att omfatta även Gravarnes municipalsamhälle samt inrättande av en ny tullstation i Hönö-Klova. En förutsättning härför är, att de av generaltullstyrelsen för åtgärdernas förverkligande äskade personalförändringarna godtages. Mot förslaget att förlägga en kustpostering till Sölvesborg har jag intet att erinra. Detta föranleder inrättande av en kustöveruppsyningsmanstjänst i Ca 17 samt indragning av en förste kustuppsyningsmanstjänst i Ca 15 och en kustvakttjänst i Ca 10.

Slutligen föreslår jag inrättande av ytterligare 25 förste tulluppsyningsmanstjänster i Ca 15 för personal med mera kvalificerade bevakningsgöro-

mål samt — i syfte att förbättra befordringsförhållandena för bevakningspersonalen — 65 tulluppsyningsmanstjänster och tio kustuppsyningsmanstjänster i Ce 13. Vid bifall till förslaget om ytterligare förste tulluppsyningsmanstjänster kan 25 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 13 indragas. Jag förutsätter, att generaltullstyrelsen, när förhållandena så föranleder, inkommer med förslag till begränsning av antalet uppsyningsmanstjänster.

Styrelsens förslag till ordinariesättning kan jag tillstyrka endast beträffande tre kontoristtjänster och 12 kanslibiträdestjänster.

De generaltullstyrelsens förslag om inrättande av nya tjänster eller till tjänsteförändringar, som jag i det föregående icke särskilt berört, lämnar jag utan tillstyrkan.

För att möjliggöra en anpassning av personalen till den växande trafiken beräknar jag för utökning av den icke-ordinarie personalen ett belopp av 175 000 kronor. Å andra sidan bör anslaget nedräknas med i runt tal 63 900 kronor till följd av att jag tidigare tillstyrkt inrättande av vissa nya tjänster å generaltullstyrelsens stat.

Styrelsens förslag till omräkning av anslaget kan jag godtaga.

Å övergångsstat beräknas nästa budgetår kvarstå en tullkontrollör i Ca 24, fem kammarskrivare i Ca 20 och två tillsyningsmän i Ca 10.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 35 130 000 (+ 960 000) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 8 152 000 (+ 152 000) kronor;
 rörligt tillägg 12 411 000 (+ 2 284 000) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna upptagas till 55 693 000 (+ 3 396 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som följer av det anförda;

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	35 130 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	8 152 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 411 000

Summa kronor 55 693 000

c) till Tullverket: *Avlöningar till befattningshavare å tullstaten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 55 693 000 kronor.

[38] 3. Tullverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 540 000	6 615 965
1956/57 (statsliggaren s. 443)	7 667 000	
1957/58 (förslag)	7 611 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget minskas med 91 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Sjukvård m. m.	— 90 000
2. Reseersättningar	+ 105 000
3. Bränsle, lyse och vatten	+ 130 000
4. Övriga expenser	— 480 000
5. Publikationstryck	— 12 000
6. Drift och underhåll av forskaffningsmateriel	+ 200 000
7. Utbildning i tulltjänsten	+ 56 000
	<hr/>
	— 91 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 229 492; anslag 1956/57 320 000. — Med hänsyn till belastningen föreslås en minskning av anslagsposten med 90 000 kronor.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1955/56 1 233 124; anslag 1956/57 1 330 000. — På grund av svåra isförhållanden under den senaste vintern samt nödvändigheten av att iakttaga stor återhållsamhet vid tilldelning av driftsmedel har utgifterna för patrulleringstraktamenten under budgetåret 1955/56 understigit motsvarande utgifter under de två närmast föregående budgetåren med omkring 37 000 respektive 30 000 kronor. För att patrulleringsverksamheten icke skall eftersättas måste patrulleringstraktamentena under nästa budgetår ökas med omkring 50 000 kronor jämfört med förbrukningen under föregående budgetår. Höjningen av traktamentsbeloppen för olika slag av resor från och med den 1 juli 1956 medför en ökning med omkring 135 000 kronor och höjningen av järnvägstaxorna en ökning med 15 000 kronor. Medelsbehovet har därför beräknats till i runt tal 1 435 000 kronor.

3. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1955/56 832 344; anslag 1956/57 700 000. -- Ifrågavarande post bör uppräknas med hänsyn till belastningen.

4. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 1 751 118; anslag 1956/57 2 525 000. -- Tillkomsten av nya lokaler jämte kollektivavtalsmässig höjning av arbetslöner medför ökade kostnader för städning och renhållning; för detta ändamål beräknas 745 000 (+ 55 000) kronor. — Utgifterna för skrivmateriel, papper, blankettryck m. m. beräknas till samma belopp som för innevarande och närmast föregående budgetår, 330 000 kronor. — Utgifterna för telegram, telefon och annonsering uppgick för budgetåret 1955/56 till 476 000 kronor och har för löpande budgetår beräknats till 1 240 000 kronor,

varav 750 000 kronor avser engångskostnader för anskaffning av telefonväxlar i Stockholm och Göteborg. Styrelsen erinrar vidare om att den jämlikt beslut av 1955 och 1956 års riksdagar bemyndigats att med televerket träffa avtal om installation av telefonväxlar vid centraltullkammaren i Malmö och tullkammaren i Norrköping. Telefonväxeln i Göteborg har tagits i bruk i juli 1955, och vid ingången av nästa budgetår torde även telefonväxlarna i Stockholm och Malmö vara installerade. Telefonväxeln i Norrköping väntas kunna levereras under senare delen av år 1958. Övergången till växlar i Stockholm och Malmö beräknas medföra en ökning av de årliga kostnaderna för telefoner med 50 000 kronor. Härtill kommer för Stockholms del en snabbtelefonanläggning till en beräknad kostnad av 10 000 kronor. Anskaffande av telefoner eller linjeväljare i nya eller omändrade lokaler samt bostadstelefoner åt vissa bevakningsmän medför en kostnadsökning av omkring 10 000 kronor. Utrikestrafikens höga nivå har skärpt behovet av snabb kommunikering, vilket beräknas föranleda en ökning av telefonkostnaderna med 14 000 kronor. Utgifterna för telegram, telefon och annonsering under budgetåret 1957/58 torde enligt det anförda komma att stiga från 476 000 kronor för sistförflutna budgetår till 560 000 (+ 84 000) kronor, vilket understiger den i statsverkspropositionen för budgetåret 1956/57 för dylika utgifter upptagna summan med 680 000 kronor. — Vid ingången av budgetåret 1955/56 uppgick antalet tullverket tillhöriga kontorsmaskiner, som inköpts år 1940 eller tidigare, till omkring 350. I statförslaget för innevarande budgetår förutsattes, att 130 000 kronor av delposten till övriga expenser skulle under budgetåret 1955/56 disponeras för utbyte av omkring hälften av dessa äldre maskiner och 35 000 kronor för utökning av maskinbeståndet med 40 nya maskiner (se 1956: VII ht s. 72). Införandet av nya värdetullar å textilvaror har emellertid medfört, att elektriska multiplikationsmaskiner anskaffats i större utsträckning än beräknat. Dylika maskiner är förhållandevis dyrbara. Den uppgjorda anskaffningsplanen har därför inte kunnat följas. Under budgetåret 1955/56 har sålunda för en kostnad av 170 000 kronor anskaffats 160 maskiner, därav 90 i utbyte och 70 för utökning. Av de kvarvarande äldsta maskinerna kan en mindre del användas ytterligare några år. De övriga omkring 220 äldsta maskinerna torde under innevarande och nästa budgetår böra utbytas mot nya maskiner, varvid flertalet äldre handdrivna multiplikationsmaskiner bör ersättas med elektriska. Kostnaden härför har beräknats till 195 000 kronor. Under innevarande budgetår disponeras för detta ändamål ett belopp av 90 000 kronor. Återstående 105 000 (+ 15 000) kronor torde böra anvisas för nästa budgetår. För utbyte av vissa hårt slitna maskiner, som anskaffats efter år 1940, erfordras 75 000 (+ 15 000) kronor. Införandet av nya värdetullar har nödvändiggjort utbildning av omkring 50 nya s. k. attestskriverskor. För att utrusta dessa med erforderliga additions- och elektriska multiplikationsmaskiner torde åtgå ett belopp om 100 000 (+ 85 000) kronor. Utgifterna för möbler samt underhåll av kontorsmaskiner beräknas för nästa budgetår till 80 000 (+ 20 000) kronor. De sammanlagda kostnaderna för

möbler och maskiner har sålunda för nästa budgetår beräknats till 360 000 (+ 135 000) kronor. — Utgifterna för bokinköp, som för innevarande budgetår beräknats till 40 000 kronor, bör på grund av höjda priser å bokbinderiarbeten samt nödvändigheten av en komplettering av facklitteratur och uppslagsverk uppräknas med 10 000 kronor. — Delposten till övriga expenser har sålunda för nästa budgetår beräknats till sammanlagt 2 045 000 (— 480 000) kronor.

5. *Publikationstryck*. Utgift 1955/56 116 048; anslag 1956/57 189 000. — Av tullverkets författningshandböcker torde del IV, innehållande varuinförsellagen m. m., utkomma under budgetåret 1957/58. Tryckningskostnaden beräknas till 20 000 kronor. För tryckning av ändringsblad till samtliga hittills utkomna handböcker erfordras 75 000 kronor. Kostnaderna för utgivning av publikationerna Tullverkets författningssamling, Kungl. Generaltullstyrelsens meddelanden och Tulltaxeringscirkulär samt för övriga av styrelsen utgivna publikationer har upptagits till 82 000 kronor. Totalt beräknas anslagsposten sålunda till 177 000 (— 12 000) kronor.

6. *Drift och underhåll av forskaffningsmateriel*. Utgift 1955/56 1 118 582; anslag 1956/57 1 300 000. — Underhållskostnaderna har under senare år ökat, huvudsakligen på grund av stegringen av arbets- och materialkostnader. Underhållet av den utökade radiomaterielen har även medfört en större belastning. Enär åtskilliga av tullverkets båtar nått en hög ålder, är kostnaderna för underhåll av dessa förhållandevis högre än vad som skulle ha erfordrats för underhåll av nyare båtmateriel. För att söka begränsa utgifterna under delposten har styrelsen låtit inskränka materielens användning till vad som ansetts temporärt kunna vara tillrädligt för bevakningens effektivitet. Vid sidan av den egentliga tulltjänsten har kustbevakningen och i viss mån även gränsbevakningen ålagts viktiga uppgifter av allmännyttig karaktär. För att kustbevakningen effektivt skall kunna fullgöra sina arbetsuppgifter erfordras en ökning av driftsmedlen. De normala utgifterna för drift och löpande underhåll av materielen under nästa budgetår har därför beräknats till 1 400 000 kronor. Samtidigt blir det liksom under innevarande och närmast föregående budgetår nödvändigt att bestrida viss extraordinär kostnad, då nya motorer måste installeras i en tullkryssare för en kostnad av omkring 100 000 kronor. Delposten har således för nästa budgetår beräknats till 1 500 000 (+ 200 000) kronor.

7. *Utbildning i tulltjänsten*. Utgift 1955/56 706 734; anslag 1956/57 599 000. — Från denna delpost kommer under budgetåret 1957/58 att bestridas vissa utgifter för två kammarskrivarkurser, vilka avslutas omkring den 15 mars respektive omkring den 1 juli 1958. Utgifterna för dessa kurser beräknas till sammanlagt 320 000 kronor. Med hänsyn till avgången av kammarskrivarutbildad personal ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalkategori tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket finner styrelsen nödvändigt att under budgetåret 1957/58 anordna en ny kammarskrivarkurs. Den förberedande undervisningskurs, som ingår i kammarskrivarkursen, beräknas draga en kostnad av 40 000 kro-

nor. Vidare erfordras anordnande av en fortbildningskurs för kammarskriverutbildad personal, en tullkontoristkurs, en tullöveruppsyningsmanskurs, en kusttullmästarkurs och en kustbevakningskurs. Kostnaderna härför uppgår till respektive 31 000, 77 000, 28 000, 30 000 och 42 000 kronor. Kostnaderna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal beräknas stiga till 20 000 kronor. Vidare bör beräknas kostnader för kurser i främmande språk för i första hand sådana tjänstemän, som har att taga befattning med resandetrafi-ken eller deltaga i inquisition av fartyg, med 10 000 kronor. Tullverkets korrespondenskurser i svenska, tyska och engelska språken samt räkning beräknas draga en kostnad av 21 000 kronor. Kostnaderna för särskild korrespondensundervisning av bevakningspersonal beräknas till 15 000 kronor. Fortsatt utbildning av s. k. attestskriverskor beräknas kosta 1 000 kronor.

Styrelsen hemställer vidare att liksom under innevarande budgetår få disponera ett belopp av 10 000 kronor för studiestipendier till tulltjänstemän vid studier i utlandet. Vidare upprepar styrelsen sina i tidigare statskrivelser (se senast 1956: VII ht s. 73) gjorda framställningar om anvisande av medel för att stödja inom tullverket verksamma idrottsföreningar. Enligt uppgift från Tullens Idrotts- och Skytteförbund har förbundet under sitt första verksamhetsår inregistrerat 2 241 medlemmar, fördelade på 14 lokala föreningar. Enär det redan ur verksamhetsets synpunkt är angeläget för tullverket att kunna främja idrottsverksamheten, hemställer styrelsen, att ett belopp om 10 000 kronor anvisas för ändamålet.

Delposten för utbildning i tulltjänsten har sålunda beräknats till 655 000 (+ 56 000) kronor.

Departementschefen

Jag vill förorda, att höjningen av delposten till bränsle, lyse och vatten begränsas till 100 000 kronor. Mot generaltullstyrelsens beräkningar av medelsbehovet under posterna till sjukvård, reseersättningar, publikationstryck samt till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel har jag ingen erinran.

För övriga expenser beräknar jag ett belopp av 2 090 000 (— 435 000) kronor, varav för städning och renhållning 745 000 (+ 55 000) kronor, för skrivmateriel, papper, blankettryck m. m. oförändrat 330 000 kronor, för telegram, telefon och annonsering 700 000 (— 540 000) kronor, för möbler och maskiner 265 000 (+ 40 000) kronor och för bokinköp 50 000 (+ 10 000) kronor. Enär kostnaderna för telefonväxlar i Malmö och Norrköping, vilka beställts med stöd av riksdagens åren 1955 och 1956 givna bemyndiganden, enligt vad jag under hand erfarit kommer att belasta budgetåret 1957/58, har jag härför i posten telegram m. m. inräknat ett belopp av 150 000 kronor, vartill sagda kostnader numera kan beräknas. Kostnadsökningen i förhållande till tidigare gjorda beräkningar beror på inträffade prisstegringar samt på en till följd av ökad verksamhet under hand begärd utbyggnad av de beställda växlarna.

För utbildning i tulltjänsten föreslår jag, att ett belopp av 650 000 (+ 51 000) kronor anvisas. Härvid har jag räknat 5 000 kronor för understödande av tulltjänstemännens idrottsverksamhet.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att generaltullstyrelsen med skrivelse den 12 juni 1956 överlämnat en av Svenska tullmannaförbundet gjord framställning, vari förbundet aktualiserat frågan om ersättning i vissa fall till tjänstemän vid tullverkets kust- och gränsbevakning för upplåtande av bostadsutrymmen för tjänsteändamål. Frågan om dessa ersättningar har tidigare varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, nämligen vid behandlingen av motsvarande anslag i 1955 års statsverksproposition (VII ht s. 58 och 59), vartill torde få hänvisas. Till generaltullstyrelsens förslag om särskild ersättning kunde föredragande departementschefen då ej ansluta sig. Efter ytterligare överväganden vill jag nu förorda, att under anslagsposten till övriga utgifter ett belopp av 25 000 kronor beräknas för dessa ersättningar. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att senare meddela föreskrifter, efter vilka grunder ersättningarna skall bestämmas.

Totalt beräknar jag sålunda anslaget till 7 611 000 (— 56 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	230 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 435 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	2 890 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	177 000
5. Särskilda utgifter	3 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	2 876 000

Summa kronor 7 611 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 611 000 kronor.

[39] 4. *Tullverket*: *Anskaffning av viss materiel*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	300 000	260 129
1956/57 (statsliggaren s. 444)	270 000	
1957/58 (förslag)	650 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att för anskaffning av viss materiel för tullverket måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 960 000 kronor.

1. Större motorbåtar	720 000
2. Smärre motorbåtar, motorfordon m. m.	60 000
3. Radioanläggningar	125 000
4. Radaranläggningar	45 000
5. Livräddningsmateriel	10 000
	<hr/>
	960 000

M o t i v

1. *Större motorbåtar.* Kustbevakningens verksamhet fullgöres i väsentlig utsträckning genom patrullering till sjöss. För att bevakningens effektivitet skall kunna upprätthållas måste tullverket ha förstklassiga båtar till sitt förfogande. Statsutskottet har i sitt utlåtande nr 115 år 1956 anslutit sig till den av riksdagens revisorer uttalade uppfattningen, att kustbevakningen borde vara i stånd att utföra en verklig bevakning i olika ifrågakommande avseenden — mot smugglingsförsök, spioneri, olovligt överskridande av sjögränsen samt olaga jakt och fiske ävensom till säkerhet för sjöfart och luftfart — samt erinrat om att, såsom även revisorerna påpekat, kustbevakningen vore den enda organisation som i fredstid utövade kontinuerlig bevakning i våra kustfarvatten. Utskottet har vidare framhållit, att det vore av vikt, att kustbevakningsorganisationen städse vore anordnad på sådant sätt, att den kunde arbeta med största möjliga effektivitet, samt att, vad båtmaterielen anginge, kravet på sjövärdighet hos fartygen i förening med erforderlig snabbhet trädde i förgrunden. Enligt utskottets mening vore det angeläget, att medel i erforderlig utsträckning ställdes till förfogande för tillgodoseende av kravet på hög effektivitet hos kustbevakningen. Beträffande beståndet av större motorbåtar och nybyggnad av sådana båtar hänvisar styrelsen till vad den anfört härom i förra statsförslaget (se 1956: VII ht s. 75). Enligt av Kungl. Maj:t fastställd fördelningsplan för det för innevarande budgetår anvisade reservationsanslaget har ett belopp av 220 000 kronor avsetts för nybyggnad av två tulljakter. För att kunna någorlunda bibehålla det nuvarande beståndet av större motorbåtar intill utgången av budgetåret 1957/58 erfordras, att för sagda budgetår medel anvisas för anskaffning av sju större båtar. Av dessa båtar bör tre vara av den typ tulljakter, som byggts under de senare åren och som visat sig vara i förhållande till sin storlek goda och sjövärdiga båtar. Kostnaden för anskaffning av tre sådana tulljakter har beräknats till 420 000 kronor. En tulljakt av mindre typ är avsedd för Haparanda skärgård och skall vara särskilt konstruerad för tjänst inom de grunda och svårnavigabla vattnen. Byggnaden av en dylik tulljakt torde draga en kostnad av omkring 75 000 kronor. En av ifrågavarande båtar bör utgöras av en mera snabbgående båt med god sjövärdighet och beboelighet, en s. k. tullracerbåt. Kostnaden för anskaffning av denna har beräknats till 175 000 kronor. De återstående två båtarna är avsedda såsom prejbåtar. Nybyggnaden av två större, ruffade prejbåtar torde kunna verkställas för en kostnad av sammanlagt omkring 50 000 kronor.

2. *Smärre motorbåtar, motorfordon m. m.* Kostnaden härför har beräknats till 60 000 kronor.

3. *Radioanläggningar.* Såsom statsutskottet anfört i sitt förenämnda utlåtande är i fråga om förbindelsetjänsten ett underlättande av erforderlig kommunikation mellan posteringar, bilar, båtar m. m. av största betydelse. En av riksdagsrevisorernas erinringar i fråga om kustbevakningen var, att det måste anses vara en allvarlig brist, att ett antal båtar saknade möjlighet att kommunicera med land eller andra båtar under patrullering. Revi-

sorerna har därför framhållit, att en utbyggnad av förbindelsetjänsten borde äga rum som ett led i rationaliseringen av kustbevakningen. Av anslaget för innevarande budgetår kan endast 45 000 kronor användas för anskaffning av radioanläggningar. Under flera tidigare budgetår har årligen 60 000 kronor kunnat användas för sådant ändamål. För att förbindelsetjänsten inom tullverket skall bli utbyggd inom rimlig tid erfordras för nästa budgetår ett betydligt större belopp. Omkring 25 radioanläggningar torde nämligen böra anskaffas för en kostnad av tillhoppa omkring 125 000 kronor.

4. *Radaranläggningar.* Radarapparaturen har förut varit förhållandevis skrymmande och dyrbar i anskaffning. På senare tid har emellertid mindre och billigare radaranläggningar utkommit i marknaden. Det borde därför nu vara möjligt att förse tullverkets större båtar med dylik apparatur. I avvaktan på närmare erfarenhet av användningen och skötseln av radar torde till en början endast två radaranläggningar böra anskaffas. Kostnaden för dessa beräknas till sammanlagt 45 000 kronor.

5. *Livräddningsmateriel.* Kustbevakningen har efter hand blivit alltmera anlitad vid sjöräddningsfall. På grund därav har behov uppstått av en ökad utrustning med livräddningsmateriel. Därest medel härför icke kan påräknas ur fonden för förbättring av sjöräddningsväsendet (se prop. 1956: 149), torde för anskaffning av livräddningsmateriel för kustbevakningen under nästa budgetår böra anvisas ett belopp om 10 000 kronor.

Genom beslut den 7 juni 1956 har Kungl. Maj:t — under erinran om vad statsutskottet i sitt tidigare omnämnda utlåtande anfört rörande tullverkets kustbevakning — uppdragit åt generaltullstyrelsen att överväga frågan om kustbevakningens framtida organisation och uppgifter och att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag i ämnet som befinner påkallade. Styrelsen framhåller i anledning härav, att styrelsen, i den mån denna organisation påverkas av sådana uppgifter, som kustbevakningen har att utföra vid sidan av den egentliga tulltjänsten, uppehåller samarbete med därav berörda myndigheter. Vad särskilt gäller marinen har samarbetet befasts genom att chefen för marinen nyligen utsett en kontaktman, med vilken styrelsen kan samråda i ärenden inom marinens intresseområde. Det närmast aktuella syftet med samrådet är att få de spörsmål som hör till materielförnyelsen ytterligare belysta. Styrelsen bedömer den nu begärda medelsanvisningen såsom under alla förhållanden behövlig för vidmakthållande i stort sett av bevakningsorganisationen i förening med fullföljande i rimlig takt av dess modernisering. I den mån resultatet av samarbetet med de av kustbevakningens organisation berörda myndigheterna framkommer eller ändringar i förutsättningarna med avseende å kostnadsberäkningar inträder, torde dessa enligt styrelsens mening få beaktas vid avgivande framdeles av förslag till Kungl. Maj:t om den närmare dispositionen av anslaget.

Yttrande

Statskontoret. Något nyanskaffningsstopp i fråga om materiel har icke ansetts böra ifrågakomma i avvaktan på resultatet av det generaltullstyrelsen

meddelade utredningsuppdraget. Då emellertid materielanskaffningen, såsom föredragande departementschefen framhöll vid anmälan av förevarande anslagsfråga för innevarande budgetår, bör begränsas så att den icke kommer att lägga hinder i vägen för en eventuell framtida omorganisation av kustbevakningen, anser statskontoret uteslutet, att medel för ändamålet anvisas i den av generaltullstyrelsen nu föreslagna omfattningen. Enligt ämbetsverkets mening bör för anskaffningen i princip tillämpas det program som fastställts för innevarande budgetår. Med hänsyn till vad i ärendet upplysts angående de numera aktuella kostnaderna för anskaffandet av tulljakter, vill statskontoret dock icke motsätta sig viss uppräknig av förevarande anslag, förslagsvis till 325 000 kronor.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag erinra om riksdagens år 1955 församlade revisorers uttalande om tullverkets kustbevakning (§ 20 i revisorernas år 1955 avlämnade berättelse). På anförda skäl ansåg revisorerna, att kustbevakningsorganisationen snarast borde omprövas. Statsutskottet fann sig i anledning av revisorernas uttalande och däröver avgivna förklaringar (SU 1956: 115) i det stora hela kunna instämma i åtskilliga av huvudsynpunkterna i revisorernas förslag men förordade, att de undersökningar, som kunde befinnas erforderliga, skulle företagas inom generaltullstyrelsen i nära samband med olika av frågan berörda verk, personalorganisationer m. fl. Vad angick medelsbehovet för budgetåret 1956/57 framhöll utskottet vådorna i olika hänsenden av ett nyanskaffningsstopp i avvaktan på ifrågakommande organisationsundersökningar. Utskottets uttalande föranledde icke någon erinran från riksdagen. Såsom redan omnämnts har Kungl. Maj:t uppdragit åt generaltullstyrelsen att överväga frågan om kustbevakningens framtida organisation och uppgifter samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag i ämnet som kan finnas påkallade.

Generaltullstyrelsen har ännu icke för Kungl. Maj:t redovisat resultatet av sitt uppdrag. Detta förhållande får emellertid enligt min mening inte leda till en sådan återhållsamhet i medelstilldelningen, att kustbevakningens effektivitet därigenom äventyras. Mot bakgrunden av de relativt blygsamma belopp, som styrelsen disponerat för materielanskaffning, och de till följd härav uppdämda behov, som otvivelaktigt föreligger, anser jag den ifrågasatta materielanskaffningen i och för sig behövlig. Med hänsyn till nödvändigheten av att i görligaste mån begränsa de offentliga investeringarna förordar jag dock, att anslaget bestämmes till 650 000 kronor. Såsom skett under tidigare år torde Kungl. Maj:t sedermera efter förslag av generaltullstyrelsen få fastställa dispositionsplan för anslaget med beaktande av vid denna tidpunkt föreliggande omständigheter.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 650 000 kronor.

[40] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 484 000	1 436 212
1956/57 (statsliggaren s. 445)	1 657 000	
1957/58 (förslag)	1 744 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 101 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 förste byråsekreterare Ca 29 — byrådirektör Cg 31	+ 897
b) 2 förste byråinspektörer Ce 27 — Ce 29	+ 2 074
c) 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13	+ 452
d) 6 kontorsbiträden Ca 8 — kanslibiträden Ce 11	+ 2 714
e) 2 kontorsbiträden Ca 8 — Ce 8	— 2 262
2. Personalförändringar	
a) 1 förste byråsekreterare Cg 27	+ 21 699
b) 2 amanuenser Cf 19/Ce 25	+ 29 764
c) 4 kontorsbiträden Cf 4/Ce 8	+ 29 203
3. Kontrollen över utskänkningsskatten	— 84 500
4. Automatiska förändringar	
a) lönegrads- och löneklassuppflyttningar, m. m.	+ 29 359
b) rörligt tillägg	+ 71 600
	<u>+ 101 000</u>

M o t i v

1. a) och 2. a) Styrelsen erinrar inledningsvis om att den senast i sin statskrivelse för budgetåret 1956/57 framhöll önskvärdheten av en omorganisation av verket, varvid en delning av tredje byrån (skattebyrån) vore synnerligen angelägen. Med hänsyn bland annat till att de förslag, som 1952 års kommitté för indirekta skatter kunde komma att framlägga, kunde påverka styrelsens befattning med nämnda skatter, föreslogs icke någon omorganisation. Då kommittén ännu ej framlagt sitt betänkande, anser sig styrelsen ej heller nu böra föreslå några mera genomgripande organisationsförändringar.

Den fortgående ökningen av arbetsuppgifterna på skattebyrån gör det emellertid enligt styrelsens mening nödvändigt att, utan att föregripa en framtida omorganisation, vidtaga åtgärder för att avlasta arbetsbördan för byråns chef. Detta avses skola ske genom att föreståndaren för byråns allmänna avdelning, där frågor av juridisk natur, såsom åtals-, konkurs-, besvär- och författningsärenden m. m. prövas, tillägges beslutanderätten i juridiska ärenden av rutinmässig karaktär. Vidare bör avdelningen tillföras ytterligare en befattningshavare med uppgift att självständigt handlägga arbetsuppgifter av kvalificerad natur såsom utredningsuppdrag och uppsättande av förslag till remissutlåtanden.

Med hänsyn till arbetsuppgifterna och då de befattningshavare inom styrelsen, åt vilka byråchefers beslutanderätt delegerats, innehar byrådirektörs tjänsteställning, bör samma tjänsteställning tillkomma nu ifrågavarande avdelningsföreståndare. Beträffande den för avdelningen avsedda nya tjänsten bör denna med hänsyn till arbetsuppgifternas art och de särskilda anspråk, som måste ställas på innehavaren av densamma för att en verklig avlastning i byråledningens arbetsbörda skall komma till stånd, vara placerad i 27 lönegraden. Ehuru vägande skäl talar för att dessa båda tjänster inrättas såsom extra ordinarie, begränsar sig styrelsen likväl till att föreslå dem såsom extra.

1. b) Avdelningarna för varuskatt å kemisk-tekniska preparat samt för maldrycks- och läskedrycksskatt m. m. föreslås skola sammanslås till en avdelning. Sammanförandet av de två avdelningarna under en föreståndare betingas bland annat av rationaliseringsskäl. Vidare har styrelsens indrivningsärenden på grund av det ökade antalet skattskyldiga och det skärpta ekonomiska läget med därav följande betalningssvårigheter under senare tid ökat i sådan grad, att den tjänsteman, som handhar maldrycks- och läskedrycksskatteavdelningen, måste frigöras för att handlägga dessa ärenden. Tjänsten såsom föreståndare för den sammanslagna skatteavdelningen bör placeras i 29 lönegraden och upptagas såsom extra ordinarie.

Innehavaren av den andra av de till uppflyttning i lönegrad föreslagna förste byråinspektörstjänsterna är placerad som föreståndare på avdelningen för skatt å brännolja. För närvarande tjänstgör på avdelningen förutom förste byråinspektören två byråinspektörer i Cg 25, en assistent i högst Cg 19, ett kanslibitråde i Ce 11 samt 12 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. I det följande föreslår styrelsen med hänsyn till en såsom nödvändig befunden intensifiering av kontrollverksamheten, att avdelningen skall tillföras ytterligare två amanuenser i reglerad befordringsgång samt fyra biträden. Med hänsyn till arbetsbelastningen och de fordringar på avdelningsföreståndaren, som handhavandet av ledningen för denna skatteavdelning kräver, anser styrelsen föreståndaren för avdelningen böra placeras i Ce 29.

c) Ifrågavarande kanslibitråde är föreståndare för expeditionen på avdelningen för brännoljeskatt och har i denna egenskap närmast att organisera, leda och övervaka arbetet därstädes. Personalen under föreståndaren skulle vid bifall till de av styrelsen under 1. d) och 2. c) framförda yrkandena komma att omfatta fyra kanslibitraden och tolv kontorsbiträden.

d) Styrelsen hemställer ånyo under åberopande av sina i statskrivelsen för innevarande budgetår anförda skäl (se 1956: VII ht s. 79—80) om förändring till kanslibiträdestjänster av en befattning som kontorsbitråde på expeditionen för läskedrycksskatt samt av en sådan tjänst på den gemensamma expeditionen för skatt å pälsvoror m. m. och skatt å tekniska preparat. Övriga till uppflyttning föreslagna tjänster är placerade på avdelningen för brännoljeskatt. Innehavarna av dessa tjänster förestår var sin arbetsgrupp. Arbetet ställer särskilda krav på noggrannhet och kunnsighet.

e) Kontrollstyrelsen räknar icke med att kunna besätta samtliga vakanta ordinarie kontorsbiträdestjänster med biträden som är berättigade därtill enligt grunderna för den reglerade befordringsgången, varför antalet i personalförteckningen upptagna kontorsbiträdestjänster kan minskas med två.

2. b) och c) Vid bifall till en i det följande under anslaget till lokala skattekontrollen föreslagen utökning av antalet kontrolltjänstemän för brännoljeskatt kommer arbetet å styrelsens avdelning för brännoljeskatt att öka betydligt i omfattning. För främst beredning av ärenden rörande förslag till efterdebitering synes amanuenspersonalen böra utökas med två tjänstemän. För en intensifierad kontrollverksamhet erfordras även en utökning av styrelsens kvinnliga biträdespersonal med fyra biträden.

3. Kostnaderna under innevarande budgetår för styrelsens avdelning för utskänkningsskatt beräknades i 1956 års statsverksproposition till i runt tal 120 000 kronor. Numera uppskattar styrelsen desamma till 35 000 kronor. Intill dess frågan om denna skatts framtida utformning lösts med ledning av förslag från 1953 års utskänkingsvinstkommitté, räknar styrelsen fortsättningsvis med samma kostnader som för innevarande budgetår eller 35 000 kronor.

Yttranden

Statskontoret. Ehuru vissa skäl talar för en arbetsfördelning å skattebyråns allmänna avdelning i enlighet med förslaget, anser emellertid statskontoret, att åtgärder i sagda hänseende för närvarande icke bör vidtagas. Såsom kontrollstyrelsen själv framhållit, lär man nämligen få räkna med, att resultatet av det å 1952 års kommitté för indirekta skatter anförtrodda utredningsarbetet kan komma att medföra ändring av grunderna för styrelsens verksamhet med avseende å dylika skatter. Det förefaller ämbetsverket vid sådant förhållande knappast välbetänkt att nu genomföra någon ändring av skattebyråns hittillsvarande organisation, särskilt som berörda utredning om de indirekta skatterna kan förväntas bli slutförd inom en nära framtid. Statskontoret anser sig följaktligen icke kunna tillstyrka förslaget i denna del. — Av vad sålunda anförts lär framgå, att statskontoret ej heller kan biträda förslaget om ändrad löneställning i fråga om två till skattebyrån hörande tjänster som förste byrånspektörer i Ce 27 (1. b), vilket förslag även beträffande den ena av dessa tjänster förutsätter viss omfördelning av arbetsuppgifterna inom byrån. — Mot förslaget att till kontoristgraden hänföra den kanslibitträdestjänst (1. c), vars innehavare är föreståndare för expeditionen på avdelningen för brännoljeskatt, har statskontoret icke funnit anledning till erinran. Ej heller vill ämbetsverket motsätta sig, att av de sex kontorsbiträdestjänster, vilka föreslagits uppflyttade i kanslibitträdesgraden (1. d), de å brännoljeskatteavdelningen placerade fyra tjänsterna erhåller den avsedda löneställningen. Beträffande de övriga två biträdestjänsterna har frågan om lönegradsuppflyttning prövats av statsmakterna vid 1956 års riksdag utan att vinna bifall. Enligt statskontorets mening saknas anledning till ändrat ställningstagande i fråga om

dessa tjänster. — Statskontoret har icke ansett sig kunna förorda den under lokala skattekontrollen äskade personalförstärkningen för kontrollen över brännoljeskatt. Med denna utgångspunkt skulle några nya befattningar för styrelsens brännoljeskatteavdelning följaktligen icke heller vara påkallade. Under alla förhållanden lär en personalökning kunna begränsas till en amanuens och två kontorsbiträden.

Statens lönenämnd. Lönenämnden finner icke skäl biträda förslaget om uppflyttning av förste byråsekreterartjänsten i Ca 29 å tredje byråns allmänna avdelning till byrådirektörstjänst i 31 lönegraden. Däremot finner nämnden icke anledning till erinran mot att å avdelningen inrättas en förste byråsekreterartjänst i 27 lönegraden. — Vad beträffar förste byråinspektörstjänsten i Ce 27 å avdelningen för varuskatt på kemisk-tekniska preparat och avdelningen för maltdrycks- m. fl. skatter samt kontorsbiträdestjänsten å avdelningens expedition för läskedrycksskatt och kontorsbiträdestjänsten å avdelningens gemensamma expedition för skatt å pälsvaror m. m. och skatt å tekniska preparat finner nämnden icke skäl tillstyrka bifall till yrkandena om dessa tjänsters uppflyttning i lönegrad. — Lönenämnden har icke någon erinran emot bifall till de föreslagna tjänste- och personalförändringarna å avdelningen för brännoljeskatt, d. v. s. uppflyttning av en förste byråinspektörstjänst i Ce 27 till Ce 29, en kanslibiträdestjänst till kontoristtjänst i Ce 13 och fyra kontorsbiträdestjänster till kanslibiträdestjänster i Ce 11 samt inrättande av två amanuens tjänster och fyra biträdestjänster i reglerad befordringsgång.

Departementschefen

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör tjänsten som föreståndare för avdelningen för brännoljeskatt uppflyttas från Ce 27 till Ce 29, en befattning som kanslibitråde i Ce 11 förändras till tjänst som kontorist i Ce 13 samt fem kanslibiträdestjänster i Ce 11 nyinrättas, varvid medel icke behöver beräknas för fem kontorsbiträden i Ca 8. Av övriga förslag till tjänsteförändringar kan jag endast biträda styrelsens hemställan om överförande av två kontorsbiträdestjänster från ordinarie till extra ordinarie stat.

Vad angår styrelsens förslag om personalförändringar vill jag meddela, att jag under anslaget till Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen förordar en viss utökning av antalet assistenter för kontrollen av brännoljeskatten. Jag anser, lika med styrelsen, att detta påkallar en förstärkning jämväl av den centrala administrationen. Förstärkningen torde dock för nästa budgetår kunna begränsas till en amanuens och två skrivbiträden. Styrelsens begäran om inrättande av en tjänst i Cg 27 med placering på skattebyråns allmänna avdelning kan jag icke tillstyrka.

Styrelsens förslag till medelsanvisning för kontrollen av utskänkningsskatten föranleder i nuvarande läge, då ställning icke tagits till utskänkningstvinstkommitténs förslag, ingen erinran från min sida.

Till det av styrelsen äskade beloppet för automatiska utgiftsökningar, cirka 100 900 kronor, bör i enlighet med vad som anförts vid anmälan av förslaget till förordning angående omsättningsskatt å motorfordon i vissa fall (se prop. 1956:188 s. 44) läggas 40 000 kronor för avlöning till personal avsedd för bestyret med nämnda skatt.

Slutligen vill jag anmäla, att en i personalförteckningen å övergångsstat uppförd befattning som förste byråinspektör i Ca 27 på grund av befattningshavarens avgång bör utgå ur förteckningen.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 637 900 (— 44 900) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 706 300 (+ 55 700) kronor;
 rörligt tillägg 399 800 (+ 76 200) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 1 744 000 (+ 87 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen *dels* uppföra en tjänst som förste byråinspektör i Ce 29, *dels* avföra en å övergångsstat upptagen befattning som förste byråinspektör i Ca 27, en tjänst som förste byråinspektör i Ce 27 samt två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	637 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	706 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	399 800

Summa kronor 1 744 000

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 744 000 kronor.

[41] 6. **Kontrollstyrelsen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	180 200	171 691
1956/57 (statsliggaren s. 446)	197 200	
1957/58 (förslag)	197 200	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Departementschefen

Kontrollstyrelsens förslag finner jag mig kunna godtaga och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 197 200 kronor.

[42] 7. Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 498 000	1 377 408
1956/57 (statsliggaren s. 446)	1 627 000	
1957/58 (förslag)	1 815 400	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget uppräknas med 298 000 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Tjänsteförändringar	
a) 1 distriktsöverkontrollör Ce 31 — Ca 31	—
3 distriktsöverkontrollörer Ce 29 — Ca 29	—
4 överkontrollörer Ce 27 — Ca 27	—
2 kontrollörer Ce 25 — Ca 25	—
b) 6 assistenter högst Cg 21 — högst Ce 21	—
2. Personalförändringar	
a) 9 assistenter högst Cg 21	+ 124 706
b) 4 kontorsbiträden Cf 4/Cg 8	+ 28 345
3. Kontrollen över brännvinstillverkningen	— 12 000
4. Kontrollen över brännoljeskatten	+ 76 000
5. Automatiska förändringar	
a) lönegrads- och löneklassuppflyttningar	+ 20 951
b) rörligt tillägg	+ 63 200
c) minskade omkostnader för uppvärmning	— 2 500
d) avrundning	— 702
	<hr/>
	+ 298 000

Motiv

1. a) Styrelsen erinrar om att den i sina statskrivelser för budgetåren 1952/53—1956/57 hemställt om ordinariesättning av vissa distriktsöverkontrollörs-, överkontrollörs- och kontrollörstjänster. Under återopande av motivering i tidigare statskrivelser (se senast 1956: VII ht s. 83) hemställer styrelsen ånyo om ordinariesättning av ett antal tjänster.

b) Sedan genom beslut av 1956 års riksdag 12 assistenter för elskattekontrollen och kontrollen över brännoljeskattningen erhållit extra ordinarie anställning, återstår sex assistenter, som under budgetåren 1956/57—1957/58 beräknas komma att uppfylla förutsättningarna för sådan anställning.

2. a) Antalet assistenter för kontroll av brännoljeskatten utgör för närvarande 13, varav fyra på distriktkontoret i Stockholm och tre å vardera av de övriga distriktkontoren. Varje kontrollant hinner med cirka 250 inspektioner årligen. Om samtliga skattskyldiga skulle besökas en gång årligen, erfordrades 65 kontrollanter. Med hänsyn till de relativt betydande ekonomiska intressen, som statsverket har i förevarande sammanhang, samt

till den enskildes krav att få sina deklARATIONER prövade inom rimlig tid är det enligt styrelsens mening befogat, att den kontroll av deklARATIONERNA, som enligt erfarenheten är oundgänglig, sker i snabbare takt än vad för närvarande är möjligt. Ehuru styrelsen anser det lämpligt, att kontrollverksamheten inriktas på ett besök vartannat år, inskränker den sig i nuvarande läge till att äska medel för nio nya assistenttjänster i högst Cg 21.

b) En intensifierad kontrollverksamhet leder otvivelaktigt till sådan ökning i arbetsbördan även för lokalförvaltningens kvinnliga biträdespersonal, att den bör förstärkas, förslagsvis med ett biträde på varje distriktkontor. Genom en sådan anordning avlastas assistenterna vissa delar av dem åliggande mindre kvalificerat arbete, varigenom arbetstid vinnes för den egentliga inspektionsverksamheten.

3. Nettokostnaderna för kontrollen över lantbruksbrännerierna i riket utgjorde under budgetåret 1955/56 106 900 kronor samt beräknades för budgetåret 1956/57 till 105 000 kronor. För nästa budgetår uppskattar styrelsen desamma till 93 000 kronor. Minskningen på 12 000 kronor jämfört med innevarande budgetår beror på fortsatt rationalisering av kontrollverksamheten vid brännerierna och hänför sig till resekostnaderna.

4. Den i det föregående förordade utökningen av den lokala förvaltningen med nio assistenter beräknas med ledning av resekostnaderna under budgetåret 1955/56 för kontrolltjänstemännen över brännoljeskatten medföra en ökning av utgifterna för resor m. m. med $(9 \times 8\,000)$ 72 000 kronor. Styrelsen föreslår emellertid, att höjningen av anslagsposten till reseersättningar begränsas till 60 000 kronor, då den nuvarande medelstillelningen synes innefatta vissa marginaler. De föreslagna personalutökningarna medför vidare ett med 16 000 kronor förhöjt medelsbehov under delposten till övriga expenser, varav 8 000 kronor avser engångsutgifter för kontorsutrustning och för räknemaskiner, tjänsteportföljer, transportboxar för handlingar m. m. för de resande tjänstemännen samt återstoden löpande utgifter.

Yttrande

Statskontoret erinrar, att de av kontrollstyrelsen framförda yrkandena om ordinariesättning av ett flertal högre tjänster (1. a) tidigare, utan att vinna beaktande, prövats av statsmakterna. Då några nya motiv icke framförts för förslagen anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka desamma. — Beträffande förslaget om inrättande av nio nya assistenttjänster i högst Cg 21 och fyra kontorsbiträdestjänster (2. a och b), vilket bland annat motiverats med behovet av en intensifierad kontroll över brännoljeskatten, vill statskontoret framhålla, att sedan det nuvarande brännoljeskattesystemet den 1 januari 1955 trädde i tillämpning viss personalförstärkning redan medgivits för möjliggörande av förbättrad kontrollverksamhet. Då vid sådant förhållande ytterligare personalförstärkning icke torde böra övervägas, förrän närmare erfarenheter av kontrollverksamheten i fråga vunnits, avstyrker ämbetsverket inrättandet av nu ifrågakvarande tjänster. — Med

den ställning statskontoret sålunda intagit till frågan om nyanställning av viss personal vid den lokala skattekontrollen anser ämbetsverket någon uppräkning av anslagsposten till reseersättningar och delposten till övriga expenser icke vara erforderlig.

Departementschefen

Av de föreslagna tjänsteförändringarna finner jag mig endast kunna tillstyrka extraordinariesättningen av de sex assistenttjänsterna.

I likhet med styrelsen anser jag en intensifiering av kontrollen över brännolja-skatten önskvärd, icke minst med hänsyn till de skattskyldigas berättigade intresse att snabbt erhålla besked i skattefrågorna. Den äskade förstärkningen synes emellertid kunna fördelas på två budgetår. För nästa budgetår förordar jag en utökning med fem assistenter och två kontorsbiträden. De i anledning härav ökade omkostnaderna uppskattar jag till sammanlagt 38 000 kronor, varav 28 000 kronor i reseersättningar samt 10 000 kronor i expenser. Av sistnämnda belopp utgör hälften engångskostnader.

Kontrollstyrelsens förslag till medelsberäkning för kontrollen över brännvinststillverkningen kan jag godtaga.

Slutligen vill jag erinra om att under motsvarande anslag för nu löpande budgetår beräknats ett belopp av tillhoppa 240 900 kronor, avseende kostnaderna för kontrollen över utskänknings-skatten. Det förutsattes vid medelsanvisningen, att Kungl. Maj:t sedermera skulle pröva i vad mån beloppet skulle ställas till kontrollstyrelsens disposition. Genom beslut den 21 september 1956 har, såvitt nu är i fråga, i runt tal 86 000 kronor anvisats till bestridande av avlöningskostnader för sex extra assistenter vid den lokala skattekontrollen samt 66 000 kronor för utbetalning till Nya systemaktiebolaget. Sistnämnda belopp är avsett som ersättning till bolaget för dess bestyr med kontrollen över utskänknings-skatten. Sådan kontroll utövas nämligen även av bolagets intendent för utskänkningssärenden. Det återstående beloppet, som ännu icke anvisats av Kungl. Maj:t, skall huvudsakligen täcka resekostnader m. m. för nämnda anställda samt utgöra bidrag till bolagets kostnader för intendenternas resor. Det torde i stort sett komma att förbrukas under budgetåret. Även för nästa budgetår synes man försiktigtvis böra räkna med i stort sett nuvarande organisation och medelsbehov för utskänknings-skattekontrollen. Ställning har nämligen ännu inte kunnat tas till de förslag, som 1953 års utskänkningssvinstkommitté nyligen framlagt. Med hänsyn härtill förordar jag, att förenämnda belopp om 240 900 kronor får bibehållas oförändrat under nästa budgetår. Det bör liksom hittills ankomma på Kungl. Maj:t att pröva i vad mån de för ändamålet anvisade medlen skall ställas till styrelsens disposition.

Kontrollstyrelsens beräkning av de automatiska utgiftsförändringarna föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget beräknas sålunda:
avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 26 000 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 140 000 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 988 100 (+ 78 600) kronor;
 rörligt tillägg 299 300 (+ 86 300) kronor;
 sjukvård m. m. oförändrat 2 000 kronor;
 reseersättningar 424 000 (+ 16 000) kronor;
 expenser 53 000 (+ 7 500) kronor;
 övriga utgifter oförändrat 10 000 kronor;
 kontrollkostnadsbidrag m. m. oförändrat 127 000 kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 1 815 400 (+ 188 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 815 400 kronor.

[43] 8. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 372 700	1 350 220
1956/57 (statsliggaren s. 448)	1 515 000	
1957/58 (förslag)	1 496 500	

Mynt- och justeringsverket hemställer om en uppräknig av anslaget med 78 900 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändring	
1 myntarbetare — gravörbiträde Cg 14	—
2. Löneförstärkningar till	
a) 2 gravörer i löneklass Ca 20	3 816
b) 1 ingenjör i lönegrad Ce 25	1 500
3. Automatiska förändringar	
a) löneklassuppflyttningar	2 890
b) arvodesregleringar m. m.	14 400
c) löneökning enligt kollektivavtal	27 600
d) rörligt tillägg	28 600
e) avrundning	94
	<hr/>
	78 900

Motiv

1. Vid 1956 års avtalsförhandlingar rörande verkets kollektivavtalsanställda personal uttalades från arbetarpartens sida önskemål om att en arbetare, som har sin tjänstgöring förlagd till gravöravdelningen, måtte erhålla nedläggning av arbetstiden till 42 timmar per vecka. Arbetsuppgifterna för denne arbetare består i gravering av kontroll- och justeringsstämplar samt

ansvarsstämplar för guldsmeder. Utförandet härav är synnerligen påfrestande för ögonen och en minskning av arbetstiden för honom måste därför anses påkallad. Ifrågavarande arbetare överflyttades den 14 december 1949 från mynttillverkningen till gravöravdelningen såsom hjälp åt gravörerna, vilka på grund av det ökade arbetet med stämpelframställningen icke kunde medhinna densamma. Ursprungligen avsågs endast en tillfällig hjälp, men då arbetet icke minskat, har hans förflyttning blivit av mera stadigvarande art, i all synnerhet som han visat sig äga påfallande goda anlag för gravörarbete. Den önskade inskränkningen i arbetstiden skulle kunna erhållas därigenom, att han anställdes såsom extra gravörbiträde i Cg 14 löneklass 15 med bibehållande av den för arbetarpersonalen stadgade pensionsrätten. Verket erinrar om att de båda gravörerna, vilka han biträder, är placerade i lönegrad Ca 20 samt att det kvinnliga gravörbiträdet, som huvudsakligast är sysselsatt med maskingravvyr, är placerat i lönegrad Ce 8.

2. a) Under återopande av i verkets petita för budgetåret 1955/56 redovisade skäl (se 1955: VII ht s. 76) begäres ånyo att de båda gravörerna i Ca 20 uppflyttas i löneklass 25 med tillämpning av 25 § statens allmänna avlöningsreglemente.

b) Sedan år 1952 pågår genom mynt- och justeringsverkets försorg uppmätning av underjordiska lagringsanläggningar för olja och bensin. Uppmätningen utföres från en i cisternens inre anbringad höj- och sänkbar ställning. Med hänsyn till de olycksfallsrisker, som är förenade med uppmätningen av ifrågavarande cisterner, och på grund av arbetets i och för sig krävande samt såväl fysiskt som psykiskt påfrestande beskaffenhet anser verket det befogat, att den ingenjör, som utför arbetet erhåller särskild ersättning. Det synes skäligt, att denna beräknas till 50 kronor per cistern eller till totalt omkring 1 500 kronor för år.

Yttrande

Statens lönenämnd har icke något att erinra emot den föreslagna lönegradsplaceringen för gravörbiträdet.

Departementschefen

Jag anser mig böra förorda bifall till ämbetsverkets hemställan om att få anställa en myntarbetare som gravörbiträde i Cg 14. Tjänsten torde böra betraktas såsom personlig. Vid nuvarande befattningshavares avgång bör således tjänsten utgå.

Däremot kan jag inte biträda förslaget om löneförstärkningar. Mynt- och justeringsverkets beräkning av de automatiska utgiftsökningarna kan jag godtaga. I detta sammanhang vill jag erinra om att i ämbetsverkets avlöningsstat sedan budgetåret 1954/55 inräknats ett belopp om cirka 92 000 kronor att användas till en utökning av arbetsstyrkan vid verket, därest det skulle visa sig nödvändigt för att trygga myntförsörjningen. Beloppet har ännu icke något budgetår behövt tagas i anspråk. Lagerhållningen av skilje-

mynt har nämligen successivt förbättrats. På grund härav föreslår jag, att beloppet utgår ur staten för nästa budgetår.

Anslaget beräknas sålunda:

- avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 306 000 kronor;
- arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 87 600 (+ 13 600) kronor;
- avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 302 000 (+ 12 000) kronor;
- rörligt tillägg 175 500 (+ 31 900) kronor;
- avlöningar till förmän och arbetare 625 400 (— 76 000) kronor.

Anslaget torde alltså bära uppföras med 1 496 500 (— 18 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	306 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	87 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	302 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	175 500
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	625 400

Summa kronor 1 496 500

- b) till *Mynt- och justeringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 496 500 kronor.

[44] 9. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	159 100	173 526
1956/57 (statsliggaren s. 449)	165 600	
1957/58 (förslag)	165 400	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjs med 800 kronor, avseende delposten till övriga expenser.

Motiv

Övriga expenser. Utgift 1955/56 18 672; anslag 1956/57 20 200. Till följd av prisstegringar föreslås en uppräknig med cirka fyra procent.

Departementschefen

Jag biträder ämbetsverkets förslag om uppräknig av delposten till övriga expenser. Anslagsposten till sjukvård torde däremot på grund av belas-

ningen kunna nedräknas med 1 000 kronor och anslaget i sin helhet således med 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 165 400 kronor.

[45] 10. *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56.....	51 800	55 720
1956/57 (statsliggaren s. 450).....	41 700	
1957/58 (förslag).....	5 000	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget för nästkommande budgetår uppföres med i runt tal 314 700 kronor.

Motiv

Avdelningen för tillverkning av mynt och medaljer. Enligt inom ämbetsverket verkställda kalkyler räknar man icke med någon minskning i myntbehovet. För att åstadkomma den för innevarande budgetår förutsedda produktionen erfordras utöver dubbelskift i valsverket hela året ytterligare cirka 300 arbetstimmar under förutsättning att inga för prägling färdiga myntplattor inköps. I övrigt erfordras endast cirka en månads dubbelskift i smältavdelningen. Då valsverkets kapacitet bör bringas i möjligaste paritet med de övriga avdelningarnas och då ett maskinhaveri inom valsverket skulle innebära svåra följder för mynttillverkningen samt ytterligare ökat myntbehov kan uppstå, anser sig verket ånyo böra hemställa om medel för ytterligare ett valsverk. Vidare upprepar verket sina i tidigare statskrivelser (se senast 1956: VII ht s. 91) framställda äskanden om en graveringsmaskin och en stanshyvel. Här nämnda anskaffningar skulle kräva en medelsanvisning om tillhoppa i runt tal 310 200 kronor.

Avdelningen för mått och vikt. Justeringsmaterielen är för närvarande hårt ansträngd. Svårigheterna skulle lätta väsentligt, om ett antal mindre vågar kunde anskaffas. Ämbetsverket föreslår, att 26 uppsättningar sådana vågar till ett sammanlagt pris av omkring 4 500 kronor inköps.

Departementschefen

Mynt- och justeringsverket har upprepat sin senast i 1955 års statskrivelse gjorda hemställan om anvisande av medel för inköp av ytterligare ett valsverk. Vid behandlingen av äskandet i följd erinrades om att en förhandlingsdelegation utsetts för att förhandla med Stockholms stad rörande den framtida dispositionen av kvarteret Kungl. Myntet i Stockholm, m. m. samt att en sakkunnig tillkallats för att verkställa utredning rörande organisa-

tionen av mynt- och medaljtillverkningen, m. m. (1955 års myntverksutredning). Under angivna förhållanden bifölls icke ämbetsverkets yrkande. De båda utredningarna har ännu icke framlagt sina förslag. Med hänsyn härtill och då lagerhållningen av skiljemynt ytterligare förbättrats, synes ej heller för nästa budgetår någon medelsanvisning för det angivna ändamålet böra ske. Av verkets övriga äskanden kan jag endast biträda hemställan om medel för inköp av vågar. I enlighet härmed skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med avrundat 5 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[46] 11. Statens justerare: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	553 700	559 893
1956/57 (statsliggaren s. 450)	597 500	
1957/58 (förslag)	624 200	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 31 400 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) 12 biträdande justerare Cf 13/Ce 19 — Cf 15/Ce 19	3 775
b) 1 biträdande justerare Cg 13 — Cg 15	889
2. Automatiska förändringar	
a) arvodesreglering	900
b) löneklassuppflyttningar	4 427
c) rörligt tillägg	21 255
d) avrundning	154
	<hr/>
	31 400

M o t i v

1. a) och b) I sina petita för innevarande budgetår hemställde mynt- och justeringsverket bland annat om en förbättrad befordringsgång för biträdande justerare. Framställningen bifölls ej. Verket framhåller nu, att det alltjämt föreligger stora svårigheter att erhålla lämpliga aspiranter till justerarbanan och att de sökandes meriter ligger under den nivå, som tidigare var tillfinnandes. Liksom tidigare har även vid den under det sistförflutna budgetåret anordnade kursen ett antal sökande återtagit sina ansökningar, varjämte två aspiranter efter genomgång av kursen, som omfattade fyra clever, övergått till förmånligare anställningar. Den låga begynnelselönen och den långa väntetiden för befordran till justerare torde ha skapat nu-

varande rekryteringssvårigheter. Ämbetsverket hemställer därför om att be-
gynnelselönen i befordringsgången bestäms till 15 lönegraden.

Departementschefen

Jag är alltså ej beredd att tillstyrka någon förbättring av nuvarande
befordringsgång för biträdande justerare. Såsom anfördes vid anmälan av
förevarande anslag i 1956 års statsverksproposition har emellertid Kungl.
Maj:t erhållit riksdagens bemyndigande att, då så erfordras för säkerstäl-
lande av rekryteringen, inrätta befattningar som biträdande justerare i
Ce 21.

Vad mynt- och justeringsverket hemställt i fråga om automatiska för-
ändringar under anslaget föranleder ingen erinran från min sida.

Anslaget torde alltså beräknas till 624 200 (+ 26 700) kronor, varav
495 600 (+ 4 400) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och
128 600 (+ 22 300) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare,
att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	495 600
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	128 600

Summa kronor 624 200

- b) till *Statens justerare: Avlöningar* för budgetåret 1957/
58 anvisa ett förslagsanslag av 624 200 kronor.

[47] 12. Statens justerare: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	114 500	82 325
1956/57 (statsliggaren s. 451)	116 900	
1957/58 (förslag)	107 900	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 1 100 kro-
nor, avseende delposten till övriga expenser.

Motiv

Övriga expenser. Utgift 1955/56 22 219; anslag 1956/57 26 400. — På grund
av prisstegringar äskas en uppräknings av delposten med i runt tal fyra pro-
cent.

Departementschefen

Jag förordar en uppräknings av delposten till övriga expenser med 1 000
kronor. Då emellertid anslagsposten till reseersättningar på grund av be-

lastningen under de båda sistförflutna budgetåren torde kunde minskas med 10 000 kronor, skulle medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1957/58 nedgå med 9 000 kronor.

Anslaget bör således för nästa budgetår upptagas med 107 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 107 900 kronor.

[48] 13. Riksskattenämnden: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	188 700	215 490
1956/57 (statsliggaren s. 451)	207 200	
1957/58 (förslag)	372 600	

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget höjes med 176 500 kronor.

	Ökning eller minskning
1. Personalförändringar	
a) 1 byråchef Ca 37	+ 29 988
b) 4 byrådirektörer Ce 31	+ 98 784
c) 1 expeditivsvakt Ce 11	+ 9 936
d) 3 kontorsbiträden Ce 8	+ 26 172
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 byråsekreterare Ce 25 — förste byråsekreterare Ca 27 ..	+ 2 040
b) 1 byråsekreterare Ce 25 — Ca 25	—
c) 1 kontorist Cg 13 — kansliskrivare Ca 15	+ 768
d) 1 kanslibitråde Ce 11 — kansliskrivare Ca 15	+ 1 476
e) 1 kontorsbitråde Ce 8 — kanslibitråde Ca 11	+ 1 212
3. Ytterligare tillfälliga föredraganden m. m.	+ 1 600
4. Mistade avlöningsförmåner vid tjänstledighet för uppdrag i nämnden	+ 2 000
5. Höjda arvoden åt nämndens ledamöter	+ 11 000
6. Automatiska förändringar	
a) taxeringskontroll m. m.	— 13 500
b) arvodeshöjning	+ 1 100
c) rörligt tillägg	+ 3 924
	<hr/>
	+ 176 500

Motiv

I proposition nr 150 till 1956 års riksdag med förslag till taxeringsförordning m. m. har Kungl. Maj:t föreslagit en utbyggnad av riksskattenämndens kansli med en byrå för taxeringskontroll. Vid beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1957/58 har det varit nödvändigt att taga ställning även till

vissa organisatoriska spörsmål rörande nämnden, vilka icke närmare berörts i 1955 års taxeringssakkunnigas förslag till ändrad taxeringsorganisation (SOU 1955: 51) eller i sagda proposition. Tillkomsten av en ny byrå kommer nämligen att medföra så stora förändringar för nämnden och dess kansli, att en översyn av nämndens hela organisation i samband därmed är erforderlig.

1. a) Den nya byråchefstjänsten å kontrollbyrån har i propositionen föreslagits placeras i lönegrad Ca 37.

b) Enligt propositionen bör fyra revisorer anställas på kontrollbyrån. Frågan om tjänsternas placering i lönegrad lämnades öppen i propositionen. Riksskattenämnden anser i likhet med 1955 års taxeringssakkunniga, att de fyra nya revisorerna bör i lönegrad vara jämställda med länsrevisorerna, vilka för närvarande i allmänhet är placerade i Ca 31. Med hänsyn till att befattningarna är nyinrättade bör de emellertid, tills närmare erfarenhet vunnits, endast vara extra ordinarie. Nämnden har övervägt att föreslå befattningarna i Cg 31, men med hänsyn bland annat till att befattningarna sannolikt måste rekryteras från länsstyrelserna och att flyttningsersättning enligt nämndens mening icke synes kunna utgå vid erhållande av tjänst med beteckningen Cg, har nämnden stannat för extra ordinarie anställningsform. De nya befattningshavarna bör erhålla titeln byrådirektör.

c) I enlighet med propositionen anses en för byråerna gemensam expeditionsvakt böra finnas. Då expeditionsvakterna vid vissa verk av riksskattenämndens storlek är placerade i 11 lönegraden, föreslås att ifrågavarande tjänst uppföres i Ce 11.

d) Den personal, som huvudsakligen skall ombesörja maskinskrivning och dylikt, bör enligt nämnden sammanföras till en för byråerna gemensam skrivcentral. Härigenom vinnas möjlighet att utnyttja arbetskraften mera rationellt. För närvarande har nämnden anställda två kanslibiträden i Ce 11 och två kontorsbiträden i Ce 8. Av dessa föreslås ett kontorsbiträde placerat på skrivcentralen samt härutöver den biträdesförstärkning om tre befattningshavare som förordats i propositionen. Vid skrivcentralen skulle således finnas fyra kontorsbiträden, varav förslagsvis en i Ca 8 och tre i Ce 8.

2. a) och b) De båda byråsekreterarna i Ce 25 föreslås bli ordinarie. Det bedöms vidare ur olika synpunkter önskvärt, att den ena befattningen ändras till tjänst som förste byråsekreterare i Ca 27.

c) Kungl. Maj:t har genom beslut den 19 oktober 1956 medgivit, att en kontorist i lönegrad Cg 13 finge anställas under förutsättning att en av de hos nämnden inrättade tjänsterna som kanslibitråde i Ce 11 icke uppehölls. I framställningen anförde nämnden, att ifrågavarande kanslibiträdets tjänst borde — i avvaktan på den omprövning av bland annat de nuvarande kanslibiträdenas löneställning, som borde ske i samband med den förslagna omorganisationen av nämnden — omändras till kontoristbefattning i lönegrad Ce 13 redan under löpande budgetår med hänsyn till möjligheten att under ytterligare tre år kunna behålla den nuvarande befattningshavaren, som under november 1956 skulle uppnå pensionsåldern. Denna befattningshavare

har till uppgift att vid upprättandet av källskattetabellerna i stor utsträckning självständigt uträkna och kontrollera såväl taxerade och beskattningsbara belopp som själva skattebeloppen och dylikt. Om en rättvis avvägning mellan löneplaceringen av denna befattningshavare och befattningar med lika kvalificerat arbete vid exempelvis länsstyrelser och häradskrivarekontor skall åstadkommas, borde ifrågakvarande tjänst placeras i 15 lönegraden och ombildas till ordinarie.

d) 1955 års taxeringsakkunniga föreslog inrättande av en befattning som kansliskrivare (registrator) i lönegrad Ca 15. Registratorsgöromålen ombesörjes för närvarande av ett kanslibiträde i lönegrad Ce 11. Löneställningen är med hänsyn till göromålens art påfallande låg. Efter omorganisationen kommer registratorsgöromålen att avsevärt öka, varjämte ifrågakvarande befattningshavare lämpligen bör förestå den planerade skrivcentralen. Nämnanden hemställer, att befattningen placeras i lönegrad Ca 15.

e) Den befattningshavare, som har att ombesörja diarietföring och expedition av handräkningsärendena, vilka för år 1956 kommer att betydligt överstiga 7 000, bör vara placerad i åtminstone 11 lönegraden.

3. Utgifterna för ersättningar åt tillfälliga föredraganden, för vilket ändamål medel ej tidigare särskilt beräknats, var under budgetåret 1955/56 2 050 kronor. Dessa ersättningar beräknas under nästkommande budgetår uppgå till 2 200 kronor. I stället för en extra föredragande med arvode motsvarande lön enligt löneklass 34 tjänstgör nu en person med arvode motsvarande en löneklass lägre, vilket föranleder en minskning av anslaget med 900 kronor. — För tillfällig personal beräknar riksskattenämnden 2 000 kronor mot 3 700 kronor för innevarande budgetår. Å andra sidan tillkommer beräknade vikariats- och övertidsersättningar med 2 000 kronor.

4. Riksskattenämnden måste till ersättningar för mistade avlöningsförmåner vid tjänstledighet för fullgörande av uppdrag som ledamot i riksskattenämnden räkna med ett belopp av 8 000 kronor mot 6 000 kronor för innevarande budgetår. Ifrågakvarande ersättningar uppgick under budgetåret 1955/56 till 8 016 kronor.

5. Arbetsbördan för nämndens ledamöter har blivit betydligt större än man från början hade anledning antaga. Ungefär tre sammanträdesdagar per månad förekommer, därvid sammanträdena regelmässigt tar hela arbetsdagen i anspråk. Dessutom förekommer ett stort antal mindre sammanträden, vid vilka nämnden representeras av ordföranden jämte en eller flera ledamöter. Ärendena är ofta av sådan art, att betydande tid åtgår för varje ledamot att sätta sig in i dem. Nämndens ledamöter räknar med att cirka en fjärdedel av hela deras arbetstid åtgår för riksskattenämndens ärenden. De nu anförda synpunkterna — liksom det förhållandet att ledamotskapet i nämnden kräver omfattande specialkunskaper — synes motivera en relativt betydande höjning av arvoden. Härtill bör komma den höjning av ledamöternas arvoden, vilken motiveras av de senaste årens penningvärdeförsämring. Enligt riksskattenämndens mening bör arvoden i varje fall höjas med 50 procent. För suppleanterna, vilkas arvode, 30 kronor

per sammanträdesdag, med tanke på de förberedelser som erfordras är otillräckligt, föreslås höjning till 50 kronor per sammanträdesdag. Kostnadsökningen beräknas till 11 000 kronor.

Vidare framhåller riksskattenämnden, att den befattning såsom bokföringssakkunnig, som för närvarande finns hos nämnden, icke upptagits i propositionen. Med hänsyn till det stora antalet svårbedömda framställningar om förhandsbesked i frågor rörande företagsbeskattning och till det starka behovet av anvisningar i dylika beskattningsfrågor har innehavaren av denna tjänst kommit att nästan helt och hållet anlitas som föredragande hos nämnden. Givetvis måste även i fortsättningen nämndens behov av föredragande i dessa ärenden tillgodoses. Byråchefen vid den nya kontrollbyrån måste visserligen besitta erforderlig sakkunskap för sådana uppgifter men kan icke hinna med att i annat än mycket begränsad omfattning ägna sig åt föredragning inför nämnden. Icke heller torde avsikten ha varit, att någon av de föreslagna fyra revisorerna vid kontrollbyrån skulle anlitas för föredragningsgöromål. Till följd härav ser nämnden sig nödsakad hemställa, att befattningen som bokföringssakkunnig vid nämnden bibehålles med uppgift för denne att tjänstgöra som föredragande i ärenden som angår företagsbeskattning.

Yttranden

Statskontoret framhåller, att chefen för riksskattenämndens byrå för taxeringskontroll vid ett genomförande av den föreslagna omorganisationen uttryckligen förutsatts skola träda i stället för den nuvarande bokföringssakkunnige. Innan omorganisationen ännu genomförts och än mindre några erfarenheter rörande verkningarna av densamma kunnat vinnas, bör det enligt statskontorets mening icke ifrågakomma att överväga ytterligare utvidgning av riksskattenämndens personalorganisation. Ämbetsverket avstyrker följaktligen yrkandet om bibehållande av den särskilda befattningen som bokföringssakkunnig. — Vid valet av anställningsform för de fyra byrådirektörstjänsterna å kontrollbyrån synes avgörande betydelse icke böra tillmätas de författningsmässiga förutsättningarna för åtnjutande av ersättning för flyttningsskostnader. Då dylik ersättning med Kungl. Maj:ts medgivande må utgå jämväl till extra befattningshavare, bör enligt statskontorets mening hinder icke möta att, i enlighet med riksskattenämndens principiella uppfattning, tills vidare uppföra ifrågavarande byrådirektörstjänster i Cg 31. — Tjänsten som expeditionsvakt hänfördes av 1955 års taxeringsakkunniga till lönegraden Ca 10. Förslaget har av statskontoret lämnats utan erinran. Enligt ämbetsverkets mening har sådana omständigheter icke förebragts, att en förmånligare lönegradsplacering kan anses tillräckligt motiverad. — Anställningsformerna och lönegradsplaceringarna beträffande den för skrivcentralen avsedda personalen torde få fastställas i enlighet med för denna personalkategori tillämpade befordringsgrunder. — I anledning av förslaget om ordinariesättning av två byråsekreterartjänster i Ce 25 erinrar statskontoret, att ämbetsverket i utlåtande över betänkandet

av 1955 års taxeringssakkunniga bland annat framhöll, att en av sagda tjänster, i belänkandet upptagna i Ca 25, borde ersättas med befattning inom den för amanuenspersonal gällande reglerade befordringsgången. Statskontoret vidhåller allttjämt sin sålunda uttalade uppfattning. Förslaget om höjd lönegradsplacering beträffande den ena av ifrågavarande tjänster lär icke nu böra upptagas till närmare prövning. — Beträffande den befattningshavare, som har till uppgift att biträda vid upprättandet av källskattetablerna, kan statskontoret på föreliggande utredning icke tillstyrka högre lönegradsplacering än 13. — För ombesörjandet av registratorsgöromålen anser statskontoret en kontoristtjänst i 13 lönegraden böra vara tillfyllest. I anledning av vad i ärendet anförts rörande registratorns utnyttjande som föreståndare för skrivcentral med fyra befattningshavare erinras, att, enligt tillämpade riktlinjer för biträdespersonalens lönegradsplacering, kontoristtjänst kan ifrågakomma för arbetsledare i skrivcentral, därest antalet biträden uppgår till minst tio. — Enligt statskontorets mening lär en höjning av de till riksskattenämndens ledamöter utgående arvoden endast böra ifrågakomma i samband med en generell omprövning av dylika arvoden. Ämbetsverket kan således icke tillstyrka, att någon uppräknig i anledning av förevarande framställning nu vidtages beträffande anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Statens lönenämnd har ingen erinran mot bifall till förslagen om uppflyttning av en kontorist Cg 13 och ett kanslibitråde Ce 11 till kansliskrivare i 15 lönegraden samt ett kontorsbiträde Ce 8 till kanslibitråde i 11 lönegraden. Lönenämnden har icke heller någon erinran mot lönegradsplaceringen av och tjänstebenämningen för de av departementschefen förordade fyra revisorstjänsterna (byrådirektör Ce 31) och att expeditionsvakten placeras i 11 lönegraden. — Nämnden ifrågasätter, huruvida den bokföringssakkunnige bör vara placerad i högre lönegrad än 31 eller den lönegrad, till vilken de flesta länsrevisorer hänföres, samt finner tillräckliga skäl ej föreligga för uppflyttning av en byråsekreterare Ce 25 till förste byråsekreterare Ca 27. — Tjänsterna för kontorsbiträden bör enligt nämndens mening inrättas såsom skriv- och kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. — Förslaget om höjning av arvoden till ordförande, vice ordförande, övriga ledamöter samt suppleanter i riksskattenämnden synes böra upptagas till prövning vid en allmän översyn av arvoden av ifrågavarande slag.

Departementschefen

Inledningsvis vill jag erinra om att 1956 års riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 150 med förslag till taxeringsförordning m. m., (numera (rskr. 368) godkänt de riktlinjer för en ändrad taxeringsorganisation, däribland en förstärkning av riksskattenämndens personal, som i propositionen förordats. Omfattningen av de av riksskattenämnden föreslagna personalförändringarna överensstämmer med de i sagda proposition förordade, dock med den skillnad som föranleds av att nämnden hemställer, att tjänsten som bokföringssakkunnig i Cg 33 icke måtte indragas vid inrättandet av den nya byråchefstjänsten.

Den nya tjänsten som byråchef skall enligt förenämnda proposition placeras i Ca 37. Förslaget om placering av tjänsten som expeditjonsvakt i Ce 11 kan jag biträda. Jag förordar vidare, att av de fyra tjänsterna som revisor, vilkas innehavare bör erhålla titeln byrådirektör, två tills vidare placeras i Ce 31 och två i Cg 31, samt förutsätter, att lönegradsplaceringen för de tre nya kontorsbiträdéstjänsterna bestämmes enligt den för denna personalkategori tillämpade beföringsgången. Med hänsyn till de skäl som numera anförts för särskild föredragande i ärenden rörande företagsbeskattning förordar jag vidare, att för detta ändamål under anslaget beräknas ett belopp av 20 000 kronor i stället för medel till tjänsten som bokföringssakkunnig i Cg 33.

Riksskattenämndens förslag till tjänsteförändringar kan jag i så måtto biträda, att jag förordar förändring av en tjänst som kontorist i Cg 13 till kansliskrivartjänst i Ca 15, en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 till kontoristtjänst i Ca 13 och av en tjänst som kontorsbitråde i Ce 8 till kanslibiträdets-tjänst i Ca 11. För höjning av vissa arvoden beräknar jag ett belopp av 10 000 kronor.

Riksskattenämndens beräkning av medelsbehovet i övrigt kan jag godtaga.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 79 400 (+ 53 700) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 39 000 (+ 12 000) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 190 900 (+ 62 700) kronor;
 rörligt tillägg 63 300 (+ 37 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 372 600 (+ 165 400) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksskattenämndens personalförteckning uppföra en tjänst som byråchef i Ca 37, två tjänster som byrådirektör i Ce 31, en tjänst som kansliskrivare i Ca 15, en tjänst som kontorist i Ca 13 och en tjänst som kanslibitråde i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksskattenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	79 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	190 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	63 300

Summa kronor 372 600

c) till Riksskattenämnden: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 372 600 kronor.

[49] 14. Riksskattenämnden: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	32 500	33 690
1956/57 (statsliggaren s. 452)	33 500	
1957/58 (förslag)	90 000	

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget höjes med 57 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	500
2. Reseersättningar	30 000
3. Bränsle, lyse och vatten	1 500
4. Övriga expenser	23 000
5. Publikationstryck	2 000
	<hr/>
	57 000

Motiv

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1955/56 607; anslag 1956/57 500. — Den föreslagna personalförstärkningen föranleder ökade kostnader för sjukvård.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1955/56 9 996; anslag 1956/57 10 000. — Innehavarna av de nya revisorsbefattningarna beräknas bli rekryterade från länsstyrelserna, vilket föranleder rese- och traktamentsersättningar i samband med ändringar av stationeringsort samt flyttningsersättningar. Vidare torde man böra räkna med att deras tjänstgöring till stor del kommer att bli förlagd till orter utom Stockholm.

3. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1955/56 1 551; anslag 1956/57 2 500. — Utökningen av personalen förorsakar behov av ytterligare lokaler, varför delposten bör uppräknas.

4. *Övriga expenser.* Utgift 1955/56 13 264; anslag 1956/57 12 500. — Riksskattenämnden räknar med 13 000 kronor såsom engångsutgift för inköp av inventarier m. m. för de nya befattningshavarna, varjämte för städningskostnader, skrivmateriel, telefonkostnader m. m. beräknas en ökning med 10 000 kronor.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1955/56 8 273; anslag 1956/57 8 000 kronor. — För extra tryck av Meddelanden från riksskattenämnden beräknas 1 400 kronor. Dylika kostnader — för budgetåret 1955/56 uppgående till 1 020 kronor och då bokförda å övriga expenser — har icke medtagits i tidigare statförslag. Framställningskostnaden för publikationstryck beräknas öka med 600 kronor.

Yttrande

Statskontoret anser, att hållpunkter saknas för ett närmare bedömande av den uppräknade omkostnadsanslaget, som riksskattenämnden ansett erforderlig till följd av omorganisationen.

Departementschefen

Jag förordar, att anslagsposten till sjukvård m. m. uppföres med oförändrat belopp. Med godtagande av riksskattenämndens beräkningar av medelsbehovet i övrigt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Riksskattenämnden: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[50] 15. *Avsättning till bankinspektionens fond.* De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna bör över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen bör för nästa budgetår anvisas med 350 000 (+ 40 000) kronor till bankinspektionens fond, 40 000 (+ 5 000) kronor till fondinspektionens fond och 100 000 (+ 5 000) kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 350 000 kronor.

[51] 16. *Avsättning till fondinspektionens fond.* Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[52] 17. *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.* Med hänvisning till vad under avsättningsanslaget till bankinspektionens fond anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

[53] 18. *Avsättning till sparbanksinspektionens fond.* Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 300 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[54] 19. **Tillsyn över sparbankernas förvaltning.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 200 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår bära upptagas med ett belopp av 30 000 kronor.

Med godtagande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[55] 20. **Revision av sparbankernas förvaltning.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor. Såsom framhållits vid anmälan av motsvarande anslag i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 99) kommer de första av de arvoden, som avses i 46 § kungörelsen om sparbanker den 3 juni 1955 (nr 422), att utbetalas under våren 1957, varvid utbetalningarna enligt kungörelsen skall balanseras å förskottstitel till budgetåret 1957/58, då motsvarande inkomster inflyter. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår bära upptagas med ett belopp av 275 000 kronor.

Med godtagande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Revision av sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[56] 21. **Stämpelomkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	775 000	822 810
1956/57 (statsliggaren s. 457)	1 270 000	
1957/58 (förslag)	870 000	

För år 1957 har *generalpoststyrelsen* uppskattat postverkets direkta kostnader till 373 000 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 466 000 kronor, sammanlagt avrundat till 840 000 kronor.

Departementschefen

Då motsvarande anslag anmäldes i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 101), förelåg en eftersläpning i fråga om ersättningen för postverkets bestyr med försäljningen av statsstämplar alltsedan budgetåret 1951/52, så att av Kungl. Maj:t fastställt ersättningsbelopp för vart och ett av kalenderåren 1951—54 utlagits först efter utgången av det budgetår, under vilket det rätteligen bort rekvireras. Sedan reglering av denna eftersläpning, för vilken å förevarande anslag för budgetåret 1956/57 beräknats ett belopp av 440 000 kronor, numera skett, kan anslaget åter minskas.

Generalpoststyrelsens beräkning av medelsbehovet för bestridande av postverkets stämpelomkostnader för år 1957 innebär en ökning med 40 000 kronor i jämförelse med de i riksstaten för innevarande budgetår — avseende år 1956 — beräknade löpande stämpelomkostnaderna, 800 000 kronor. De senare beräknas emellertid numera uppgå till cirka 900 000 kronor, främst beroende på att en eftersläpning i tillverkning och leverans av beställda stämplor under de närmast föregående åren kunnat inhämtas under år 1956 samt att personalkostnaderna på grund av höjda löner stigit med cirka fyra procent. Mot styrelsens uppskattning av kostnaderna för år 1957 har jag ingen erinran. Liksom hittills bör vidare från anslaget anvisas medel för bestridande av bank- och fondinspektionens stämpelomkostnader. För detta ändamål beräknar jag 30 000 kronor. För stämpelomkostnader skulle således för nästa budgetår erfordras 870 000 (— 400 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

[57] 22. Kostnader för årlig taxering

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	11 300 000	11 501 968
1955/56	11 800 000	12 201 953
1956/57 (statsliggaren s. 457)	13 000 000	
1957/58 (förslag)	14 700 000	

Såsom ersättningar för taxeringsarbetet i länen och i Stockholm utgick för år 1955 *dels* till ordförande, kronombud och konsulenter 9 113 000 kronor, *dels* till vissa städer med egen uppbördsförvaltning för medverkan i taxeringsarbetet enligt 15 § 2 mom. taxeringsförordningen 695 000 kronor, *dels ock* till vissa städer för sådan medverkan enligt 15 § 1 mom. samma förordning 166 000 kronor.

För år 1956 har taxeringsersättningarna utgått efter i huvudsak samma grunder som för år 1955. Sålunda har för motsvarande ändamål, som förut angivits för år 1955, anvisats respektive 10 159 000 kronor, 735 000 kronor och 205 000 kronor, innebärande i förhållande till 1955 års motsvarande ersättningar en ökning med sammanlagt 1 125 000 kronor. Denna ökning förklaras väsentligen med taxeringsmaterialets tillväxt.

Även beträffande 1957 års taxeringar kan väntas en automatisk utgiftsstegring till följd av ytterligare ökning av taxeringsmaterialets omfång. Denna utgiftsstegring beräknar jag till i runt tal 500 000 kronor. Den kostnadsökning, som föranledes av den utav 1956 års riksdag beslutade ändringen av taxeringsorganisationen, torde under förevarande anslag för budgetåret 1957/58 komma till synes endast i vad avser ersättningar enligt 84 § nya taxeringsförordningen till sådana personer, som efter kallelse av prövnings-

nämnd inställt sig vid muntlig förhandling i dylik nämnd. För detta ändamål beräknar jag i avvaktan på närmare erfarenhet ett belopp av 50 000 kronor.

Anslaget skulle sålunda för nästa budgetår böra uppräknas med (1 125 000 + 500 000 + 50 000) 1 675 000 kronor till 14 675 000 kronor, vilket belopp torde böra avrundas till 14 700 000 kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 14 700 000 kronor.

[58] 23. Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1957

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	50 000	160 443
1956/57 (statsliggaren s. 458)	4 000 000	
1957/58 (förslag)	1 400 000	

Såsom framhållits vid anmälan av förevarande anslag i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 102) är den totala kostnaden för allmänna fastighetstaxeringen år 1957 vanskelig att beräkna, men den torde komma att överstiga kostnaden för motsvarande taxering år 1952. Denna uppgick till i runt tal 4 630 000 kronor, varav 3 450 000 kronor belöpte sig på budgetåret 1951/52 och 1 180 000 kronor på budgetåret 1952/53. Med utgångspunkt från dessa siffror samt med hänsynstagande till inträffade pris- och lönestegringar, väntad ansvällning av deklaraionsmaterialet i förhållande till 1952 års taxering samt till fördelningen av kostnaderna på olika budgetår torde medelsbehovet för budgetåret 1957/58 kunna uppskattas till 1 400 000 kronor. Jag förordar, att anslaget uppföres med detta belopp, samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1957* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

[59] 24. Vissa kostnader för uppbördsväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	370 000	310 658
1956/57 (statsliggaren s. 458) ...	330 000	
1957/58 (förslag)	370 000	

Från anslaget skall bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens beräkning. Dessa kostnader torde för nästa budgetår kunna uppskattas till omkring 290 000 kronor. Vidare förutsättes att från anslaget skall bestridas

andra hithörande kostnader, såsom utgifter för centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om preliminär B-skatt, befrielse från skatteavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader har beräknats till i runt tal 80 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med 370 000 (+ 40 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[60] 25. **Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 200 000	5 401 778
1956/57 (statsliggaren s. 459)	5 900 000	
1957/58 (förslag)	6 800 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* upprättad promemoria framgår att styrelsen under budgetåret 1957/58 torde komma att rekvirera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar avseende preliminär skatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postbefordran tiden 1 november 1956—31 oktober 1957, *dels* för uppbörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och vissa penninginrättningar under uppbördsåret 1957/58, *dels* för utbetalning genom postanstalterna av återbetalningskort å överskjutande preliminär skatt tiden november 1957—januari 1958, *dels ock* för uppbörd av fondskatt med ett mindre belopp, ej överstigande 1 000 kronor.

I skrivelse den 6 september 1956 har styrelsen meddelat, att i statsverkspropositionerna för budgetåren 1955/56 och 1956/57 (se 1955: VII ht s. 88 och 1956: VII ht s. 104) preliminärt beräknade ersättningar för återbetalningar av skatt, 500 000 respektive 450 000 kronor, visat sig vara för lågt räknade. Detta anges ha sin grund i att styrelsen tidigare icke kunde förutse, i vilken utsträckning återbetalningar skulle förekomma och huru arbetskrävande behandlingen av dessa skulle bli. Sedan det nya systemet med återbetalning av överskjutande belopp medelst vid debetsedeln å slutlig skatt fogat återbetalningskort numera tillämpats för ett års taxering, har en utredning visat, att postverkets självkostnader för ifrågavarande bestyr utgör cirka 45 öre per återbetalningskort. Styrelsen hemställer, att sagda belopp skall utgå från och med utbetalningen av belopp, som avser skatt enligt 1955 års taxering.

På i förenämnda promemoria anförda skäl beräknas totalkostnaderna för postverkets bestyr med skatteuppbörden för budgetåret 1957/58 till 9 650 000 kronor på sätt som framgår av följande sammanställning.

	Antal	Beräknat å-pris	Kronor
1. Utsända debetsedlar	8 625 000	0,08	690 000
2. Inbetalningar			
a) genom postanstalter och postgirokonto- rets skatteavdelning	5 555 000	0,45	2 500 000
b) genom penninginrättningar, arbetsgivare, länsstyrelser och uppbördsverk	16 652 000	0,25	4 163 000
c) genom centrala skattekontot	1 160 000	0,65	754 000
3. Restförda poster och förfrågningar beträf- fande A-skatt	1 214 000	0,20	243 000
4. Återbetalningskort	2 220 000	0,45	999 000
5. Uppbörd av fondskatt genom postanstalterna			1 000
6. Ersättning att utbetalas genom postverket till vid skatteuppbörden medverkande pen- ninginrättningar	1 500 000	0,20	300 000
			Summa kronor 9 650 000

Den ersättning, som stöder med egen uppbördsförvaltning har att erlægga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden, har av generalpoststyrelsen beräknats till 2 850 000 kronor. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till 6 800 000 kronor.

Departementschefen

Gällande å-priser för beräkningen av postverkets ersättning för bestyret med skatteuppbörden har — utom i vad avser ersättningen för återbetalning av skatt — fastställts av Kungl. Maj:t den 18 november 1955. Med bitall till generalpoststyrelsens förenämnda förslag har Kungl. Maj:t genom beslut den 9 november 1956 föreskrivit, att ersättning till postverket för bestyret med återbetalning av skatt enligt det numera tillämpade systemet skall utgå med 45 öre per återbetalningskort.

I enlighet med vad som uttalats vid anmälan av förevarande anslag i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 105) bör vidare från anslaget utgå ersättning för postverkets arbete med fondskatteuppbörden.

Då de av generalpoststyrelsen vid framräkandet av medelsbehovet under förevarande anslag använda å-priserna överensstämmer med de av Kungl. Maj:t fastställda och då jag ej heller i övrigt har någon erinran mot styrelsens beräkningar i förevarande promemoria, finner jag mig böra godtaga det av styrelsen angivna medelsbehovet av 6 800 000 kronor.

Anslaget kan således för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 6 800 000 (— 900 000) kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 800 000 kronor.

[61] 26. *Kostnader vid tillämpningen av avtal med främmande stat i beskattningsfrågor*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 000	—
1956/57 (statsliggaren s. 459)	1 000	
1957/58 (förslag)	1 000	

Förevarande anslag är huvudsakligen avsett dels för täckande av kostnader för tryckning av blanketter m. m. i anslutning till avtal med främmande makt till undvikande av dubbelbeskattning, dels för bestridande av utgifter i anledning av handräckning på grund av avtal med främmande makt i vissa beskattningsärenden. Någon ändring av anslagsbeloppet, 1 000 kronor, synes icke erforderlig.

Under hänvisning till det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader vid tillämpningen av avtal med främmande stat i beskattningsfrågor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[62] 27. *Observations- och uppbördsprocenter m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	28 000	35 124
1956/57 (statsliggaren s. 460)	25 000	
1957/58 (förslag)	25 000	

Från förevarande anslag har tidigare utgått dels belöningar till upptäckare av falsk myntning, dels ock anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna.

Vad angår det förstnämnda ändamålet må här blott erinras om att det i 1956 års statsverksproposition (VII ht s. 107) efter förslag av statskontoret förordades, att föreskrifterna i ämnet skulle upphävas, enär de numera saknade betydelse. Förslaget föranledde ingen erinran från riksdagens sida. Genom beslut den 1 juni 1956 har Kungl. Maj:t upphävt ifrågavarande bestämmelser.

Vidkommande anmärkningsarvodena utgår dessa sedan den 1 juli 1955 dels till ordinarie hovrättssekreterare, som förts på övergångsstat i samband med den då genomförda förändringen av hovrätternas administrativa tjänster, dels ock till annan befattningshavare, om anmärkningen gjorts före angivna tidpunkt.

För närvarande finns tre hovrättssekreterartjänster på övergångsstat, vilkas innehavare således alltjämt är berättigade uppbära anmärkningsarvode. Därtill kommer att åtskilliga arvoden, som är hänförliga till anmärkningar framställda före den 1 juli 1955, kan komma att utbetalas under nästa budgetår. Med hänsyn till det anförda torde man icke böra räkna med någon

kraftig nedgång i belastningen. Jag förordar, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Under åberopande av det sagda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[63] 1. Ersättning till städerna för mistad tolag

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	22 000 000	24 020 740
1956/57 (statsliggaren s. 460) ...	26 000 000	
1957/58 (förslag)	29 000 000	

Med hänsyn till beräknad ökning av tullmedlen torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med i runt tal 3 000 000 kronor och upptagas till 29 000 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 29 000 000 kronor.

[64] 2. Städens friheter. Förslagsanslaget till städens friheter torde i riksstaten för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Städens friheter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[65] 3. Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel. Till ifrågavarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[66] 4. Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter. Ifrågavarande anslag torde i riksstaten för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 1 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

[67] 5. Bidrag till skattetyngda kommuner, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	4 000 000	2 500 000
1955/56	5 000 000	3 700 000
1956/57 (statsliggaren s. 462)	3 000 000	2 700 000 (beräknad)
1957/58 (förslag)	3 000 000	

För lindring av det kommunala skattetrycket utgår statsbidrag åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordningen den 18 maj 1951 (nr 278), som äger tillämpning från och med den 1 januari 1951.

Enligt denna förordning skall understöden till kommunerna för visst år fastställas i förväg. De utbetalas numera i huvudsak halvårsvis. Skattelindringsbidrag för år 1956 beviljades 20 kommuner till ett sammanlagt belopp av 2 932 845 kronor. För år 1957 har skattelindringsbidrag i september 1956 beviljats 19 kommuner till ett sammanlagt belopp av 1 906 173 kronor. Utöver sistnämnda belopp skall enligt Kungl. Maj:ts beslut utgå ytterligare skattelindringsbidrag med sammanlagt 326 058 kronor till vissa närmare angivna kommuner i Norrbottens län, därest dessa kommuner i sina utgifts- och inkomststater för år 1957 icke tager i anspråk medel ur befintliga skatteregleringsfonder. Sammanlagt kan alltså för sistnämnda år utgå bidrag med 2 232 231 kronor, varav ungefär hälften eller 1 100 000 kronor hänför sig till budgetåret 1957/58.

Nedgången i utgifterna för skattelindringsbidrag för kalenderåret 1957 jämfört med närmast föregående år sammanhänger med att medelskatteunderlaget per invånare i rikets landskommuner visat en fortsatt ökning vid 1956 års taxering.

Bestämda hållpunkter för en närmare beräkning av medelsatgången för det kommande budgetåret föreligger icke. Man torde dock kunna räkna med att skatteunderlagen hos skattelindringskommunerna liksom hos kommunerna i allmänhet skall visa någon ytterligare ökning, ehuru sannolikt av mindre omfattning än under de närmast föregående åren. Huruvida för skattelindringskommunerna i Norrbottens län, till vilka övervägande delen av skattelindringsbidragen går — vid de senaste årens bidragsgivning 98 procent — en lika stor ökning därvidlag kan förutses som beträffande övriga kommuner är icke möjligt att nu bedöma. Den avtagande stegringstakt i skatteunderlaget, som sålunda sannolikt kan förväntas, medför även att kommunerna kan beräknas få mindre avräkningslikvider från statsverket under år 1958 än under år 1957, då dessa likvider beräknas bli osedvanligt stora. Till följd härav torde behovet av skattelindringsbidrag bli större för år 1958 än för år 1957. Enligt approximativa beräkningar skulle bidragen till kommunerna i Norrbottens län komma att öka med drygt 1 000 000 kronor. På grundval av nu nämnda omständigheter skulle skattelindringsbehovet för år 1958 kunna beräknas till omkring 3 300 000 kronor. Med hänsyn till de många oförutsedda faktorer som här kan inverka, torde det emellertid icke vara tillrädligt att för sistnämnda kalenderår räkna med mindre be-

lopp än 3 800 000 kronor, varav hälften eller 1 900 000 kronor kommer att falla på nästa budgetår. Sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1957/58 skulle alltså — med hänsynstagande till kostnader, för vilka jag skall redogöra i det följande — kunna beräknas till (1 100 000 + 1 900 000) 3 000 000 kronor, d. v. s. samma belopp som för innevarande budgetår.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål har uppskattats till omkring 300 000 kronor. Dessa medel redovisas å vederbörande inkomsttitel å riksstatens inkomstsida. I tablån rörande nettoutgifterna å anslaget har avdrag sålunda icke gjorts för dessa inflytande medel.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t liksom under innevarande budgetår må besluta om anvisande från förevarande anslag dels av bidrag till svenska landskommunernas förbund till stödjande av den verksamhet förbundet bedriver genom sin bokförings- och revisionsavdelning i frågor, som äger samband med granskningen av ansökningar om skattelindringsbidrag, dels ock av medel till kostnader för visst biträde vid räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m., som sker vid beredningen inom departementet av hithörande ärenden. Från anslaget bör även bestridas kostnaderna dels för den rådgivande nämnden i skattelindringsfrågor, den s. k. skattelindringsnämnden, dels ock för ersättning till den av Kungl. Maj:t förordnade ledamoten i kommunala finansrådet och suppleanten för denne liksom även kostnader, som kan uppkomma i anledning av medverkan i övrigt i rådets arbete.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skattetyngda kommuner, m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

[68] **6. Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.** Förevarande anslag har i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med 46 850 000 kronor (statsliggaren s. 462).

Från anslaget bestrides kostnaderna för provisorisk skatteersättning enligt förordning i ämnet den 1 juni 1951 (nr 568), vilken ersättning utgår till kommunerna för täckande helt eller delvis av sådan utdebiteringshöjning, som föranledes av höjningen av de kommunala ortsavdragen jämlikt lagen den 2 juni 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen. Under detta anslag har därjämte anvisats medel till bidrag enligt förordningen den 20 april 1951 (nr 219) angående övergångsbidrag i anledning av kommunindelningsreformen. Medelsbehovet för budgetåret 1957/58 för här nämnda ändamål kan med utgångspunkt från nu gällande bestämmelser beräknas till omkring 46 800 000 kronor.

Särskilda sakkunniga (1956 års kommunalskatterevision) har numera framlagt förslag om en höjning av de kommunala ortsavdragen vid beskatt-

ningen från och med den 1 januari 1958 (SOU 1956: 41). Som kompensation för den inkomstminskning, som kommunerna härigenom skulle åsamkas, har de sakkunniga föreslagit, att staten skulle lämna kommunerna bidrag. För kalenderåret 1958 beräknas detta bidrag till 480 000 000 kronor, varav hälften eller 240 000 000 kronor skulle falla på budgetåret 1957/58. Härulöver kommer den redan nu utgående provisoriska skatteersättningen, vilken enligt de sakkunniga skulle inordnas i den nya skatteersättningen. Kommunalskatterevisionens förslag behandlas för närvarande inom departementet, och någon slutlig ställning till detsamma har ännu icke tagits. Avsikten är emellertid att senare anmäla denna fråga. I detta läge finner jag mig böra föreslå, att det av kommunalskatterevisionen framräknade beloppet tills vidare lägges till grund för anslagsberäkningen för det kommande budgetåret, och att nu ifrågavarande anslag i riksstatsförslaget för budgetåret 1957/58 upptages med ett allenast preliminärt beräknat belopp av (46 800 000 -|- 240 000 000) 286 800 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.* för budgetåret 1957/58 beräkna ett förslagsanslag av 286 800 000 kronor.

E. Diverse

[69] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 090 000 kronor.

[70] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 333 000 kronor.

[71] 3. **Staten åliggande kommunala och andra utskylder.** Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) har meddelats föreskrifter om anslaget användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskylder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[72] 4. **Bidrag till vissa internationella byråer m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	25 000	25 088
1956/57 (statsliggaren s. 463)	25 000	
1957/58 (förslag)	32 000	

Anslaget till Bidrag till vissa internationella byråer disponeras för Sveriges bidrag till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, till internationella byrån för mått och vikt i Paris samt till internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

Utgifterna för här angivna andamål torde kunna uppskattas till i runt tal 25 000 kronor. Jag föreslår vidare, att i detta sammanhang 2 000 kronor beräknas för bidrag för år 1957 till internationella institutet för administrativ forskning, till vilket Sverige nyligen anslutit sig, samt 5 000 kronor för bidrag till en internationell organisation för legal metrologi, vilken sammanlutning redan kommit till stånd och i vilken Sverige synes böra ingå som medlem (se senast 1956: VII ht s. 115). Anslagsrubriken torde böra ändras till Bidrag till vissa internationella byråer m. m.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till vissa internationella byråer m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 32 000 kronor.

[73] 5. Bidrag till rådet för samarbete på tullområdet

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	50 000	16 418
1956/57 (statsliggaren s. 463).....	50 000	
1957/58 (förslag).....	50 000	

Från förevarande anslag bör under nästa budgetår utbetalas Sveriges bidrag för år 1958 till rådet för samarbete på tullområdet.

Den låga nettoutgiften under budgetåret 1955/56 förklaras av att å anslaget bokförts en tillfällig inkomst av 26 000 kronor. För innevarande och nästa budgetår torde nettoutgifterna kunna angivas till i runt tal 50 000 kronor. Jag föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrad belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till rådet för samarbete på tullområdet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[74] 6. Bidrag till GATT-organisationen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	60 000	66 297
1956/57 (statsliggaren s. 463)	70 000	
1957/58 (förslag)	70 000	

De beräkningar som uppgjorts rörande GATT-organisationens budget för år 1957 skiljer sig icke i någon högre grad från budgetkalkylen för år 1956.

Beräkningarna rörande Sveriges bidrag för år 1958 framläggs först vid slutet av år 1957. Jag föreslår, att anslaget upptages med oförändrad belopp och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till GATT-organisationen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

[75] Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete i enlighet med Washington-överenskommelsen

Såsom ett led i de svenska bidragen till återuppbyggnaden i de krigshärjade länderna har riksdagen — med godkännande av en mellan Sverige å ena sidan samt Amerikas förenta stater, Frankrike, Storbritannien och Norra Irland å andra sidan verkställd skriftväxling rörande de tyska tillgångarna i Sverige m. m. — å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 under sjunde huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag å 75 miljoner kronor till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete i enlighet med Washington-överenskommelsen (1946: prop 369; SU 298; rskr 561).

Med stöd av riksdagens beslut (rskr 1956: 7) har Kungl. Maj:t den 11 maj 1956 medgivit, att vid utgången av budgetåret 1955/56 förefintlig behållning å anslaget finge disponeras jämväl under budgetåret 1956/57.

Av anslaget har hittills disponerats sammanlagt 60 miljoner kronor, vilket belopp använts för att avskrika vissa krediter, för att utjämna vissa fordringar å löpande avtalskonton i samband med ikraftträdandet av den europeiska betalningsunionen samt, enligt beslut av 1956 års riksdag, för att ställa ett extra bidrag till förfogande för den verksamhet, som bedrivs av Förenta Nationernas flyktingkommisarie. Av resterande 15 miljoner kronor torde ett belopp av 5 miljoner kronor komma att disponeras inom en nära framtid. Återstående belopp, 10 miljoner kronor, väntas komma att slutligt disponeras före utgången av budgetåret 1957/58.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att det å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1946/47 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete i enlighet med Washington-överenskommelsen må för budgetåret 1957/58 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[76] 7. Vissa kostnader för en internationell statistikkonferens i Sverige år 1957

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	40 000	3 257
1956/57 (statsliggaren s. 463)	80 000	
1957/58 (förslag)	80 000	

Organisationskommittén för Internationella Statistiska Institutets session 1957 hemställer, att anslaget för nästkommande budgetår uppföres med 80 000 kronor.

I 1955 års statsverksproposition angavs den totala kostnaden för statens vidkommande för den internationella statistikkonferensen till 200 000 kronor. Sedan organisationskommittén inhämtat anbud avseende konferenstryck, tolkar, simultantolkningsanläggning m. m. ävensom anställt personal

till sekretariatet, har det av organisationskommittén tillsatta finansutskottet kunnat något säkrare bedöma kostnaderna för konferensen och revidera de ursprungliga preliminära kostnadsberäkningarna med hänsyn till de sedan 1954 inträdda kostnadsstegringarna. Numera beräknas de totala kostnaderna uppgå till 275 000 kronor. Huvuddelen av de beräknade tryckningskostnaderna, nämligen omkring 100 000 kronor, avser utgifter för tryckning av insända föredrag, vilka enligt Internationella Statistiska Institutets bestämmelser på organisationskommitténs bekostnad skall tryckas på visst sätt och i visst antal exemplar. Dessa tryckningskostnader blir således till stor del beroende av de insända föredragens antal och omfång och kan icke nämnvärt påverkas av någon organisationskommitténs åtgärd. Organisationskommittén inriktar sina ansträngningar på att erhålla medel även från enskilt håll. För nästkommande budgetår erfordras 80 000 kronor.

Departementschefen

Då beslut fattades om att inbjuda Internationella Statistiska Institutet att förlägga sin konferens år 1957 till Sverige, förutsattes att kostnaderna för denna konferens intill ett belopp av 200 000 kronor skulle bestridas av statsmedel. Av sagda belopp har hittills 120 000 kronor anvisats. Jag förordar därför, att återstående belopp, 80 000 kronor, anvisas för nästkommande budgetår. Ytterligare bidrag av statsmedel för ifrågavarande ändamål synes därefter böra utgå endast om oförutsedda omständigheter inträffar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för en internationell statistikkonferens i Sverige år 1957* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

[77] 8. *Vissa kostnader för internationell representation*

I anledning av den oförutsedda ökningen av antalet besök i Sverige av utländska studiedelegationer anvisades å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1955/56 (prop. 1956: 2; rskr. 75), med hänsyn till att sagda besök föll inom flera departements verksamhetsområden, under sjunde huvudtiteln ett särskilt reservationsanslag å 40 000 kronor till vissa kostnader för internationell representation. För innevarande budgetår har något motsvarande anslag icke anvisats. Reservationen å 1955/56 års anslag utgjorde den 1 december 1956 cirka 22 000 kronor. Med hänsyn till att ytterligare ett antal länder numera framfört önskemål om vidgat utbyte av studiedelegationer vill jag förorda, att medel anvisas under förevarande anslag för budgetåret 1957/58 till täckning av sådana representationskostnader av ifrågavarande slag, som icke bör belasta berörda departements anslag till extra utgifter eller täckas med i övrigt tillgängliga medel för representation. För sagda budgetår torde erfordras ett belopp av minst 20 000 kronor utöver eventuellt kvarstående reservation å det äldre anslaget, vilken behållning bör tillföras det nu äskade anslaget för budgetåret 1957/58.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för internationell representation*
för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[78] 9. **Upplysningsarbete rörande samhällsekonomiska frågor m. m.**

Under tionde huvudtiteln har riksdagen till Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor för innevarande budgetår anvisat ett reservationsanslag av 200 000 kronor. Belastningen å anslaget uppgick för budgetåret 1955/56 till cirka 78 000 kronor och reservationen den 1 juli 1956 till 74 211 kronor.

Anslaget utnyttjas under inseende av ett i februari 1949 bildat samarbetsorgan, benämnt Ekonomisk information. I detta organ, som arbetar under ordförandeskap av statsrådet Sven Andersson, ingår representanter för Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige och Tjänstemännens centralorganisation. I proposition nr 141 till 1949 års riksdag anfördes, att organets allmänna uppgift var att stödja det arbete, som utfördes inom kommittén för produktions- och exportökning. Sedan nämnda kommitté numera upphört, skall organet i enlighet med de riktlinjer, som uppdrogs i 1956 års statsverksproposition (X ht s. 169), omfatta dels en populärt hållen upplysning i allmänt samhällsekonomiska frågor, baserad på officiellt material, dels i den mån så prövas erforderligt särskild propagandaverksamhet för att motverka produktivitetshämmande företeelser. Med hänsyn till den inriktning verksamheten numera fått synes anslaget böra överföras från tionde till sjunde huvudtiteln. Samtidigt bör anslagets rubrik erhålla ändrad lydelse.

Ekonomisk information beräknar för nästa budgetår ett behov av 200 000 kronor för sin verksamhet.

M o t i v

Reservationen å anslaget den 1 juli 1957 kan uppskattas till i runt tal 30 000 kronor. Under budgetåret 1957/58 beräknar organet att utge två broschyrer med information i samhällsekonomiska eller andra gemensamma spörsmål, som av parterna i Ekonomisk information bedömts såsom speciellt aktuella och angelägna. Kostnaden beräknas till cirka 60 000 kronor. Vidare planeras två filmer, en för åskådliggörande av samhällsekonomiska sammanhang och en med anknytning till företagsnämndernas verksamhet. Med hänsyn till de statsfinansiella önskemålen om största möjliga återhållsamhet föreslås, att endast en av dessa filmer inspelas under nästa budgetår. Kostnaderna uppskattas till 150 000 kronor. För ersättningskopior och

diverse kostnader beräknas 20 000 kronor. De totala kostnaderna för nästa budgetår skulle således uppgå till 230 000 kronor och den erforderliga medelsanvisningen till 200 000 kronor.

Departementschefen

De av Ekonomisk information för nästkommande budgetår framlagda planerna står i överensstämmelse med de riktlinjer för organets fortsatta verksamhet, vilka uppdragits i 1956 års statsverksproposition. Jag förordar, att till verksamheten anvisas det begärda beloppet, 200 000 kronor. Den 1 juli 1957 kvarstående reservationsmedel å tionde huvudtitelns anslag till ifrågasvarande upplysningsarbete bör överföras till förevarande anslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen att till *Upplysningsarbete rörande samhällsekonomiska frågor m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[79] 10. Statens tobaksnämnd

Nytt anslag (förslag) 25 000

Kostnaderna för den verksamhet som bedrivs av statens tobaksnämnd — för budgetåren 1952/53—1954/55 uppgående till respektive 24 953, 21 673 och 25 438 kronor — bestrids för närvarande från sjunde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Enligt det förslag, som utredningsmannen med uppdrag att verkställa en genomgång av personaluppsättningen inom departementens statssekreterar- och rättsavdelningar m. m. avgivit och för vilket jag lämnat en översiktlig redogörelse vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör ett förslagsanslag om 25 000 kronor till täckande av nämndens kostnader uppföras under sjunde huvudtiteln.

Under hänvisning till mitt ställningstagande till utredningsmannens förslag och då jag inte har något att erinra mot det föreslagna anslagsbeloppet hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens tobaksnämnd* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[80] 11. Bidrag till Föreningen fruktdrycker

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	25 000	20 090
1956/57 (statsliggaren s. 464)	25 000	
1957/58 (förslag)	25 000	

Kontrollstyrelsen hemställer, att förevarande anslag — som disponeras för utbetalning av bidrag till Föreningen fruktdrycker på sätt angivits i propo-

sition nr 22 till 1955 års riksdag — för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med godtagande av kontrollstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Föreningen fruktdrycker* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

[81] 12. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	700 000	888 492
1956/57 (statsliggaren s. 464)	800 000	
1957/58 (förslag)	800 000	

För budgetåret 1955/56 anvisades å anslaget totalt 850 000 kronor varav 150 000 kronor å tilläggsstat. Reservationen den 30 juni 1956 uppgick till 80 830 kronor. För innevarande budgetår disponeras sålunda i runt tal 880 000 kronor.

Medelsåtgången under tiden 1 juli—30 november 1956 uppgick till i runt tal 475 000 kronor. För tiden därefter till budgetårets slut disponeras således cirka 405 000 kronor, medan medelsåtgången under den angivna tiden torde kunna uppskattas till 700 000 kronor. Med hänsyn härtill synes det vara nödvändigt att förstärka anslaget med 300 000 kronor. Till denna fråga återkommer jag emellertid i annat sammanhang.

Vad härefter angår medelsbehovet för nästa budgetår torde detsamma med ledning av nuvarande belastning på anslaget kunna anges till drygt 1 100 000 (+ 300 000) kronor. Då emellertid enligt vad jag tidigare föreslagit avlöningskostnaderna för expertis och tillfällig arbetskraft inom finansdepartementet från och med nästa budgetår skall överföras från förevarande anslag till departementets avlöningsanslag, förordar jag oförändrad medelsanvisning.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

[82] 13. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	35 000	38 556
1956/57 (statsliggaren s. 464)	20 000	
1957/58 (förslag)	40 000	

Anslaget har för innevarande budgetår tillfälligt nedräknats med 15 000 kronor med hänsyn till förefintlig reservation den 1 juli 1955. För nästa budgetår torde anslaget böra höjas med nämnda belopp. I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde vidare 5 000 kronor böra beräknas för utgifter i samband med ett utbyte av förvaltningstjänstemän med övriga nordiska länder. Anslaget skulle således upptagas till 40 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Sammanfattning

Sjunde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1956/57 utgörande	196 693 200
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1957/58 uppgå till	444 983 700
innebärande en ökning med	248 290 500

Under huvudtiteln föreslås icke-automatiska utgiftsökningar med i runt tal 241,7 miljoner kronor, varav 240 miljoner kronor hänför sig till en preliminärt beräknad ökning av anslaget till Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m. på grund av ifrågasatt höjning av de kommunala ortsavdragen. Några mera betydande icke-automatiska utgiftsminskningar förekommer ej. Den automatiska utgiftsstegringen uppgår netto till drygt 6,6 miljoner kronor. De automatiska utgiftsökningarna kan beräknas till 11,9 miljoner kronor och de automatiska utgiftsminskningarna till 5,3 miljoner kronor. Av sistnämnda belopp faller 2,6 miljoner kronor på anslaget till Kostnader för 1957 års allmänna fastighetstaxering samt 1,2 miljon kronor på anslagen till valutakontoret, vilka, i avbidan på särskild proposition om överförande av valutaärenden till riksbanken, upptagits med formella belopp. Nettoökningen under huvudtiteln uppgår sålunda till avrundat 248,3 miljoner kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sven Rydén

Register

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1957/58**A. Finansdepartementet**

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar.....	2 717 000
4	Omkostnader.....	819 000
	Säger för finansdepartementet	3 536 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
6	Avlöningar.....	942 300
9	Omkostnader.....	89 200
	Statskontoret:	
11	Avlöningar.....	1 632 500
16	Omkostnader.....	319 400
	Kammarrätten:	
17	Avlöningar.....	2 431 200
18	Omkostnader.....	88 600
19	Kammarrättens årsbok.....	8 000
	Statistiska centralbyrån:	
19	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.....	2 627 000
27	Avlöningar till personal vid 1960 års folkräkning.....	30 000
28	Omkostnader.....	999 200
32	Bibliotekets underhåll.....	8 000
32	Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar.....	149 000
34	Statistiska centralbyråns utredningsinstitut.....	100
34	Maskincentralen.....	100
	Folkbokföringen:	
35	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.....	47 000
36	Ersättning till Stockholms stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	678 000
39	Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	51 000
40	Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	26 000
41	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.....	1 482 000
41	Inköp av maskiner.....	137 000
	Riksräkenskapsverket:	
43	Avlöningar.....	2 477 000
45	Omkostnader.....	468 000

Sid.		Kronor
	Konjunkturinstitutet:	
46	Avlöningar	441 600
49	Omkostnader	105 000
50	Särskilda undersökningar	160 000
51	Kostnader för konjunkturjournalen	38 000
	Statens sakrevision:	
52	Avlöningar	635 000
53	Omkostnader	55 000
	Statens organisationsnämnd:	
53	Avlöningar	1 357 000
55	Omkostnader	229 600
56	Försöksverksamhet	200 000
	Valutakontoret:	
57	Avlöningar	* 100
57	Omkostnader	* 100
	<u>Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.</u>	<u>17 912 000</u>

C. Skatte- och kontrollväsen

	Tullverket:	
58	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen ..	3 005 000
63	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten	55 693 000
75	Omkostnader	7 611 000
79	Anskaffning av viss materiel	650 000
	Kontrollstyrelsen:	
83	Avlöningar	1 744 000
87	Omkostnader	197 200
88	Lokala skattekontrollen	1 815 400
	Mynt- och justeringsverket:	
91	Avlöningar	1 496 500
93	Omkostnader	165 400
94	Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.	5 000
	Statens justerare:	
95	Avlöningar	624 200
96	Omkostnader	107 900
	Riksskattenämnden:	
97	Avlöningar	372 600
103	Omkostnader	90 000
104	Avsättning till bankinspektionens fond	350 000
104	Avsättning till fondinspektionens fond	40 000
104	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	100 000
104	Avsättning till sparbanksinspektionens fond	300 000
105	Tillsyn över sparbankernas förvaltning	30 000
105	Revision av sparbankernas förvaltning	275 000
105	Stämpelomkostnader	870 000
106	Kostnader för årlig taxering	14 700 000
107	Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1957	1 400 000
107	Vissa kostnader för uppbördsväsendet	370 000
108	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden	6 800 000

* Beräknat be'opp.

Sid.		Kronor
110	Kostnader vid tillämpningen av avtal med främmande stat i beskattningsfrågor.....	1 000
110	Observations- och uppboordsprocenter m. m.....	25 000
	Säger för skatte- och kontrollväsen	98 838 200

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

112	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	29 000 000
112	Städers friheter.....	30 000
112	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.....	3 100 000
112	Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter.....	1 500
113	Bidrag till skattetyngda kommuner, m. m.....	3 000 000
114	Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m. .... *	286 800 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	321 931 500

E. Diverse

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

116	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 090 000
116	Generaltullstyrelsens delfond.....	333 000
116	Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	1 000
116	Bidrag till vissa internationella byråer m. m.....	32 000
117	Bidrag till rådet för samarbete på tullområdet.....	50 000
117	Bidrag till GATT-organisationen.....	70 000
118	Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete i enlighet med Washington-överenskommelsen.....	—
118	Vissa kostnader för en internationell statistikkonferens i Sverige år 1957.....	80 000
119	Vissa kostnader för internationell representation.....	20 000
120	Upplysningsarbete rörande samhällsekonomiska frågor m. m....	200 000
121	Statens tobaksnämnd.....	25 000
121	Bidrag till Föreningen fruktdrycker.....	25 000
122	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	800 000
122	Extra utgifter.....	40 000
	Säger för diverse	2 766 000
	Summa	444 983 700

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1957

FÖRSTA SAMLINGEN

TREDJE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
åttonde huvudtiteln*

ÅTTONDE HUVUDTITELN

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1957.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1957/58 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, och anför därvid:

A. Ecklesiastikdepartementet

[1] 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 055 000	1 156 658
1956/57 (statsliggaren s. 465)	1 189 000	
1957/58 (förslag)	1 428 000	

Sedan chefen för finansdepartementet den 25 maj 1956 med stöd av nådigt bemyndigande tillkallat en utredningsman för att verkställa genomgång av personaluppsättningen inom departementens statssekreterar- och

rättsavdelningar m. m., har utredningsmannen den 10 november 1956 överlämnat en promemoria angående personaluppsättningen inom vissa avdelningar i statsdepartementen m. m. Chefen för finansdepartementet har tidigare i dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anmält nämnda promemoria och därvid redovisat utredningsmannens allmänna överväganden rörande personaluppsättningen inom bland annat departementens statssekreteraravdelningar. Jag torde nu få anmäla utredningsmannens förslag i vad det avser ecklesiastikdepartementet.

Enligt utredningsmannens mening bör för fackdepartementens del alltefter omfattningen av budgetarbetet följande tre alternativa organisationsformer komma till användning, nämligen (a) två byråchefer, som vardera har en budgetsekreterare till biträde, (b) en byråchef, som biträdes av två budgetsekreterare, och (c) en byråchef med en budgetsekreterare som biträde. Utredningsmannen har framhållit, att ecklesiastikdepartementet jämte inrikesdepartementet torde ha det mest omfattande budgetarbetet bland fackdepartementen. För dessa departement förordade han därför den första av de förut angivna alternativa organisationsformerna. Detta innebär för ecklesiastikdepartementets vidkommande, att ytterligare en tjänst som budgetsekreterare bör inrättas. Jag finner vägande skäl tala för detta förslag och tillstyrker därför detsamma. I anslutning härtill vill jag erinra om att utredningsmannen även uttalat att det syntes honom ovisst om den av honom för ecklesiastikdepartementets del förordade organisationsformen i längden komme att bli tillräcklig. Jag delar denna utredningsmannens tveksamhet och ifrågasätter därför om den ökande arbetsbelastningen inom departementet skall kunna bemästras utan en ytterligare förstärkning av departementets personal. Med hänsyn härtill anser jag mig böra föreslå, att från och med nästa budgetår — förutom nämnda budgetsekreterartjänst — inrättas ytterligare en tjänst som förste kanslissekreterare i Ce 29. Det är min förhoppning, att det härigenom även skall bli möjligt för departementet att lämna universitetskanslersämbetet och överstyrelsen för de tekniska högskolorna viss arbetshjälp under de tider, då arbetsbelastningen hos kanslersämbetet och överstyrelsen är som störst.

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av förutberörda promemoria anför, förordar jag, att under förevarande avlöningsanslag upptages en ny, förslagsvis betecknad post »Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft». Medelsbehovet under anslagsposten beräknar jag för nästa budgetår till 140 000 kronor. I enlighet med utredningsmannens förslag torde departementets kommittéanslag böra nedräknas i motsvarande mån.

Den i departementets avlöningsstat upptagna posten »Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t» är nu uppförd med 1 000 kronor. Denna post torde för nästa budgetår böra höjas med 600 kronor.

Utöver vad jag föreslagit i det föregående ifrågasätter jag endast sådana ändringar av anslaget, som är av automatisk natur.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 428 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 239 000 kronor. Anslaget torde böra fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;
- b) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	598 300
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 600
4. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i>	140 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	373 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	277 400
Summa kronor	1 428 000

c) till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 428 000 kronor.

[2] 2. **Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	104 500	107 852
1956/57 (statsliggaren s. 466)	104 500	
1957/58 (förslag)	115 500	

Delposten till övriga expenser är nu upptagen till 55 000 kronor, varav 2 500 kronor utgör engångsanvisning avsedd till bestridande av kostnaderna för anskaffning av vissa inventarier.

Med hänsyn bland annat till belastningssiffrorna för förra budgetåret och till inträffade prisstegringar anser jag mig böra föreslå, att anslagsmedlen till löpande expensutgifter höjes med 5 000 kronor. För nästa budgetår räknar jag vidare med behov av en engångsanvisning av 8 500 kronor,

4   *Statsverkspropositionen år 1957: Bil. 10: Åttonde huvudtiteln.*

bland annat, för bestridande av kostnaderna för möbler och annan utrustning till nya tjänsterum. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande förevarande anslag, som alltså för nästa budgetår bör höjas med 11 000 kronor till 115 500 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 115 500 kronor.

B. Arkiv, bibliotek och museer**[3] 1. Riksarkivet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	821 200	876 283
1956/57 (statsliggaren s. 466)	913 500	
1957/58 (förslag)	966 000	

Riksarkivet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta anslag med i runt tal 120 000 kronor. I anslagsäskandena har riksarkivet framlagt dels beräkningar av de automatiska utgiftsökningarna under anslaget, dels ock följande förslag.

1. Uppflyttning av en arkivarietjänst från Ca 27 till Ca 29.
2. Inrättande av en personlig arkivarietjänst i Ce 27 för professorn Evald Blumfeldt.
3. Förändring av en tjänst som förste biblioteksassistent i Ca 19 till bibliotekarietjänst i Ca 27.
4. Inrättande av en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång.
5. Inrättande av en kanslibiträdestjänst i Cg 11 med halvtidstjänstgöring.
6. Uppflyttning av tjänsten som bokbinderiförman från Ce 16 till Ce 19.
7. Uppflyttning av två bokbindartjänster från Ce 12 till Ce 15.
8. Förändring av en tjänst som bokbindare i Cg 12 till tjänst som bokbindare i Ce 15.
9. Uppflyttning av tjänsten som fotostatör från Ce 12 till Ce 14.
10. Uppflyttning av fem ordinarie och tre icke-ordinarie expeditionsvakttjänster från 10 till 11 lönegraden.
11. Uppflyttning av tjänsten som biträde till fotostatören från Ce 10 till Ce 11.
12. Inrättande av ytterligare en tjänst som biträde till fotostatören i Cg 11.
13. Anvisande av i runt tal 11 000 kronor till extra arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll från tiden 1660—1680.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

1. Uppflyttning av en arkivarietjänst från Ca 27 till Ca 29. Ledningen av medeltidsavdelningen har under senare år varit anförtrodd åt en av förste arkivarierna, vilken emellertid huvudsakli-

gen måst ägna tid och krafter åt den sektion han samtidigt förestått. När denna anordning på nytt vidtogs vid den dåvarande föreståndarens utnämning till förste arkivarie, kunde den främst till följd av hans speciella meriter synas lämplig och välmotiverad. Det allt mer krävande sektionsarbetet har emellertid lett till att föreståndarskapet för medeltidsavdelningen mer och mer kommit att framstå som en bisyssla i tjänsten och att arbetet inom avdelningen väsentligen kommit att åvila den arkivarie, som haft till uppdrag att biträda föreståndaren. Med de växande anspråk, som icke blott från den historiska utan också från den filologiska och kulturgeografiska forskningens sida numera ställas på medeltidsavdelningen, framstår arrangemanget knappast längre som tillfredsställande. När den hittillsvarande föreståndaren nu lämnar riksarkivets tjänst för att övergå i annan verksamhet, synes tiden kommen att återgå till den ordning, som stundom tidigare tillämpats, nämligen att låta medeltidsavdelningen förestås av en tjänsteman, som helt eller åtminstone huvudsakligen kan ägna sina krafter åt denna uppgift. Medeltidsavdelningens omfattning och de stora krav, som måste ställas på dess föreståndare, kunde i och för sig motivera, att han hade förste arkivaries tjänstegrad. Riksarkivets personalförteckning upptager emellertid endast sex sådana tjänster, av vilka fem är förenade med sektionsföreståndarskap och den sjätte knuten till byrå II. Det ansvar och de arbetsuppgifter, som är förknippade med föreståndarskapet för medeltidsavdelningen och den därmed förenade sigillvårdsverksamheten, bör likväl enligt riksarkivets uppfattning föranleda en högre löneställning än Ca 27. I nuvarande läge begränsar sig riksarkivet emellertid till att föreslå en uppflyttning av denna tjänst till Ca 29.

5. Inrättande av en kanslibiträdestjänst med halvtidstjänstgöring. Erfarenheten visar att kansliets arbete långa tider helt måste inriktas på rent löpande skrivgöromål med eftersättande av mera omfattande och tidskrävande men ofta synnerligen angelägna uppgifter av intern natur sådana som utskrivning av nya förteckningar och register till samlingarna, arkivpromemorior och utredningar m. m. dylikt. Detta går ytterst ut över allmänhetens och forskningens krav på snabb och säker information angående riksarkivets bestånd. För att afhjälpa denna påtagliga brist i personalorganisationen finnes ingen annan utväg än att begära en ökning av antalet kanslibiträden. När riksarkivet begränsar sina anspråk till att endast gälla en halv tjänst, vill det bestämt framhålla, att detta blott motsvarar de allra mest trängande behoven. Någon hänsyn har därvid även tagits till riksarkivariens rimliga anspråk att disponera en personlig sekreterare; en viss förbättring i detta avseende skulle kunna vinnas genom den föreslagna ökningen av personal.

13. Extra arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll. I riksarkivet förvaras bland övriga rådsprotokoll för 1660—80-talen ett antal stenografiska protokoll, utförda av sekreteraren Johan Svan, adlad Svanhielm, vilken i England under 1650-talet inhämtat det engelska stenografisystem, som är uppkallat efter dess uppfinnare Shelton. Åtskilliga av dessa stenografiska protokoll har lagts till grund för de utskrivna protokollen, medan andra av dem aldrig blivit återgivna i vanlig skrift. Rådsprotokollen, som ej minst för Karl XI:s förmyndarregering och första tiden av hans egen regering utgör en synnerligen viktig källa, har sålunda endast varit kända till en del. Med tolkandet av den Shelton-Svanhielmska stenografien har tidigare sysslat bland annat

riksarkivarien Sam. Clason, själv utomordentligt skicklig stenograf. Forskare har vid något tillfälle hört sig för hos riksarkivarien om det vore möjligt att ordna en tolkning av detta källmaterial.

Numera har visat sig, att en f. d. verkstadsarbetare Hilding Svensson äger speciella förutsättningar för att tolka de nämnda stenografiska rådsprotokollen, vilka är synnerligen svårtolkade. Riksarkivet har efter hand kunnat disponera Svenssons arbete under längre tid än i början. För närvarande har han slutat sitt verkstadsarbete och ägnar sig helt åt tolkningsuppgiften. Ur sitt anslag för avlöning till icke-ordinarie personal har riksarkivet, i mån av tillgång, kunnat avlöna herr Svensson för 5 å 6 timmar per dag efter lönegrad Cg 18: 18. För närvarande räcker icke detta anslag till mer än 5 timmar per dag, och det är ovisst hur länge medel därur skola kunna tas i anspråk för detta speciella ändamål. För 6 timmars arbetsdag, vilket är vad som synes passa Svensson bäst, efter nämnda lönegrad behövs för Svenssons fortsatta tolkningsarbete en summa av $(12 \times 910 =) 10\ 920$ kronor.

Svenssons arbete, som bland annat grundar sig på ett starkt intresse för uppgiften, är av aktuell betydelse för forskningen. Det kommer även i fortsättningen att behålla denna betydelse. Av sådana stenografiska rådsprotokoll, som ej är återgivna i utskrift, återstår enligt nu verkställda genomgång ett hundratal av växlande omfång. Det är av vikt att Svensson beredes tillfälle att under rimliga arbetsförhållanden fortsätta sin uppgift. Han är för närvarande 62 år gammal och har alltså god förmåga att utföra sitt tolkningsarbete; det är av vikt att utnyttja hans speciella förutsättningar i fråga om denna uppgift, för vilken han ej kan ersättas av någon annan. En närmare redogörelse för hans tillvägagångssätt och prestationer skall publiceras av honom och riksarkivarien i samarbete.

Statskontoret, som icke haft att yttra sig om punkten 13, har icke funnit tillräckliga skäl anförda för uppflyttning av arkivarietjänsten på medeltidsavdelningen (p. 1). Förslaget om inrättande av en personlig arkivarietjänst för professor Blumfeldt (p. 2) anser statskontoret böra tillmötesgå, endast om synnerliga skäl tala härför. Behovet av ytterligare biträdespersonal (p. 5) bör enligt statskontoret tillgodoses genom anställande av ett kontorsbiträde på halvtid i befodringsgången. Ämbetsverket är icke berett tillstyrka förslaget om anställande av ännu ett biträde till fotostatören (p. 12), men vill ej motsätta sig, att det för övertidsersättning på reproduktionsavdelningen avsedda beloppet uppräknas med 500 kronor. Övriga av riksarkivet framlagda förslag kan statskontoret ej tillstyrka.

Statens lönenämnd, som haft att yttra sig beträffande punkterna 1—3, har ingen erinran mot de under punkterna 1 och 2 gjorda yrkandena om uppflyttning av en arkivarie i Ca 27 å medeltidsavdelningen till Ca 29 och inrättande i Ce 27 av en personlig tjänst för professor E. Blumfeldt. Yrkandet under punkt 3 om förändring av en förste biblioteksassistenttjänst i Ca 19 till bibliotekarietjänst i Ca 27 innebär, såvitt nämnden kan finna, en organisatorisk förändring såtillvida som huvuddelen av föreståndarskapet för biblioteket överflyttas från en av de nu befintliga vetenskapligt utbildade tjänstemännen till en särskild bibliotekarietjänst. Därest så anses

böra ske och krav på akademisk examen uppställs i fråga om sistnämnda tjänst, har nämnden icke något att erinra mot den föreslagna löneställningen.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster torde under förevarande anslag medel böra beräknas för uppflyttning av en arkivarietjänst från Ca 27 till Ca 29.

Riksarkivets förslag rörande förändring av tjänsten som förste biblioteksassistent i Ca 19 till en bibliotekarietjänst i Ca 27 anser jag mig såtillvida kunna biträda att jag föreslår, att förstnämnda tjänst utbytes mot en amanuens tjänst i reglerad befordringgång. Härvid förutsätter jag, att på innehavaren av den nya tjänsten, som skall ha avlagt akademisk examen, överflyttas huvuddelen av föreståndarskapet för biblioteket. Den nuvarande tjänsten som förste biblioteksassistent i Ca 19 torde böra föras på övergångsstat.

I likhet med statskontoret anser jag, att behovet av ytterligare biträdespersonal bör tillgodoses genom anställande av ett kontorsbiträde i reglerad befordringgång med halvtidstjänstgöring.

Förslaget om inrättande av ytterligare en tjänst som biträde åt fotostatören anser jag mig icke kunna biträda. Däremot tillstyrker jag anvisande av ytterligare 500 kronor till övertidsersättningar vid reproduktionsavdelningen.

I övrigt anser jag mig beträffande förevarande anslag icke kunna förorda anvisande av medel för andra utgiftsökningar än sådana av automatisk natur. Detta innebär bland annat, att jag icke ansett mig böra under anslaget beräkna särskilda medel till anställande av extra arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll från tiden 1660—1680.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 966 000 kronor. Detta innebär en anslagsökning med 52 500 kronor. Anslaget torde böra fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58 vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksarkivet, som föranledes av vad jag i det föregående anført;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	385 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal .	357 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	222 500
	Summa kronor 966 000

c) till *Riksarkivet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 966 000 kronor.

[4] 2. Riksarkivet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	56 800	75 645
1956/57 (statsliggaren s. 467)	65 300	
1957/58 (förslag)	79 800	

Riksarkivet föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i avrundat tal 4 000 kronor enligt följande sammanställning:

1. Reseersättningar (nu 3 500)	+ 1 600
2. Övriga expenser (nu 60 000)	+ 7 300
3. Materiel för bokbindning och konservering m. m. (nu 12 900)	— 4 900
	+ 4 000

Av riksarkivets framställning inhämtas bland annat följande.

Reseersättningar. Av den begärda höjningen avser 1 100 kronor att möjliggöra förordnande under en månad av landsarkivarie såsom arkivråd i riksarkivet. Till stöd för återstoden av höjningen, i runt tal 500 kronor, återopas höjda resekostnader och traktamenten.

Övriga expenser. Kostnaderna för städerskelöner beräknas öka med 2 000 kronor på grund av nytt kollektivavtal, varjämte för ökade kostnader för storstädning och fönsterputsning beräknas 3 000 respektive 1 000 kronor. Enligt meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen kommer det hittills utgående bidraget å 500 kronor till materiel för de av styrelsen bedrivna arkivarbetena inom riksarkivet icke att kunna påräknas efter den 1 juli 1957. Med anledning härav beräknas en höjning av förevarande delpost med 500 kronor. För nödvändiga arkivalieförflyttningar begärde riksarkivet för innevarande budgetår en höjning med 3 500 kronor, varav 2 000 kronor som engångsbelopp. Av den begärda höjningen beviljades 2 000 kronor, varav 1 000 kronor som engångsbelopp. För att kunna fullfölja det planerade programmet hemställer riksarkivet, att ett lika stort engångsbelopp anvisas för nästa budgetår. För anskaffande av en läsapparat har för innevarande budgetår anvisats ett engångsbelopp av 1 700 kronor. Riksarkivet upprepar nu sitt i fjol framlagda förslag om anvisande av 1 200 kronor för framställning av dianegativa filmkopior av vissa svårt skadade

volymer i kammararkivets samlingar. Dessa kopior är avsedda att läsas i nämnda läsapparat. Slutligen äskas ånyo 1 300 kronor för inköp till medeltidsavdelningen av ett mikroskop och en därtill hörande lampa.

Materiel för bokbindning och konservering m. m. För innevarande budgetår är denna delpost uppförd med 12 900 kronor. Härav disponeras 8 000 kronor för konservering och bindning av arkivalier, medan 4 900 kronor är avsedda för biblioteket. Riksarkivet föreslår nu, att å riksstaten uppföres ett nytt anslag, betecknat Riksarkivets bibliotek: Bokinköp och bokbindning m. m. samt att under det nya anslaget anvisas dels sistnämnda belopp å 4 900 kronor, dels öck 4 000 kronor motsvarande det belopp som under arkivets reservationsanslag till inköp av arkivalier och tryckta arbeten för innevarande budgetår anvisats till inköp av tryckta arbeten.

Statskontoret avstyrker förslaget om höjning av anslagsposten till reseersättningar i vad det avser landsarkivaries förordnande som arkivråd. För tillgodoseende av behovet av ytterligare medel för städning föreslår ämbetsverket en ökning av anslagsposten till övriga expenser med 3 000 kronor, varav 1 000 kronor för fönsterputsning. Vad riksarkivet därutöver föreslagit rörande omkostnadsanslaget föranleder icke erinran från statskontorets sida.

Departementschefen. Jag tillstyrker en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar med 200 kronor. Beträffande delposten till övriga expenser föreslår jag en höjning med 3 000 kronor för städning och fönsterputsning samt med 500 kronor för materiel. Vidare biträder jag riksarkivets förslag om anvisande under denna delpost av ett engångsbelopp av 1 200 kronor till framställning av dianegativ film och av ett engångsbelopp av 1 300 kronor till inköp av ett mikroskop ävensom förslaget om oförändrad engångsanvisning, 1 000 kronor, för omflyttningar av arkivalier. Då samtidigt ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 1 700 kronor faller bort, innebär vad jag nu förordat en höjning av delposten till övriga expenser med 4 300 kronor. Jag anser mig vidare böra föreslå, att bränsleposten uppräknas med 10 000 kronor med hänsyn till medelsåtgången sistförflutna budgetår.

Riksarkivets förslag om sammanförande av medelsanvisningen till bokinköp och bokbindning m. m. under ett nytt anslag är jag icke beredd biträda.

Vid bifall till vad jag nu förordat torde detta förslagsanslag för nästa budgetår böra höjas med 14 500 kronor till 79 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58
anvisa ett förslagsanslag av 79 800 kronor.

[5] 3. **Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten**

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	48 000	3 795
1955/56	8 000	47 561
1956/57 (statsliggaren s. 467)	9 000	
1957/58 (förslag)	9 000	

Riksarkivet föreslår i enlighet med sitt under omkostnadsanslaget framförda förslag om sammanförande av medelsanvisningen till bokinköp och bokbindning m. m. under ett nytt anslag, att förevarande reservationsanslag för nästa budgetår sänkes med 4 000 kronor eller med samma belopp, som för innevarande budgetår anvisats under anslagsposten till inköp av tryckta arbeten. Vidare föreslår riksarkivet, att detta anslag framdeles betecknas Riksarkivet: Inköp av arkivalier.

Statskontoret finner ej anledning till erinran mot riksarkivets förslag.

Departementschefen. I anslutning till vad jag anfört under närmast föregående anslagspunkt föreslår jag, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 9 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 9 000 kronor.

[6] 4. **Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	2 500	—
1956/57 (statsliggaren s. 468)	1 500	
1957/58 (förslag)	100	

Medelsanvisningen under detta reservationsanslag avser främst utgivande av serien Svenska riksdagsakter, en publikation av central betydelse för den historiska forskningen och den akademiska undervisningen. Plan för denna publiceringsverksamhet finnes intagen i 1954 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, s. 7 f.

Under förutsättning att ett anslag av sedvanlig storlek kommer att anvisas för budgetåret 1958/59 finner *riksarkivet* med hänsyn till förefintlig reservation någon medelsanvisning för nästa budgetår ej erforderlig.

Departementschefen. Med hänsyn till att någon egentlig medelsanvisning ej erfordras för nästa budgetår torde detta anslag endast böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor och alltså tillfälligt sänkas med 1 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia*, för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[7] **5. Lands- och länsarkiven: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	654 700	728 124
1956/57 (statsliggaren s. 468)	738 000	
1957/58 (förslag)	785 000	

Riksarkivet föreslår, att anslaget för nästa budgetår höjes med i runt tal 90 800 kronor. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag.

1. Uppflyttning av de två länsarkivarietjänsterna från Ca 29 till Ca 31.
2. Uppflyttning av en arkivarietjänst vid arkivet i Lund från Ca 27 till Ca 29.
3. Inrättande av en tjänst som amanuens på halvtid i Cg 21 vid ettbart av arkiven i Uppsala och Lund.
4. Inrättande av en tjänst som amanuens på halvtid i Ce 25 vid arkivet i Göteborg.
5. Uppflyttning från Ce 12 till Ce 15 av sex bokbindartjänster och från Ca 12 till Ca 15 av två förste expeditionsvaktstjänster.
6. Ökning av tjänstgöringstiden från halv- till heltid för två biträdande expeditionsvakter i Cg 10 vid arkiven i Vadstena och Lund.
7. Ökning av medelsanvisningen till vikariatsersättningar och extra arbetskraft vid arkivet i Vadstena.
8. Ökning av medelsanvisningen till kvällsöppethållande vid arkivet i Göteborg.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

6. Ökning av tjänstgöringstiden för två biträdande expeditionsvakter. Vid vardera landsarkivet i Vadstena och Lund inrättades från och med den 1 juli 1954 en halvtidstjänst som biträdande expeditionsvakt i lönegrad 10. Det är givet, att denna utökning av arbetskraften inneburit större expeditionsresurser, men samtidigt har lånefrekvensen ytterligare ökats. Jämvikt har ännu icke nåtts mellan lånekrav och expeditionsmöjligheter. Redan tidigare har riksarkivet påpekat, att arbetskraftsproblemet icke kan anses löst med de tilldelade halvtidstjänsterna, och begärt tjänsternas förvandling till heltidstjänster. Det framstår för riksarkivet som en trängande nödvändighet, att dessa båda landsarkiv förses med ytterligare personal för framtagning av arkivalier. Forskaren blir lidande av nuvarande förhållanden, och därtill synes det angeläget, att tunga arbetsuppgifter icke får bli för tyngande. Lånefrekvensen utvisar en fortskridande ökning, som inte minst för år 1955 är särskilt framträdande. Någon minskning i lånefrekvensen torde icke vara att vänta.

Då riksarkivet vid sina anslagsäskanden för budgetåren 1955/56 och 1956/57 framfört önskemål om utökning av arbetskraften, har statskontoret uttalat som sin mening, att ytterligare erfarenhet av utvecklingen borde inväntas. Med det senast förflutna årets kraftigt stegrade lånefrekvens för ögonen finner riksarkivet, att tvekan icke längre kan råda om att behovet av större arbetskraft består.

8. Ökning av medelsanvisningen för kvällsöppethållande vid arkivet i Göteborg. Landsarkivarien i Göteborg har gjort den erfarenheten, att kvällsöppethållandet bör utökas, för att forskarnas önskemål om längre forskningstid skola kunna tillmötesgå. En begäran i samma riktning har också framförts av ekonomisk-historiska institutet genom professor Artur Attman. Denne har hemställt hos landsarkivarien, att öppethållandet måtte ökas från två till fem kvällar i veckan. Då skulle hans licentiater, som valt avhandlingsämnen, för vilka arkivmaterial förvaras i landsarkivet, få större arbetsmöjligheter. En liknande framställning har gjorts hos Kungl. Maj:t av Västra Sveriges genealogiska förening, vilken framställning den 24 juli 1956 remitterats till riksarkivet. Riksarkivet finner det rimligt, att sådana krav tillgodoses, och förordar ett öppethållande av forskarsalen ytterligare tre kvällar i veckan under 40 veckor av året. Härför erfordras en ytterligare medelsanvisning av 5 070 kronor.

I händelse av uppflyttning av länsarkivarietjänsterna från Ca 29 till Ca 31 anser sig riksarkivet kunna tillstyrka en av lands- och länsarkivarierna gjord underdånig framställning, att länsarkivariernas tjänstetitel måtte utbytas mot titeln landsarkivarie och att länsarkiven måtte benämnas landsarkiv.

Statskontoret tillstyrker endast, att tjänsterna som biträdande expeditionsvakter vid arkiven i Vadstena och Lund omändras till heltidsanställningar.

Statens lönenämnd, som endast haft att yttra sig över förslaget om uppflyttning av en arkivarietjänst vid arkivet i Lund från Ca 27 till Ca 29, kan icke tillstyrka bifall till detta förslag.

Departementschefen. Vad riksarkivet anfört har övertygat mig om att tjänstgöringstiden för de två biträdande expeditionsvakterna i Cg 10 vid arkiven i Vadstena och Lund bör utökas från halvtid till heltid. Riksarkivets förslag om ökad medelsanvisning för kvällsöppethållande vid arkivet i Göteborg anser jag mig såtillvida kunna biträda, att jag tillstyrker en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 1 700 kronor. Härigenom kan arkivet hållas öppet ytterligare en kväll i veckan. I övrigt räknar jag beträffande förevarande anslag endast med utgiftstegringar av automatisk natur. Framställningen om ändring av länsarkivariernas tjänstetitel och av länsarkivens benämning är jag icke för närvarande beredd att tillstyrka.

Jag beräknar hela anslaget för nästa budgetår till 785 000 kronor, med den fördelning på olika poster som framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Detta innebär en anslagshöjning med 47 000 kronor.

14 *Statsverkspropositionen år 1957: Bil. 10: Åttonde huvudtiteln.*

Av höjningen hänför sig omkring 36 000 kronor till uppräknig av löner enligt 1956 års riksdags beslut och till löneklassuppflyttningar m. m.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för lands- och länsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	278 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	325 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	181 000
	Summa kronor 785 000

b) till *Lands- och länsarkiven*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 785 000 kronor.

[8] **6. Lands- och länsarkiven: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	119 500	150 414
1956/57 (statsliggaren s. 469)	139 300	
1957/58 (förslag)	141 300	

Riksarkivet hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 6 900 kronor enligt följande sammanställning.

1. Reseersättningar (nu 17 000)		+ 2 400
2. Övriga expenser (nu 69 300):		
a) ökade städningskostnader		+ 1 462
b) ökade kostnader för sophämtning		+ 1 320
c) ökade telefonkostnader vid arkivet i Göteborg		+ 500
d) rengöring m. m. av arkivets i Visby skrivmaskiner		+ 141
e) merkostnader för installations- och ändringsarbeten vid arkivet i Uppsala		+ 150
f) hyllinredning m. m. vid arkivet i Uppsala		+ 1 375
g) inköp av skrivmaskin till arkivet i Vadstena		+ 800
h) hyllinredning vid arkivet i Göteborg		+ 16 490
i) anskaffande för arkivet i Härnösand av filmkopior av vissa i finska arkiv förvarade handlingar		+ 3 000
j) hyllinredning vid arkivet i Östersund		+ 1 500
k) bortfall av engångsanvisningar		- 22 300
		+ 6 838

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Reseersättningar. Den föreslagna höjningen motiveras med att traktamentsbeloppen höjts, sedan anslagsposten fastställdes till nuvarande

belopp, samt med att järnvägsstyrelsen gjort framställning om höjning av biljettpriserna.

Övriga expenser. Löpande expensutgifter (punkt 2 a—d). Kostnaderna för städning beräknas öka på grund av nytt kollektivavtal. Den för sophämtning beräknade kostnadsökningen beror i huvudsak på att byggnadsstyrelsen icke längre kommer att bestrida kostnaderna för sophämtning såsom hittills skett beträffande flertalet arkiv. Till stöd för förslaget om höjning av medelsanvisningen till göteborgsarkivet för telefonkostnader åberopas starkt utökad verksamhet, ändrade taxor m. m. Förslaget om anvisande av 141 kronor för rengöring m. m. av arkivets i Visby skrivmaskiner motiveras med att arkivet nu på grund av brist på medel endast sporadiskt kan låta rengöra och putsa sina tre maskiner.

Engångsansvisningar (punkt 2 e—j). Arkivet i Uppsala har för innevarande budgetår erhållit ett engångsanslag å 3 100 kronor för installation av lysrör och ändring av vissa hyllinredningar. På grund av inträffade kostnadsstegringar åskas ytterligare 150 kronor för ändamålet. Av det föreslagna engångsbeloppet å 1 375 kronor avses 375 kronor till hyllinredning i forskarsalen. Det framhålles, att en utvidgning av salens hyllinredning skulle möjliggöra en mera rationell uppställning av arkivförteckningar och register. Återstoden, 1 000 kronor, åskas för anskaffande av en ny typ rekvisitionsblanketter.

Förslaget om anvisande av 800 kronor till arkivet i *Vadstena* för anskaffande av en skrivmaskin motiveras med att en 1938 inköpt maskin är hårt sliten och behöver ersättas med en ny.

Till arkivet i *Göteborg* har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 16 100 kronor för ändring av hyllinredningen i ena hälften av en av magasinbottnarna. Detta anslag avser endast första etappen i ett större arbete. Kostnaderna för första ändringsetappen beräknade riksarkivet i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår till 32 200 kronor och arkivet hemställde om anvisande av detta belopp. Det ansågs emellertid att utgiften borde fördelas på flera budgetår och endast 16 100 kronor anvisades för budgetåret 1956/57. Med hänsyn till inträffade prisstegringar beräknas nu de återstående kostnaderna för första etappen komma att uppgå till 17 490 kronor. Därifrån kan dragas en inkomst om 1 000 kronor, som kan beräknas uppkomma genom de gamla hyllornas försäljning, förutsatt att dessa medel tillföras landsarkivet. I eklestiastikdepartementets skrivelse till riksarkivet den 1 juni 1956 har medgivits, att de inkomster, som under innevarande budgetår uppkommer genom försäljning av dessa hyllor, få disponeras av landsarkivet, och riksarkivet hemställer, att motsvarande medgivande måtte lämnas för de nu ifrågasatta arbetena. För slutförande av första ändringsetappen skulle då erfordras 16 490 kronor.

Den åskade engångsansvisningen å 3 000 kronor till arkivet i *Härnösand* avses för inköp av filmkopior av vissa i finska arkiv förvarade handlingar.

Arkivet i *Östersund* erhöi under budgetåren 1953/55 två engångsanslag, vardera å 1 500 kronor, för hyllinredning i ett från länsarkitektkontoret återbekommet rum. Ytterligare hyllor kan emellertid inredas i en korridor utanför detta rum, och kostnaden härför beräknas till 1 500 kronor.

Statskontoret har icke blivit övertygat om behovet av engångsanslag till hyllinredning vid arkivet i *Östersund*. Däremot har ämbetsverket ingen erinran mot övriga av riksarkivet framlagda förslag.

Departementschefen. Med hänsyn till höjningen av biljettpriser m. m. förordar jag en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar med 2 000 kronor. Delposten till övriga expenser torde i första hand böra minskas med 22 300 kronor, motsvarande engångsanvisningar för innevarande budgetår. Å andra sidan beräknar jag i enlighet med riksarkivets förslag följande ökning av denna delpost, nämligen dels för löpande expensutgifter 3 423 kronor, dels till arkivet i Uppsala för hyllinredning m. m. 1 525 kronor, dels till arkivet i Vadstena för anskaffande av en skrivmaskin 800 kronor, dels ock till arkivet i Göteborg för hyllinredning 16 490 kronor. Däremot är jag icke beredd att tillstyrka några särskilda engångsanvisningar till arkiven i Härnösand och Östersund.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit torde detta anslag för nästa budgetår böra höjas med ett avrundat belopp av 2 000 kronor till 141 300 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 141 300 kronor.

[9] **7. Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 000	3 935
1956/57 (statsliggaren s. 470)	5 200	
1957/58 (förslag)	5 200	

Riksarkivet föreslår ökning av medelsanvisningen till landsarkivet i Uppsala med 100 kronor, till ettvarvt av landsarkiven i Vadstena, Göteborg och Härnösand samt länsarkivet i Östersund med 200 kronor samt till länsarkivet i Visby med 400 kronor. Dessutom föreslås anvisande av 400 kronor till landsarkivet i Lund för komplettering av Svenska akademiens ordbok samt av 300 kronor till länsarkivet i Visby för inköp av de båda danska urkundspublikationerna *Diplomatarium danicum* och *Danmarks riges breve*. Å andra sidan bör enligt riksarkivet en minskning ske med 1 200 kronor, motsvarande engångsanvisning för innevarande budgetår. Sammanlagt innebär riksarkivets förslag en anslagshöjning med 800 kronor.

Statskontoret föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, varvid av det nu i anslaget ingående engångsbeloppet på 1 200 kronor ett belopp av 700 kronor bör avses för inköp av bokverk till arkiven i Lund och Visby samt återstoden för täckande av löpande utgifter för bokinköp.

Departementschefen. Jag ansluter mig till statskontorets förslag och föreslår alltså, att detta anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 5 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 5 200 kronor.

[10] **8. Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	10 000	8 934
1956/57 (statsliggaren s. 470)	12 700	
1957/58 (förslag)	12 700	

Riksarkivet hemställer för nästa budgetår om en uppräknig av förevarande reservationsanslag med 1 100 kronor.

Statskontoret föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp med hänsyn till att den vid utgången av budgetåret 1954/55 å anslaget förefintliga reservation om 3 475 kronor fram till utgången av budgetåret 1955/56 ökat till 4 541 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till den förut angivna reservationen torde detta anslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 12 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 12 700 kronor.

[11] **9. Kungl. biblioteket: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	956 500	1 038 882
1956/57 (statsliggaren s. 470)	1 057 400	
1957/58 (förslag)	1 211 000	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att den under detta förslagsanslag upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må under innevarande budgetår överskridas med högst 3 150 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *riksbibliotekarien* dels beräknat medel för vissa automatiska utgiftsökningar, dels ock framlagt följande förslag.

P e r s o n a l ö k n i n g a r

för *centralkatalogiseringen*:

1. En bibliotekarie i Ce 29.
2. En biblioteksassistent i Ce 15.
3. En dupliceringsoperatör i Ce 13.
4. Ett biblioteksbiträde i Ce 11.

18 *Statsverkspropositionen år 1957: Bil. 10: Åttonde huvudtiteln.*

för *nationalbibliografien*:

5. En förste biblioteksassistent i Ce 19.
6. Ett biblioteksbiträde i Ce 13 med halvtidstjänstgöring.
7. Ett biblioteksbiträde i Cg 13.
8. Ett biblioteksbiträde i Cg 11.

för *accessionskatalogen*:

9. En bibliotekarie i Ce 27.
10. Ett biblioteksbiträde i Ce 13.

för *bibliotekets inre tjänst*:

11. En bibliotekarie i Ca 27.

Övriga förslag

12. Förändring av en tjänst som förste bibliotekarie i Ca 33 till tjänst som biblioteksråd i Ca 37.
13. Förändring av en tjänst som biblioteksbiträde i Ce 13 till tjänst som biblioteksassistent i Ce 15 (halvtidstjänst).
14. Uppflyttning av en tjänst som förste expeditionsvakt (fotograf) från Ca 12 till Ca 14.
15. Förändring av en tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 12 till tjänst som uppsyningsman i Ca 14.
16. Förändring av en tjänst som fotografibiträde i Cg 8 till tjänst som expeditionsvakt (fotograf) i Ce 10.
17. Minskning med i runt tal 7 400 kronor av medelsanvisningen till tillfällig arbets hjälp för katalogiseringsarbeten (nu 14 900 kronor).
18. Ökning med 1 500 kronor (nu 3 500 kronor) av medelsanvisningen till bibliotekets kursverksamhet.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

1—4. C e n t r a l k a t a l o g i s e r i n g e n. Riksbibliotekarien erinrar om att han i sina petita för budgetåren 1954/55 och 1956/57 föreslog en central katalogisering av det svenska trycket, vilket för närvarande utan inbördes samarbete katalogiseras vid kungl. biblioteket, universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund samt dessutom vid Göteborgs stadsbibliotek och Umeå stadsbibliotek. Rörande centralkatalogiseringsverksamheten och dess utformning har numera på uppdrag av riksbibliotekarien förste bibliotekarien vid kungl. biblioteket Sune Lindqvist, vilken genom Kungl. Maj:ts beslut den 27 juli 1956 förordnats att såsom sakkunnig biträda statens organisationsnämnd och överbibliotekarierna vid universiteten i Uppsala och Lund med en översyn av universitetsbibliotekens organisation, utarbetat en promemoria, till vilken riksbibliotekarien hänvisar och i vilken anföres bland annat följande:

»Det torde även utan närmare redovisning för katalogarbetets omfattning ligga i öppen dag att ett betydande mångfaldigt dubblerat arbete bedrivs inom de vetenskapliga biblioteken, när det gäller katalogisering av svenskt tryck. Ett till sitt syfte och innehåll väsentligt överens-

stämmande arbete, innefattande behandling av samma material, utförande av samma rechercher och lösande av samma svårigheter, utföres som självständiga arbetsuppgifter på ett flertal skilda håll inom dessa bibliotek.

Bland de åtgärder i rationaliserande syfte som kan vidtagas inom katalogväsendets område förtjänar sådana som innebär utnyttjande av andra institutioners arbetsresultat eller samarbete mellan två eller flera bibliotek särskilt intresse. Centralisering och Kooperation i katalogarbetet är emellertid ej endast ändamålsenliga ur rationaliseringssynpunkt utan kan också möjliggöra på olika sätt förbättrad katalogservice. I själva verket är behovet av allmän bibliografisk upplysning och av kännedom om andra biblioteks resurser så fundamentalt i biblioteksfunktionen, att en allsidig prövning hur ett biblioteks eller en kategori biblioteks katalogväsen bör uppbyggas icke kan förbigå i vad mån detta behov bör beaktas i sammanhanget. Frågan om gemensamma kataloger och hjälpmedel i syfte att skapa överblick över flera biblioteks, närmast de svenska vetenskapliga bibliotekens, bestånd får här lämnas åt sidan. Ty oberoende av de åtgärder som i detta avseende kan tänkas och bör rekommenderas, framstår en central katalogisering av det svenska trycket, närmast för de biblioteks räkning, som mottager exemplar av hela den svenska tryckproduktionen, som den närmast till hands liggande rationaliseringsåtgärden.

En centralt utförd katalogisering bör lämpligen förläggas till det vid kungl. biblioteket knutna bibliografiska institutet. Det bör nämnas att institutet redan nu, utöver den nationalbibliografiska verksamheten, har sig anförtrodd samordningen med kungl. bibliotekets egen katalogverksamhet.

Det säger sig självt att centralkatalogiseringen, även om den är avsedd att bygga på och utnyttja bibliografiska institutets och kungl. bibliotekets katalogiseringsverksamhet, medför särskilda personalbehov. Upptagandet av centralkatalogiseringen bland institutets arbetsuppgifter skulle kräva att fyra särskilda tjänster inrättas: en bibliotekarie, en biblioteksassistent, en dupliceringsoperatör och ett biblioteksbiträde.

Den centrala ledningen, omfattande planläggning av centralkatalogiseringsarbetet i stort, överläggning med av företaget berörda bibliotek, kontinuerlig kontakt med dessa bibliotek, diskussioner och lösning av uppstående problem, särskilt då de är av principiell betydelse, planläggning och överinseende av samordningen mellan katalogiseringsverksamheten för nationalbibliografien, kungl. bibliotekets egen katalog och centralkatalogiseringen, bör tillkomma chefen för bibliografiska institutet. Någon personalökning erfordras alltså icke för den centrala ledningen.

Övervägande skäl talar för att den direkta ledningen av såväl nationalbibliografien som centralkatalogiseringen, eller över huvud hela den för skilda ändamål bedrivna deskriptiva katalogiseringen av det svenska trycket, är förenad hos en person. En tjänst som bibliotekarie bör inrättas för ändamålet. Förutom sektionschefsskapet i allmänhet kommer denna befattning att väsentligen få ägnas åt centralkatalogiseringsarbetet. Den bibliotekarietjänst som redan nu finnes vid den nationalbibliografiska redaktionen förutsättes givetvis kvarstå orubbad. På innehavaren av sektionschefstjänsten måste självfallet ställas höga krav i fråga om kompetens och erfarenhet.

Den direkta ledningen innefattar fördelning, ledning och övervakning av i centralkatalogiseringsarbetet inbegripna arbetskrafter, beaktande av centralkatalogiseringens speciella problem i fråga om titelupptagning, hän-

visningar och bikort, omskrivning och utbyte av kort för fortsättningsverk m. m., avgörandet av centralkatalogiseringens omfattning, uppgörande av rationell turordning för olika slag av material. Det bör här framhållas, att trots all planläggning och regelgivning arbetet kommer att innefatta en mängd detaljer, där verksamheten ingalunda kan förlöpa mekaniskt och rutinmässigt utan där en insiktsfull och kvalificerad ledning påkallas.

Det merarbete i själva katalogiseringsarbetet som centralkatalogiseringen medför, faller inom alla de arbetsmoment, vari katalogiseringsverksamheten är uppdelad, huvudsakligen dock inom det titeluptagningsarbete som normalt utföres av kvalificerade biblioteksassistenter. Det är med hänsyn härtill påkallat att för ändamålet inrätta en tjänst inom denna kategori.

Det behov av ökad arbetskraft för stencilutskrifts- och maskinskrivningsarbetet, som blir en följd av centralkatalogiseringen, bör lämpligen tillgodoses tillsammans med behovet av arbetskraft för kortdistribution och korrespondens. Tillsammans kräver dessa arbetsuppgifter utan tvekan en egen tjänst, på vars innehavare man bör ha rätt ställa krav på noggrannhet och förmåga av självständigt sekreterarbete. En tjänst som biblioteksbiträde bör inrättas för ändamålet.

I fråga om dupliceringen är det uppenbart att det arbete, som kortframställningen för centralkatalogiseringen jämte kungl. bibliotekets egen katalog utgör, erfordrar en egen heltidstjänst. Vederbörande befattningshavare bör vara väl förtrogen med det dupliceringstekniska förfarandet och kapabel att vårda den maskinella utrustningen och avhjälpa förekommande fel och störningar. En särskild tjänst som dupliceringsoperatör bör sålunda inrättas.»

Riksbibliotekarien framhåller, att ett genomförande av förslaget om centralkatalogisering skulle innebära en betydande rationalisering och en stor indirekt förstärkning åt de övriga biblioteken. Han understryker vidare, att den föreslagna personalökningen är absolut nödvändig för ett förverkligande av förslaget. Beträffande de föreslagna tjänsterna anför riksbibliotekarien slutligen i huvudsak följande.

1. *En bibliotekariebefattning i Ce 29.* Tjänsten är avsedd som sektionschef för det samordnade arbetet med centralkatalogisering, nationalbibliografi och intern svensk katalogisering, närmast under chefen för bibliografiska institutet. Detta arbete ställer mycket stora krav på vederbörandes kapacitet. Det bör i detta sammanhang påpekas att den proportionalitet med vilken ett antal bibliotekarietjänster under budgetåret 1952/53 uppflyttades till 29 lönegraden, under de senare åren förskjutits till kungl. bibliotekets nackdel, sedan institutionen för centrala arbetsuppgifter erhållit två lägre tjänster.

2. *En biblioteksassistentbefattning i Ce 15.* Innehavaren av denna tjänst måste ha en mycket god förtrogenhet med det svenska trycket, och framstående katalogiseringsskicklighet. De senaste åren har inneburit betydande svårigheter för kungl. biblioteket även vad rör en god rekrytering till biträdesbefattningarna, då vederbörandes befordringsmöjligheter är så minimala. En fortsatt rationalisering förutsätter emellertid tillgång på yrkesskicklig assistent- och biträdespersonal.

3. *En befattning som dupliceringsoperatör i Ce 13.* Arbetstekniska prov med ingående tidtagningar har klart visat att en heltidstjänst erfordras för centralkatalogiseringens dupliceringsbehov. Att detta arbete får en perfekt

kvalitet och stor snabbhet är ett av de grundläggande villkoren för att centralkatalogiseringen skall komma att rätt fylla sin uppgift. Härför erfordras god yrkesskicklighet. Nödvändig är icke endast ingående maskinkänedom utan även förmåga att bedöma olika kvaliteter av trycksvårta, dupliceringsunderlag, katalogkort etc. Befattningen är i flera avseenden jämförbar med de vid statistiska centralbyrån inrättade befattningarna som hälkortsoperatör i denna lönegrad.

4. *En biblioteksbiträdesbefattning i Ce 11.* Befattningens innehavare skall ha det direkta ansvaret för distributionen av katalogkort till de olika biblioteken och i förekommande fall svara för tillfälliga kontakter med dessa institutioner. För ett gott arbetsresultat erfordras bland annat en god grundläggande bibliotekskänedom samt ett utvecklat ordningssinne. Direkta arbetstekniska prov har av naturliga skäl icke kunnat anställas men erfarenheter från angränsande områden har tydligt visat, att detta arbete innebär en heltidssysselsättning för att kortmaterialet utan fördröjning skall kunna utsändas till de berörda biblioteken.

5—8. *Nationalbibliografien.* Från och med år 1953 utger kungl. biblioteket den svenska nationalbibliografien. I samband härmed inrättades bibliografiska institutet, i vilket även redaktionen för accessionskatalogen och dess tioårsregister inlemmades. Den då beslutade personalen (en bibliotekarie i Ce 27, en biblioteksassistent i Ce 15 och ett biblioteksbiträde i Ce 11) och den förstärkning härav som senare skett (ett biblioteksbiträde i Cg 11) visar sig i dagens läge helt otillräcklig.

Vid bibliografiska institutets tillkomst 1953 avsågs att den nationalbibliografiska verksamheten, fullt utbyggd, skulle ha till ändamål att producera veckoförteckningar, kumulerande i månads-, kvartals-, halvårs-, års- och femårskataloger. I femårskatalogerna skulle utöver det kumulerade materialet, uppsatt i stående trycksats, medtagas tryck ur den svenska tryckproduktionen, som av olika anledningar ej kunnat ingå i de löpande förteckningarna. Den första femårsperiod, under vilken förutsättningar finnes att sätta detta program helt i verket, är 1956—60. Det ingår emellertid i institutets uppgifter att även redigera femårskatalogen 1951—55. Under denna femårsperiods två första år, närmast före institutets inrättande, redigerades bokförteckningen efter delvis rätt avvikande principer, och någon stående sats för denna tid föreligger ej. *Materialet för 1951 och 1952 måste således anpassas efter de från och med 1953 tillämpade principerna och omredigeras, uppsättas och korrekturläsas.*

Den löpande nationalbibliografien. Arbetet härmed har kommit att bli betydligt mera omfattande än vad som beräknades vid institutets start. Detta har sin grund i en kraftig stegring i bokproduktionen och det årliga förteckningsarbetet; underlaget för nationalbibliografien har under femårsperioden 1951—1955 ökat med 50 procent. Det bör också nämnas att bokkatalogkommittén i sitt betänkande beräknade att årskatalogen skulle komma att omfatta cirka 150 sidor, medan den i verkligheten under de tre år den utgivits i institutets regi omfattat, 1953: 272, 1954: 286, 1955: 300 sidor.

Mot bakgrunden av dessa fakta torde det vara förstäligt att den tilldelade arbetskraften helt åtgått till det löpande förteckningsarbetet. I själva verket gör sig vissa omständigheter gällande som motiverar en förstärkning av den tillgängliga arbetskraften för detta ändamål.

Som redan i petita förra året framhölls, är det en kännbar brist att den

finlandssvenska litteraturen hittills icke medtagits i den svenska nationalbibliografien. Att en rättelse här kommer till stånd, skulle icke blott innebära en anpassning till vad som är praxis i de flesta kulturländers nationalbibliografier utan ock en betydande vinst ur synpunkten av den uppgift som nationalbibliografien har att fylla i bibliotekens, forskningens och bokhandelsvärldens tjänst. Härtill kommer det stöd en sådan åtgärd i sin mån skulle innebära för den svenskspråkiga litteraturen i Finland, något som i hög grad framstår som en viktig rikssvensk kulturangelägenhet.

I skrivelse till Kungl. Maj:t i september 1955 hemställde Svenska musikförläggareföreningen och Svenska musikhandlareföreningen att redigering av den fortlöpande svenska musikaliebibliografien måtte inrymmas bland bibliografiska institutets arbetsuppgifter, varvid finansiering av tryckning och distribution skulle tillkomma nämnda branschorganisationer och bibliograferingen grunda sig på av musikförlagen tillhandahållna exemplar av musiknyheter — allt i analogi med bokförteckningens redigering, respektive tryckning.

Under förutsättning att övrig i årets petitaframställning äskad personalförstärkning genomföres, uppskattas det sammanlagda personalbehovet för den finlandssvenska litteraturens och musikalietryckets medtagande i de nationalbibliografiska arbetsuppgifterna till *en halv biblioteksbiträdestjänst i Ce 13*.

Det bör nämnas, som också i tidigare sammanhang framhållits, att starka skäl talar för att de båda nämnda arbetsuppgifterna finge upptagas från och med redovisningsåret 1956, detta med hänsyn till den femårsperiodicitet som gäller för de bibliografiska publikationerna. Då statsmakternas negativa ställningstagande i år icke gjort det möjligt att med anlitande av statsanslag förverkliga projekten från önskvärd tidpunkt, har, i fråga om den finlandssvenska förteckningen, genom en privat insats och, i fråga om musikförteckningen, genom branschorganisationernas ingripade, medel ställts i utsikt för en materialinsamling, som i efterhand skulle möjliggöra förteckningar från periodens början. I båda fallen har dock uttryckligt betonats att nämnda insatser är engångsbetonade och att man utgår från att reguljärt statsanslag skall komma att utgå från den 1 juli 1957.

Femårskatalogen 1956—60 ff. Vad beträffar det den nationalbibliografiska redaktionen tillkommande uppdraget att redigera femårskataloger, kan detta icke inrymmas i den nu tillgängliga personalens åligganden. Erfarenheterna från redigeringen av 10-årskatalogen 1941—50, där arbetet till stor del består i komplettering med material utöver de årliga redovisningarna, visar också att det speciella arbetet för flerårskatalogen är ett makt-påliggande och arbetskrävande företag. *Nämnda tioårskatalog kan innan den är färdigredigerad beräknas ha tagit i anspråk drygt tre hela arbetskrifter (av olika kvalifikationer) under fem år.*

Lågt räknat kan den förstärkning, som erfordras för detta ändamål, beräknas till *en arbetskraft*. Med hänsyn till det ansvarsfulla och kvalificerade arbete som redigeringen av en flerårskatalog innebär skulle skäl kunna anföras för att detta arbetskraftsbehov löstes genom inrättande av en bibliotekarie- eller amanuensstjänst. Då det emellertid bör vara önskvärt att så långt sig låter göra undvika att inrätta nya tjänster i den högre tjänstemannakategorien, torde det med hänsyn till den tillgång på personal inom denna kategori, som i övrigt finnes inom institutet, vara försvarligt att nöja sig med en kvalificerad biblioteksassistentbefattning. Då det dock

ej råder tvekan om att de uppgifter som skulle tillkomma denna tjänst är av det mest kvalificerade slag, som över huvud åvilar befattningshavare i biblioteksassistentgrad, bör den inrättas som *en förste biblioteksassistent i Cg 19*.

Femårskatalogen 1951—55. Redigeringen av femårskatalogen 1951—55 utgör i viss mån en speciell uppgift, som faller utanför den efterhand normala proceduren för den nationalbibliografiska verksamheten, en uppgift som kräver sin egen arbetsinsats utanför redaktionens reguljära arbete. Denna insats beräknades vid avgivande av petita till 1955 års riksdag motsvara en biblioteksassistent under två år. Man utgick då bland annat från av bokkatalogkommittén 1952 gjord uppskattning av redigeringsarbetet för tioårskatalogen 1941—50, ur vilken uppskattning man gjorde beräkning analogice. Bokkatalogkommittén räknade för tioårskatalogen med redigeringsarbete för tre personer under tre år, vilken tid emellertid kommer att överskridas med mera än 50 procent. Förutsättningar föreligger nu för en mera verklighetstrogen beräkning av behovet av särskild arbetskraft för katalogen 1951—55. Med bortseende från den arbetskraft — ett biblioteksbiträde i lönegrad Cg 11 —, som under budgetåret 1955/56 och under innevarande budgetår kunnat disponeras härfor, kan det fortsatta behovet, räknat från och med budgetåret 1957/58 under inga förhållanden anges vara mindre än fyra hela årsarbetskrafter. Med hänsyn till önskvärdheten att katalogen 1951—55 skall kunna föreligga så snabbt som möjligt och nödvändigheten ur arbetsteknisk synpunkt att redigeringen och utgivning- en skall vara avslutad snarast möjligt under perioden 1956—60, för att medge full intensitet åt arbetet med nästa femårsdel, bör medel under bud- getåren 1957/58 och 1958/59 kunna disponeras för två tillfälliga arbets- krafter, nämligen *ett biblioteksbiträde i Cg 13 och ett biblioteksbiträde i Cg 11*.

9 och 10. *Accessionskatalogen*. Bland de för svenskt biblio- teksväsen gemensamma uppgifter, som kungl. biblioteket handhar, är redi- geringen av accessionskatalogen en av de äldsta (första årgången avser 1886); sedan 1953 är accessionskatalogens redaktion en sektion inom biblio- grafiska institutet.

Accessionskatalogen avser att förteckna i utlandet tryckt litteratur, som förvärvats av svenska offentliga vetenskapliga bibliotek. Dess syfte är i första hand att underlätta lokalisering av sådan litteratur och därmed göra det möjligt för bibliotek, som själva saknar sökta arbeten att genom den interurbana låneverksamheten låna dem från andra. Ett annat syfte med accessionskatalogen är att vara ett hjälpmedel i de olika bibliotekens för- värvspolitik — särskilt vid frågan om större och dyrbarare verks anskaf- fande och tidskriftsabonnemang är det av värde att kunna konstatera om arbetet i fråga redan är anskaffat eller hålles av annat svenskt bibliotek.

Den första årgången omfattande 213 sidor med sju bidragsgivande biblio- tek, årgång 1952/53 omfattar 1 655 sidor (med en cirka 60 procent tätare typografi) med 107 bidragsgivare. De personalförstärkningar som erhållits för denna uppgift har på intet sätt motsvarat dess enorma expansion, vil- ket lett till svarartade förseningar i utgivningen, till skada såväl för hela biblioteksväsendet och landets vetenskapliga forskning, vilka genom den oumbärliga publikationens försening icke i tid får del av sin litteratur, som för kungl. biblioteket, vilket tvingats att — för att undvika ännu större förseningar — föra över arbetskraft från andra områden. Den omständig-

heten att exempelvis de svenska bibliotekens samlade litteraturförvärv under år 1952 först på nyåret 1956 kunnat överblickas — accessionskatalogens senaste årgång 1952/53 distribuerades i januari 1956 — har vållat bibliotekspersonal och bibliotekskunder omätlig förlust i tid och arbete. Efterfrågade arbeten har måst sökas genom tidsödande och gissningsvis företagna förfrågningar hos andra bibliotek, en metod som för övrigt helt visst ofta varit helt förgäves.

Att den oerhört ökade arbetsbördan icke vållat än allvarligare förseningar eller ren katastrof beror dels på det betydande övertidsarbete som en av redaktionsmedlemmarna helt utan ersättning på ett uppoffrande sätt presterat, dels på vissa rationaliseringar och förenklingar i katalogiseringen (nedkortning eller uteslutning av undertitlar, förkortning i serieuppgifter etc.) som införts, dels slutligen i metoden att sedan 1948 samla utgivning- en i dubbelårgångar. Av dessa åtgärder är rationaliseringen helt försvarlig och för framtiden rekommendabel. Utgivning i dubbelårgångar är däremot av ondo och direkt stridande mot katalogens uppgifter och övertidsarbetet givetvis något som icke kan betraktas annat än som en nödfallsutväg, vilken icke vidare kan påräknas.

En ingående undersökning har under det gångna året bedrivits i syfte att finna ytterligare rationaliseringsmöjligheter. Härvid har givetvis frågan om katalogens med hänsyn till sin funktion som ett bibliotekens och forskningens hjälpmedel ändamålsenligaste utformning beaktats, liksom möjligheten att utesluta eller på ett förenklat sätt redovisa delar av det nu förtecknade materialet. Undersökningen har företagits under samråd med representanter för ett flertal bibliotek, hörande till olika kategorier. Man har härvid stannat för en omläggning av katalogens anordning och innehåll av i huvudsak följande innebörd. Det till stor del år från år till sitt titelbestånd oförändrade periodicamaterialet utbrytes ur de årliga förteckningarna och redovisas i en särskild, lämpligen vart femte år utkommande katalogdel. I den årliga katalogdelen kvarstår bokmaterialet, som emellertid i motsats till den nuvarande systematiskt ordnade redovisningen, förtecknas genomgående alfabetiskt. Härtill fogas en systematiskt grupperad avdelning, eventuellt begränsad till humanistiska och samhällsvetenskapliga fack, där titlarna registreras i korthet.

Med hänsyn å ena sidan till det uppenbara behovet att i framtiden kunna återgå till ettårsvolymen, publicerade och distribuerade inom ett år efter redovisningsårets utgång, å andra sidan till redan vidtagna rationaliseringar i redigeringsförfarandet och till den planerade omläggningen av accessionskatalogen, har arbetskraftsbehovet för de löpande årliga förteckningarna beräknats. Därvid har frågan prövats i vad mån arbete, som nu utföres av bibliotekarie- och amanuenspersonal, kan överflyttas på assistenter och biträden. Mottagande och expediering av anmälningslappar, manuskript och korrektur, sortering, kollationering mot äldre årgångar av accessionskatalogen, registerarbete och dylikt bör självfallet läggas på den lägre kategorien. Så har ock redan nu skett i betydande utsträckning; endast bristande tillgång på arbetskraft har hindrat en fullständig rationell ordning i detta avseende. Under senaste år har biträdesarbete utförts under 19 arbetsmånader. Denna arbetsinsats bör kunna utbyggas till två heltidstjänster. Under förutsättning att så sker kan kravet på arbetskraft inom bibliotekarie- och amanuenskategorien inskränkas till *fyra tjänster*. För närvarande utgöres dessa senare av tre, nämligen en bibliotekariebefattning i lönegrad

Ca 29 och två amanuens tjänster. Den nya tjänsten bör inrättas som en *bibliotekarietjänst i lönegrad Ce 27*. Vad arbetskraften av den *lägre kategorien* beträffar har denna hittills fyllts dels genom *timavlönad personal*, arvodesbetald ur bibliotekets anslag för extra arbetskraft, dels genom att biträdespersonal avsedd för kungl. bibliotekets egentliga verksamhet måst överflyttas. Medel för det förra slaget av arbetskraft motsvarande ungefär en heltidsanställd befattning har av ålder använts för accessionskatalogen. Det är däremot icke möjligt att i framtiden disponera personal ur kungl. bibliotekets för andra ändamål avsedda personal. Det framstår därför som ett helt oavvisligt krav att för arbetet vid accessionskatalogen inrätta en ny biblioteksbiträdesbefattning, vilken på grund av de krav på erfarenhet och utbildning inom biblioteksyrket och på omdöme och skicklighet, som måste ställas, ej bör sättas lägre än i 13 lönegraden.

Riksbibliotekarien hemställer, att personalen för redigering av accessionskatalogen från och med budgetåret 1957/58 förstärkes med en befattning som bibliotekarie i Ce 27 och en befattning som biblioteksbiträde i Ce 13.

15. Förändring av en tjänst som expeditionsvakt till tjänst som uppsyningsman. Kungl. bibliotekets förste expeditionsvakt har den direkta ledningen av 25 anställda, exklusive städpersonalen. Förutom dirigeringen av deras arbetsuppgifter är han skyldig att direkt för riksbibliotekarien svara för alla personalärenden som berör denna till drygt 25 procent uppgående del av personalen. Han biträder med överinseendet av biblioteksbyggnaden och där ständigt pågående reparationsarbeten samt har ansvaret för tre större magasinslokaler utom byggnaden. Han har vidare hand om bibliotekets centrala förråd av skrivmaterial och dylikt samt sköter samtliga anskaffningar till detta. Riksbibliotekarien anser det i högsta grad angeläget och rimligt, att vederbörande får samma placering, som motsvarande befattningshavare vid Uppsala universitetsbibliotek, nämligen i lönegrad Ca 14 med tjänstetiteln uppsyningsman.

16. Förändring av en tjänst som fotografibiträde i Cg 8 till tjänst som expeditionsvakt i Ce 10. På departementschefens förslag beviljade 1955 års riksdag medel för anställande av ett extra fotografibiträde, dock endast i lönegraden Cg 8. Då biblioteket på statskontorets rekommendation redan för budgetåret 1954/55 beviljat tjänstehavanden lön enligt 10:e lönegraden, har denna förmån ej skäligen kunnat sänkas, utan erhåller vederbörande från och med budgetåret 1955/56 rekompensation för skillnaden mellan 8:e och 10:e lönegraden ur vinsten på reproduktionsverksamheten.

Minst lika väsentlig som frågan om den numeriska lönegradsplaceringen är emellertid tjänsteställningen. Att efter sju års väl vitsordat arbete låta en tjänsteman vara förnenad de garantier beträffande pension m. m., som följer med en extra ordinarieanställning, synes icke kunna försvaras.

17. Tillfällig arbets hjälp för katalogiseringsarbeten. För innevarande budgetår har ett belopp av 14 900 kronor anvisats till avlönande av tillfällig arbets hjälp för färdigställande av den för allmänheten avsedda katalogen. Ehuru detta arbete icke torde bli avslutat under innevarande budgetår, begäres ingen medelsanvisning för ändamålet under nästa budgetår. Avsikten är nämligen att för denna uppgift använda personal, som ställes till förfogande av arbetsmarknadsstyrelsen, samt bibliotekets ordinarie personal.

Enorma glidande katalogiseringsbalanser från främst åren 1951—55 stör

på ett allvarligt sätt arbetet vid den svenska tryckavdelningen. I dagens läge utgör de emellertid också ett allvarligt hot mot den i vår nationalbibliografi ingående femårskatalogen för den svenska bokproduktionen 1951—55, som biblioteket skall redigera. Om icke dessa balanser är avvecklade omkring den 1 oktober 1957, tvingas biblioteket att till bokorganisationerna anmäla att verket icke kan fullfölja den för hela vårt bok- och biblioteksväsen så viktiga utgivningsordningen. För balansernas avvecklande beräknar riksbibliotekarien ett arbetskraftsbehov av *tre arvodesanställda biträden under åtta månader*. För budgetåret 1957/58 erfordras för detta ändamål sålunda 7 452 kronor, motsvarande tre biträdesarvoden under tre månader (juli—september) enligt 11 lönegraden. Riksbibliotekarien understryker att denna ytterst allvarliga situation är framkallad av det förhållandet att kungl. bibliotekets äskanden om en rimlig personalförstärkning i huvudsak blivit avvisade.

18. *Ökning av medelsanvisningen till bibliotekets kursverksamhet.* Kungl. bibliotekets kursverksamhet har nu bedrivits under ett tiotal år. Den avser främst att täcka de vetenskapliga specialbibliotekens behov av biträdes- och assistentpersonal och det torde vara en allmän erfarenhet att den på ett gott sätt fyller sin uppgift. Under den gångna tiden har närmare ett 100-tal elever genomgått denna utbildningsform. Tyvärr motsvarar dess kapacitet emellertid icke helt behovet vid biblioteken, vilka nu ofta tvingas anställa icke utbildad personal. Kungl. biblioteket disponerar ett årligt belopp av 3 500 kronor till täckande av sina omkostnader för kursen. Detta belopp åtgår nu helt till ersättning av lärare, annonsering och hyra av vissa skrivmaskiner. Beloppet medger icke att bibliotekets meråtgång av t. ex. skrivmaterial och katalogkort ersättes verket. Det medger ej heller att antalet elever — i regel åtta per år — något utökas. Under åberopande härav och då anslagsmedlen också måste tillåta anskaffningen av viss inredning föreslås en höjning till 5 000 kronor.

Statskontoret kan i avvaktan på resultatet av översynen av universitetsbibliotekens organisation icke tillstyrka den för centralkatalogiseringen äskade personalförstärkning (p. 1—4). Icke heller är ämbetsverket berätt biträda de under punkterna 5—15 framlagda förslagen. Däremot tillstyrker ämbetsverket, att tjänsten som fotografibitråde förändras till en tjänst som expeditivsvakt i Ce 10 (p. 16). Statskontoret föreslår vidare, att till den vid kungl. biblioteket bedrivna kursverksamheten anvisas ett med 500 till 4 000 kronor förhöjt belopp (p. 18). Den under punkt 17 beräknade medelsanvisningen för utarbetande av allmänhetens katalog har icke givit ämbetsverket anledning till erinran.

Statens lönenämnd, som haft att yttra sig beträffande punkterna 1—11, anför följande.

Beträffande de till inrättande föreslagna tjänsterna för centralkatalogiseringen har lönenämnden ingen erinran mot löneställningen för den under punkt 1 äskade tjänsten som bibliotekarie i Ce 29 och biblioteksassistenttjänsten i Ce 15 (punkt 2). För de göromål, som avses skola åvila de under punkterna 3 och 4 föreslagna tjänsterna som dupliceringsoperatör Ce 13 och

biblioteksbiträde Ce 11, anser nämnden tjänst som expeditionsvakt i 10 lönegraden respektive biträde i reglerad befordringsgång vara tillfyllest.

För nationalbibliografien föreslås inrättande av en tjänst som förste biblioteksassistent i Ce 19 (punkt 5) samt två biblioteksbiträden i 13 lönegraden, varav det ena med halvtidstjänstgöring, och ett biblioteksbiträde i 11 lönegraden (punkterna 6—8). Den föreslagna löneställningen för den under punkt 5 äskade tjänsten föranleder ingen erinran från nämndens sida. Löneställningen för de tre biblioteksbiträdestjänsterna anser sig nämnden icke på grundval av föreliggande uppgifter kunna bedöma.

Förslaget under punkt 9 om inrättande i 27 lönegraden av en bibliotekarietjänst för accessionskatalogen har ej givit nämnden anledning till erinran. Löneställningen för den för samma katalog äskade biblioteksbiträdestjänsten i Ce 13 (punkt 10) har icke kunnat bedömas på grundval av föreliggande uppgifter.

Nämnden har ingen erinran mot inrättande i lönegrad Ca 27 av en bibliotekarietjänst för bibliotekets inre tjänst (punkt 11).

Riksbibliotekarien har i särskild skrivelse den 5 oktober 1956 hemställt, att under innevarande budgetår måtte utöver i riksstaten anslagna medel till kungl. bibliotekets förfogande ställas ett belopp av 12 420 kronor till bestridande av kostnader för tillfällig arbetshjälp för avverkande av de under punkten 17 nämnda katalogiseringsbalanserna. Det begärda beloppet motsvarar tre biträdesarvodet under fem månader enligt 11 lönegraden.

I skrivelse den 18 oktober 1956 har *Svenska musikförläggareföreningen u. p. a.* och *Svenska musikhandlareföreningen* understrukit angelägenheten av att redigeringen av den fortlöpande svenska musikaliebibliografien i enlighet med riksbibliotekariens förslag inrymmes bland bibliografiska institutets arbetsuppgifter.

Slutligen torde jag i detta sammanhang få anmäla, att *Sveriges vetenskapliga specialbiblioteks förening* hemställt, att deltagare i vid kungl. biblioteket anordnad utbildningskurs för aspiranter till specialbiblioteken måtte komma i åtnjutande av ersättning med 500 kronor per månad. För nästa budgetår äskas för ändamålet ett belopp av 9 000 kronor. *Riksbibliotekarien* framhåller, att några direkta rekryteringssvårigheter icke mött kursen. Ett bifall till förslaget skulle enligt riksbibliotekarien möjliggöra ett större och bättre urval av kursdeltagare. Han finner det emellertid tveksamt om arvodena bör sättas så högt som 500 kronor per månad.

Departementschefen. Riksbibliotekarien har ånyo framlagt förslag om en central katalogisering vid kungl. biblioteket av det till de stora biblioteken lagenligt levererade svenska trycket. Detta katalogiseras för närvarande utan inbördes samarbete vid kungl. biblioteket, universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund samt dessutom vid Göteborgs stadsbibliotek och Umeå stadsbibliotek. Riksbibliotekariens förslag grundar sig på ingående detaljundersökningar rörande en dylik centralkatalogiserings organisation och personalbehov, vilka utförts av förste bibliotekarien vid kungl. biblioteket

S. Lindqvist och sammanfattats i en särskild promemoria. Jag ansluter mig till den uppfattning som därvid kommit till uttryck, att av de åtgärder i rationaliserande syfte, vilka i fråga om biblioteken kan vidtagas inom katalogväsendets område, framstår en central katalogisering av det svenska trycket — främst för de bibliotek vilka mottager hela den svenska tryckproduktionen — som den närmast till hands liggande rationaliseringsåtgärden. En central katalogisering av det svenska trycket, i huvudsaklig överensstämmelse med riksbibliotekariens förslag, bör därför enligt min mening komma till stånd och börja med tryckalster, åsatta tryckningsåret 1958.

Att centralkatalogiseringen såsom riksbibliotekarien föreslagit förläggas till kungl. bibliotekets bibliografiska institut finner jag ändamålsenligt. Institutet handhar ju redan nu, utöver den nationalbibliografiska verksamheten, samordningen av kungl. bibliotekets egen katalogverksamhet. Upptagandet av centralkatalogiseringen bland institutets arbetsuppgifter kräver enligt riksbibliotekariens förslag vid nuvarande omfattning av den svenska tryckproduktionen en förstärkning av institutets personal med en bibliotekarie i Ce 29, en biblioteksassistent i Ce 15, en dupliceringsoperatör i Ce 13 och ett biblioteksbiträde i Ce 11. Häremot har jag ingen annan erinran än att jag i anslutning till lönenämndens yttrande föreslår, att de för dupliceringsoperatören och biblioteksbiträdet avsedda arbetsuppgifterna anförtros åt respektive en expeditionsvakt i Ce 10 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Jag förutsätter, att ingen av de nya tjänsterna kommer att tillsättas förrän den oundgängligen behöves. Mot den sålunda förordade personalförstärkningen vid kungl. biblioteket svarar viss personalbesparing vid de bibliotek, vilka blir betjänade genom centralkatalogiseringen.

Riksbibliotekarien har framhållit, att den för nationalbibliografien avsedda arbetskraften, främst på grund av den kraftiga stegringen i bokproduktionen, helt måste tagas i anspråk för det löpande förteckningsarbetet och icke förslår för redigeringen av femårskatalogerna. För att femårskatalogen för perioden 1951—55 skall kunna färdigställas inom rimlig tid erfordras enligt riksbibliotekarien för budgetåren 1957/58 och 1958/59 en tillfällig personalförstärkning med ett biblioteksbiträde i Cg 13 och ett biblioteksbiträde i Cg 11. Jag tillstyrker, att denna personalförstärkning kommer till stånd, dock att båda biträdena bör placeras i Cg 11. Vidare föreslår riksbibliotekarien att för redigeringen av femårskatalogerna för perioden 1956—60 och följande perioder anställes en förste biblioteksassistent i Ce 19. Även denna personalförstärkning anser jag nödvändig och jag förordar därför, att den föreslagna tjänsten inrättas.

Däremot anser jag mig icke kunna tillstyrka någon personalförstärkning för att den finlandssvenska litteraturen och musikalietrycket skall kunna medtagas i nationalbibliografien.

Riksbibliotekarien har även påpekat de svårartade förseningarna i utgivningen av accessionskatalogen. Denna katalog redovisar i utlandet tryckt litteratur, som förvärvats av svenska offentliga vetenskapliga bibliotek.

Accessionskatalogens senaste årgång, 1952/53, distribuerades först i januari 1956. Att denna försenade utgivning är till stort men för biblioteken och dem som anlitar biblioteken torde ligga i öppen dag. Trots de rationaliseringar i utgivningsarbetet, som vidtagits och planeras, torde en utökning av redaktionspersonalen vara ofrånkomlig. Den erforderliga personalökningen uppskattas av riksbibliotekarien till en bibliotekarie i Ce 27 och ett biblioteksbiträde i Ce 13. Riksbibliotekarien föreslår därför, att dessa två tjänster inrättas från och med nästa budgetår. Emot detta förslag har jag ingen annan erinran än att biblioteksbiträdet bör placeras i Ce 11.

Såsom av det föregående framgår har riksbibliotekarien för avvecklande före den 1 oktober 1957 av vissa besvärande katalogiseringsbalanser vid svenska tryckavdelningen begärt anvisande av i runt tal 19 900 kronor för anställande av tre biträden under åtta månader med arvode enligt 11 lönegraden. Större delen av det erforderliga beloppet skulle anvisas redan för innevarande budgetår. För egen del anser jag, att hela det erforderliga beloppet bör anvisas för nästa budgetår. I anslutning härtill bör såsom riksbibliotekarien föreslagit den nuvarande medelsanvisningen av 14 900 kronor till arbetshjälp för färdigställande av den för allmänheten avsedda katalogen indragas.

Medelsanvisningen till kungl. bibliotekets utbildningskurs för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken torde böra uppräknas med 500 kronor till 4 000 kronor. Några medel till arvoden åt deltagarna i kursen anser jag mig icke böra beräkna.

Den nuvarande befattningen som fotografibiträde i Cg 8 torde böra förändras till extra ordinarie tjänst i Ce 8.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit beräknar jag medel för uppflyttning av en bibliotekarietjänst från Ca 27 till Ca 29 samt av en tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 12 till uppsyningsman i Ca 14.

I övrigt anser jag mig beträffande förevarande anslag icke kunna tillstyrka medelsanvisning för andra utgiftsökningar än sådana av automatisk natur.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 211 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 153 600 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för kungl. biblioteket bör vidtagas vederbörliga ändringar i anledning av vad jag i det föregående förordat.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för kungl. biblioteket, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblioteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	371 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	581 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	259 000
Summa kronor 1 211 000	

c) till *Kungl. biblioteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 211 000 kronor.

[12] 10. **Kungl. biblioteket: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	194 800	212 901
1956/57 (statsliggaren s. 471)	294 800	
1957/58 (förslag)	192 300	

Riksbibliotekarien föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår sänkes med i runt tal 102 200 kronor, på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Reseersättningar (nu 1 400)	+	440
2. Övriga expenser (nu 117 900):		
a) löpande utgifter (nu 80 900)	+	20 540
b) engångsbelopp för budgetåret 1956/57	—	37 000
c) engångskostnad för centralkatalogiseringen	+	8 275
d) engångskostnad för inventarier	+	10 490
3. Publikationstryck (nu 145 000, varav som engångsbelopp 105 000)		
		— 105 000
		— 102 255

Av riksbibliotekariens framställning inhämtas bland annat följande.

Reseersättningar. Under återopande av den av järnvägsstyrelsen påyrkade taxehöjningen med 10 procent och vikten av att — om positivt beslut fattas rörande centralkatalogiseringen — katalogavdelningens tjänstemän får vissa utökade möjligheter till diskussion på ort och ställe med representanter för de andra stora statliga biblioteken hemställas om en höjning av ifrågavarande anslagspost med (140 + 300 =) 440 kronor.

Övriga expenser. På grund av allmänna prishöjningar äskas en uppräknig med 8 100 kronor av bibliotekets ordinarie expensanslag.

Årliga omkostnaderna för centralkatalogiseringen beräknas till 12 440 kronor, varjämte riksbibliotekarien räknar med behov av ett engångsbelopp av 8 275 kronor för samma ändamål. Sistnämnda belopp avses för möblering av tre tjänsterum, inköp av tre skrivmaskiner, en duplikator och diverse kontorsmateriel samt för inträdesavgift för telefonabonnemang.

Riksbibliotekarien framhåller, att bibliotekets läse- och forskarsalar numera är helt otillräckliga. Ett mycket stort antal forskare är antecknade för att erhålla forskarbord men måste — ofta under lång tid — avvakta att bord kan ställas till deras förfogande. De forskare, som erhållit dylikt bord, utnyttjar givetvis icke oavbrutet sina forskarplatser. Inom biblioteket har utexperimenterats en ny form av forskarbord med fristående och skjutbar hylla. Införandet av denna typ skulle enligt riksbibliotekarien i allra högsta grad ekonomisera med de nu disponibla lokalutrymmena. För anskaffande av 10 dylika bord och 25 hyllor äskas ett engångsbelopp av 10 490 kronor.

Statskontoret anför följande:

Höjningen av posten till reseersättningar bör enligt statskontorets mening begränsas till 200 kronor. Vad beträffar delposten till övriga expenser bortfaller delvis motiven för uppräkningsposten, när någon centralkatalogisering för närvarande icke bör komma till stånd. Statskontoret kan för sin del icke tillstyrka annan ökning av medelsanvisning för de löpande utgifterna än som föranledes av stegrade städningskostnader. Däremot vill ämbetsverket icke motsätta sig, att biblioteket för nästkommande budgetår erhåller äskat engångsbelopp med 10 490 kronor för anskaffande av forskarbord med fristående hyllor. I övrigt har uppskattningen av medelsbehovet icke föranlett uttalande från statskontorets sida.

Departementschefen. I enlighet med statskontorets förslag tillstyrker jag höjning av anslagsposten till reseersättningar med 200 kronor. Med hänvisning till att jag under närmast föregående anslagspunkt anslutit mig till riksbibliotekariens förslag rörande centralkatalogisering och då jag ej funnit anledning till erinran mot riksbibliotekariens beräkning av medelsbehovet till löpande expensutgifter, förordar jag att delposten till övriga expenser uppräknas med i avrundat tal 20 500 kronor. Jag anser mig även böra tillstyrka att under denna delpost såsom engångsbelopp anvisas 8 300 kronor för centralkatalogiseringen och 10 500 kronor för inköp av forskarbord med tillhörande hyllor.

Vid bifall till vad jag nu förordat erfordras en ökning av medelsanvisningen med 39 500 kronor. Å andra sidan bör en minskning ske med sammanlagt 142 000 kronor, motsvarande för innevarande budgetår under posterna till övriga expenser och publikationstryck anvisade engångsbelopp. Förevarande anslag torde därför för nästa budgetår böra sänkas med 102 500 kronor till 192 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 192 300 kronor.

[13] **11. Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	475 000	475 000
1956/57 (statsliggaren s. 472)	510 000	
1957/58 (förslag)	445 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget utgör 360 000 kronor ordinarie medelsanvisning och 150 000 kronor särskild medelsanvisning för komplettering av kungl. bibliotekets äldre litteraturbestånd. Till bestriktande av kostnaderna för denna komplettering, vilka beräknats till omkring 700 000 kronor, har hittills anvisats 635 000 kronor.

Riksbibliotekarien hemställer, att den ordinarie medelsanvisningen höjes med 40 000 kronor till 400 000 kronor. Å andra sidan föreslås, att medelsanvisningen till komplettering av bibliotekets äldre litteraturbestånd sänkes med 50 000 kronor. Riksbibliotekarien anför i huvudsak följande.

Kungl. bibliotekets komplettering av de väldiga luckorna inom främst den utländska vetenskapliga periodicalitteraturen har nu fortgått under tre budgetår och kommer att bedrivas vidare under innevarande budgetår inom den ram som drogs upp våren 1953. De preliminära desideratalistor, som då gjordes upp, omfattade vad rör detta litteraturanslag 330 tidskriftsserier. Av dessa har 250 nu anskaffats. Under de gångna tre åren har vid förvärvsavdelningen upprättats nya kompletterande desideratalistor, som kommer ge fullt arbete för ytterligare några år. Vid den grundläggande diskussionen rörande denna retroaktiva komplettering betonade jag att det givetvis icke var möjligt att förrän efter någon tid till fulla överblicka anskaffningsbehovet. För den ursprungliga desideratalistans täckande beräknade jag då ett medelsbehov av 700 000 kronor. Chefen för ecklesiastikdepartementet tog icke heller »ställning till den för nämnda komplettering erforderliga slutsumman». Utan tvekan vore det i dagens läge en mycket dålig ekonomi att avbryta detta kompletteringsarbete i och med passerandet av 700 000 kronorsbeloppet. Det synes mig uppenbart att det samlade värdet av aktionen skulle bli — även relativt sett — avsevärt större om aktionen utsträcktes över ytterligare ett par år. Däremot kan den nu begränsas till sin årliga omfattning, och jag föreslår att beloppet för dylik komplettering för budgetåret 1957/58 nedskäres till 100 000 kronor.

Bibliotekets årligt löpande anslag för bokinköp och bokbindning belöper sig innevarande budgetår till 360 000 kronor. För att den stora kompletteringsaktionen, vilken motiverats av den katastrofala eftersläpningen av bibliotekets inköpsanslag under icke minst 1930- och 1940-talen, verkligen skall på ett effektivt sätt fylla sin uppgift, är det emellertid nödvändigt att bibliotekets ordinarie inköpsanslag successivt höjes i riktning mot universitetsbibliotekens. Dessa institutioners större bevakningsområden i fråga om medicin och naturvetenskap uppväges till fulla av nationalbibliotekets väsentligt större skyldighet att binda det svenska trycket och skyldighet att hålla såvitt möjligt kompletta suecanasamlingar. Härtill kommer att biblioteket är tvingat att inom ramen för detta anslag avveckla den i petitaskrivelse av augusti 1953 påtalade bindningsbalansen (1954 års åttonde huvudtitel, s. 22). Under återopande av dessa förhållanden får jag för nästkommande budgetår föreslå en höjning av ifrågavarande anslag till 400 000 kronor; det kommer då ännu att ligga avsevärt under universitetsbibliotekens anslag för motsvarande ändamål.

Statskontoret avstyrker uppräknig av den ordinarie medelsanvisningen men har ingen erinran mot riksbibliotekariens förslag i övrigt.

Departementschefen. Jag tillstyrker en ökning av den ordinarie medelsanvisningen med 20 000 kronor till 380 000 kronor och förordar därjämte för nästa budgetår en särskild medelsanvisning om 65 000 kronor för komplettering av bibliotekets äldre litteraturbestånd. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med 445 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 65 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 445 000 kronor.

[14] 12. Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	256 000	279 146
1956/57 (statsliggaren s. 472)	295 000	
1957/58 (förslag)	306 000	

Landsbiblioteksorganisationen avser att på grundval av de större stifts- och läroverksbiblioteken skapa en biblioteksform, som skall utgöra en förbindelselänk mellan folkbiblioteken och de stora vetenskapliga biblioteken, bland annat genom att tjänstgöra som central för övriga inom respektive län belägna bibliotek. Genom särskilda riksdagsbeslut har fyra sådana bibliotek tillkommit, nämligen år 1926 i Linköping, år 1937 i Skara, år 1952 i Västerås och år 1953 i Växjö. Med landsbiblioteken i stort sett analoga uppgifter har centralbiblioteken, vilka upprättats i enlighet med föreskrifterna i kungörelsen den 24 januari 1930 (nr 15) angående understödjande av folkbiblioteksväsendet (numera i hithörande delar ersatt av kungörelsen 1955: 540). Centralbiblioteken, vilka ej får inrättas i län, där landsbibliotek finnes, skiljer sig från dessa bibliotek däri, att de är kommunala institutioner, som i egenskap av lånecentral inom länet erhåller statsunderstöd. Enligt den plan, som låg till grund för förstnämnda kungörelse, skulle i varje län upprättas ett landsbibliotek eller ett centralbibliotek. Genom inrättandet av biblioteket i Växjö har denna plan blivit fullföljd.

Styrelsen för biblioteket i *Linköping* hemställer om inrättande av en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13 samt om uppflyttning av en expeditions-vaktstjänst från lönegraden Ca 11 till Ca 12. Motsvarande förslag framläggas beträffande biblioteket i *Västerås* av styrelsen för detta bibliotek, som därjämte å ena sidan räknar med bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 9 000 kronor för anställande av extra arbetskraft men å andra sidan samtidigt hemställer om inrättande av en biblioteksbiträdestjänst i lönegrad Ce eller Cg 13. Styrelsen för biblioteket i *Växjö* hemställer om anvisande av 10 000 kronor till extra arbetskraft för ordnings- och katalogiseringsarbeten, vilket innebär en höjning med 5 000

kronor i förhållande till ett för innevarande budgetår för samma ändamål anvisat engångsbelopp av 5 000 kronor. I övrigt ifrågasättes från biblioteksstyrelsernas sida inga andra ändringar än sådana som är av automatisk karaktär.

Riksbibliotekarien tillstyrker biblioteksstyrelsernas förslag. Han förutsätter dock möjligheten av att den för biblioteket i Västerås äskade biblioteksbiträdestjänsten till en början skulle kunna ersättas med arvodesmedel motsvarande lönegrad 11.

Departementschefen. Någon uppflyttning till högre lönegrad av expeditionsvaktstjänsterna vid biblioteken i Linköping och Västerås anser jag mig icke heller i år böra tillstyrka. Ej heller är jag beredd förorda inrättande av några nya tjänster vid dessa bibliotek. Däremot föreslår jag anvisande av ett med 4 000 kronor till 5 000 kronor sänkt engångsbelopp för anställande av extra arbetskraft vid biblioteket i Västerås samt ett oförändrat engångsbelopp av 5 000 kronor för motsvarande ändamål vid biblioteket i Växjö. Lönehöjningen för statstjänstemännen och löneklassuppflyttningar bör vidare föranleda en anslagshöjning, som jag beräknar till sammanlagt 15 000 kronor. Anslaget i sin helhet torde därför för nästa budgetår böra höjas med 11 000 kronor till 306 000 kronor. Det bör fördelas på olika anslagsposter på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 108 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal 129 000
3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 68 400

Summa kronor 306 000

b) till *Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 306 000 kronor.

[15] 13. Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	9 800	9 542
1956/57 (statsliggaren s. 473)	8 800	
1957/58 (förslag)	10 000	

I fråga om detta förslagsanslag föreslår styrelserna för biblioteken i *Linköping, Skara och Västerås* var och en för sitt bibliotek en höjning med

1 000 kronor av anslagsmedlen till expenser (nu 2 000 kronor per bibliotek).
Riksbibliotekarien tillstyrker de gjorda framställningarna.

Departementschefen. De föreslagna höjningarna är jag beredd biträda i så måtto, att jag föreslår en uppräknig av anslaget för nästa budgetår med sammanlagt 1 200 kronor till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[16] **14. Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	56 200	56 200
1956/57 (statsliggaren s. 473)	62 700	
1957/58 (förslag)	66 700	

I fråga om detta reservationsanslag hemställer *biblioteksstyrelserna* om höjningar med tillhoppa 29 300 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

B o k i n k ö p o c h b o k b i n d n i n g

Linköping (nu 16 450)	+ 3 550
Skara (nu 13 250)	+ 6 750
Västerås (nu 13 250)	+ 6 750
Växjö (nu 13 250)	+ 6 750

K o n s e r v e r i n g s a r b e t e n

Skara (nu 1 500)	+ 500
Västerås (nu 1 500)	+ 3 500
Växjö (nu 1 500)	+ 1 500
	<hr/>
	+ 29 300

Riksbibliotekarien tillstyrker biblioteksstyrelsernas framställningar.

Under detta anslag anmälde jag i fjolårets åttonde huvudtitel (s. 33) en av riksbibliotekarien gjord framställning om anvisande av 4 000 kronor till bestridande av kostnader för konservering m. m. av böcker och handskrifter i stifts- och läroverksbiblioteket samt domkyrkobiblioteket i Strängnäs. Jag förklarade, att jag inte vore beredd tillstyrka, att medel för budgetåret 1956/57 äskades av riksdagen för detta ändamål. Med avslag å två i ämnet väckta motioner biföll riksdagen Kungl. Maj:ts förslag.

Riksbibliotekarien har numera avgivit yttrande över en inom ecklesiastikdepartementet i ärendet upprättad promemoria och därvid anfört bland annat följande.

Stifts- och läroverksbibliotekets i Strängnäs samlingar förvaras sedan lång tid i ett stenhus intill domkyrkan, vilket saknar uppvärmningsanordningar. Resultatet har blivit ofta svårartade fuktskador. Sådana skador motverkas genom att varje blad i en bok badas i särskilda bad, som utdriver salterna ur papperet och därefter tillföres ny limning för att återställa motståndskraften. En första beställning av förslagsvis tio arbeten till en beräknad kostnad av 150 kronor per styck torde vara lämpligt som igångsättningsförsök för detta bibliotek.

Domkyrkobibliotekets i Strängnäs samlingar förvaras i det s. k. Roggeska koret i domkyrkan, som först under de senaste åren fått sin centralvärmeanläggning reglerad i för bokvården önskvärd riktning. Tidigare har alltså även här uppstått fuktskador. Allvarligare är emellertid de brandskador, som tillfogades biblioteket på 1800-talet. De förkolnade kanterna har sedan dess ytterligare flagat av trots den beskrining, som böckerna underkastades vid det omedelbara iståndsättningsarbetet. Då det här rör sig om synnerligen värdefulla bokverk från medeltiden och 1500-talet, av vilka ofta inte något annat exemplar är känt i landet, torde det vara absolut lönsamt att omedelbart sätta i gång den i detta fall betydligt dyrbarare restaureringsproceduren, när sönderfallet eljest kommer att fortsätta och göra allt vidare bevarande av dessa brandskadade rester fullkomligt meningslös. Minimipriset för de erforderliga konserveringsarbetena torde uppgå till 300 kronor per volym men i åtskilliga fall stiga till det tredubbla beloppet. Det torde vara lämpligast att riksbibliotekarien erhåller i uppdrag att genom kungl. bibliotekets bokvårdssektion verkställa ett urval av de angelägnaste och ur experimentsynpunkt lämpligaste konserveringsobjekten för det första verksamhetsåret.

Departementschefen. Någon ökad medelsanvisning till stifts- och landsbiblioteken anser jag mig icke böra förorda. Däremot tillstyrker jag, att under detta anslag anvisas en särskild anslagspost å 4 000 kronor till konserveringsarbeten vid stifts- och läroverksbiblioteket samt domkyrkobiblioteket i Strängnäs. Ifrågavarande anslag torde sålunda för nästa budgetår böra höjas med 4 000 kronor till 66 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 66 700 kronor.

[17] **15. Nationalmuseet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	708 800	795 672
1956/57 (statsliggaren s. 473)	791 000	
1957/58 (förslag)	883 000	

Museichefen hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 136 000 kronor. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag:

1. Uppdelning av den nuvarande avdelningen för slottssamlingar och utom museet deponerade konstverk på två fristående avdelningar och i samband därmed förändring av en tjänst som intendent i Ce 29 till tjänst som förste intendent i Ca 33.
2. Inrättande av en tjänst som museilektor i Ce 29.
3. Inrättande av en amanuens tjänst.
4. Inrättande av en halvtidstjänst som möbelkonservator i Ce 19.
5. Förändring av en halvtidstjänst som kanslibitråde i Ce 11 vid avdelningen för modernt måleri och modern skulptur till heltidstjänst som kontorist i Ce 13.
6. Inrättande av två museivaktstjänster i Ce 10.
7. Inrättande av en tjänst som fotografibitråde i Ce 10.
8. Anvisande av 3 000 kronor till extra arbetskraft å museets kansli.
9. Anvisande av 6 000 kronor för anställande av en arvodesavlönad befattningshavare för tekniska tavelundersökningar.
10. Uppflyttning från Ca 31 till Ca 33 av fyra tjänster som förste intendent (avdelningsföreståndare).
11. Uppflyttning från Ce 8 till Ce 11 av en halvtidstjänst vid biblioteket.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

2. Inrättande av en tjänst som museilektor. Vid flertalet större konst- och kulturhistoriska museer i Stockholm finnes för närvarande fasta tjänster som museilektor eller studieledare med uppgift för innehavarna att uteslutande eller huvudsakligen ägna sig åt pedagogisk verksamhet d. v. s. åt att utforma och verkställa museernas samarbete med skolorna samt åt att vara kontaktmän med bildningsorganisationer av olika slag. Sälunda har statens historiska museum två dylika statliga tjänster, en museilektor i Ca 29 och en amanuens i beföringsgången, samt därutöver ett kommunalt anslag. Nordiska museet har en studielektor i 29 lönegraden (till vars avlönande statsbidrag utgår) samt därutöver ett kommunalt anslag å 15 000 kronor. Stockholms stadsmuseum har likaså en museilektor i 29 lönegraden.

Vid nationalmuseum finnes icke några statliga anslagsmedel, som kan disponeras för nu ifrågavarande ändamål, utan endast ett anslag å 15 000 kronor från Stockholms stad, vilket belopp huvudsakligen användes till arvode åt en deltidanställd studieledare och i övrigt till tillfälligt anställda förevisare i samlingarna. Även om de olika museerna har olika uppgifter, torde det vara obestridligt, att den pedagogiska verksamheten är av minst lika stor betydelse vid nationalmuseum som vid de tre övriga här nämnda museerna, och redan vad här anförts synes klart visa, att nationalmusei personal behöver utökas med en fast anställd studieledare, lämpligen med tjänstetiteln museilektor. Härutöver bör emellertid framhållas följande.

Antalet skolbarn och skolklasser, som åren 1947, 1950 och 1954 — tre år då inga speciellt attraktiva arrangemang inverkade på besöksiffrorna — besökte nationalmuseum, uppgick till 17 101, 18 943 och 22 655 respektive 779, 817 och 900. Av de besökande klasserna kunde endast en del erhålla sakkunnig ledning genom museets försorg, nämligen 366, 383 respektive

548, ehuru förutom den deltidsanställda studieledaren även vissa intendent och amanuenser vid museet tjänstgjorde som ciceroner. För omhändertagande av skolklasser från orter utanför Stockholm — 1955 180 av 708 — har givetvis de av Stockholms stad anvisade medlen icke stått till förfogande.

Som kompetensvillkor för innehav av den föreslagna museilektorstjänsten bör gälla, att vederbörande avlagt filosofie licentiatexamen i konsthistoria eller innehar motsvarande kompetens. Löneställningen bör vara densamma som för museilektor vid statens historiska museum d. v. s. 29 lönegraden, men anställningsformen kan tills vidare vara extra ordinarie. Innehavaren av tjänsten bör vara underställd föreståndaren för depositionsavdelningen.

3. *Inrättande av en amanuens tjänst.* Vid anvisandet av medel till nationalmuseum för budgetåret 1951/52 företogs en minskning av museets icke-ordinariepost, vilken lett till att en amanuens tjänst sedan nämnda år måst hållas obesatt, till avsevärt men för arbetet i museet. Denna personalinskränkning har genomförts så, att de olika avdelningarna, vilka ur arbets synpunkt utgör självständiga enheter, i olika omgångar fått arbeta med en halv- eller heltidstjänst mindre än före indragningen. Att denna minskning av den vetenskapligt utbildade personalen inneburit ett kännbart avbräck för den jämna fortgången och kontinuiteten i avdelningarnas arbete är ovedersägligt. Som arbetsenheter är avdelningarna så små att en personalindragning, även om den endast gäller en halvtidstjänst, är ytterst kännbar, särskilt som det icke sällan inträffar, att någon av den kvarvarande personalen måste tagas i anspråk för särskilda uppgifter, exempelvis i samband med utställningar, och då ersättas med vikarie. Ju längre det dröjer med återbesättandet av den indragna amanuens tjänsten, dess svårare blir det för museet att fullgöra sina stadgeenliga uppgifter. Som ett exempel må nämnas, att personalindragningen vållat betydande svårigheter i arbetet på en ny och omarbetad upplaga av den år 1952 utgångna katalogen över utländskt måleri och utländsk bildhuggarkonst.

6. *Inrättande av två museivaktstjänster.* Tillkomsten av de nya lokalerna på Skeppsholmen medför behov av ytterligare museivaktspersonal. För närvarande anser sig museichefen icke böra gå längre än till att föreslå inrättande av två nya museivaktstjänster avsedda för dessa lokaler men förutskickar, att det framdeles kan komma att visa sig, att behov föreligger av ytterligare personal.

9. *Arvodes avlönad befattningshavare för tekniska tavelundersökningar.* Under de senast förflutna båda budgetåren har nationalmuseum haft tillfälle att vinna ökade erfarenheter vid det tekniska laboratorium (utrustat bland annat med en röntgenapparat), som numera finnes vid avdelningen för äldre måleri och skulptur. Dessa erfarenheter ger klart vid handen, att museet i detta laboratorium erhållit ett mycket värdefullt arbetsinstrument såväl för bearbetandet av samlingarna, som vid undersökningar i samband med konservering och ifrågasatta nyförvärv. I och för sig är detta laboratorium icke någon märkvärdig nyhet. Det motsvarar blott vad som funnits i praktiskt taget alla större konstmuseer i utlandet sedan ett eller ett par årtionden. Vad dessa äger men nationalmuseum fortfarande saknar är däremot tekniskt utbildad personal, som ägnar sig åt naturvetenskapliga (kemiska och strålningsfysiska) undersökningar av konstverken i nära samverkan med museernas konserveringsanstalter. Hittills har nämligen dylika undersökningar vid nationalmuseum

måst göras i huvudsak av tjänstemännen vid avdelningen för äldre måleri, i den mån dessa kunnat sätta sig in i de moderna undersökningsmetoderna, men därutöver av tillfälligt tillkallade och avlönade fackmän, som deltagit i motsvarande undersökningar vid de större utländska laboratorierna. Museet saknar emellertid möjlighet att annat än undantagsvis och för helt kort tid avlöna dylika arbetskrafter, och det är även uteslutet, att måleriavdelningens tjänstemän i längden skall kunna praktiskt taget ensamma sköta hela laboratoriearbetet med röntgenfotografering, framkallning o. s. v.

Anställandet av en specialkraft, som äger kännedom om de tekniska undersökningsmetoderna på målningundersökningens område, framstår alltmer som en nödvändighet. Den bästa lösningen av frågan vore otvivelaktigt inrättandet av en särskild tjänst. Museichefen vill emellertid för närvarande icke gå längre än till att föreslå anvisande under icke-ordinarieposten av 6 000 kronor till arvode åt en befattningshavare med förut angiven kompetens, varigenom åtminstone de löpande göromålen inom museet kunde utföras, och samtidigt erfarenhet vinnas för det tekniska laboratoriets fortsatta utveckling.

Statskontoret avstyrker bifall till de av museichefen under punkt 1—3 samt 5—7 framlagda förslagen. Ämbetsverket anser att frågan om inrättande av en halvtidstjänst som möbelkonservator (punkt 4) bör bedömas med beaktande av de möjligheter till besparingar, som föreligger på grund av att erforderliga konserveringsarbeten icke skulle behöva utföras i den öppna marknaden. Statskontoret vill icke motsätta sig det framlagda förslaget men anser att, i avvaktan på närmare erfarenheter, tjänsten tills vidare bör inrättas försöksvis, varvid endast arvodesanställning bör ifrågakomma. Ämbetsverket föreslår, att kostnaderna skall bestridas av expens- och förevisningsmedel. Statskontoret vill icke heller motsätta sig att 3 000 kronor anvisas för anställande av extra arbetskraft på museets kansli (punkt 8) samt erinrar om att ämbetsverket i fjol tillstyrkte anvisande av 2 000 kronor för anställande av arvodesavlönad befattningshavare för tavelundersökningar (punkt 9).

Statens lönenämnd, som haft att yttra sig över punkterna 4 och 5, föreslår, att löneställningen för tjänsten som möbelkonservator bedömes i samband med den pågående utredningen angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Nämnden finner ej skäl tillstyrka den föreslagna uppflyttningen av en kanslibitträdestjänst till kontoristtjänst.

Departementschefen. I enlighet med museichefens förslag tillstyrker jag inrättande av en tjänst som museilektor i Ce 29 och en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång. Museilektorstjänsten bör redovisas å personalförteckningen för museet. Museichefen har föreslagit inrättande av två tjänster som museivakt i Ce 10. Jag anser mig kunna tillstyrka inrättande av en dylik tjänst. Vidare torde såsom museichefen föreslagit under icke-ordinarieposten böra beräknas ett belopp av 6 000 kronor till arvode åt en

befattningshavare för tekniska tavelundersökningar. Frågan om förbättrad löneställning för museets förste intendent torde icke böra prövas i detta sammanhang.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beräknar jag under förevarande anslag medel för uppflyttning av en halvtidstjänst vid biblioteket från Ce 8 till Ce 11 och för uppräknig av ur museets arvodepost utgående arvoden.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag inga andra ändringar beträffande detta anslag än sådana, som beror på automatiska utgiftsökningar. Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 883 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 92 000 kronor. Anslaget torde böra fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga den ändring i personalförteckningen för nationalmuseet, som förändras av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	315 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 700
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	359 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	199 500
	Summa kronor 883 000

c) till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 883 000 kronor.

[18] 16. Nationalmuseet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	141 800	131 421
1956/57 (statliggaren s. 474)	165 000	
1957/58 (förslag)	168 800	

Museichefen föreslår, att detta anslag för nästa budgetår höjes med 41 000 kronor enligt följande sammanställning.

1. Övriga expenser (nu 86 200)	+ 34 000
2. Publikationstryck (nu 0)	+ 5 000
3. Föreläsungsverksamhet (nu 0)	+ 2 000
	+ 41 000

Vidare hemställer museichefen om medgivande att disponera anslagsposten till reseersättningar jämväl för sådana resor, som museets tjänstemän i tjänsten gör för vandringsutställningarna.

Av handlingarna inhämtas följande.

Ö v r i g a e x p e n s e r. Kostnaderna för renhållning och städning samt telefon beräknas stiga med 2 100 respektive 500 kronor med hänsyn i huvudsak till tillkomsten av de nya utställningslokalerna på Skeppsholmen. Till skrivmateriel m. m. äskas ytterligare 1 500 kronor. Till stöd härför åberopas medelsåtgången sistförflutna budgetår. För nattbevakning beräknas en automatisk ökning med 200 kronor.

I fråga om inköp och underhåll av möbler m. m. framhåller museichefen, att av innevarande års delpost till övriga expenser endast 11 300 kronor torde kunna disponeras till bestridande av löpande utgifter för inköp och underhåll av möbler. Museichefen erinrar om att han i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framhöll, att bristen på medel just till detta ändamål visat sig kännbarast och medfört att nyanskaffningar av vital betydelse för samlingarna år efter år måst uppskjutas. För nästa budgetår beräknas ett ytterligare medelsbehov för ändamålet av 9 700 kronor. Därjämte äskas såsom engångsanvisning sammanlagt 36 000 kronor. Härav avses 25 000 kronor till fullföljande av anskaffningen av modern magasinsinredning. Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett engångsbelopp av 15 000 kronor. Museichefen erinrar om att sammanlagda kostnaden för magasinsinredningen i fjolårets *petita* beräknades till 40 000 kronor. Vidare hemställes om ett oförändrat engångsbelopp av 1 000 kronor till stolar för föreläsningsverksamheten. Återstoden av engångsanvisningen, 10 000 kronor, avses till bestridande av kostnaderna för montrar till vissa större textilföremål.

P u b l i k a t i o n s t r y c k o c h f ö r e l ä s n i n g s v e r k s a m h e t. Beträffande motiveringarna för dessa förslag torde få hänvisas till handlingarna.

Statskontoret vill med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande inköp och underhåll av möbler m. m. icke motsätta sig, att för magasinsinredning och möbelanskaffning beviljas oförändrat engångsbelopp eller 16 000 kronor. Höjningen av delposten till övriga expenser torde enligt statskontoret i anslutning till belastningen under budgetåret 1955/56 (90 002 kronor) böra begränsas till 3 800 kronor. Förslagen om särskild medelsanvisning till publikationstryck och till föreläsningsverksamhet kan statskontoret icke tillstyrka, liksom icke heller museichefens yrkande beträffande dispositionen av anslagsposten till reseersättningar.

Departementschefen. Jag ansluter mig till statskontorets förslag om en uppräknings med 3 800 kronor av medelsanvisningen till löpande expensutgifter och om anvisande av ett oförändrat engångsbelopp av 16 000 kronor för magasinsinredning och möbelanskaffning. Någon medelsanvisning till publikationstryck anser jag mig icke kunna tillstyrka, liksom ej heller förslaget om anvisande av medel till föreläsningsverksamhet.

Museichefens förslag beträffande dispositionen av anslagsposten till reseersättningar anser jag mig böra tillstyrka.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör ifrågavarande anslag för nästa budgetår höjas med 3 800 kronor till 168 800 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 168 800 kronor.

[19] **17. Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	132 500	129 730
1956/57 (statsliggaren s. 475)	145 000	
1957/58 (förslag)	142 000	

Museichefen hemställer för nästa budgetår om en höjning av ifrågavarande reservationsanslag med 30 000 kronor. Av höjningen hänför sig 13 500 kronor till de anslagsposter, som avser underhåll och ökande av samlingarna, 10 000 kronor till anslagsposten till inköp av konst för deposition och 2 500 kronor till anslagsposten till vandringsutställningar. Återstoden av höjningen, 4 000 kronor, avses för vissa särskilt angivna konserveringsarbeten m. m.

Av museichefens framställning inhämtas bland annat följande.

Vandringsutställningar. Ända sedan vandringsutställningsverksamheten återupptogs efter det senaste världskriget har den ekonomiska ramen för denna verksamhet varit ytterligt snäv. Sedan budgetåret 1947/48 har det särskilda anslaget till dessa utställningar förblivit oförändrat, 2 500 kronor, trots alla fördyringar av monteringsmateriel, emballage, frakter o. s. v. Det statliga anslaget täcker nu endast omkring 20 procent av totalkostnaderna. Med hänsyn till det anförda föreslår museichefen en höjning med 2 500 kronor.

Statskontoret vill på grund av de ökade kostnaderna för bokbindning samt med hänsyn till behovet av förutnämnda konserveringsarbeten icke motsätta sig en höjning med 3 500 kronor av den ordinarie medelsanvisningen. Då för innevarande budgetår anvisats ett engångsbelopp av 3 500 kronor, föreslår alltså ämbetsverket, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen. Ifrågavarande anslag torde i första hand böra sänkas med 3 500 kronor, motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp till anskaffande av specialkartong för handteknings- och gravyravdelningen. Med hänsyn till vad museichefen anført, tillstyrker jag å andra sidan en höjning med 500 kronor av anslagsposten till vandringsutställningar. Utöver vad jag nu förordat anser jag mig icke böra

ifrågasätta någon ändring beträffande förevarande anslag, som alltså för nästa budgetår bör sänkas med 3 000 kronor till 142 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 142 000 kronor.

[20] **18. Livrustkammaren: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	196 700	215 017
1956/57 (statsliggaren s. 475)	215 000	
1957/58 (förslag)	225 000	

Föreståndaren för livrustkammaren föreslår, med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd*, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 21 800 kronor. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag.

1. Uppflyttning av intendentstjänsten från Ca 27 till Ca 29.
2. Uppflyttning av tjänsten som livrustmästare från Ca 14 till Ca 17.
3. Inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ce 11.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

1. Uppflyttning av intendentstjänsten. Intendenten är den enda ordinarie tjänstemannen — förutom livrustkammarens chef — som är vetenskapsman. Han är chefens närmaste man och uppehåller chefsbefattningen vid chefens ledighet. Livrustkammaren har endast en intendentbefattning. Innehavaren av denna befattning har därför maktpåliggande museala och vetenskapliga uppgifter av samma art som förste intendenten och motsvarande vid andra verk. Ett kompetenskrav för att erhålla intendentbefattningen vid livrustkammaren är, att vederbörande avlagt filosofie licentiatexamen.

Statens lönenämnd finner ej skäl tillstyrka de föreslagna uppflyttningarna av intendentstjänsten och av tjänsten som livrustmästare. Däremot har nämnden ingen erinran mot den föreslagna löneställningen (Ce 11) för den föreslagna biträdestjänsten.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört ifråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknings av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag erforderliga medel för uppflyttning av intendentstjänsten från Ca 27 till Ca 29 och för uppräknings av arvodet åt den för administrativa göromål avsedde sekreteraren. I övrigt ifrågasätter jag inga andra utgiftsökningar än sådana av automatisk natur. Jag beräknar hela anslaget för nästa budgetår till 225 000 kronor. Detta innebär

en anslagsökning med 10 000 kronor. Anslaget torde bära fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	106 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	70 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	47 400
<u>Summa kronor</u>	<u>225 000</u>

b) till *Livrustkammaren*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[21] 19. Livrustkammaren: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	25 300	28 510
1956/57 (statsliggaren s. 476)	27 200	
1957/58 (förslag)	30 900	

Föreståndaren för livrustkammaren föreslår, med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd*, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 8 300 kronor enligt följande sammanställning.

1. Bränsle, lyse och vatten (nu 5 000)	+ 3 000
2. Övriga expenser (nu 10 200)	+ 5 100
3. Konservering av riddarspelsrekvisita (nu 3 900)	+ 170
	<u>+ 8 270</u>

Den under p. 1 föreslagna ökningen är av automatisk karaktär. Belastningen å delposten uppgick för budgetåren 1954/55 och 1955/56 till respektive 7 248 och 8 059 kronor. Av den under p. 2 föreslagna höjningen motiveras 60 kronor med ökade kostnader för nattbevakning. Till inköp av handdukar och nya gardiner beräknas 640 kronor. Återstoden av den under p. 2 föreslagna höjningen eller 4 400 kronor avser inköp av kamerautrustning.

Departementschefen. Delposten till bränsle, lyse och vatten torde i enlighet med föreliggande förslag bära uppräknas med 3 000 kronor. I vad gäller delposten till övriga expenser tillstyrker jag en höjning med 60 kronor för nattbevakning och med ett engångsbelopp av 640 kronor för

inköp av gardiner m. m. Utöver vad jag nu anfört ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ändring beträffande detta anslag, som sammanlagt alltså torde böra höjas med 3 700 kronor till 30 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livruskammaren: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 900 kronor.

[22] **20. Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 046 300	1 079 793
1956/57 (statsliggaren s. 476)	1 137 300	
1957/58 (förslag)	1 179 000	

Vetenskapsakademien hemställer, efter förslag av *föreståndarkollegiet*, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 111 000 kronor. Højningen betingas, förutom av automatiska utgiftsstegringar, av följande förslag:

1. Förändring av en tjänst som assistent i Ca 17, fyra tjänster som preparator i Ca 14 och en tjänst som preparator i Ce 14 till tjänster som konservator i Ca 19.
2. Förändring av tre ordinarie och fem extra ordinarie museibiträdestjänster i lönegrad 11 till tjänster som museibiträde i Ca 13.
3. Extraordinariesättning av en museibiträdestjänst i Cg 11.
4. Förändring av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 till kontoristtjänst i Ca 13.
5. Inrättande av en amanuens tjänst i reglerad befordringsgång vid mineralogiska avdelningen.
6. Inrättande av en instrumentmakartjänst i Ca 16 vid mineralogiska avdelningen.
7. Uppflyttning av den för filosofie doktorn H. Persson inrättade personliga intendentstjänsten från Ce 27 till Ce 29.
8. Ordinariesättning av en vaktmästartjänst i Ce 12 vid paleobotaniska avdelningen.
9. Inrättande av två preparatorstjänster i Ca 14 vid paleozoologiska avdelningen.
10. Anvisande av i runt tal 14 600 kronor för iordningställande av museets ormbunkssamling.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

4. Förändring av en kanslibiträdestjänst till kontoristtjänst. Kanslibiträdesbefattningen på kamrerarkontoret har nu en lönesättning, som icke rimligtvis kan anses motsvara arbetsuppgifterna. Dessa omfattar förandet av lönebok, utarbetande av avlöningslistor, källskatteredovisning, arbetsuppgifter som följt med den obligato-

riska sjukvårdsförsäkringen, förändret av matrikel m. m. Eftersom det ej finnes någon annan kontorspersonal på kamrerarkontoret, måste kanslibiträdet även utföra allt tillfälligt kontorsarbete, som uppstår under den dagliga tjänsten. Det förtjänar även uppmärksammas, att riksmuseets kamrerare endast är deltidsanställd, varav följer, att kanslibiträdets arbetsuppgifter blir anmärkningsvärt omfattande. På grund av vad nu anförts synes mer än skäligen, att ifrågavarande kanslibiträdesbefattning omändras till en kontoristbefattning i 13 lönegraden. Samtidigt härmed bör befattningen göras ordinarie.

8. *Ordinarie sättnings av en vaktmästartjänst vid paleobotaniska avdelningen.* Genom beslut av 1947 års riksdag inrättades vid paleobotaniska avdelningen en e.o. vaktmästartjänst i då gällande lönegraden Eo 6. Tjänsten i fråga är för närvarande placerad i lönegraden Ce 12. Samtliga avdelningar vid riksmuseet utom den paleobotaniska har ordinarie vaktmästare, och den botaniska avdelningen har såväl en ordinarie som en extra ordinarie. Det torde numera vara uppenbart, att verksamheten vid paleobotaniska avdelningen icke under några omständigheter kan bedrivas utan tillgång till vaktmästare. Någon anledning att längre hålla avdelningens vaktmästartjänst som extra ordinarie finnes därför icke.

Statskontoret, som icke yttrat sig beträffande det under punkt 8 framlagda förslaget, avstyrker bifall till samtliga övriga förslag.

Statens lönenämnd, som haft att yttra sig beträffande punkterna 2 och 4, anser, att löneställningen för museibiträdena bör bedömas i samband med pågående utredning angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Emot den föreslagna uppflyttningen av ett kanslibiträde i Ce 11 på kamrerarkontoret till kontoristtjänst i 13 lönegraden har nämnden ingen erinran.

Departementschefen. I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför beräknar jag under förevarande anslag medel för förändring av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 till kontoristtjänst i Ce 13 samt för uppräknings av vissa arvoden.

Frågan om lönegradsplaceringen för museibiträdestjänsterna torde icke böra prövas i detta sammanhang.

Jag tillstyrker, att en vaktmästartjänst i Ce 12 vid paleobotaniska avdelningen ordinariesättes. Å personalförteckningen för museet bör sålunda uppföras ytterligare en vaktmästartjänst i Ca 12.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag inga andra ändringar beträffande detta anslag än sådana, som beror av automatiska utgiftsökningar.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 179 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 41 700 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga den ändring i personalförteckningen för naturhistoriska riksmuseet, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	558 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	24 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	345 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	252 000
Summa kronor 1 179 000	

c) till *Naturhistoriska riksmuseet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 179 000 kronor.

[23] 21. Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	148 100	158 536
1956/57 (statsliggaren s. 477)	147 900	
1957/58 (förslag)	145 800	

Vetenskapsakademien hemställer, efter förslag av *föreståndarkollegiet*, att delposten till övriga expenser (nu 59 800 kronor) höjes med 3 400 kronor. Av höjningen avser 1 200 kronor ökade städningskostnader på grund av nytt kollektivavtal samt 2 200 kronor materialkostnader för arkivarbetarnas verksamhet. Sistnämnda höjning motiveras med att arbetsmarknadsstyrelsen från och med den 1 juli 1957 icke som nu kommer att anvisa medel till bestridande av ifrågavarande materialkostnader.

Statskontoret vill icke motsätta sig den föreslagna höjningen av delposten till övriga expenser. Med hänsyn till belastningen å bränsleposten för budgetåret 1955/56 — 106 676 kronor — anser ämbetsverket, att denna bör uppräknas med 15 000 kronor till 105 000 kronor.

Departementschefen. Delposten till övriga expenser torde å ena sidan böra sänkas med 5 500 kronor, motsvarande en engångsanvisning för innevarande budgetår. Å andra sidan tillstyrker jag, att denna delpost för nästa budgetår i enlighet med akademiens förslag uppräknas med 3 400

kronor. Utöver vad jag nu anfört ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande anslaget, som alltså torde böra sänkas med 2 100 kronor till 145 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 145 800 kronor.

[24] **22. Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	231 000	219 895
1956/57 (statsliggaren s. 478)	219 000	
1957/58 (förslag)	224 000	

Vetenskapsakademien hemställer, efter förslag av *föreståndarkollegiet*, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 129 900 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Samlingarnas vård och bearbetning samt lokalernas inredning och utrustning (nu 170 800):		
a) allmän uppräknig		+ 36 000
b) inköp av polarisationsmikroskop för mineralogiska avdelningen		+ 10 165
c) inköp av museiskåp för paleobotaniska avdelningen		+ 11 000
d) inköp av kapmaskin m. m. för paleobotaniska avdelningen		+ 11 800
e) inköp av apparatur för slipsnitt vid paleozoologiska avdelningen		+ 12 000
2. Arvode åt en ritare vid paleozoologiska avdelningen		+ 12 500
3. Arvode åt två artister vid paleozoologiska avdelningen		+ 24 262
4. Arvode åt en ritare vid evertebratavdelningen		+ 12 131
		<u>+ 129 858</u>

Av den under punkt 1 a) äskade höjningen om 36 000 kronor avses 6 000 kronor för paleobotaniska avdelningen och återstoden, 30 000 kronor, för paleozoologiska avdelningen. Till stöd för förslaget åberopas, att i första hand dessa avdelningar har ett starkt behov av ökade medel till samlingarnas vård och bearbetning.

Statskontoret föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen. Då jag blivit övertygad om paleobotaniska avdelningens behov av ökade medel till samlingarnas vård och bearbetning, tillstyrker jag, att avdelningens anslagsmedel för nämnda ändamål, som nu utgår med 19 750 kronor, för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor. Där emot är jag icke beredd biträda övriga av akademien framlagda förslag. Vid bifall till vad jag nu förordat bör alltså anslaget för nästa budgetår

höjas med 5 000 kronor till 224 000 kronor. Detta innebär bland annat, att jag för nästa liksom för innevarande budgetår i anslaget inräknat ett belopp av 35 000 kronor till inköp av skåp för paleozoologiska avdelningen (jfr åttonde huvudtiteln för 1955 och 1956, s. 31 respektive s. 47). Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 224 000 kronor.

[25] **23. Statens etnografiska museum: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	155 000	164 888
1956/57 (statsliggaren s. 478)	161 900	
1957/58 (förslag)	170 400	

Vetenskapsakademien hemställer, på förslag av *museiföreståndaren*, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 7 900 kronor. Höjningen betingas av förslag om

- 1) förändring av tjänsten som museibiträde i Ca 13 till tjänst som kansli-skrivare eller registrator i Ca 15;
- 2) inrättande av en tjänst som expeditionsvakt i Ce 10;
- 3) ökning med 500 kronor av medelsanvisningen till bevakningsbiträden.

Departementschefen. Jag är icke beredd att förorda någon förändring beträffande museibiträdestjänsten och anser mig ej heller kunna biträda förslaget om inrättande av en tjänst som expeditionsvakt. Däremot tillstyrker jag en uppräkningsmedel på 500 kronor av de för bevakningsbiträden avsedda medlen. Den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner medför vidare behov av en anslagshöjning, som jag beräknar till 8 000 kronor. Sammanlagt bör anslaget därför för nästa budgetår höjas med 8 500 kronor till 170 400 kronor. Det bör fördelas på olika anslagsposter på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens etnografiska museum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	63 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	71 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 700
	Summa kronor 170 400

- b) till *Statens etnografiska museum: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 170 400 kronor.

[26] 24. Statens etnografiska museum: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	60 400	56 797
1956/57 (statsliggaren s. 479)	58 900	
1957/58 (förslag)	58 900	

Vetenskapsakademien hemställer, efter förslag av *museiföreståndaren*, att delposten till övriga expenser uppräknas med 850 kronor med hänsyn till höjda städerskelöner samt med 500 kronor på grund av ökade kostnader för parkvård, snöskottning m. m. Denna delpost är nu uppförd med 28 500 kronor, varav 850 kronor utgör engångsanvisning för inköp av en skrivmaskin. Sistnämnda belopp föreslås skola utgå jämväl under nästa budgetår för anskaffande av ytterligare en skrivmaskin. Därjämte äskas ett engångsbelopp av i runt tal 8 900 kronor för inredning av magasinslokaler med stålmeکانoinredning.

Departementschefen. Delposten till övriga expenser torde i första hand böra sänkas med det belopp, som för innevarande budgetår beräknats för utgifter av engångsnatur, eller med 850 kronor. Å andra sidan tillstyrker jag den av akademien föreslagna höjningen av delposten med 850 kronor för täckande av ökade kostnader för städning. Då jag icke anser mig kunna biträda akademiens övriga förslag, torde anslaget för nästa budgetår alltså böra uppföras med oförändrat belopp, 58 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 58 900 kronor.

[27] 25. Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	6 000	6 378
1956/57 (statsliggaren s. 479)	6 000	
1957/58 (förslag)	6 000	

Vetenskapsakademien hemställer, efter förslag av *museiföreståndaren*, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 1 000 kronor till 7 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke böra biträda akademiens förslag. Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp, 6 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens etnografiska museum: Underhåll och ökande av samlingarna m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

[28] **26. Medelhavsmuseet**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	87 900	95 168
1956/57 (statsliggaren s. 479)	98 900	
1957/58 (förslag)	108 000	

Ur detta förslagsanslag bestrides såväl avlöningar som omkostnader för medelhavsmuseet enligt en av riksdagen godkänd stat.

Genom beslut den 1 juni 1956 har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956:159 anmälda beslut medgivit, att den under anslaget upptagna posten till avlöningar till icke-ordinarie personal må innevarande budgetår överskridas med högst 2 400 kronor motsvarande kostnaderna för lönehöjning åt arvodesanställd personal vid museet. Arvodena åt denna personal utgår med belopp motsvarande lönerna i vissa bestämda löneklasser.

Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien hemställer, med anledning av förslag av *museiföreståndaren*, att anslaget för nästa budgetår höjes med 19 700 kronor. Därvid framföres följande förslag.

1. Inrättande av extra ordinarie tjänster i följande lönegrader nämligen i Ce 29 för en avdelningsföreståndare (nu arvode motsvarande 27 löneklassen),
i Ce 27 för en förste assistent (nu arvode motsvarande 25 löneklassen),
i Ce 21 för en tecknare (nu arvode motsvarande 17 löneklassen) och
i Ce 11 för ett museibiträde (nu arvode motsvarande 11 löneklassen).

2. Inrättande av en institutionsvaktmästartjänst i Cg 12.

3. Ökning med 1 500 kronor av delposten till övriga expenser (nu 11 100 kronor).

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

1. Museiföreståndaren anför bland annat: Den organisation, som medelhavsmuseet fick enligt Kungl. Maj:ts förslag i 1954 års statsverksproposition och riksdagens därpå följande beslut var, såsom också framhölls av departementschefen, endast den administrativa ramen för ett nytt statligt museum. Det var en första etapp i museets uppbyggande och skedde i huvudsaklig överensstämmelse med planen i den Curmanska utredningen 1951, där det förutsattes, att kärnan till det nya museets personal skulle utgöras av den redan existerande vid Cypernsamlingarna och Egyptiska museet. Så länge museets lokalförhållanden inte är ordnade, kan naturligtvis inte museets personal få den önskvärda omfattningen, utan museets personalstat måste utbyggas etappvis. Det är emellertid utan vidare klart, att även under nuvarande provisoriska lokalförhållanden personalen måste få den omfattning att museets arbete skall kunna bedrivas någorlunda effektivt. I den grundligt genomtänkta planering av museets organisation, som framlades i 1951 års betänkande förutsattes aldrig att den vid Cypernsamlingarna och Egyptiska museet anställda personalen skulle vara tillräcklig för det nya museets behov under dess första tid, utan att redan från början en komplettering måste ske.

Redan tidigare har akademien i sina petita begärt att de nuvarande arvodesbefattningarna överföres på löneplan och förvandlas till extra ordinarie tjänster. Alldeles fränsett det orättvisa i att anställda, som är väl meriterade och som vad beträffar förste assistenten, tecknaren och museibiträdet, tjänstgjort vid de samlingar som uppgått i medelhavsmuseet under drygt 20 år, skall förmenas de förmåner som en fastare anställning medför, så rör det sig om befattningar som allt framgent måste finnas vid museet. Det kan då inte vara rimligt att längre förhålla denna både för museet och de anställda så viktiga fråga. Jag ber därför att få föreslå, att akademien på nytt hemställer hos Kungl. Maj:t att extra ordinarie anställningar beredas åt avdelningsföreståndaren för egyptiska avdelningen, förste assistenten, tecknaren och museibiträdet. De bör placeras i respektive 29, 27, 21 och 11 lönegraderna. Detta förslag överensstämmer med akademins petita av den 30 augusti 1955 med den skillnaden, att avdelningsföreståndaren här föreslagits placerad två lönegrader högre än förste assistenten vid avdelningen, vilket synes mig rimligt med hänsyn till det större ansvar han bär. För båda befattningarna föreslås, i anslutning till föregående års petita, titeln intendent. Akademien instämmer i museiföreståndarens krav på att arvodes-tjänsterna bör uppföras på löneplan såsom extra ordinarie tjänster och finner även hans förslag om uppflyttning av avdelningsföreståndarens, förste assistentens och tecknarens tjänster till Ce 29, Ce 27 respektive Ce 21 samt museibiträdets placering i Ce 11 rimligt. Akademien vill dock betona, att det förstnämnda önskemålet om extra ordinarie tjänster för dessa arvoder är det mest trängande att med det allra snaraste få genomfört.

2. Museiföreståndaren finner det uppenbart, att en institution av museets storlek inte kan undvara en vaktmästare. Vid bifall till förslaget erfordras icke vidare det anslag å 1 000 kronor till extra vaktmästarhjälp, som museet tilldelats för innevarande budgetår. Akademien instämmer i vad museiföreståndaren anför.

3. Akademien, som i likhet med museiföreståndaren finner delposten till övriga expenser för knappt tillmätt med hänsyn bland annat till museets behov av fotografier m. m. för dess bildarkiv, hemställer, att delposten höjes med 1 500 kronor.

Akademien har vidare, på förslag av museiföreståndaren, hemställt, att under ett särskilt reservationsanslag måtte anvisas 5 000 kronor till ökande av museets samlingar.

Departementschefen. Jag anser mig böra förorda, att de nuvarande arvodesbefattningarna vid museet extraordinariesättes och placeras, tjänsten som avdelningsföreståndare i Ce 27, tjänsten som förste assistent i den för amanuenspersonal gällande befordringsgången, tjänsten som tecknare i Ce 17 samt tjänsten som museibiträde i Ce 11. Innehavaren av tjänsten i befordringsgången bör benämnas intendent, därest han placeras i befordringsgångens slutlönegrad, eljest amanuens. I fråga om övriga tjänstebemärkingar ifrågasätter jag ingen ändring. Tjänsten som avdelningsföreståndare i Ce 27 bör uppföras å personalförteckningen för museet. Förslagen om anvisande av medel till anställande av en institutionsvaktmästare i Cg 12 samt om höjning av medelsanvisningen till övriga expenser kan jag ej tillstyrka.

Akademiens förslag om anvisande av 5 000 kronor till samlingarnas ökande är jag ej beredd att biträda.

Vid bifall till vad jag nu förordat torde detta anslag för nästa budgetår böra uppföras med 108 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 9 100 kronor, varav 3 300 kronor betingas av den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner. Anslagsmedlen torde böra fördelas på poster i enlighet med staten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga den ändring i personalförteckningen för medelhavsmuseet, som föranledes av vad jag i det föregående anförte,

b) godkänna följande stat för medelhavsmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

S t a t

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	72 400	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 400	93 800

Omkostnader

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	14 100	14 200
Summa kronor		108 000

c) till *Medelhavsmuseet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 108 000 kronor.

[29] 27. **Bidrag till nordiska museet**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	404 900	447 300
1956/57 (statsliggaren s. 480)	438 300	
1957/58 (förslag)	458 300	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att detta anslag må för innevarande budgetår överskridas med högst 18 000 kronor.

Nordiska museets nämnd hemställer om en höjning av detta anslag med 21 100 kronor. Av detta belopp motsvarar 18 000 kronor det för innevarande budgetår medgivna överskridandet.

Departementschefen. Jag anser mig kunna tillstyrka, att detta anslag för nästa budgetår uppräknas med 20 000 kronor. Anslaget torde alltså bära uppföras med 458 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nordiska museet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 458 300 kronor.

[30] **28. Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	70 600	77 900
1956/57 (statsliggaren s. 481)	76 300	
1957/58 (förslag)	79 500	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att detta anslag må för innevarande budgetår överskridas med högst 3 200 kronor.

Kulturhistoriska föreningen för södra Sverige hemställer för nästa budgetår om en höjning av anslaget med nämnda belopp, 3 200 kronor, till 79 500 kronor.

Departementschefen. Förevarande anslag torde i enlighet med föreningens förslag för nästa budgetår bära höjas med 3 200 kronor till 79 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kulturhistoriska museet i Lund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 79 500 kronor.

[31] **29. Bidrag till musikhistoriska museet**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	52 900	56 150
1956/57 (statsliggaren s. 481)	55 400	
1957/58 (förslag)	58 100	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att detta anslag må för innevarande budgetår överskridas med högst 1 450 kronor.

Styrelsen för musikhistoriska museet anhåller i sina anslagsäskanden för nästa budgetår om en höjning av detta anslag med i runt tal 8 600 kronor. Härvid föreslår styrelsen — förutom uppräknings av anslaget med belopp motsvarande nyssnämnda överskridande — förändring av arvodestjänsten som museiföreståndare till en ordinarie tjänst i Ca 29 och höjning av årsarvodet åt en assistent från 9 360 till 10 296 kronor samt ökning av medelsanvisningen till omkostnader med omkring 450 kronor.

Musikaliska akademien biträder museistyrelsens förslag. Akademien vid-

håller emellertid sin i fjol hävdade uppfattning, att museet bör inordnas under akademien, och har med hänsyn härtill i sina anslagsäskanden för nästa budgetår beräknat medel till musikhistoriska museet under akademiens avlönings- och omkostnadsanslag.

Statskontoret tillstyrker endast en uppräknig av anslaget med 1 450 kronor, motsvarande det för innevarande budgetår medgivna överskridandet.

I särskild skrivelse den 10 april 1956 har vidare museet begärt i runt tal 1 250 kronor till bestridande av under budgetåren 1954/56 uppkomna merkostnader för arbetsgivarbidrag enligt bestämmelserna om allmän sjukförsäkring.

Departementschefen. Jag är icke heller i år beredd tillstyrka, att musikhistoriska museet inordnas under musikaliska akademien. Det särskilda anslaget till museet torde därför även för nästa budgetår böra uppföras å riksstaten. Förslagen om förändring av arvodestjänsten som museiföreståndare till en ordinarie tjänst samt om höjning av assistentens arvode anser jag mig icke kunna tillstyrka liksom ej heller förslaget om ökad medelsanvisning till omkostnader. Däremot tillstyrker jag anvisande av 1 250 kronor till bestridande av förutnämnda merkostnader för arbetsgivarbidrag. Vidare förordar jag en höjning med 1 450 kronor, motsvarande det för innevarande budgetår medgivna överskridandet. Förevarande anslag torde alltså för nästa budgetår böra höjas med 2 700 kronor till 58 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till musikhistoriska museet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 58 100 kronor.

[32] 30. Bidrag till Drottningholms teatermuseum

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	31 800	34 450
1956/57 (statsliggaren s. 481)	33 900	
1957/58 (förslag)	35 000	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att detta anslag må för innevarande budgetår överskridas med högst 1 100 kronor.

Drottningholms teatermusei nämnd hemställer, med tillstyrkan av riksmarskalksämberet, för nästa budgetår om en höjning av anslaget med nämnda belopp, 1 100 kronor, till 35 000 kronor.

Departementschefen. Förevarande anslag torde i enlighet med nämndens förslag för nästa budgetår böra höjas med 1 100 kronor till 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Drottningholms teatermuseum* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 35 000 kronor.

[33] **31. Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet.** Detta anslag har, sedan det uppfördes på riksstaten från och med budgetåret 1947/48, utgått med 10 000 kronor. Det är avsett såsom bidrag till bestridande av stiftelsen Thielska galleriets löpande utgifter. I enlighet med en av styrelsen för stiftelsen gjord framställning torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stiftelsen Thielska galleriet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 10 000 kronor.

[34] **32. Bidrag till svenska skolmuseet.** I enlighet med framställningar av skolöverstyrelsen och styrelsen för federationen Sveriges allmänna folkskollärafrörening föreslår jag oförändrad medelsanvisning, 3 500 kronor, för nästa budgetår. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska skolmuseet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 3 500 kronor.

[35] **33. Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem.** Detta anslag utgår med 15 000 kronor och är avsett såsom bidrag till stiftelsens driftkostnader. I enlighet med en av stiftelsens styrelse gjord framställning torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till stiftelsen Carl och Olga Milles' Lidingöhem* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

C. Kyrkliga ändamål

[36] 1. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	782 700	859 250
1956/57 (statsliggaren s. 482)	846 100	
1957/58 (förslag)	904 100	

Ur detta anslag bestrides kostnaderna för dels avlöning åt den vid domkapitlen och stiftsnämnderna anställda personalen dels arvoden och andra ersättningar åt ledamöter i domkapitlen och stiftsnämnderna m. fl. Av kostnaderna faller på statsverket alla utgifter för den vid domkapitlet i Stockholm avlönade personalen ävensom utgifterna för nämnda arvoden och andra ersättningar till den del de avser övriga domkapitel samt på kyrkofonden alla utgifter för avlöning av den skogligen personalen hos stiftsnämnderna och för arvoden och andra ersättningar avseende stiftsnämnderna. De kostnader i övrigt, som bestrides från anslaget, delas lika mellan statsverket och kyrkofonden.

Kyrkofondens bidrag till angivna ändamål återfinnes i form av särskilda uppbördsmedel i den för domkapitlen och stiftsnämnderna fastställda avlöningsstaten. Nämnda bidrag utgör nu 1 256 100 kronor.

I enlighet med i 1956 års åttonde huvudtitel (s. 637) framlagt och av riksdagen biträtt förslag skall från och med budgetåret 1957/58 anslagsmedel till avlöning och omkostnader för kyrkoherdarna för döva anvisas under detta anslag. Ifrågavarande kostnader ankommer slutligt på kyrkofonden. Kyrkofondens bidrag till avlöningskostnaderna utgör nu 111 200 kronor. För innevarande budgetår återfinnes bidraget i form av inkomst i den för kyrkoherdar och konsulenter för döva fastställda avlöningsstaten (statsliggaren s. 733).

I de av domkapitlen avgivna anslagsäskandena rörande domkapitlens och stiftsnämndernas medelsbehov för nästa budgetår föreslås en sammanlagd ökning av medelstilldelningen med 169 965 kronor. Av anslagsäskandena inhämtas huvudsakligen följande.

Åtta domkapitel föreslår i sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 utbyte av ett flertal nuvarande tjänster mot högre tjänster och inrättande av vissa nya tjänster. Vissa andra domkapitel förklarar sig — trots föreliggande behov av personalökning och reglering av nuvarande tjänster — icke

nu vilja, i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen rörande stiftskansliernas omorganisation, framlägga förslag om inrättande av nya tjänster m. m. För anställande av erforderlig extra personal föreslås, att för nästa budgetår, liksom tidigare, särskilda medel anvisas ur kyrkofonden.

Domkapitlen i Stockholm, Uppsala, Strängnäs, Västerås, Växjö, Lund, Göteborg och Karlstad föreslår utbyte av nuvarande tjänster mot högre tjänster och inrättande av nya tjänster på sätt framgår av följande sammanställning.

Domkapitel	Nuvarande tjänst	Föreslagen tjänst
Stockholm	stiftsnotarie i Ca 25	förste stiftsnotarie i Ca 27
Uppsala	kontorsbiträde i Ca 8	e. kontorsbiträde i Cg 8 (vakanssättning av tjänsten i Ca 8)
Strängnäs	—	e. o. kanslibitråde i Ce 11
Västerås	förste stiftsnotarie i Ca 27	förste stiftsnotarie i Ca 29
	expeditionsvakt i Ca 10	förste expeditivsvakt i Ca 12
Växjö	kansliskrivare i Ca 15	förste kansliskrivare i Ca 17
	expeditionsvakt i Ca 10	förste expeditivsvakt i Ca 12
	e. o. kanslibitråde i Ce 11	e. o. kontorist i Ce 13
	e. o. kontorsbiträde i Ce 8	e. o. kanslibitråde i Ce 11
	—	e. skrivbiträde i Cf 6
Lund	expeditionsvakt i Ca 10	expeditionsvakt i Ca 11
	e. o. kontorsbiträde i Ce 8	kontorsbiträde i Ca 8
	—	e. o. kontorsbiträde i Ce 8
Göteborg	e. o. kanslibitråde i Ce 11	kanslibitråde i Ca 11
	—	e. skrivbiträde i Cf 6
Karlstad	e. o. kanslibitråde i Ce 11	kanslibitråde i Ca 11

Domkapitlen har i övrigt huvudsakligen endast räknat med automatiska förändringar av medelsbehovet.

Departementschefen. Den i det föregående nämnda utredningen rörande stiftsstyrelsernas kanslier är ännu icke slutförd. Utredningens resultat torde kunna redovisas tidigast för 1958 års riksdag. De av domkapitlen framlagda förslagen om utbyte av nuvarande tjänster mot högre tjänster och inrättande av nya tjänster är, med vissa undantag, av sådan natur, att de bör närmare prövas vid den blivande översynen av hela stiftsstyrelseorganisationen. Jag finner mig därför nu endast på en punkt kunna biträda de framlagda förslagen.

Jag har sålunda intet att erinra mot att en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Ca 8 vid domkapitlet i Uppsala vakanssättes och att medel anvisas under icke-ordinarieposten för en kontorsbiträdestjänst i lönegrad Cg 8.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande höjning av vissa arvoden torde under anslaget böra beräknas en höjning av arvodes-

posterna med sammanlagt i runt tal 13 200 kronor, varav under avdelningen Domkapitlet i Stockholm 500 kronor, under avdelningen Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m. 7 000 kronor samt under avdelningen Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m. 5 700 kronor. Härutöver räknar jag för nästa budgetår endast med sådana förändringar av medelsbehovet under förevarande anslag, som är av automatisk natur. Jag torde strax få återkomma härtill i samband med beräkningen av medelsbehovet under de olika avdelningarna i avlöningsstaten.

För kyrkoherdar för döva bör medel till avlöningar anvisas under en särskild avdelning i avlöningsstaten. Det från kyrkofonden utgående bidraget till detta ändamål tillgodoförs anslaget i form av särskilda uppbördsmedel.

I avvaktan på den tidigare berörda omorganisationen av stiftskanslierna torde domkapitlet och stiftsnämnderna, såsom skett under de senaste åren, böra genom anvisande av särskilda medel ur kyrkofonden beredas möjlighet till vissa provisoriska personalförstärkningar för fullgörande av de ökade förvaltningsuppgifter, som prästlöne- och kyrkomusikerreformerna medfört. Den härför erforderliga medelsanvisningen beräknar jag till 100 000 kronor, vilket innebär en ökning med 30 000 kronor.

Till skrivhjälp åt biskoparna föreslår jag liksom föregående år, att ett belopp av 30 000 kronor anvisas ur kyrkofonden. Kungl. Maj:t torde få fördela såväl detta belopp som det nyss angivna beloppet av 100 000 kronor.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet under de olika avdelningarna i avlöningsstaten, så räknar jag icke med andra ändringar av det till *domkapitlet i Stockholm* nu utgående avlöningsanslaget än den förutnämnda höjningen av arvodesposten med 500 kronor till 3 100 kronor och en höjning av anslagsposten till rörligt tillägg med 3 300 kronor till 16 000 kronor. Den totala medelsanvisningen blir sålunda 72 500 kronor.

I fråga om anslagsmedlen till *kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.* beräknar jag höjningar av icke-ordinarieposten med 11 700 kronor till 421 900 kronor och av anslagsposten till rörligt tillägg med 86 600 kronor till 363 300 kronor samt minskning av ordinarieposten med 3 800 kronor till 789 000 kronor. Under arvodesposten beräknar jag en höjning med 7 000 kronor till 44 600 kronor. Hänsyn har vid beräkandet av anslagsposterna tagits till mitt nyss framförda förslag om vakanssättning av en kontorsbiträdestjänst och anvisande av medel till en tjänst som extra kontorsbiträde ävensom den tidigare berörda höjningen av arvodesposten. Förändringarna av anslagsposternas belopp är i övrigt huvudsakligen av automatisk natur. Under denna avdelning av avlöningsstaten torde sålunda böra uppföras ett sammanlagt belopp av 1 618 800 kronor, vilket innebär en höjning med tillhoppa 101 500 kronor. Höjningen respektive minskningen av ordinarieposten, icke-ordinarieposten och anslagspos-

ten till rörligt tillägg fördelas lika mellan statsverket och kyrkofonden. Ökningen av arvodesposten faller helt på statsverket.

Under avdelningen *skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.* räknar jag med automatisk höjning av ordinarieposten med 700 kronor och av anslagsposten till rörligt tillägg med 19 600 kronor. Härutöver räknar jag, som förut angivits, med en höjning av arvodesposten med 5 700 kronor. Medelsanvisningen torde sålunda under denna avdelning bära höjas med 26 000 kronor till *542 200 kronor*. Höjningen berör endast kyrkofonden.

Under den nya avdelningen *kyrkoherdar för döva* torde ordinarieposten bära uppföras med 88 000 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till medelsanvisning för innevarande budgetår med 6 400 kronor, icke-ordinarieposten med 600 kronor, d. v. s. oförändrat belopp, och posten till rörligt tillägg med 26 400 kronor, vilket innebär en höjning med 5 900 kronor. Under denna anslagspost bör sålunda anvisas *115 000 kronor*, innebärande en höjning med 12 300 kronor. Kostnaderna berör endast kyrkofonden.

Avlöningsstatens utgiftssida slutar enligt de nu gjorda beräkningarna på $(72\,500 + 1\,618\,800 + 542\,200 + 115\,000 =) 2\,348\,500$ kronor, innebärande en höjning med 246 300 kronor. Av höjningen motsvaras dock 102 700 kronor av en motsvarande minskning å anslaget till avlöningar åt kyrkoherdar och konsulenter för döva. Kyrkofondens bidrag, som nu är uppfört med 1 256 100 kronor, bör enligt dessa beräkningar ökas med $(5\,850 + 43\,300 - 1\,900 + 26\,000 + 115\,000 =) 188\,250$ kronor eller i avrundat tal 188 300 kronor till *1 444 400 kronor*. Anslaget å riksstaten, som nu uppgår till 846 100 kronor, bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(2\,348\,500 - 1\,444\,400 =) 904\,100$ kronor, vilket innebär en höjning med 58 000 kronor.

Den sammanlagda medelsanvisningen, 2 348 500 kronor, bör fördelas på olika avdelningar och poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Med hänsyn till att anslagsmedel till avlöning för kyrkoherdar för döva från och med nästa budgetår anvisas under förevarande anslag torde ändring i personalförteckningen bära vidtagas.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva att för fortsatt anställande av tillfällig personal vid domkapitlens och stiftsnämndernas kanslier må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 100 000 kronor;

b) medgiva att för biträdeshjälp åt biskoparna må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå ytterligare högst 30 000 kronor;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de änd-

ringar i personalförteckningen för domkapitlen, som föranledes av vad jag i det föregående anförde;

d) godkänna följande avlöningsstat för domkapitlen och stiftsnämnderna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

I. Domkapitlet i Stockholm

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	46 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	7 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 000
<u>Summa kronor</u>	<u>72 500</u>

II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	789 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	44 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	421 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	363 300
<u>Summa kronor</u>	<u>1 618 800</u>

III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	366 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:	
a. Grundbelopp	34 200
b. Ersättning till sakkunniga för biträde vid syn av stiftsnämnd m. m., <i>förslagsvis</i>	5 000
<u>Summa</u>	<u>39 200</u>
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	20 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	116 100
<u>Summa kronor</u>	<u>542 200</u>

IV. Kyrkoherdar för döva

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	88 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	600
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	26 400
Summa kronor	115 000

V. S a m m a n f a t t n i n g

I. Domkapitlet i Stockholm	72 500
II. Kanslipersonal hos övriga domkapitel samt stiftsnämnderna m. m.	1 618 800
III. Skoglig personal hos stiftsnämnderna m. m.	542 200
IV. Kyrkoherdar för döva	115 000
Summa kronor	2 348 500

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag från kyrkofonden	1 444 400
Nettoutgift kronor	904 100

e) till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 904 100 kronor.

[37] 2. **Domkapitlen och stiftsnämnderna: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	135 500	113 185
1956/57 (statsliggaren s. 486)	135 700	
1957/58 (förslag)	144 100	

Ur detta anslag bestrides domkapitlens och stiftsnämndernas kostnader för sjukvård m. m., reseersättningar, expenser, publikationstryck, hyresersättningar och vissa kostnader enligt lagen angående användande i vissa fall av prästlönefond m. m. Ur kyrkofonden utgår bidrag med belopp motsvarande hälften av de beräknade sjukvårds- och expenskostnaderna för samtliga domkapitel utom Stockholms, hälften av en nu utgående hyresersättning av 4 000 kronor till Uppsala domkyrka och hela den beräknade kostnaden för stiftsnämndernas verksamhet. Återstoden av de beräknade kostnaderna bestrides med medel från riksstaten.

Kyrkofondens bidrag till angivna ändamål uppföres i form av särskilda uppbördsmedel i den för domkapitlen och stiftsnämnderna fastställda omkostnadsstaten. Nämnda bidrag utgör för innevarande budgetår 210 750 kronor.

Från och med nästa budgetår skall omkostnaderna för kyrkoherdarna

för döva — såsom vid anmälan av närmast föregående anslag angivits — bestridas från anslaget till domkapitlens och stiftsnämndernas omkostnader. Kostnader härför bestrids nu från anslaget Kyrkoherdar och konsulenter för döva: Omkostnader. Hela den beräknade kostnaden bestrids ur kyrkofonden. Kyrkofondens bidrag är för närvarande uppfört såsom inkomst i den för kyrkoherdar och konsulenter för döva fastställda omkostnadsstaten (statsliggaren s. 733). Bidraget utgör för innevarande budgetår 35 050 kronor.

I de av domkapitlen avgivna anslagsäskandena rörande domkapitlens och stiftsnämndernas medelsbehov för nästa budgetår föreslås en sammanlagd ökning av medelstillelningen med 37 400 kronor. Av anslagsäskandena inhämtas huvudsakligen följande.

D o m k a p i t l e t i S t o c k h o l m anhåller om en ökning från 700 kronor till 1 800 kronor av de för publikationstryck avsedda medlen. Övriga domkapitel anhåller om en sammanlagd höjning av den nuvarande medelstillelningen för dessa domkapitels behov med 28 000 kronor till 231 750 kronor. Sistnämnda medel föreslås fördelade på de olika anslagsposterna med följande belopp: sjukvård m. m. 3 100 kronor (nu 3 000 kronor), reseersättningar 45 500 kronor (nu 44 850 kronor), expenser 167 300 kronor (nu 141 700 kronor) — varav för bränsle, lyse och vatten 22 000 kronor och för övriga expenser 145 300 kronor — publikationstryck 11 850 kronor (nu 10 200 kronor) samt hyresersättning till Uppsala domkyrka oförändrat 4 000 kronor. I delposten till övriga expenser för innevarande budgetår ingår bland annat engångsanvisningar å tillhopa 3 200 kronor. För stiftsnämndernas del föreslås en ökning av den nuvarande medelsanvisningen med 5 900 kronor. Under delposten till reseersättningar (nu 122 000 kronor) föreslås en höjning med 6 400 kronor och under delposten till hyror för tjänstelokaler åt stiftsjägmästarna (nu 7 800 kronor) en minskning med 500 kronor. Beträffande kyrkoherdar för döva föreslås en sammanlagd höjning av den nuvarande medelstillelningen med 2 800 kronor till 37 850 kronor. Medlen föreslås fördelade på de olika anslagsposterna med följande belopp: sjukvård m. m. 250 kronor (nu 250 kronor), reseersättningar 33 500 kronor (nu 31 600 kronor), ersättning för tjänstebrevsrätt 1 900 kronor (nu 1 000 kronor) samt expenser 2 200 kronor (nu 2 200 kronor).

Departementschefen. För domkapitlet i Stockholm synes erforderligt med en viss höjning av anslagsposten till publikationstryck. Jag tillstyrker, att denna post höjes med 250 kronor till 1 350 kronor. Då jag i likhet med domkapitlet icke ifrågasätter någon ändring beträffande övriga anslagsposter, föreslår jag alltså att för domkapitlet i Stockholm för nästa budgetår räknas med anslagsmedel om tillhopa 7 000 kronor. Detta domkapitels utgifter bestrides helt av medel från riksstaten.

Vad beträffar medelsbehovet för *övriga domkapitel* finner jag till en början erforderligt att föreslå en höjning med 100 kronor av den förslagsvis angivna posten till sjukvård m. m. Denna höjning fördelas lika mellan statsverket och kyrkofonden. Anslagsposten till reseersättning ar föreslår jag höjd med 650 kronor. Jag förordar sålunda, att Göteborgs domkapitels medel till reseersättningar åt stiftssekreterare ökas med 100 kronor och åt domkapitelsledamöter minskas med 400 kronor, att Lunds domkapitels medel till reseersättningar åt dess ledamöter ökas med 1 100 kronor och att Uppsala domkapitels medel till reseersättningar åt särskilda av domkapitlet förordnade utredningsmän minskas med 150 kronor. Höjningen av reseersättningsposten faller helt på statsverket. Delposten till bränsle, lyse och vatten föreslår jag höjd med 3 000 kronor med hänsyn till utvidgningen av lokalerna i Västerås. Denna höjning faller till lika del på statsverket och kyrkofonden. Delposten till övriga expenser bör å ena sidan minskas med de för innevarande budgetår givna engångsansvisningarna om sammanlagt 3 200 kronor. Å andra sidan finner jag skäl tillstyrka en uppräknig av domkapitlens medel till övriga expenser med tillhoppa 14 500 kronor. Delposten bör alltså vid bifall till mitt förslag för nästa budgetår höjas med 11 300 kronor. Höjningen fördelas lika mellan statsverket och kyrkofonden.

Under anslagsposten till publikationstryck har ökning begärts av domkapitlet i Skara och Karlstad med respektive 200 kronor och 1 550 kronor samt minskning av domkapitlet i Uppsala med 100 kronor. Uppsala och Skara domkapitels äskanden anser jag mig böra tillstyrka. Beträffande domkapitlet i Karlstad är jag däremot icke beredd att tillstyrka en större höjning än med 350 kronor. Höjningen av anslagsposten faller helt på statsverket. Anslagsposten till hyresersättning till Uppsala domkyrka bör upptagas med oförändrat belopp.

Vid bifall till vad jag här föreslagit torde till omkostnader för domkapitlet — utom domkapitlet i Stockholm — för nästa budgetår böra anvisas ett sammanlagt belopp av $(3\ 100 + 45\ 500 + 156\ 000 + 10\ 650 + 4\ 000 =)$ 219 250 kronor, innebärande en höjning med 15 500 kronor. Av denna höjning faller 8 300 kronor på statsverket och 7 200 kronor på kyrkofonden.

I fråga om anslagsmedlen till *stiftsnämnderna* har jag intet att erinra mot de föreslagna förändringarna av anslagsmedlen till hyror för tjänstelokaler åt stiftsjägmästarna i Uppsala, Västerås och Härnösand. Beträffande anslagsposten till reseersättningar är jag endast beredd att tillstyrka en till 1 000 kronor begränsad höjning av stiftsnämndens i Västerås anslagsmedel till ifrågavarande ändamål. De två övriga anslagsposterna torde böra uppföras med oförändrade belopp, d. v. s. anslagsposten till sjukvård med 600 kronor och anslagsposten till vissa kostnader enligt lagen angående användande i vissa fall av prästlönefond med 6 000 kronor. Sammanlagt

torde alltså till omkostnader för stiftsnämnderna för nästa budgetår bära anvisas ($600 + 123\,000 + 7\,300 + 6\,000 =$) *136 900 kronor*, vilket innebär en höjning med 500 kronor, som helt faller på kyrkofonden.

Vad angår anslagsmedlen till *kyrkoherdar för döva* tillstyrker jag de begärda höjningarna. Till omkostnader för kyrkoherdar för döva bör alltså för nästa budgetår anvisas *37 850 kronor*, vilket innebär en höjning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 2 800 kronor. På grund av överflyttningen från anslaget till omkostnader för kyrkoherdar och konsulenter för döva bör hela anslagsbeloppet, 37 850 kronor, upptagas som höjning av här ifrågakarande anslag. Höjningen faller helt på kyrkofonden.

Under omkostnadsanslaget redovisas för närvarande såsom *särskilda uppbördsmedel* dels kyrkofondens bidrag till omkostnaderna, för innevarande budgetår 210 750 kronor, och dels hyra för vaktmästarbostad vid domkapitlet i Linköping, för innevarande budgetår upptagen till 450 kronor. Kyrkofondens bidrag skall enligt vad jag i det föregående anfört ökas med ($7\,200 + 500 + 37\,850 =$) 45 550 kronor. Bidraget bör alltså för nästa budgetår upptagas till ($210\,750 + 45\,550 =$) 256 300 kronor. Hyran för vaktmästarbostaden i Linköping bör för nästa budgetår uppföras med 600 kronor. De sammanlagda uppbördsmedlen bör således beräknas till *256 900 kronor*.

I enlighet med vad jag föreslagit bör för nästa budgetår till domkapiteln och stiftsnämnderna för omkostnader anvisas ($7\,000 + 219\,250 + 136\,900 + 37\,850 =$) *401 000 kronor*, innebärande en höjning med 54 100 kronor. Omkostnadsanslaget å riksstaten för nästa budgetår bör uppföras med ($401\,000 - 256\,900 =$) *144 100 kronor*, vilket innebär en höjning med 8 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Domkapiteln och stiftsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 144 100 kronor.

[38] **3. Domkapiteln och stiftsnämnderna: Kostnader för skogsbiträden.** Detta förslagsanslag uppfördes för första gången på riksstaten för budgetåret 1954/55 (se 1954 års statsverksproposition, VIII ht, p. 41). Ur anslaget gäldas kostnader för avlöning m. m. åt sådana skogsbiträden som är anställda för skötseln av de under stiftsnämndernas förvaltning stående ecklesiastika arrendegårdarnas skogar. Ifrågakarande kostnader, som för budgetåret 1954/55 beräknades till 36 000 kronor, för budgetåret 1955/56 till 37 300 kronor och för innevarande budgetår beräknats till 38 800 kronor, skall emellertid helt täckas med uppbördsmedel ur kyrko-

5 — Bihang till riksdagens protokoll 1957. 1 saml. Nr 1 Bil. 10

fonden. Anslaget är därför uppfört med ett nominellt belopp av 1 000 kronor. Att kostnaderna för nämnda skogsbiträden, vilka innehar tjänstemannaanställning, ansetts böra formellt gäldas ur anslag å riksstaten men slutligt bestridas ur kyrkofonden sammanhänger med att detsamma sedan länge gäller beträffande kostnaderna för stiftsnämndernas övriga skogliga befattningshavare (stiftsjägmästarna m. fl.). Kostnaderna för sistnämnda befattningshavare gäldas nämligen formellt från domkapitlens och stiftsnämndernas gemensamma avlönings- och omkostnadsanslag, men riksstaten tillgodoföres ur kyrkofonden ett beräknat belopp för täckande av dessa kostnader. Anledningen till att ett särskilt anslag uppförts å riksstaten för skogsbiträdenas avlöning m. m. beror på att anvisande av medel härför å nyssnämnda domkapitels- och stiftsnämndsanslag skulle på grund av föreliggande speciella förhållanden avsevärt inveckla regleringen av dessa två anslag.

Kungl. Maj:t har den 4 juni 1954 (med viss ändring den 15 april 1955) meddelat föreskrifter angående anställande av skogsbiträde för skötseln av ecklesiastik arrendegårds skog.

Beträffande dispositionen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget till kostnader för skogsbiträden gäller av Kungl. Maj:t den 1 juni 1956 meddelade föreskrifter. Enligt dessa får de olika stiftsnämnderna under budgetåret 1956/57 disponera följande belopp:

Stiftsnämnden i Uppsala	7 950
» i Skara	9 850
» i Västerås	1 600
» i Växjö	9 200
» i Göteborg	600
» i Karlstad	9 600
	Summa kronor 38 800

För budgetåret 1957/58 begär stiftsnämnderna i Uppsala, Skara, Västerås och Växjö uppräknig av de till deras förfogande stående beloppen. *Stiftsnämnden i Uppsala* begär en ökning med 2 139 kronor för att bland annat möjliggöra en höjning av arvudet till ett hos nämnden anställt skogsbiträde. Ökningen är i övrigt huvudsakligen automatisk. *Stiftsnämnderna i Skara, Västerås och Växjö* begär ökning med respektive 500, 200 och 800 kronor. Höjningarna är av närmast automatisk natur.

Lönenämnden har ingen erinran mot bifall till stiftsnämndens i Uppsala framställning om höjd löneställning för ifrågavarande skogsbiträde.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att de nu utgående anslagsmedlen till stiftsnämnderna i Uppsala, Skara, Västerås och Växjö höjes med respektive 2 200, 500, 200 och 800 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde ett sammanlagt belopp

av (38 800 + 2 200 + 500 + 200 + 800 =) 42 500 kronor bära för nästa budgetår ställas till vederbörande stiftsnämnders förfogande för bestridande av kostnaderna för här avsedda skogsbiträden. I enlighet med vad jag förut framhållit i min redogörelse för anslagets konstruktion torde emellertid anslaget även för nästa budgetår bära uppföras med ett nominellt belopp av 1 000 kronor. Vid anvisande av nämnda anslag torde erforderliga medel, beräknade till förslagsvis 42 500 kronor, få disponeras ur kyrkofonden för täckande av de verkliga kostnaderna å riksstatsanslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Domkapitlen och stiftsnämnderna: Kostnader för skogsbiträden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[39] **4. Domkapitlen och stiftsnämnderna: Vissa byggnadsarbeten å biskopsgården i Göteborg.** I en den 19 oktober 1954 dagtecknad skrivelse har *stiftsnämnden i Göteborg* gjort framställning om anvisande av ett anslag å 65 000 kronor för utvidgning av domkapitlets och stiftsnämndens expeditionslokaler i biskopsgården. I skrivelse den 15 september 1955 har stiftsnämnden bland annat hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ur kyrkofonden anvisa 900 kronor för utredning rörande vissa ombyggnadsarbeten i biskopsgården. Under hänvisning till en i länsarkitektkontoret i Göteborg verkställd ny kostnadsberäkning har stiftsnämnden i skrivelse den 22 oktober 1956 slutligen hemställt om ett anslag å 80 000 kronor för ifrågavarande byggnadsarbeten. Av den förstnämnda framställningen inhämtas följande.

Genom nådigt brev den 26 februari 1954 förordnade Kungl. Maj:t, att den icke utbyggda delen av tredje våningen i biskopshuset skulle avskiljas från biskopens tjänstebostad för att disponeras av domkapitlet för dess och stiftsnämndens behov. På uppdrag av stiftsnämnden har länsarkitektkontoret i Göteborg utarbetat ett förslag till utvidgning av domkapitlets och stiftsnämndens expeditionslokaler genom utbyggnad av ifrågavarande våning. Genom förslaget skulle 4—5 tjänsterum med en sammanlagd yta av 75 kvadratmeter samt lunchrum, kapprum och toalettutrymmen erhållas. Förslaget motiveras även av behovet att omlägga yttertak, som på denna del av byggnaden utgöres av tegel i bristfälligt skick, som tid efter annan tarvar omsyn.

I en promemoria angående domkapitlets expeditionslokaler har stiftssekreteraren uppgivit, att kanslilokalerna, som är förlagda till biskopsgårdens bottenvåning, flera gånger tillbyggt och ändrats alltefter det växande behovet. Alla tänkbara utrymmen har utnyttjats. Arbetsrummen är till en del mycket små och förslår ej för den nuvarande personalen. Sessionssalen måste mellan sammanträdena disponeras för två biträden, som

icke kunna beredas fasta arbetsplatser. Utrymmen för material är synnerligen otillräckliga.

Byggnadsstyrelsen har intet annat att erinra mot förslaget än att en viss förenkling bör vidtagas.

Statskontoret finner för sin del, att rumsantalet för närvarande icke kan anses otillräckligt. Någon anledning att iordningställa ytterligare tjänsterum synes fördenskull icke föreligga. Däremot förefaller inrättandet av ett lunchrum mera motiverat. Ämbetsverket ifrågasätter emellertid, om icke resultatet av den pågående utredningen rörande stiftskansliernas organisation bör inväntas, innan någon förändring av lokalerna kommer till stånd. Därest Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga för tillmötesgående av framställningen, bör kostnaderna lika fördelas mellan staten och kyrkofonden, enär Göteborgs domkyrka, vilken det i och för sig tillkommer att sörja för domkapitlets lokaler, helt saknar medel för bestridande av kostnaderna för de föreslagna byggnadsarbetena.

I utlåtande över stiftsnämndens den 15 september 1955 dagtecknade skrivelse erinrar statskontoret om att beslut ännu icke fattats om arbetenas utförande och om finansieringen av kostnaderna, bland vilka arvode för av länsarkitektkontoret verkställda utredningar och skissförslag ingår som en integrerande del.

Departementschefen. Då yttertaket på biskopsgården är i stort behov av omläggning och den föreslagna utvidgningen av domkapitlets och stiftsnämndens kanslilokaler synes nödvändig, tillstyrker jag med hänsyn till angelägenheten av att dessa arbeten genomföres i ett sammanhang, att medel nu anvisas till betridande av kostnaderna för samtliga ifrågavarande byggnadsarbeten. Kostnaderna härför bör gäldas av statsverket och kyrkofonden till hälften vardera. Vid bifall till mitt förslag torde kostnaderna för den verkställda utredningen rörande ombyggnadsarbetena böra bestridas från sålunda anvisade medel.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Domkapitlet och stiftsnämnderna: Vissa byggnadsarbeten å biskopsgården i Göteborg* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor;

b) medgiva, att ur kyrkofonden må till samma ändamål utgå likaledes ett belopp av 40 000 kronor.

[40] 5. Kleresistaten

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	7 000	7 509
1956/57 (statliggaren s. 489)	7 000	
1957/58 (förslag)	7 000	

Ur detta anslag utbetalades tidigare dels ersättningar för vissa friheter från prästutlagor, dels indelningsersättningar till pastor primarius samt vissa domkyrkosysslomän, klockare och organister, dels ock s. k. djäknepenningersättning till en av domkyrkoorganisterna. Från och med budgetåret 1942/43 utgår ur anslaget endast indelningsersättningar till domkyrkosysslomän. Övriga ersättningar har avförts ur anslaget eller indragits, dock med viss rätt för tjänstinnehavare, som tillträtt sin befattning före den 1 juli 1942, att bibehållas vid indelningsersättning, så länge han kvarstår i tjänst. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 7 000 kronor, torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kleresistaten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

[41] **6. Vissa ersättningar till kyrkofonden.** Enligt lagen om kyrkofond skall från statsverket för varje år till kyrkofonden utgå ersättning med 5 050 737 kronor för prästerskapets till statsverket indragna tionde m. m. Ersättningen bestrides från detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med i avrundat tal 5 050 800 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa ersättningar till kyrkofonden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 5 050 800 kronor.

[42] **7. Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	60 100	64 158
1956/57 (statsliggaren s. 490)	64 700	
1957/58 (förslag)	66 500	

Enligt kyrkomusikerstadgan skall kantorstjänst, som är en befattning såsom kyrkomusiker och folk- eller småskollärare, i regel vara inrättad i kyrkomusikerdistrikt med lägre invånarantal än 5 000. För utbildning av kantorer anordnas varje år särskilda sommarkurser, vilka är öppna för elever och — i mån av utrymme — förutvarande elever vid folk- och småskoleseminarierna. I anslutning till kurserna förrättas organist- och kantorexamen, vilken utgör det kyrkomusikaliska behörighetsvillkoret för anställning som kantor. Enligt gällande bestämmelser skall sommarkurserna börja omedelbart efter vårterminens slut och pågå i sex veckor med en undervisningstid av 83 timmar i veckan för varje kurs.

Vid såväl folk- som småskoleseminarierna meddelas för närvarande under terminerna specialundervisning av elever, som deltagit i eller anmält

sig till deltagande i här avsedda sommarkurser. Denna undervisning, som bekostas med medel ur anslagen till vederbörande seminarier, och den efterföljande utbildningen vid sommarkurserna avser att sätta deltagarna i stånd att i samband med eller kort efter lärarexamen avlägga organist- och kantorexamen. Såsom deltagare i kurserna skall i första hand ifrågakomma dels sådana musikbegåvade elever, som i fråga om kunskap och färdighet icke nått högre än som normalt motsvarar första årets seminarieundervisning, dels ock ett antal något mera försigkomna elever, vilka kan beräknas vara färdiga att under kursåret eller nästpåföljande år avlägga organist- och kantorexamen. Antalet deltagare i varje kurs får vara högst 24 och dessa utses — efter förslag av rektor vid vederbörande seminarium — av styrelsen för musikaliska akademien. Kurserna står under akademiens inseende. För varje kurs finnes en av Kungl. Maj:t förordnad kursledare, som uppbär arvode samt resekostnadsersättning och traktamente. Undervisningen bestrides vid varje kurs av två till fyra lärare, vilka åtnjuta arvode och resekostnadsersättning. Censor vid organist- och kantorexamen erhåller arvode samt resekostnadsersättning och traktamente, varjämte till examinator vid sådan examen utgår resekostnadsersättning.

Under sommaren 1956 har sex kurser anordnats, nämligen vid folkskoleseminarierna i Uppsala, Lund, Falun, Umeå och Växjö samt vid folkskoleseminariet för manliga elever i Göteborg. Examina har under den gångna sommaren förrättats på kursorterna.

I anslutning till riksdagens beslut om höjda löner från och med den 1 januari 1956 åt statstjänstemän och andra befattningshavare med av statsmakterna bestämda löner har Kungl. Maj:t genom beslut den 11 maj 1956 förordnat, att det nämnda arvodet till kurslärare skall utgå med 18 kronor 20 öre för undervisningstimme. Samtidigt har Kungl. Maj:t medgivit, att en till arvoden åt kurslärare avsedd post under anslaget får under budgetåret 1956/57 överskridas med högst 2 100 kronor.

Musikaliska akademien föreslår, att medel beräknas för sex kurser även under sommaren 1957, och hemställer att anslaget för nästa budgetår dels minskas med 600 kronor under anslagsposten till utarbetande, tryckning och distribution av examensuppgifter och dels höjes med det belopp av 2 100 kronor, varmed anslaget får överskridas under innevarande budgetår, och därutöver med 360 kronor. Sistnämnda belopp föreslår akademien för möjliggörande av:

1) höjning av tilläggsarvodet åt kursledare från 30 kronor till 40 kronor (anslagsökning 300 kronor);

2) höjning av dagarvodet åt censor från 45 kronor till 50 kronor (anslagsökning 60 kronor).

Till stöd för förslaget om sex kurser med inalles 144 elever även för nästa budgetår anför musikaliska akademien, dels att antalet sökande till

kurserna alltså är stort (181 innevarande år mot 180 år 1955) och dels att efterfrågan på examinerade kyrkomusiker är betydande.

Departementschefen. Jag tillstyrker akademiens förslag, att medel beräknas för sex kurser även under sommaren 1957.

Med hänvisning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande höjning av vissa arvoden torde under anslaget böra beräknas en höjning med i runt tal 300 kronor. Härutöver bör anslaget höjas med det belopp av 2 100 kronor, varmed anslaget högst får överskridas under innevarande budgetår, samt minskas med en för samma budgetår given engångsanvisning om 600 kronor.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit bör för nästa budgetår beräknas en medelsanvisning av, i avrundat belopp, 2 000 kronor till arvoden till kursledare, 54 400 kronor till arvoden till kurslärare, 1 500 kronor till resekostnadsersättning och traktamente till kursledare samt resekostnadsersättning till kurslärare, 5 300 kronor till arvoden, resekostnadsersättning och traktamente till censorer samt resekostnadsersättning till examinatorer, 2 400 kronor till körmedverkan, 400 kronor till övriga utgifter vid kurser och examina samt 500 kronor till utarbetande, tryckning och distribution av examensuppgifter m. m. Anslaget i dess helhet torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med $(2\ 000 + 54\ 400 + 1\ 500 + 5\ 300 + 2\ 400 + 400 + 500 =)$ 66 500 kronor, innebärande en höjning med 1 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för utbildande av kyrkomusiker m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 66 500 kronor.

[43] **8. Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken.** Ur detta anslag utgår för närvarande två stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska språket, samt ett stipendium för utbildande av lapsktalande präster inom Luleå stift. Varje stipendium utgår med ett belopp av 1 600 kronor om året och utdelas för högst tre år i sänder.

För nästa budgetår hemställer *domkapitlet i Luleå*, att stipendiebeloppen måtte höjas till 2 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av ifrågavarande stipendier. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier för utbildande av präster, förtrogna med finska och lapska språken*, för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 4 800 kronor.

[44] **9. Kyrkors underhåll.** Detta anslag, för närvarande 2 000 kronor, användes från och med budgetåret 1947/48 helt till Visby domkyrkas iståndsättande och framtida bestånd. I enlighet med förslag av domkapitlet i Visby torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kyrkors underhåll* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

[45] **10. Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka.** Detta anslag utgör statsbidrag till bestridande av kostnaderna för en avsedd yttre restaurering av Linköpings domkyrka. Såsom framgår av propositionen 1949: 118 har kostnaderna för restaureringen beräknats till 750 000 kronor, varav 375 000 kronor skulle bestridas av statsmedel och resten av Linköpings församling eller på annat sätt. Av riksdagen har under förevarande anslagsrubrik anvisats för budgetåren 1949/50, 1950/51 och 1951/52 respektive 175 000 kronor, 100 000 kronor och 50 000 kronor samt för vart och ett av de fem budgetåren 1952/57 1 000 kronor eller sammanlagt 330 000 kronor. Intill utgången av budgetåret 1954/55 har av anvisade medel endast tagits i anspråk 41 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till det läge, vari frågan om domkyrkans restaurering för närvarande befinner sig, torde någon egentlig medelsanvisning ej erfordras för nästa budgetår. Anslaget bör dock lämpligen, i likhet med vad som skett för de fem senaste budgetåren, uppföras med 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till restaurering av Linköpings domkyrka* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kronor.

[46] **11. Bidrag till restaurering av Växjö domkyrka. 12. Bidrag till restaurering av Västerås domkyrka.** I 1955 års statsverksproposition, åttonde huvudtiteln, punkten 47, föreslog Kungl. Maj:t på min föredragning, att staten skulle lämna bidrag till erforderliga restaureringar av domkyrkorna i Växjö och Västerås. Statsanslagen föreslogs till 300 000 kronor för domkyrkan i Växjö och 600 000 kronor för domkyrkan i Västerås. Dessa anslag ansågs dock böra lika uppdelas på de tre närmast följande budgetåren. Kungl. Maj:t föreslog sålunda, att för vart och ett av budgetåren 1955/56, 1956/57 och 1957/58 skulle anvisas dels ett reservationsanslag av 100 000 kronor såsom bidrag till restaurering av Växjö domkyrka, dels ett reservationsanslag av 200 000 kronor såsom bidrag till restaurering av Västerås domkyrka. Med bifall härtill anvisade riksdagen de för budgetåret 1955/56 föreslagna anslagen. För budgetåret 1956/57

anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag enahanda belopp för ifrågavarande ändamål.

I anslutning till vad Kungl. Maj:ts förslag innebar i fråga om statsanslagens totala belopp och dessa belopps uppdelning på olika budgetår bör de ifrågavarande två reservationsanslagen uppföras med oförändrade belopp för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1957/58 anvisa

a) till *Bidrag till restaurering av Växjö domkyrka* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

b) till *Bidrag till restaurering av Västerås domkyrka* ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

[47] **13. Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka.** I skrivelse den 12 oktober 1953 har *domkapitlet i Uppsala* hemställt, att 55 000 kronor ställes till dess förfogande för gäldande till den av domkapitlet förvaltade Leijonhufvudska donationsfonden av lån, som upptagits i samband med utförande av vissa skyddsarbeten å domkyrkan.

I nämnda skrivelse anför domkapitlet bland annat följande.

Av en av domkapitlet föranstaltad utredning rörande domkyrkans ekonomiska ställning framgår, att för tiden den 1 januari 1898—den 30 maj 1948 utgifterna för domkyrkan överskjuter inkomsterna med 146 000 kronor. Av utgifterna synes en del vara av beskaffenhet att ha bort gäldas med särskilda av Kungl. Maj:t för ändamålet anvisade medel. Till denna kategori synes böra räknas samtliga arbeten, som inrymmes under begreppet skyddsåtgärder. För sådana arbeten har domkyrkans egen kassa belastats med utgifter å sammanlagt 90 674 kronor. Enär sålunda domkyrkan (egna kassan) gäldat avsevärda belopp, som bort betalas med statsmedel, synes det lämpligt och skäligt, att domkyrkan får åtminstone en del av de för skyddsåtgärderna utlagda beloppen ersatt. En genomgång av förutnämnda utredning visar, att dess egen kassa icke haft medel för gäldande av dessa utgifter utan fått lita till lån å sammanlagt 55 000 kronor, som i sista hand kommit att tagas ur Leijonhufvudska donationsfonden. Detta lån är ännu icke betalt. Leijonhufvudska fondens medel får enligt donationsurkunden endast användas för domkyrkans prydande.

Kammarkollegiet framhåller, att domkyrkans egna kassas ekonomiska ställning synes vara alltför svag för att kassans skuld till Leijonhufvudska fonden skall kunna gäldas av kassans medel. Kollegiet anser vidare, att medel ur sagda fond icke kan på grund av testamentsvillkoren tagas i anspråk för här ifrågavarande ändamål. Däremot anser kollegiet, att bestämmelserna rörande ärkebiskop Anton Niklas Sundbergs och fru Clara Sundbergs domkyrkofond icke lägger hinder i vägen för att berörda skuld bestrides av medel ur den Sundbergska donationen.

Justitiekanslersämbetet anser sig icke böra tillstyrka, att medel ur den Sundbergska donationen användes till bestridande av egna kassans skuld

till Leijonhufvudska fonden, då detta skulle såsom stridande mot donationens anda te sig i hög grad stötande.

Statskontoret framhåller följande. Av justitiekanslerns utlåtande framgår, att avkastningen av den Sundbergska fonden icke bör användas vid återbetalning av här ifrågavarande låneskuld. Såvitt ämbetsverket uttrönt, finns ej heller i övrigt några donationsmedel, som torde kunna tagas i anspråk för ändamålet. Ett anlitande av domkyrkans grundfond eller egna kassa anser sig ämbetsverket i föreliggande fall icke lämpligen böra påyrka. Laglig skyldighet för domkyrkoförsamlingen att delta i underhållet av domkyrkan läser icke föreligga. Med hänsyn till att församlingen under senare år fått påtaga sig betydande kostnader, cirka 1 miljon kronor, för installation av svagströms-, starkströms- och värmeanläggning i domkyrkan, torde bidrag från denna icke kunna påräknas i det nu aktuella fallet. Statskontoret påpekar vidare, att av för skyddsarbeten tidigare anvisade medel till Uppsala domkyrka ett belopp å cirka 59 000 kronor vid utgången av budgetåret 1954/55 tillförts budgetutjämningsfonden (se riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1954/55, s. 81). Under angivna förhållanden vill statskontoret icke motsätta sig, att här ifrågavarande låneskuld regleras med anlitande av statsmedel.

Departementschefen. I propositionen 1951:146 uttalade föredraganden, dåvarande statsrådet Nils Quensel, beträffande frågan om bestridandet av kostnaderna för vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka, att staten med hänsyn till församlingens betydande kostnader för omläggningen av starkströms- och svagströmsinstallationerna i domkyrkan samt av värmesystemet icke skäligen borde fullfölja anspråken på att församlingen i efterhand skulle bidra till skyddsarbetena, utan att kostnaderna för dessa borde stanna på statsverket och detta givetvis även till den del de avsåg arbeten, som då ännu icke påbörjats och vartill medel ännu icke anvisats. Föredraganden ansåg dessutom, att det av domkyrkans egna medel till ifrågavarande ändamål tillskjutna beloppet å i runt tal 55 000 kronor borde slutligt bestridas av statsmedel. Riksdagen fann emellertid icke tillräckliga skäl föreligga för att staten skulle återbetala nämnda belopp till domkyrkan (SU 1951: 141, Rskr 1951: 273).

Riksdagen torde vid sitt ställningstagande icke ägt kännedom om förutnämnda, i omförmälda proposition ej redovisade omständigheter i samband med dispositionen av ifrågavarande medel. Såsom framgår av domkapitlets skrivelse den 12 oktober 1953 motsvaras det av domkyrkans egen kassa förskjutna beloppet av lån från Leijonhufvudska donationsfonden till samma belopp. Jag har under hand inhämtat, att dessa lån ännu icke till någon del återbetalats samt att domkyrkans ekonomiska ställning är sådan, att den är urständssatt att inom överskådlig tid återbetala lånet.

Med hänsyn till vad jag nu anfört och till att några donationsmedel icke

finnes att tillgå för ändamålet anser jag det rimligt, att förevarande låneskuld nu slutligt bestrids av statsmedel. Jag föreslår sålunda, att 55 000 kronor ställes till domkapitlets förfogande för återbetalning av domkyrkans låneskuld till Leijonhufvudska donationsfonden.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Vissa skyddsarbeten å Uppsala domkyrka* för
budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 55 000 kronor.

[48] 14. **Ersättningar till kyrkor**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	75 000	81 566
1954/55	80 000	85 291
1955/56	80 000	87 964
1956/57 (statliggaren s. 492)	80 000	
1957/58 (förslag)	90 000	

Ur detta anslag utgick tidigare tillhopa omkring 1 500 ersättningar till egentliga församlingskyrkor samt vissa domkyrkor och förutvarande domkyrkor. Efter medgivande av 1946 års kyrkomöte (skrivelse 1946: 6) och enligt beslut av 1947 års riksdag (skrivelse 1947: 168) har ur ifrågavarande anslag utgående ersättningar för vin- och byggnadssäd, för kronotiondeanslag och för avskrivna mjöl- och kvarnräntor samt andra därmed jämförliga ersättningar till församlingskyrkor — domkyrkor samt förutvarande domkyrkorna i Kalmar och Mariestad därvid undantagna — indragits med utgången av budgetåret 1946/47. Möjlighet föreligger emellertid för Kungl. Maj:t att av särskilda skäl låta församling behålla dylik ersättning eller erhålla gottgörelse för densamma. Anslaget belastas sålunda numera med ersättningar till domkyrkor och förutvarande domkyrkor samt med eventuellt kvarstående ersättningar till församlingar eller gottgörelse härför.

Departementschefen. Alltifrån år 1952 har jag vid anmälan i varje års statsverksproposition av medelsbehovet under förevarande anslag uttalat, att den tidigare aktualiserade frågan om indragning av de från detta anslag till vissa domkyrkor och de från förslagsanslaget till Kleresistaten till vissa domkyrkosyssломän utgående indelningsersättningarna samt dessa gamla statsanslags ersättande med moderna statsbidrag syntes böra prövas först sedan 1951 års kyrkomöteskommitté fullgjort den åt kommittén uppdragna utredningen rörande kyrkomötets grundlagsenliga befogenheter m. m. och ställning kunnat tagas till i vad mån frågan berör prästerskapets privilegier. Kyrkomöteskommittén avlämnade i december 1955 sitt betänkande (SOU 1955: 47). Betänkandet är nu föremål för överväganden inom ecklesiastikdepartementet.

Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 80 000 kronor,

torde för nästa budgetår med hänsyn till anslagsbelastningen böra uppföras med 90 000 kronor, vilket innebär en höjning med 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar till kyrkor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[49] **15. Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord.** Detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 1 000 kronor, bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bestridande i vissa fall med allmänna medel av kostnader, förenade med friköp av lägenheter å kyrklig jord*, för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[50] **16. Bidrag till svenska ekumeniska nämnden.** Under denna rubrik har från och med budgetåret 1951/52 anvisats ett anslag till svenska ekumeniska nämnden, avsett såsom bidrag till bestridande av Sveriges årsavgift till Kyrkornas världsråd. Anslaget var under budgetåren 1951/55 uppfört med 20 000 kronor och har från och med budgetåret 1955/56 höjts till 25 000 kronor.

I enlighet med förslag av ekumeniska nämnden torde ett bidrag av samma storlek som för innevarande budgetår böra utgå även för nästa budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska ekumeniska nämnden* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

D. Akademier m. m.

[51] **1. Bidrag till svenska akademien.** Detta anslag, som utgår med 2 300 kronor, avser att bereda akademien ersättning för vissa tillförne av ensaksböter uppburna belopp. Sådan ersättning torde böra utgå även under budgetåret 1957/58 och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska akademien* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 2 300 kronor.

[52] **2. Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	458 000	503 063
1956/57 (statsliggaren s. 493)	493 500	
1957/58 (förslag)	507 300	

Detta förslagsanslag disponeras för innevarande budgetår på följande sätt:

1. Siegbahn, K. M. G., professor emeritus, föreståndare för forskningsinstitutet, <i>förslagsvis</i>	13 100
<i>Anm.:</i> Ur denna anslagspost skall utgå arvode med 1 152 kronor för månad åt Siegbahn i egenskap av föreståndare för forskningsinstitutet.	
2. Slätis, S. H. E., laborator i lönegraden Ca 34, personligen, <i>förslagsvis</i>	27 200
3. Bidrag till driftkostnader för forskningsinstitutet	453 200
	Summa kronor 493 500

Med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut har Kungl. Maj:t medgivit, att anslagsposten 3 må innevarande budgetår överskridas med högst 12 100 kronor.

Vetenskapsakademien, som räknar med oförändrad medelsanvisning under anslagsposterna 1 och 2, föreslår, att anslagsposten 3 höjes dels med 12 100 kronor, motsvarande det av Kungl. Maj:t för innevarande budgetår medgivna överskridandet, dels ock med i runt tal 296 800 kronor genom överföring av anslagsmedel från anslaget till atomforskning.

Departementschefen. De förslagsvis betecknade anslagsposterna 1 och 2 torde böra uppräknas med 700 respektive 1 000 kronor. Under hänvisning

till mina tidigare ställningstaganden till frågan om överföring av medel från anslaget till atomforskning till anslagsposten 3 (se åttonde huvudtiteln för åren 1953, 1954 och 1955, s. 69, 77 respektive 66) anser jag mig icke kunna tillstyrka akademiens förslag om överföring av ytterligare medel. Sistnämnda anslagspost torde alltså bära uppräknas med allenast 12 100 kronor, motsvarande det för innevarande budgetår medgivna överskridandet. Sammanlagt föreslår jag sålunda en höjning av ifrågavarande anslag med 13 800 kronor till 507 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till forskningsinstitutet för experimentell fysik* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 507 300 kronor.

[53] 3. Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	61 400	63 699
1956/57 (statsliggaren s. 493)	63 200	
1957/58 (förslag)	64 200	

Förevarande anslag disponeras i första hand till bestridande av avlöningskostnader och övriga kostnader förenade med tjänsten som laborator och föreståndare för Abisko naturvetenskapliga station, i andra hand till bidrag i övrigt till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland.

Med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut har Kungl. Maj:t medgivit, att anslaget må innevarande budgetår överskridas med högst 1 000 kronor för täckande av ökade kostnader för avlöning åt innehavaren av förutnämnda laboratorstjänst.

Styrelsen för vetenskapsakademiens forskningsstationer i Övre Norrland hemställer, dels att anslaget med hänsyn till nämnda överskridande för nästa budgetår måtte uppräknas med 1 000 kronor, dels ock att tjänsten som laborator och föreståndare för Abisko naturvetenskapliga station i Ce 31 måtte uppföras å ordinarie stat och placeras i Ca 31.

Vetenskapsakademien tillstyrker styrelsens framställning.

Departementschefen. Jag anser mig icke bära ifrågasätta någon ändring i anställningsformen för innehavaren av tjänsten som laborator och föreståndare för Abisko naturvetenskapliga station. Med hänsyn till det för innevarande budgetår medgivna anslagsöverskridandet torde anslaget för nästa budgetår bära höjas med 1 000 kronor till 64 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 64 200 kronor.

[54] 4. **Vetenskapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	56 900	57 900
1956/57 (statsliggaren s. 494)	88 500	
1957/58 (förslag)	88 100	

Detta anslag disponeras på följande sätt:

1. Bidrag till uppehållande av zoologiska stationen vid Kristineberg	14 900
2. Bidrag till Bergianska trädgårdens botaniska avdelning	70 000
3. Hyra för ett arbetsbord vid zoologiska stationen i Neapel	3 600
	<u>Summa kronor 88 500</u>

I anslagsposten 1 har inräknats ett belopp av 800 kronor till bestridande av kostnader förenade med det nordiska samarbetet på marinbiologiens område.

Med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut har Kungl. Maj:t vidare medgivit, att anslagsposten 1 må innevarande budgetår för bestridande av ökade arvodeskostnader överskridas med högst 400 kronor.

Akademien, som räknar med oförändrad medelsanvisning under anslagsposten 3, hemställer för nästa budgetår om en höjning av posten 1 med 400 kronor, motsvarande nyssnämnda överskridande, och av posten 2 med 34 000 kronor.

Departementschefen. De kostnader för det nordiska samarbetet på marinbiologiens område, vilka nu bestrides ur anslagsposten 1, torde för framtiden lämpligen bära bestridas ur reservationsanslaget till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete. Jag beräknar därför en minskning av anslagsposten 1 med 800 kronor. Å andra sidan torde posten bära höjas med 400 kronor, motsvarande för innevarande budgetår medgivet överskridande. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande förevarande anslag, bör detsamma för nästa budgetår minskas med 400 kronor till 88 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenkapsakademien: Bidrag till vetenskaplig verksamhet i övrigt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 88 100 kronor.

[55] 5. **Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	1 352 700	1 496 883
1956/57 (statsliggaren s. 494)	1 513 000	
1957/58 (förslag)	1 595 000	

Akademien hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med i runt tal 260 000 kronor. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsökningar, av följande förslag:

P e r s o n a l ö k n i n g a r

Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.

1. Personliga antikvarietjänster i Ce 27 för tre forskare, vilka inkommit till Sverige som flyktingar, nämligen W. Ginters, L. Kaelas och A. Tuulse.
2. En andre konservator i Ca 25 (tekniska avd.).
3. En amanuens (biblioteket och arkivet).
4. Ett kanslibitråde i Ce 11 (administrativa och kamerala avd.).
5. Ett kanslibitråde i Ce 11 (tekniska avd.).
6. Ett kanslibitråde i Ce 11 (studieavd.).

Riksantikvarieämbetet m. m.

7. En assistent i Ce 19 med heltidstjänstgöring i stället för ett förste konserveringsbiträde i Ce 14 med halvtidstjänstgöring (textilkonserveringsateljén).
8. Tre amanuenser (fornminnesavd.).
9. En kansliskrivare i Ca 15 (fornminnesavd.).
10. Ett kontorsbiträde i Ce 8 (byggnadsminnesavd.).

Statens historiska museum m. m.

11. Ett laboratoriebiträde i Ce 13.
12. En hantverkare i Ce 12.

U p p f l y t t n i n g a v t j ä n s t e r

Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.

13. Riksantikvarien från Co 15 till Co 17.
14. Antikvarien Toni Schmid från Ce 25 till Ce 27.
15. En kontorist i Ca 13 till kansliskrivare i Ca 15 (administrativa och kamerala avd.).
16. En förste expeditionsvakt i Ca 12 till materialförvaltare i Ca 14.
17. En expeditionsvakt i Ca 11 till bokbindare i Ca 12.
18. Två kontorsbiträden i Ca 8 till kanslibiträden i Ca 11 (administrativa och kamerala avd.).
19. Ett kontorsbiträde i Ca 8 till arkivbiträde i Ca 11 (biblioteket och arkivet).
20. Ett fotografibitråde från Ca 8 till Ca 11 (tekniska avd.).

Riksantikvarieämbetet m. m.

21. Ett kanslibitråde i Ca 11 till kansliskrivare i Ca 15 (byggnadsminnesavd.).

22. Ett kanslibitråde i Ca 11 till kansliskrivare i Ca 15 (fornminnesavd.), om förslaget under p. 9 ej bifalles.

Statens historiska museum m. m.

23. Fyra förste antikvarier (avdelningsföreståndare) från Ca 31 till Ca 33.
24. En uppsyningsman i Ca 13 till rustmästare i Ca 14.
25. Ett kanslibitråde i Ca 11 till kansliskrivare i Ca 15.
26. En museivakt i Ca 10 till förste museivakt i Ca 12.

Övriga förslag

27. Ordinariesättning av en tjänst som textilkonservator i Ce 27 med ändring av tjänstebenämningen till antikvarie.
28. Ökning med 3 000 kronor av medelsanvisningen till vikariatsersättningar.
29. Ökning med 12 400 kronor av medelsanvisningen till extra museivakter.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

7. E n a s s i s t e n t i C e 19. Till ämbetsverkets textilkonserveringsateljé, som efter beslut av 1949 års riksdag inrättades från och med den 1 juli samma år, är knutna dels ett förste konserveringsbiträde med halvtidstjänstgöring i lönegraden Ce 14, dels ock fem konserveringsbiträden i lönegraden Ce 11. Ateljén var till 1952 knuten till ämbetets byggnadsminnesavdelning men har därefter knutits till tekniska avdelningen. Av organisatoriska skäl och med hänsyn till arbetsuppgifternas art anses ateljén från och med hösten 1956 böra återföras till byggnadsminnesavdelningen. Textilkonservatorn, vilken varit placerad å museets medelstidsavdelning men nu likaledes torde böra överföras till ämbetets byggnadsminnesavdelning, utövar den vetenskapliga planeringen och kontrollen av textilkonserveringen. Förste konserveringsbiträdet fungerar som biträdande arbetsledare, övervakar arbetets gång och handleder konserveringsbiträdena, katalogiserar och klassificerar inkommande textilier, upprättar kostnads kalkyler och förslag till räkningar samt sköter förhandlingarna med beställarna.

Textilkonserveringsateljén har visat sig fylla ett mycket stort behov och dess uppgifter har år från år ökat i antal och omfång. I samband härmed har textilkonservatorns arbete vuxit betydligt. På grund härav har alltmer kvalificerat arbete måst krävas av förste konserveringsbiträdet. Detta har låtit sig göra endast tack vare att nuvarande innehavaren av befattningen besitter erforderliga vetenskapliga och tekniska kunskaper (fil. lic.-examen, teckningslärareexamen på textillinjen å högre konstindustriella skolan). Tjänstens lönegradsplacering måste med hänsyn härtill numera anses vara mycket för låg. En halvtidstjänst har också visat sig otillräcklig för ändamålet.

29. E x t r a m u s e i v a k t e r. Av den begärda ökningen avser 5 000 kronor kvällsöppethållande vid historiska museet och 7 400 kronor öppet-hållande av museets nyordnade utställningar »äldre järnålder» och »svenska besittningsmynt».

Statskontoret, som icke haft att yttra sig beträffande punkterna 1, 13 och 22, vill med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande behovet av biträdes-

personal (punkterna 4—6, 9 och 10) icke motsätta sig inrättandet av en tjänst såsom biträde i reglerad befordringsgång. Därest ytterligare personalförstärkning anses kunna komma i fråga, föreslår statskontoret med anledning av det under punkt 7 ställda yrkandet, att halvtidstjänsten såsom förste konserveringsbiträde i lönegraden Ce 14 omändras till heltidstjänst. Den under punkt 29 gjorda hemställan om ökat anslag till extra museivakter anser sig ämbetsverket endast på så sätt kunna biträda, att det för ändamålet för innevarande år anvisade beloppet av 3 700 kronor höjes med 1 300 kronor. I övrigt avstyrker statskontoret akademiens förslag i den mån de icke avse automatiska utgiftsökningar.

Statens lönenämnd, vars yttrande avser punkterna 2, 4—7, 9, 11, 12, 14, 15, 17—19, 21 och 25—27, anför bland annat:

Nämnden finner ej tillräckliga skäl tillstyrka bifall till det under punkt 7 gjorda yrkandet om utbyte av en tjänst som förste konserveringsbiträde i Ce 14 mot en assistenttjänst i Ce 19 för textilkonservering.

Därest en personlig tjänst inrättas för doktor Toni Schmid (punkt 14), har nämnden ingen erinran emot att denna tjänst inrättas såsom antikvarie i 27 lönegraden.

Nämnden har icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till förslagen under punkterna 15, 18, 19, 21, 25 och 26 om uppflyttning av en kontorist i Ca 13 till kansliskrivare i Ca 15 å administrativa avdelningen, två kontorsbiträden i Ca 8 till kanslibiträden i Ca 11 å administrativa och kamerala avdelningen, ett kontorsbiträde i Ca 8 till arkivbiträde i Ca 11 å bibliotek och arkiv, ett kanslibiträde i Ca 11 till kansliskrivare i Ca 15 å byggnadsminnesavdelningen, ett kanslibiträde i Ca 11 till kansliskrivare i Ca 15 å historiska museet samt en museivakt i Ca 10 till förste museivakt i Ca 12.

Departementschefen. Med anledning av akademiens förslag om inrättande av en tjänst som assistent i Ce 19 vid textilkonserveringsateljén anser jag mig böra förorda inrättande av en befattning som amanuens i reglerad befordringsgång under förutsättning att akademisk examen uppställs som villkor för innehav av befattningen. I samband härmed torde den nuvarande befattningen som förste konserveringsbiträde i Ce 14 med halvtidstjänstgöring böra indragas.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagit i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster beräknar jag under förevarande anslag medel för förslagets genomförande i vad avser riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.

I fråga om medelsanvisningen till extra museivakter tillstyrker jag en höjning med 2 000 kronor.

I övrigt ifrågasätter jag beträffande detta anslag inga andra ändringar än sådana, som beror på automatiska utgiftsökningar.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 1 595 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 82 000 kronor. Anslaget tor-

de böra fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	681 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	554 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	359 600
	Summa kronor 1 595 000

b) till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 595 000 kronor.

[56] 6. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	245 700	242 447
1956/57 (statsliggaren s. 496)	318 800	
1957/58 (förslag)	316 800	

I sin petitaskrivelse den 28 augusti 1956 har *akademien* hemställt, att detta förslagsanslag för nästa budgetår måtte höjas med 22 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Sjukvård m. m. (nu 7 000)	—	2 000
2. Reseersättningar (nu 52 000)	+	5 000
3. Bränsle, lyse och vatten (nu 70 000)	—	10 000
4. Övriga expenser (nu 116 900)	+	15 300
5. Övriga utgifter (nu 7 000)	+	3 700
6. Växlande utställningar (nu 6 000)	+	4 000
7. Studieverksamheten (nu 4 000)	+	6 000
		+ 22 000

Av akademiens framställning inhämtas bland annat följande.

Sjukvård m. m. Belastningen under denna post uppgick under budgetåret 1955/56 till netto 4 940 kronor. Med hänsyn till att nettoutgiften för sjukvårdskostnaderna sjunkit på grund av uppburna bidrag från sjuk-

kassor, vilka för första gången redovisas för en tidsperiod, motsvarande ett helt budgetår, torde posten kunna sänkas för nästkommande budgetår med 2 000 kronor till 5 000 kronor.

Reseersättningar. Ämbetsverkets egna tjänstemän och landsantikvarierna samt andra av ämbetsverket förordnade fackmän måste utföra ett omfattande arbete i fältet. Arbetet, som är föranlett av bestämmelserna i gällande lagstiftning, främst fornminneslagen, har vuxit i betydande omfattning senare år. Länsföreningarna, hos vilka landsantikvarierna är anställda, har tidigare i stor utsträckning betalat resekostnaderna för landsantikvarierna, även när dessa utfört rent statliga arbeten. Emellertid tillåter föreningarnas ekonomi icke detta längre. Resekostnaderna för statliga arbetsuppgifter måste numera gäldas av akademien. Härtill kommer, att anslagsposten även måste tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för de resor, som påkallas av de arbetsuppgifter, vilka pålagts innehavaren av en nyinrättad tjänst såsom föredragande i ärenden rörande landsantikvarieorganisationen. Denne tjänsteman har även att vid sidan av sin tjänst utföra löpande undersökningar rörande det svenska kulturlandskapets vård samt avgiva av undersökningarna betingade förslag. Byggnadsminnesavdelningen förfogar från och med innevarande budgetår över ytterligare en amanuens, vilkens tjänsteresor måste bestridas ur denna anslagspost. Traktamentsersättningar och biljettkostnader har ytterligare ökat.

Bränsle, lyse och vatten. Belastningen å delposten har under budgetåret 1955/56 uppgått till netto 58 161 kronor. Bränslekostnaderna, som för budgetåret 1954/55 utgjorde 75 342 kronor, har sjunkit på grund av att oljeeldning sedan våren 1955 införts i ämbetsverkets värmeledningscentral. Kostnadsminskningen kan tills vidare beräknas bestå.

Övriga expenser. Kostnaderna för nattbevakning beräknas på grund av nytt kollektivavtal öka med omkring 2 500 kronor och kostnaderna för städerskelöner av motsvarande anledning med omkring 1 800 kronor. Beträffande övriga utgiftsändamål under denna delpost anföres, vad först angår golvboning, att denna i brist på medel måst eftersättas. Om bestående skador å golven ej skall uppkomma, måste boning ske i betydligt större omfattning än hittills. Vidare framhålles, att utgifterna för telefon stigit. En av anledningarna härtill är, att man genom ökad användning av telefonsamtal vid ärendens handläggning sökt nedbringa ämbetsverkets resekostnader. Avgifterna för annonsering och affischer m. m. har under förra budgetåret bestritts av entrémedel. Dessa medel har emellertid nu nedgått till ett relativt blygsamt belopp, som främst måste användas till arvoden vid visningar och dylikt. För annonsering m. m. räknar akademien därför med ett medelsbehov av 6 000 kronor. Slutligen föreligger behov av medel för nyanskaffning av två skrivmaskiner utöver de två, för vilka medel beräknats för innevarande budgetår.

Övriga utgifter. Akademien föreslår att fotografiateljens utrustning successivt förbättras för en beräknad kostnad av 14 800 kronor samt att detta belopp förslagsvis fördelas på fyra år med 3 700 kronor per år. Anskaffningen av viss del av utrustningen, kostnadsberäknad till i runt tal 3 600 kronor, anses synnerligen angelägen.

Material m. m. för tekniska avdelningen. Anslag är erforderligt jämväl för budgetåret 1957/58 med oförändrat belopp, 6 100 kronor. Då textilkonserveringsanstalten under hösten 1956 av organisatoriska

skäl kommer att överföras från tekniska avdelningen till byggnadsminnesavdelningen, bör posten uppdelas i två poster, nämligen »material m. m. för textilkonserveringen» å 4 600 kronor och »material m. m. för tekniska avdelningen» å 1 500 kronor.

Statskontoret vill med hänsyn framför allt till de ökade kostnaderna för städning och nattbevakning icke motsätta sig, att delposten till övriga expenser uppräknas med 10 000 kronor. Ämbetsverket har därvid räknat med att för innevarande budgetår beviljat engångsbelopp av 1 500 kronor för inköp av skrivmaskiner anvisas jämväl för budgetåret 1957/58. I fråga om anslagsposten till övriga utgifter föreslår statskontoret, att höjningen begränsas till 1 800 kronor, motsvarande hälften av den medelsanvisning, som angivits som erforderlig för den mest angelägna utrustningsanskaffningen. Det ånyo framförda, vid 1956 års riksdag avvisade önskemålet om ökad medelsanvisning till växlande utställningar kan ämbetsverket icke biträda. Icke heller kan ämbetsverket tillstyrka någon uppräkningsanslagspost till studieverksamheten. Förslagen i övrigt har icke givit statskontoret anledning till erinran.

I skrivelse den 20 september 1956 har *akademien* hemställt om anvisande för nästa budgetår av 48 000 kronor för omläggning av tjuvalarmsystemet i ämbetslokalerna vid Storgatan 41 och Narvavägen 17 i Stockholm.

Av framställningen inhämtas i huvudsak följande.

Det allmänna tjuvalarmsystemet inom de av riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m. disponerade lokalerna vid Storgatan 41 och Narvavägen 17 i Stockholm är otidsenligt och har under senare år genom täta driftsafbrott visat bristande tillförlitlighet. Då akademien ansett det vara av största vikt, att institutionens oskattbara föremålsbestånd erhåller effektivare skydd mot stöld eller skadegörelse, har akademien införskaffat anbud å omläggning och modernisering av tjuvalarmanläggningen.

Byggnadsstyrelsen har i ett den 19 september 1956 dagtecknat yttrande meddelat, att kostnaden för utbyte av befintlig i dåligt skick varande tjuvalarmanläggning mot driftsäker utrustning beräknades till cirka 45 000 kronor. Utfördes nyanläggning för tjuvalarm i bottenvåningen inom ämbetsbyggnadens östra del tillkomme cirka 3 000 kronor. Beträffande de av akademien infordrade anbuden anförde byggnadsstyrelsen, att enär de icke vore jämförbara, nya anbud borde infordras.

De av byggnadsstyrelsen åsyftade lokaler inom ämbetsbyggnadens östra del, vilka nu saknar tjuvalarm, disponeras för närvarande av arméstaben. Åtgärden att förlägga arméexpeditioner till fastigheten vidtogs som ett provisorium första gången år 1944. Akademien har vid upprepade tillfällen i olika sammanhang framhållit, att de under akademiens inseende ställda institutionerna vore trångbodda och i behov av att återfå ifrågavarande lokaler. Sedan inbrott ägt rum i dessa lokaler under sommaren 1956, har behovet av tjuvalarmanläggning i desamma ytterligare aktualiserats. Då emellertid en dylik anläggning huvudsakligen får anses betingad av önskvärdheten att förhindra stöld eller skadegörelse å museets föremålsbestånd, torde det vara rimligt, att kostnaden även för denna anläggning, av bygg-

nadsstyrelsen beräknad till 3 000 kronor, inräknas i övriga kostnader för omläggning av tjuvalarmanläggningen, vilka kostnader, såsom förut angivits, beräknas till 45 000 kronor. Sammanlagda kostnaden för omläggning av tjuvalarmanläggningen skulle då uppgå till (45 000 + 3 000 =) 48 000 kronor.

Statskontoret, som finner det angeläget, att ifrågavarande lokaler är försedda med tillförlitligt tjuvalarmsystem, har under hand från byggnadsstyrelsen inhämtat, att ett av de i ärendet omförmälda anbuden avsåg reparation av den befintliga tjuvalarmanläggningen för en kostnad av 17 000 kronor, samt att ett iståndsättande av denna kunde anses ekonomiskt fördelaktigt. Vid sådant förhållande är ämbetsverket icke berett tillstyrka akademiens förslag, i vad det avser utbyte av den nuvarande anläggningen, utan förordar, att medel anvisas för reparation av densamma. Då statskontoret icke vill motsätta sig, att alarmsystem utföres i bottenvåningen av ämbetsbyggnadens östra del för en beräknad kostnad av 3 000 kronor, föreslår statskontoret, att delposten till övriga expenser för budgetåret 1957/58 uppräknas med (17 000 + 3 000 =) 20 000 kronor för angivna ändamål.

Departementschefen. I enlighet med akademiens förslag tillstyrker jag minskning av anslagsposten till sjukvård m. m. med 2 000 kronor och av delposten till bränsle, lyse och vatten med 10 000 kronor samt ökning av anslagsposten till reseersättningar med 5 000 kronor. I fråga om delposten till övriga expenser förordar jag en höjning med 5 000 kronor, vilket med hänsyn till att i delposten för innevarande budgetår ingår visst engångsbelopp innebär en reell höjning med 6 500 kronor. Mot den av akademien föreslagna uppdelningen av anslagsposten till material m. m. för tekniska avdelningen har jag ingen erinran. Någon höjning av anslagsposterna till övriga utgifter, till växlande utställningar och till studieverksamheten anser jag mig icke kunna tillstyrka. Akademiens begäran om anvisande av medel till omläggning av tjuvalarmsystemet är jag icke beredd att biträda i vidare mån än enligt statskontorets förslag. Jag tillstyrker alltså, att sammanlagt 20 000 kronor anvisas för reparation av det befintliga tjuvalarmsystemet och för nyanläggning av tjuvalarm i bottenvåningen av ämbetsbyggnadens östra del. Detta belopp torde emellertid icke böra bestridas från omkostnadsanslaget utan från vederbörlig anslagspost i staten för allmänna fastighetsfonden.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår minskas med 2 000 kronor till 316 800 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.:* Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 316 800 kronor.

[57] **7. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	65 000	88 250
1956/57 (statsliggaren s. 496)	60 000	
1957/58 (förslag).....	50 000	

För budgetåren 1939/57 har för inredning och utrustning av statens historiska museums nya lokaler vid Narvavägen anvisats tillhopa 895 000 kronor. Ursprungligen angavs ett belopp av 400 000 kronor som den ram, inom vilken kostnaderna för inredning och utrustning av museilokalerna samt flyttning av samlingarna borde hållas. Sedermera har akademien, bland annat med hänsyn till inträffade prisstegringar, framlagt flera generalplaner för dessa arbeten, den sista i skrivelse den 1 november 1949. Enligt sistnämnda plan skulle totalsumman av de anslag som ansetts erforderliga för ändamålet uppgå till 1 305 000 kronor. Statsmakterna har emellertid icke ansett sig kunna binda sig för någon generalplan. (Se åttonde huvudtiteln för åren 1950, 1951 och 1952, s. 57, s. 55 respektive s. 79).

Akademien hemställer, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 50 000 kronor, vilket innebär en minskning med 10 000 kronor. Till stöd härför anför akademien följande.

Fortsatt anslag för inredning och utrustning under budgetåret 1957/58 är erforderligt. På grund av omfattande tillfälliga utställningsarbeten, nödvändigheten att under nästföregående budgetår koncentrera organisationen av vissa vetenskapliga arbeten, dröjsmål med leveranser och sjukdomsfall har färdigställandet av de pågående permanentningsarbetena i museet, nämligen utställningarna »svenska besittningsmynt» och »äldre järnålder» något försenats. Nämnda två utställningar beräknas dock bli färdiga under innevarande budgetår. Om de preliminära beräkningarna visar sig riktiga, kommer den hittills beviljade anslagssumman då att konsumeras så när som på cirka 15 000 kronor. Under året 1957/58 skall arbetet med bronsåldersutställningen fortgå. Denna har kostnadskalkylerats till 130 000 kronor, och en första etapp, vilken torde kunna slutföras under budgetåret 1957/58, beräknas draga en kostnad av 65 000 kronor. Då enligt vad förut framhållits 15 000 kronor av innevarande budgetårs anslag beräknas kunna reserveras för ändamålet, skulle medelsbehovet för nästkommande budgetår bli (65 000 — 15 000 =) 50 000 kronor.

Departementschefen. I enlighet med akademiens förslag torde förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med 50 000 kronor. Detta innebär en anslagsminskning med 10 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet och statens historiska museum m. m.: Inredning och utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[58] 8. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	365 000	395 222
1956/57 (statsliggaren s. 497)	450 000	
1957/58 (förslag)	480 000	

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1955:68 har riksdagen godkänt nya grunder för statens bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen. Bestämmelserna i ämnet, vilka meddelats i kungörelsen 1955: 317, innebär bland annat, *att* landsantikvarie skall vara anställd hos organisation med kulturminnesvårdande uppgifter, *att* landsantikvaries verksamhetsområde i regel skall vara visst län, *att* statsbidrag må utgå till avlöning åt såväl landsantikvarie som, efter medgivande av riksantikvarieämbetet, amanuens i landsantikvariedistrikt, *att* statsbidrag till avlöning åt landsantikvarie utgår med viss procent av den kontanta lönen i löneklass 33 å löneplan nr 1 i statens grundlöneförordning, nämligen med $66\frac{2}{3}$ procent, om statsbidrag utgår jämväl till avlöning av amanuens, och eljest med 90 procent, *att* statsbidrag till avlöning av amanuens utgår med 50 procent av den kontanta lönen i löneklass 23, *att* till främjande av kulturminnesvården å Gotland må, utöver statsbidrag enligt förutnämnda bestämmelser, efter medgivande av riksantikvarieämbetet utgå statsbidrag till avlöning av en särskild antikvarie i distriktet med 90 procent av den kontanta lönen i löneklass 27, *att* från fastställt statsbidrag skall avräknas avkastningen av förefintlig, anvisad lönefond, försåvitt denna ej överlämnats till statskontoret med rätt för statsverket att disponera avkastningen, *att* statsbidrag för visst budgetår utbetalas av riksantikvarieämbetet efter årets utgångs *samt att* förskott å statsbidraget må under löpande år utbetalas med högst 90 procent av det belopp, vartill bidraget kan beräknas komma att uppgå.

Ur förevarande förslagsanslag utgår, förutom statsbidrag enligt de i det föregående redovisade grunderna, jämväl bidrag enligt särskilda bestämmelser till en landsantikvarie i Borås och en museiföreståndare i Varberg (se statsliggaren s. 497).

Akademien beräknar för nästa budgetår det sammanlagda medelsbehovet under förevarande anslag till i avrundat tal 538 000 kronor och föreslår därför en anslagshöjning med 88 000 kronor. Därvid har akademien beräknat medel för en ny landsantikvarietjänst i Stockholms län och en ny amanuens-tjänst i Hallands län. Höjningen i övrigt beror huvudsakligen på den förra året beslutade uppräknings av statstjänstemännens löner samt på den omständigheten att akademien vid beräkningen av lönefondsavkastningen endast tagit hänsyn till sådana lönefonder, som förvaltas av respektive huvudmän, men ej till sådana, som överlämnats till statskontoret för förvaltning.

Till stöd för den beräknade medelsanvisningen för en ny landsantikvarietjänst i Stockholms län erinrar akademien om vad riksdagens statsutskott i sitt utlåtande 1956: 50 under punkten 57 anført i ämnet samt om vad Stockholms läns landsting den 7 oktober 1955 beslutat i fråga om bestridande av vissa kostnader för landsantikvarien m. m. (se 1956 års åttonde huvudtitel, s. 93). Akademien anför vidare, att länsstyrelsen i Stockholms län i skrivelse den 27 augusti 1956 till riksantikvarieämbetet framhållit, bland annat, att organisatoriska och övriga förutsättningar föreläge för inrättande av landsantikvarietjänsten. Slutligen påpekar akademien, att Stockholms stadsmuseum förklarar sig efter den 1 juli 1956 icke kunna — såsom dittills — åtaga sig arkeologiska undersökningar i fältet för riksantikvarieämbetet inom de delar av Stor-Stockholm, som icke tillhörde Stockholms stads område med tillhörande lantegendomar.

Departementschefen. Jag anser mig icke heller för nästa budgetår bära beräkna medel för inrättande av en landsantikvarietjänst i Stockholms län. Avkastningen av de lönefonder, som av huvudmännen överlämnats till statskontoret för förvaltning, torde bära tagas till uppörd under förevarande anslag. I övrigt har jag ingen erinran mot akademiens anslagsberäkningar. Med hänsyn till det anförda beräknar jag det sammanlagda medelsbehovet under anslaget till 480 000 kronor. Anslaget bör sålunda höjas med 30 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien:*
Bidrag till avlöningar inom landsantikvarieorganisationen
för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

[59] **9. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	50 000	45 353
1956/57 (statsliggaren s. 497)	52 000	
1957/58 (förslag)	50 000	

Akademien hemställer, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 18 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

1. Underhåll och ökande av de under akademiens inseende ställda samlingarna (nu 21 000)		+ 14 000
2. Vård och underhåll av antikvariskt-numismatiska biblioteket (nu 20 000)		+ 7 000
3. Vård och underhåll av antikvariskt-topografiska arkivet (nu 11 000)		— 3 000
		+ 18 000

Av akademiens framställning inhämtas bland annat följande.

Posten 1. Sedan den av 1955 års riksdag beviljade uppräknigen av denna anslagspost för återställande av dess realvärde, har ytterligare prisstegringar skett, som nödvändiggör en uppräknigen av posten för budgetåret 1957/58 med 2 000 kronor. Härtill kommer, att det under senare år visat sig ofrånkomligt — med hänsyn till penningvärdets fall och därmed sammanhängande krav på högre ersättningar — att avsevärt höja hittelönen för jordfynd av olika slag för att därigenom sporra allmänhetens intresse för att noggrant tillvarataga och skyndsamt hembjuda dylika fynd. Ett fullföljande av denna framtvingade praxis nödvändiggör ett ökande av inköpsanslaget med en summa av 2 000 per år.

En minimisumma av 50 000 kronor måste beräknas för komplettering av myntkabinettets samling av antika grekiska mynt. Med en fördelning av detta belopp på förslagsvis fem år skulle för nästkommande budgetår för detta ändamål erfordras 10 000 kronor.

Posten 2. Den normala bindningen av endast den årliga accessionen om cirka 1 000 band drar en kostnad av lägst 13 500 kronor. Därvid har ingenting beräknats för det alltjämt mycket stora eftersläpande bindningsbehovet. Vidare uppgår de årliga kostnaderna för abonnemang, papper, papp och blanketter till minst 4 000 kronor. Till bokinköp återstår där- efter av posten för innevarande budgetår 2 500 kronor, en ytterst obetydlig summa för ett vetenskapligt specialbibliotek för arkeologi, äldre historia och äldre konst, numismatik, fornnordisk språkvetenskap, svensk topografi etc. Biblioteket måste dessutom kunna tillgodose nya behov av facklitteratur för arbetsfält, som tillkommit genom institutionens utvidgade verksamhet. Akademien hemställer, att anslagsposten med hänsyn härtill måtte uppräknas med 3 000 kronor.

Medelhavsmuseet kan i längden icke tillfredsställande försörjas med enbart inlånad litteratur, framför allt icke beträffande texteditioner av klassiska författare, uppslagsverk och dylikt. Biblioteket skulle behöva hålla vissa tidskriftsserier för att bereda museets tjänstemän möjlighet att följa med aktuella fynd och forskningsresultat. I samråd med museets föreståndare har kostnaden för en upprustning i detta hänseende beräknats till 12 000 kronor. Med en fördelning av beloppet på förslagsvis tre år skulle för nästa budgetår för ändamålet erfordras 4 000 kronor.

Posten 3. Av den för innevarande budgetår anvisade anslagsposten avser 6 000 kronor engångsutgifter för inköp av skåp och 5 000 kronor löpande utgifter. Akademien erinrar om att vid den uppräknigen av anslagen, som vidtogs av 1952 års riksdag, erhöll denna post icke någon kompen- sation för inträffade prisstegringar. Anslaget har därigenom fått ett sänkt realvärde, som försvårar anskaffningen av material för arkivet. På grund av institutionens vidgade verksamhet ställes även numera betydligt större krav på arkivet, vilket fördyrar omkostnaderna. Anslagsmedlen för löpande utgifter torde böra beräknas till lägst 8 000 kronor.

Statskontoret anser, att på grund av stegrade kostnader för bokbindning en förstärkning av medlen till vård och underhåll av antikvariskt-numisma- tiska biblioteket är motiverad, den bör enligt statskontorets mening begrän- sas till 1 000 kronor. I övrigt kan statskontoret icke tillstyrka ökad medels-

anvisning, till följd varav anslaget för nästkommande budgetår, enär en engångsutgift om 6 000 kronor bortfaller, bör uppföras med 47 000 kronor.

Departementschefen. De av akademien begärda särskilda medelsanvisningarna för komplettering av myntkabinettets samling av antika grekiska mynt och för anskaffning av litteratur för medelhavsmuseets tjänstemän anser jag mig icke kunna tillstyrka. Däremot vill jag föreslå en allmän uppräkning av posten 1 med 1 000 kronor, av posten 2 med 1 000 kronor och av posten 3 med 2 000 kronor. Å andra sidan bör posten 3 minskas med 6 000 kronor, motsvarande ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp för inköp av skåp. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår minskas med 2 000 kronor till 50 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Statens historiska museum m. m.: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[60] **10. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämningar och byggnadsminnesmärken**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	255 000	239 220
1956/57 (statsliggaren s. 497)	247 000	
1957/58 (förslag)	275 000	

Akademien hemställer, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 141 500 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Fornlämningars vård och undersökning (nu 33 500)	+ 7 000
2. Byggnadsminnesmärkens vård och undersökning (nu 183 500)	+ 35 500
3. Restaurering av Skånela och Lau kyrkor (nu 0)	+ 99 000
4. Oförutsedda arkeologiska undersökningar (nu 10 000) ..	—
5. Arkeologiska undersökningar å fastigheten Bona 4 ⁴³ i Ekerö socken (nu 20 000)	—
	<hr/>
	+ 141 500

Av akademiens framställning inhämtas i huvudsak följande.

1. **Fornlämningars vård och undersökning.** Denna post har för innevarande budgetår höjts med 3 000 kronor. På grund av de ökade kostnader för arbetslöner och material, som inträffat, sedan akademien avgav sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anser akademien en ytterligare höjning av anslagsposten med 5 000 kronor vara ofrånkomlig. Kostnader för nödvändig fotografering i samband med under-

sökningarna har hittills bestritts av akademiens enskilda fondmedel. Då detta icke anses rimligt, enär fotograferingen är ett led i undersökningsarbetet, föreslås en höjning med ytterligare 2 000 kronor för detta ändamål.

2. **Byggnadsminnesmärkens vård och undersökning.** För anlåtande av orgelteknisk sakkunskap i frågor rörande orgelverk i landets kyrkor och för konsultation av arkitekter vid handläggande av sådana ärenden, vilka kräver sakkunskap i arkitektfrågor, beräknas kostnaderna till sammanlagt 13 000 kronor. Kostnader för nödvändig fotografering i samband med undersökningarna har hittills bestritts av akademiens enskilda fondmedel, vilket akademien icke anser rimligt, då fotograferingen utgör en del av fältarbetet. För ändamålet beräknas 2 000 kronor. Akademien erinrar om att särskilt fem byggnadsminnesmärken kräver ingripanden av mycket kostnadskrävande art. Dessa är Näs borgruin på Visingsö, Visingsborgs slottsruin, Tynnelsö slott, Å kyrkoruin och Araslövs ödekyrka. Sammanlagda medelsbehovet för konservering av dessa monument beräknas till omkring 225 000 kronor, varav 96 000 kronor begäres för nästa budgetår. För löpande underhållsarbeten på byggnader i akademiens ägo eller under akademiens eller riksantikvarieämbetets förvaltning kan för nästa budgetår beräknas ett medelsbehov av tillhoppa 58 000 kronor. Undersökningsarbeten, tillfällig arbetsledning m. m. erfordrar en medelsanvisning av 10 000 kronor. Slutligen föreligger för vård och underhåll av fasta fornlämningar från medeltid och nyare tid samt byggnader av fornlämningskaraktär ett medelsbehov av minst 40 000 kronor. Sammanlagda medelsbehovet under denna anslagspost uppgår alltså till 219 000 kronor, vilket innebär en ökning med 35 500 kronor.

3. **Restaurering av Skånela och Lau kyrkor.** Utöver det under punkt 2 redovisade medelsbehovet föreligger behov av medel för fortsatt restaurering av Skånela kyrka och för omedelbart behövliga underhållsarbeten på Lau kyrka. Behovet av statsmedel för fullbordande av Skånela kyrkas restaurering beräknas till i runt tal 70 000 kronor. Sedan härav 40 000 kronor kunnat täckas av innevarande budgetårs medel, kvarstår för denna restaurering ett medelsbehov av 30 000 kronor. Den totala kostnaden för de omedelbart erforderliga arbetena på Lau kyrka har beräknats till 150 000 kronor. 81 000 kronor beräknas inflyta genom bidrag av Lau församling samt genom bidrag av kollektmedel, som står till Visby domkapitels förfogande. För Lau kyrkas vidkommande föreligger sålunda för närvarande ett anslagsbehov av 69 000 kronor. Då enligt vad akademien erfarit enda möjligheten att tillgodose behovet av ytterligare anslag för här berörda ändamål torde vara att akademien upptager nämnda belopp i sina äskanden, hemställer akademien, att såsom särskilt anslag för restaurering av Skånela och Lau kyrkor anvisas tillhoppa 99 000 kronor.

4. **Oförutsedda arkeologiska undersökningar.** De förpliktelser, som enligt gällande fornminneslag åvilar riksantikvarieämbetet i fråga om undersökningar av nyupptäckta fornfynd, har föranlett uppförande av denna anslagspost från och med innevarande budgetår. Akademien begär oförändrad medelsanvisning.

5. **Arkeologiska undersökningar å fastigheten Bona 4⁴³ i Ekerö socken.** Kostnaderna för dessa undersökningar, inberäknat förvärvet av fastigheten, har beräknats till 116 200 kronor (se 1955 års åttonde huvudtitel, punkt 62). Härav har hittills anvisats 71 600

kronor. Ytterligare en fastighet, vilken visat sig tillhöra fornlämningsområdet och till följd härav måste förvärvas av akademien för att möjliggöra nödvändig utvidgning av utgrävningen, nämligen Bona 4⁴⁴ har under år 1956 kunnat inköpas tack vare anslag från Konung Gustaf VI Adolfs 70-årsfond för svensk kultur. Undersökningarna har fortsatt planenligt under 1956 och givit synnerligen intressanta resultat med delvis unika fynd. Kostnaderna för 1957 års undersökningar uppskattas till 20 000 kronor. Akademien hemställer om en medelstildelning med sistnämnda belopp.

Statskontoret framhåller, att 1956 års riksdag beslutat en avsevärd uppräkning av förevarande anslagsmedel, emedan avsevärda engångsbelopp, som anvisats för budgetåret 1955/56, bortfallit (se 1956 års åttonde huvudtitel, punkten 63). Vid sådant förhållande kan ämbetsverket icke tillstyrka höjning av anslaget, som för nästkommande budgetår anses böra uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen. Förevarande anslag var för budgetåret 1955/56 uppfört med 255 000 kronor. Medelsanvisningen för innevarande budgetår, 247 000 kronor, innebär formellt en anslagsminskning med 8 000 kronor men reellt — med hänsyn till bortfall av engångsbelopp om i runt tal 118 000 kronor — en anslagsökning med 110 000 kronor. Såsom av det föregående framgår har nu akademien för nästa budgetår hemställt om en ytterligare höjning av anslaget med 141 500 kronor, varav 99 000 kronor för restaurering av Skånela och Lau kyrkor. För egen del kan jag icke tillstyrka en så betydande höjning av anslaget. En begränsad höjning anser jag mig dock kunna förorda och jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 275 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 28 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av akademien meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets disposition. Jag förutsätter, att det därvid skall visa sig möjligt att inom ramen för det av mig förordade anslaget i tillbörlig mån tillgodose restaureringen av Skånela och Lau kyrkor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Vård och underhåll av fornlämnningar och byggnadsminnesmärken* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 275 000 kronor.

[61] **11. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	195 000	217 158
1956/57 (statsliggaren s. 498)	180 000	
1957/58 (förslag)	160 000	

Detta reservationsanslag är avsett till bestridande av kostnaderna för en inventering av vårt lands fasta fornlämningar i syfte att i enlighet med det av 1937 års riksdag fattade beslutet om utarbetande av en på flygfotografering grundad ekonomisk karta kunna på denna upptaga dylika fornlämningar. Kostnaderna för avlöning av sju extra ordinarie antikvarier och amanuenser (fältarkeologer) och fem ritbiträden, som året runt är sysselsatta med inventeringsarbetet och det insamlade materialets bearbetning, bestrides från riksantikvarieämbetets avlöningsanslag.

Akademien beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till 147 000 kronor. Därest ett av akademien framfört förslag om anvisande under riksantikvarieämbetets avlöningsanslag av medel till avlöning åt två nya amanuenser avsedda för arbetet med fornminnesinventeringen icke vinner bifall, beräknas dock medelsbehovet under förevarande anslag stiga med motsvarande lönebelopp till 175 000 kronor. Av akademiens framställning inhämtas bland annat följande.

Enligt meddelande från rikets allmänna kartverk kommer kartverkets kartläggning för *ekonomiska karta* n att under budgetåret 1957/58 omfatta cirka 118 kvmil, därav i Gävleborgs län 59 kvmil, i Södermanlands län 14 kvmil, i Västerbottens län 14 kvmil och i Örebro län 31 kvmil. Enligt riksantikvarieämbetets beräkningar kommer kostnaderna för ämbetets inventeringsarbeten under nästa budgetår att bli något mindre än tidigare, beroende på, att stora delar utgöres av sådana trakter, som synes vara fattiga på fasta fornlämningar. Av arbetsområdena är det endast det inom Södermanlands län belägna, som torde kunna uppvisa ett större antal fornlämningar. Kostnaderna beräknas till i runt tal 185 800 kronor. Med hänsyn till att vid ingången av nästa budgetår en anslagsreservation å ungefär 14 300 kronor beräknas föreligga, kan emellertid den erforderliga medelsanvisningen beräknas till 171 500 kronor. Vid bifall till akademiens förslag om anvisande av medel till två nya amanuenser för fornminnesinventeringen under avlöningsanslaget kan medelsanvisningen minskas med i runt tal 28 100 kronor till 143 400 kronor.

Enligt meddelande från kartverket skall kartverkets arbete med den *topografiska karta* n fortgå under budgetåret 1957/58 och därvid omfatta elva kartblad, fördelade på Gävleborgs, Uppsala och Örebro län, motsvarande 275 ekonomiska blad. Ämbetet biträder för närvarande i regel kartverket med urval av de märkligare fornminnesplatserna för den topografiska kartan i samband med den pågående inventeringen för den ekonomiska kartan, därvid arbetet dock dels på grund av mindre antal fornlämningar än beräknat dels ock i anledning av bristande medelstilldelning utföres i mindre omfattning än som från början avsågs. Detta medför icke någon ökad kostnad. Då den topografiska kartan emellertid under nästkommande budgetår delvis kommer att omfatta sådana områden inom Uppsala och Gävleborgs län, som ämbetet inventerade för den ekonomiska kartan redan under åren 1952—1954, är det ofrånkomligt, att urvalet av de märkligare fornminnesplatserna för den topografiska kartan måste ske genom en eftergranskning i fältet. Kostnaderna för denna eftergranskning beräknas för budgetåret 1957/58 uppgå till 3 500 kronor. Arbetet med den

topografiska kartan kommer alltså att i fortsättningen endast draga en mindre kostnad, eftersom ämbetet i regel utför arbetet i samband med inventeringen för den ekonomiska kartan.

Departementschefen. Jag anser mig icke böra beräkna några särskilda medel under detta anslag för riksantikvarieämbetets medverkan i arbetet på den nya topografiska kartan. Med hänsyn bland annat härtill och till att en viss reservation å anslaget kan beräknas föreligga vid ingången av budgetåret 1957/58, beräknar jag medelsbehovet för detta budgetår till 160 000 kronor. Därvid har jag även tagit hänsyn till att jag i det föregående icke ansett mig böra under riksantikvarieämbetets avlöningsanslag beräkna medel till två nya amanuenser för inventeringsarbetet. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Riksantikvarieämbetet: Fornminnesinventering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

[62] **12. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	62 700	65 191
1956/57 (statsliggaren s. 498)	67 000	
1957/58 (förslag)	71 600	

Akademien hemställer, att den ena av de båda museibiträdestjänsterna i Ce 11 vid samlingarna uppflyttas till Ce 15.

Statens lönenämnd anser sig icke kunna biträda detta förslag.

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde medel böra beräknas för förändring av en museibiträdestjänst i Ce 11 till en kontoristtjänst i Ce 13. Jag beräknar avlöningsanslaget för nästa budgetår till 71 600 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 4 600 kronor. Av höjningen hänför sig omkring 3 600 kronor till uppräknig av löner enligt 1956 års riksdags beslut. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för de under vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien lydande ostasiatiska arkeologiska samlingarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 35 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal 19 400
3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 16 400

Summa kronor 71 600

b) till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 71 600 kronor.

[63] **13. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	5 900	6 202
1956/57 (statsliggaren s. 498)	6 500	
1957/58 (förslag)	6 500	

Akademien föreslår oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Vidare hemställer akademien om anvisande av ett särskilt reservationsanslag av 5 000 kronor till samlingarnas ökande. Denna framställning har avstyrkts av *statskontoret*.

Departementschefen. Till omkostnader torde i enlighet med akademins förslag böra beräknas oförändrat belopp, 6 500 kronor. Akademins förslag om anvisande av ett särskilt reservationsanslag till samlingarnas ökande anser jag mig icke kunna biträda. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien: Ostasiatiska arkeologiska samlingarna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 kronor.

[64] **14. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	362 100	380 945
1956/57 (statsliggaren s. 499)	392 600	
1957/58 (förslag)	418 000	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlägger *akademien* följande förslag.

1. Uppflyttning av professuren i svensk och jämförande arkitekturhistoria från Ca 29 till Co 14.
2. Uppflyttning av tjänsten som värmeskötare från Ca 11 till Ca 12.
3. Inrättande av en professur i stadsplanekonst i Cq 13.

4. Ökning med 4 000 kronor av medelsanvisningen till undervisning i vissa specialämnena i arkitekturskolan (nu 13 200).
5. Inrättande av en kamrerartjänst i Ca 23.
6. Höjning med 2 000 kronor av arvodet åt en tryckare vid skolan för grafisk konst (nu 4 092 kronor).

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

4. Undervisning i specialämnena i arkitekturskolan. Till detta ändamål må nu disponeras 13 200 kronor ur anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Av detta belopp utgår 10 000 kronor såsom arvode åt en lärare i stadsplanekonst. Den återstående summan 3 200 kronor tages helt i anspråk för särskilt inkallade föreläsare och konsulter i samband med årets prisämnesuppgifter. Beloppet har länge visat sig otillräckligt. De många olika aspekter, som numera måste läggas på lösandet av byggnadsuppgifterna, kräver ett allt mera omfattande anlåtande av experter på olika områden för information och såsom biträde vid utredningar. För den undervisning i trädgårdskonst och inredningskonst, som även står på arkitekturskolans program saknas under dessa omständigheter nästan fullständigt medel. Dessa ämnen är dock av den största betydelse med hänsyn till de uppgifter, som möter en nutida arkitekt och till de krav som ställas på honom av det moderna samhället. Önskvärt är att kunna bereda de nämnda ämnena en större plats på programmet även med hänsyn till att akademiens arkitekturskola är den enda institution i landet, som har högre undervisning i trädgårdskonst på sitt program. Den alltmer ökade betydelsen, som parkplanering och landskapsvård får i samband med stadssamhällenas växt och vägväsendets och kraftförsörjningens utbyggnad, ger starka skäl för en intensifiering av skolans arbete på detta område. Akademien hemställer om ett belopp av 4 000 kronor till undervisning i trädgårdskonst m. m.

Statskontoret erinrar, att akademien i sin anslagsframställning för budgetåret 1954/55 begärde inrättande av en tjänst som kansliskrivare (kassör) i lönegrad Ca 15, och anser — med hänsyn till att de uppgifter av ekonomiskt rådgivande art, som den nuvarande innehavaren av kamrerartjänsten fullgör, kan anförtros därför lämpad person mot arvode, som kan utgå ur av akademien disponerade fonder — det vara tillfyllest, att akademien i enlighet med sitt tidigare förslag erhåller förstärkning med en kassörstjänst i Ca 15. Ämbetsverket kan icke tillstyrka annan uppräknings av arvodet åt tryckaren vid grafiska skolan än sådan som kan komma i fråga vid en allmän översyn av arvoden av detta slag. Övriga av akademien framlagda förslag anser sig statskontoret icke kunna biträda.

Departementschefen. I enlighet med akademiens förslag torde den ur anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal utgående medelsanvisningen till undervisning i vissa specialämnena vid arkitekturskolan böra uppräknas med 4 000 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om uppräknings av vissa

arvoden beräknar jag under förevarande anslag erforderliga medel för ändamålet i vad avser akademien för de fria konsterna vid konsthögskolan.

Härutöver räknar jag icke med andra utgiftstegringar än sådana, som hänför sig till den av 1956 års riksdag beslutade höjningen av statstjänstemännens löner.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 418 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 25 400 kronor. Anslaget torde böra fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	235 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	63 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	42 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	78 000

Summa kronor 418 000

b) till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 418 000 kronor.

[65] 15. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	89 700	81 928
1956/57 (statsliggaren s. 500)	89 700	
1957/58 (förslag)	91 700	

Akademien hemställer, att delposten till övriga expenser (nu 50 000 kronor) måtte höjas med 2 000 kronor. Till stöd härför återopas, att den nuvarande medelsanvisningen icke tillåter någon nyanskaffning av inventarier m. m.

Departementschefen. Jag biträder akademiens förslag. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra höjas med 2 000 kronor till 91 700 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 91 700 kronor.

[66] **16. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	62 800	48 871
1956/57 (statsliggaren s. 500)	57 800	
1957/58 (förslag)	66 300	

Akademien hemställer, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 24 200 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Samlingarnas ökande och underhåll:		
a) bokinköp, engångsbelopp (nu 0)		+ 10 000
b) skåp och kapslar, engångsbelopp (nu 0)		+ 7 000
2. Undervisning i speciella ämnen vid skolan för dekorativ konst (nu 7 200) och i skulpturskolan (nu 0)		+ 4 000
3. Arvode till ledare av landsskapskolans övningar i friluftsmålning (nu 0)		+ 1 200
4. Gästföreläsningar (nu 0)		+ 2 000
		<hr/>
		+ 24 200

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

S a m l i n g a r n a s ö k a n d e o c h u n d e r h å l l. Akademien anser sig nödsakad att upprepa sin i fjol gjorda framställning om ett engångsbelopp å 10 000 kronor för att kunna fylla de mest gapande luckor, som under det senaste decenniet uppstått i boksamlingens bestånd av modern konstlitteratur.

Ärligen avlämnas till biblioteket den grafiska skolans produktion av godkända grafiska arbeten till ett antal av närmare 200 blad. Dessa grafiska arbeten bilda sammanlagt ett ovärderligt material, som belyser den grafiska konstens utveckling i Sverige alltsedan dess renässans i slutet av 1800-talet till våra dagar. Nästan samtliga av vårt lands ledande grafiska konstnärer har kortare eller längre tid arbetat vid konsthögskolans grafiska skola och samlingen rymmer många sällsynta och betydande konstverk. Bladen, som delvis monterats genom den grafiska skolans försorg, kräver för att icke lida skada och för att komma de konststuderande liksom allmänheten till godo en lämpligare förvaringsplats än den akademien hittills kunnat bereda dem. För ändamålet kräves portföljer samt läsbara skåp. Då de medel, som akademien har till sitt förfogande för samlingarna, är ytterst begränsade anhåller akademien om ett engångsanslag för ändamålet å 7 000 kronor. Av denna summa beräknas 4 500 kronor åtgå till skåp enligt infortrat anbud och 2 500 kronor till kapslar (100 kasplar å 25 kronor).

Departementschefen. Jag anser mig böra tillstyrka anvisande av de av akademien begärda engångsbeloppen, tillhoppa 17 000 kronor, till bokinköp samt inköp av skåp och kapslar. Medelsanvisningen torde emellertid böra fördelas på två budgetår. För nästa budgetår beräknar jag för ändamålet 8 500 kronor. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande

förevarande anslag, bör detta alltså för nästa budgetår uppföras med 66 300 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Undervisningsmateriel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 66 300 kronor.

[67] **17. Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 000	28 670
1956/57 (statsliggaren s. 501)	35 000	
1957/58 (förslag)	42 200	

Akademien hemställer, att detta reservationsanslag för nästa budgetår höjes med 23 400 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

1. Ökning från ett till tre av antalet resestipendier för studier i utlandet à 7 200 kronor	+ 14 400
2. Inrättande av tre stipendier à 3 000 kronor för forskning inom arkitektur och stadsplanekunst	+ 9 000
	<hr/>
	+ 23 400

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Resestipendier. Vid det andra världskrigets utbrott indrogs de tre resestipendier för konstnärer och konstidkare som dittills varit upptagna på akademiens stat. Vid fredsslutet bereddes akademien tillfälle att utdela endast ett stipendium. Då det för svenskt konstliv är av vital betydelse att konstnärerna efter avslutad utbildning får tillfälle att företaga en längre utlandsvistelse, får akademien upprepa sin vädjan till statsmakterna att stödja svensk konst i detta avseende. Då endast ett stipendium är tillgängligt fördelas det i tur och ordning till en målare, en skulptör och en arkitekt. Detta medför att mängden välmeriterad ung konstnär är förhindrad att erhålla det stöd och den stimulans stipendier innebär just när han som bäst skulle behöva det. Minst två nya stipendier av samma storlek som det nuvarande bör utgå för att årligen göra det möjligt för en målare, en skulptör och en arkitekt att förlägga sina studier och sitt arbete utomlands.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att ytterligare ett resestipendium à 7 200 kronor inrättas. Då jag i övrigt icke anser mig kunna förorda någon ändring beträffande detta anslag, bör detsamma alltså för nästa budgetår uppföras med 42 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Stipendier m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 42 200 kronor.

[68] **18. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	899 800	1 018 118
1956/57 (statsliggaren s. 501)	1 048 000	
1957/58 (förslag)	1 153 000	

Akademien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta anslag med i runt tal 274 400 kronor. I anslagsäskandena har akademien framlagt dels beräkningar av de automatiska utgiftsökningarna under anslaget, dels ock följande förslag.

1. Ändring av anställningsformen för en lärare i musik- och gehörslära och en lärare i harmonilära från biträdande lärare till extra ordinarie lärare.
2. Ändring av anställningsformen för en lärare i instrumentation för militär musikedirektörsexamen, en lärare i sång, en lärare i violinspelning och en lärare i pianospelning från extra ordinarie lärare till ordinarie lärare.
3. Inrättande av en bibliotekarietjänst i Ce 29.
4. Inrättande av en tjänst som förste biblioteksassistent i Ce 17.
5. Inrättande av en tjänst som expeditionsvakt i Cg 10 för biblioteket.
6. Inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 för musikhögskolan.
7. Uppräkning av timarvodet åt musikhögskolans repetitörer i sång till 18 kronor (kostnadsökning omkring 2 600 kronor).
8. Utökning av undervisningen (kostnadsökning omkring 116 200 kronor).
9. Ökning med i runt tal 2 300 kronor av medelsanvisningen till musikhögskolans praktisk-pedagogiska utbildning (nu 14 100 kronor).
10. Anvisande av 1 500 kronor till specialföreläsningar.
11. Ökning med 13 000 kronor av medelsanvisningen till undervisningen i operaklassen (nu omkring 14 000 kronor).
12. Anvisande av medel till avlöningar åt personal vid musikhistoriska museet.

Av akademiens framställning inhämtas bland annat följande.

1. Ändring av anställningsformen för två lärare från biträdande till extra ordinarie lärare. Akademien anser i princip, att innehavarna av sådana lärarbefattningar, av vilka behovet är permanent, bör — förutsatt att anställningen är förenad med tillräckligt omfattande tjänstgöring — erhålla pensionsberättigande anställning. Bland de lärare, som för närvarande är anställda såsom biträdande lärare med allenast visst timarvode, uppfyller två klart angivna förutsättningar för att tjänsterna skall ombildas till extra ordinarie, nämligen en lärare i musik- och gehörslära (nuvarande innehavare musikdirektören Ha-

rald Göransson, som undervisar 18½ veckotimmar) och en lärare i harmonilära (nuvarande innehavare tonsättaren Erland von Koch, som undervisar 12 veckotimmar). Akademien hemställer därför, att de extra ordinarie lärarbefattningarna i lönegrad Ce 27 ökas med en lärarbefattning i vardera av ämnena musik- och gehörslära samt harmonilära och att Kungl. Maj:t till innehavare av nämnda tjänster måtte förordna respektive musikdirektören Harald Göransson och tonsättaren Erland von Koch.

2. *Ändring av anställningsformen för fyra lärare från extra ordinarie till ordinarie.* I enlighet med vad som förutsattes vid 1945 års riksdagsbeslut rörande anställnings- och avlöningsförhållandena för lärarpersonalen vid musikhögskolan (prop. 1945:191) har i reglementet för högskolan intagits bestämmelse om att extra ordinarie lärare, som varit anställd minst sex år såsom extra ordinarie och har minst tio veckotimmars undervisning, må från akademiens sida anmälas till erhållande av ordinarie lärartjänst i ämnet. Anordningen sammanhänger med att de extra ordinarie lärartjänsterna vid högskolan är att betrakta som lika permanenta som de ordinarie tjänsterna och alltså ej utgör rekryteringstjänster till ordinarie tjänster. Det har ansetts möjligt att genomföra den med hänsyn till den såväl ordinarie som extra ordinarie lärare åvilande skyldigheten att finna sig i av omständigheterna föranledd ökning eller minskning av tjänstgöringens omfattning och i anslutning därtill även i motsvarande förändringar i fråga om lönebelopp och pension. Anordningens väsentligaste reella betydelse för de berörda lärarna är, att de efter ordinarieblivande likväl icke behöva löpa risk att lönen nedsättes med mer än hälften. Det ligger i öppen dag, att anordningen är av betydande värde ur rekryteringssynpunkt.

Under hänvisning till det anförda och till i ärendet framlagd utredning rörande vederbörandes tjänstgöringsförhållanden hemställer akademien, att Karl Gunnar Johanssons, Arne Sunnegårdhs, Sven Ivar Karpes och Bo Carl Stig Ribbings e. o. lärartjänster i respektive instrumentation för militär musikdirektörsexamen, sång, violinspelning och pianospelning från och med budgetåret 1957/58 utbytes mot ordinarie tjänster i ämnena och att nämnda extra ordinarie lärare utnämnes på de ordinarie tjänsterna. Förslaget medför ingen kostnadsändring.

5. *Inrättande av en tjänst som expeditionsvakt i Cg 10 vid biblioteket.*

Akademiens bibliotekspersonal utgöres f. n., förutom av en förste bibliotekarie i Ca 33, av en bibliotekarie i Ce 27, två e. o. bibliotekarier i Ce 25 (reglerad befordringsgång), två biblioteksassistenter i Ce 15, ett biblioteksbiträde i Ce 11, en förste expeditionsvakt i Ca 12 och en expeditionsvakt i Ce 10.

För att akademiens bibliotek på ett för musikforskningen och det praktiska musiklivet tillfredsställande sätt skall kunna fylla sin betydelsefulla uppgift som vårt lands musikaliska centralbibliotek, fordras en avsevärd förstärkning av dess personal. Förhållandet har kraftigt understrukits i akademiens anslagsäskanden under en följd av år och även uppmärksamats i det av 1947 års musikutredning avgivna betänkandet. Statsmakterna har i flera sammanhang visat sig dela uppfattningen att bibliotekspersonalen är otillräcklig och under årens lopp även beviljat vissa förbättringar. Senast 1955 års riksdag genom inrättandet av en amanuens-tjänst i reglerad

befordringgång. Härigenom har dock endast till en ringa del det mest trängande behovet blivit täckt.

Den utomordentligt kraftiga stegringen av utlåningen, särskilt den interurbana, har även medfört att expeditionsvaktspersonalen icke hinner på ett tillfredsställande sätt utföra alla de uppgifter, som åvilar den. Förste expeditionsvakten, som är utbildad bokbindare och konservator, kan sålunda knappast taga någon mera omfattande befattning med bindning och lagning, för vilket arbete han delvis anställts, och samlingarna får i övrigt ej den översyn, som är erforderlig, då all tid åtgår för löpande utlåningsarbete såsom framtagning och inordning av böcker och musikaler m. m., inslagning och uppackning av interurbana lån, budskickning till och från posten — ibland upp till fyra gånger dagligen — till och från bokhandlare m. fl. Det provisorium som biblioteket nödgats underkasta sig, då det planerade iordningställandet av nya lokaler tyvärr ej realiserats inom avsedd tid, medför dessutom en väsentligt ökad arbetsbörda även för expeditionsvakterna.

8. Utökning av undervisningen. Den föreslagna ökningen av undervisningen uppgår till 141 veckotimmar, vartill kommer 25 särskilda undervisningstimmar. Av nämnda 141 timmar motiveras 30 med föreliggande behov av ökning av antalet elever i musiklärarklassen och 20 med motsvarande behov beträffande organistklassen. Ökningen i övrigt hänför sig till förslag om förbättringar i olika hänseenden av undervisningen såväl i musiklärarklassen som inom högskolan i övrigt.

De nya undervisningstimmarerna, sammanlagt 4.537 (141 veckotimmar under 32 veckor och därutöver 25 timmar) anses böra ankomma på biträdande lärare. Kostnaden, beräknad efter vid högskolan utgående arvode av 25:60 kronor per timme, blir 116 147 kronor.

Akademien erinrar om att den i sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 framlade en plan för successiv utökning av antalet elever i musiklärarklassen till sammanlagt 120, varigenom en årlig examinering av 30 elever skulle bli möjlig. Den för detta ändamål nödvändiga ökningen av lärartimmar angavs uppgå till sammanlagt 175, fördelade på budgetåren 1956/57—1959/60 med respektive 60, 30, 25 och 60 lärartimmar. För högre organistklassen begärdes i samma syfte en tilldelning av 20 lärartimmar för budgetåret 1956/57 och angavs, att samma anslagsbehov skulle föreligga för budgetåren 1957/58 och 1958/59. För budgetåret 1956/57 har erhållits en ökad tilldelning av lärartimmar, uppgående till 40 för musiklärarklassen och 12 för högre organistklassen (se 1956 års åttonde huvudtitel, s. 114 och 115).

Den i tidigare anslagsäskanden påtalade bristen på musiklärare och organister är alltså mycket stor. Visserligen kan övergången till treårig realskola antagas medföra ett stort bortfall av lärartimmar, som normalt bör bestridas av examinerade musiklärare, men å andra sidan har man att räkna med en ökning av antalet undervisningsavdelningar i den treåriga realskolan och på gymnasiet. Därtill kommer, att examinerade musiklärare i växande utsträckning anställas i folkskolor, framförallt i de större städerna, samt att examinerade musiklärare kompletterar sin utbildning med de båda kyrkomusikaliska examina, varigenom de vinner möjlighet att välja mellan organisttjänst (med eller utan fyllnadstjänstgöring vid skolor) och musiklärartjänst. Dessutom tages examinerade musiklärare i anspråk såsom kommunala musikledare o. s. v.

Såsom förut antytts anser sig därför akademien beträffande budgetåret 1957/58 böra hemställa, att 30 lärartimmar beviljas för utökning av intagning av elever i musiklärarklassen och 20 timmar för samma ändamål i högre organistklassen.

Emellertid bör beaktas, att de elever, som intages i musiklärarklassen och i högre organistklassen, under studietidens gång behöver undervisning i andra ämnen än dem som inträder redan under det första studieåret. Sådana ämnen är kontrapunkt och instrumentation. Här måste också framhållas, att redan vid nuvarande elevantal lärartimmarna i körsång och kördirigering, rytmik och solfège, partiturstudium samt orgel för musklärare är alldeles otillräckliga. Härtill kommer, att i den nuvarande musklärarutbildningen saknas en del moment, vilka måste införas för att de blivande lärarna skall bli ordentligt rustade för de arbetsuppgifter de kommer att ställas inför. Till sådana moment hör ensemblespelning, övning i ackompanjering och improvisation, undervisning i blockflöjt och i Orffs Schulwerk.

År 1949 inrättades vid musikhögskolan musikpedagogiska kurser i piano, sång och violin. Dessa kurser, som är tvååriga och leder fram till musikpedagogisk examen, har visat sig fylla en stor uppgift. Emellertid bör de utsträckas att gälla även andra ämnen än de tre nu förekommande. Såsom särskilt angeläget och brådskande ter sig inrättandet av en musikpedagogisk kurs i violoncell.

Musikhögskolans undervisning företer emellertid även i övrigt vissa brister, som för varje år blir alltmer kännbara, därför att högskolan icke har resurser för att motsvara vår tids krav på musikernas utbildning. Systematisk undervisning i repertoarkännedom saknas alldeles, undervisningen i ensemblespel är alldeles otillräcklig, vilket får till följd, att de unga vid musikhögskolan utbildade musikerna icke är rustade för de arbetsuppgifter, som möter dem. I vissa viktiga instrument, såsom saxofon och gitarr, saknas alldeles undervisning, vår tids starka intresse för äldre musik har icke kunnat sätta några nämnvärda spår i musikhögskolans arbete, och vad värre är, eleverna i soloklasserna får stå i kö för att erhålla den undervisning i harmonilära och pianospel, som enligt högskolans reglemente ingår i deras utbildning.

9. **Musiklärarnas praktisk-pedagogiska utbildning.** I de av Kungl. Maj:t den 22 maj 1953 utfärdade bestämmelserna för den praktiska musiklärarutbildningen vid musikhögskolan föreskrives, att »vid gruppövningar i metodik (årskurs I) medverkar för varje skolstadium instruktörer, vilka utses av musikaliska akademiens styrelse på förslag av lärarnämnden tillsammans med metodikläraren». Behovet av sådana instruktörers medverkan anslås till 15 undervisningstimmar, 3 för vart och ett av de ifrågakommande stadierna: låg-, mellan-, realskole-, gymnasie- och seminariestadierna. Med ett arvode av 25:60 kronor per undervisningstimme erfordras för denna undervisning 384 kronor. För innevarande budgetår har beviljats 14 100 kronor för den praktisk-pedagogiska utbildningen. Under studieåret 1957/58 kommer antalet deltagare i den praktiska musiklärarkursen att bli avsevärt större än under innevarande studieår, varigenom behovet av undervisningsserier kommer att stiga. För budgetåret 1957/58 erfordras ett totalanslag av 16 350 kronor för musiklärarnas praktisk-pedagogiska utbildning, vilket innebär en ökning av det för innevarande budgetår utgående anslaget med 2 250 kronor.

Statskontoret håller före, att, därest någon ytterligare tjänst såsom extra ordinarie lärare (punkt 1) anses böra inrättas, för sådan befattning endast bör komma i fråga biträdande lärare, som icke redan innehar pensionsberättigande anställning. Enligt vad ämbetsverket erfarit, innehar biträdande läraren i musik- och gehörslära pensionsberättigande tjänst såsom organist. Då enligt vad statskontoret inhämtat ett stadigvarande undervisningsbehov av minst 10 hela veckotimmar föreligger för de lärare, vilkas tjänster föreslagits skola ordinariesättas på i propositionen 1945:191 angivna grunder (punkt 2), har ämbetsverket intet att erinra mot detta förslag. Däremot kan statskontoret icke biträda förslagen under punkterna 3—6.

Statskontoret vill icke motsätta sig den föreslagna medelsanvisningen till arvoden åt musikhögskolans repetitörer (punkt 7). Beträffande de under punkt 8 framlagda förslagen är statskontoret endast berett biträda den förordade uppräkningsav de till musikhögskolans praktisk-pedagogiska utbildning avsedda medlen.

Statens lönenämnd, som endast haft att yttra sig över akademins förslag rörande repetitörsarvoden vid musikhögskolan (punkt 7), har ingen erinran mot nämnda förslag.

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgår har akademien föreslagit anvisande under detta anslag av medel jämväl till avlöningar vid musikhistoriska museet. Jag har i denna fråga redan i det föregående intagit den ståndpunkten, att statens bidrag till museet alljämt bör utgå från ett särskilt riksstatsanslag, och jag ifrågasätter därför icke i detta sammanhang någon medelsanvisning till museet.

Akademins förslag om ändring av anställningsformen för två biträdande lärare till extra ordinarie lärare anser jag mig i anslutning till statskontorets yttrande böra biträda endast beträffande den ifrågavarande läraren i harmonilära. Den av akademien föreslagna ordinariesättningen av vissa extra ordinarie lärartjänster torde böra begränsas till två tjänster. Vid bifall till vad jag nu förordat bör å personalförteckningen för musikaliska akademien med musikhögskolan antalet lärartjänster i Ca 27 å ordinarie stat ökas från 17 till 19 och antalet extra ordinarie lärartjänster i Ce 27 minskas från 14 till 13.

Akademins vaktpersonal torde böra förstärkas med en expeditionsvakt i Cg 10. Denne befattningshavare bör tjänstgöra icke blott vid biblioteket utan även vid akademien och högskolan i övrigt. Anställningstiden torde tills vidare böra begränsas till ett år.

Genom beslut den 9 november 1956 har Kungl. Maj:t medgivit, att repetitörerna vid musikhögskolan, vilka hittills åtnjutit samma arvode som ackompanjatorerna, må åtnjuta ersättning med 18 kronor för undervisningstimme. Med hänsyn härtill har jag ingen erinran mot den av akademien

för nästa budgetår föreslagna medelsanvisningen, i runt tal 2 600 kronor, till repetitörsarvoden.

För möjliggörande av en viss ökning av elevintagningen i musikleärarklassen och organistklassen har för innevarande budgetår under icke-ordinarieposten beräknats medel för ökning av timtilldelningen i dessa klasser med respektive 40 och 12 veckotimmar. Härigenom har antalet elever kunnat ökas i musikleärarklassen med 12 till 80 och i organistklassen med 4 till 30 elever. Med hänsyn till den alltför stora bristen på musikleärare och organister anser jag mig för nästa budgetår böra räkna med en ökning av elevintagningen i musikleärar- och organistklasserna av i stort sett samma omfattning som för innevarande budgetår. Kostnaderna härför torde kunna beräknas till omkring 37 000 kronor, motsvarande en ökning av timtilldelningen i musikleärarklassen med 30 veckotimmar och i organistklassen med 15 veckotimmar. För utökning av de musikpedagogiska kurserna och av undervisningen i övrigt beräknar jag i runt tal 13 000 kronor. För utökningen av undervisningen torde sålunda under icke-ordinarieposten böra anvisas tillhoppa 50 000 kronor.

Med hänsyn till ökningen av antalet deltagare i den praktisk-pedagogiska utbildningen torde medelsanvisningen för denna utbildning böra uppräknas med i runt tal 2 300 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om uppräknings av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag erforderliga medel för ändamålet i vad avser musikaliska akademien med musikhögskolan.

Utöver vad jag sålunda förordat ifrågasätter jag beträffande detta anslag inga andra ändringar än sådana, som beror av automatiska utgiftsökningar.

Jag beräknar hela anslaget för nästa budgetår till 1 153 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 105 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för musikaliska akademien med musikhögskolan, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för musikaliska akademien med musikhögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	433 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	512 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	201 600
	<hr/>
	Summa kronor 1 153 000

c) till *Musikaliska akademien med musikhögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 153 000 kronor.

[69] **19. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	52 400	67 092
1956/57 (statsliggaren s. 503)	65 500	
1957/58 (förslag)	53 200	

Akademien hemställer för nästa budgetår om anvisande av 5 000 kronor till inköp av undervisningsmateriel. Till stöd härför åberopar akademien, som erinrar om att budgetåret 1955/56 för ändamålet utgick ett engångsbelopp av 3 700 kronor, att varje undervisningsanstalt behöver fortlöpande anslagsmedel till anskaffande av undervisningsmateriel. Till bestridande av kostnaderna för transporter av noter och instrument m. m. mellan akademiens gamla och nya lokaler räknar akademien med oförändrad medelsanvisning 2 000 kronor. Med hänsyn till att musikhistoriska museet föreslagits inordnat under akademien föreslås vidare en uppräknig av anslaget med 21 600 kronor. Å andra sidan beräknar akademien en sänkning av anslaget med 14 800 kronor, motsvarande en för innevarande budgetår medgiven, med överflyttningen till de nya lokalerna sammanhängande höjning av delposten till övriga expenser. Sammanlagt innebär akademiens förslag en anslagshöjning med 11 800 kronor.

Departementschefen. Vad angår frågan om anvisande av medel till musikhistoriska museet torde jag få hänvisa till vad jag anfört härom under närmast föregående punkt.

I likhet med akademien räknar jag med en oförändrad medelsanvisning av 2 000 kronor till bestridande av kostnaderna för vissa transporter mellan akademiens gamla och nya lokaler. Vidare anser jag mig med hänsyn till vad akademien anfört rörande behovet av fortlöpande anslagsmedel till undervisningsmateriel böra tillstyrka att för ändamålet anvisas 2 000

kronor. Å andra sidan torde delposten till övriga expenser i enlighet med akademiens förslag böra sänkas med 14 800 kronor.

Under omkostnadsanslaget finnes för närvarande inga medel beräknade för reseersättningar. Dylika ersättningar bestrides i förekommande fall från åttonde huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Då det torde vara lämpligare att ifrågavarande ersättningar bestrides från omkostnadsanslaget, vill jag förordna att för ändamålet beräknas en särskild anslagspost å förslagsvis 500 kronor.

Vid bifall till vad jag förordnat bör förevarande anslag för nästa budgetår minskas med 12 300 kronor till 53 200 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 53 200 kronor.

[70] **20. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	35 000	32 282
1956/57 (statsliggaren s. 503)	38 000	
1957/58 (förslag)	38 000	

Akademien hemställer för nästa budgetår om en höjning med 3 000 kronor av anslagsposten till inköp och bindning av böcker och musikalier för biblioteket (nu 33 000 kronor). Därjämte anhåller akademien om anvisande under anslagsposten till vård och underhåll av instrument (nu 5 000 kronor) av ett engångsbelopp å 1 200 kronor till inköp av två blåsinstrument, vilka erfordras för undervisningsändamål. Sammanlagt innebär alltså akademiens förslag en höjning med 4 200 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av förevarande anslag, vilket alltså bör uppföras med oförändrat belopp, 38 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan: Inköp och bindning av böcker och musikalier samt underhåll och vård av instrument* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 kronor.

[71] **21. Musikaliska akademien med musikhögskolan: Stipendier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	30 000	30 000
1956/57 (statsliggaren s. 504)	40 000	
1957/58 (förslag)	40 000	

Enligt gällande bestämmelser kan detta anslag användas till stipendier åt yngre svenska musikidkare med anlag för tonsättningskonst, till uppmuntran av inhemska tonsättare för åstadkommande av musikaliska arbeten av högre värde samt till belöningar åt äldre framstående tonsättare för av dem utförda musikaliska arbeten.

Akademien hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka att förevarande anslag, som för innevarande år höjts med 10 000 kronor, nu ytterligare uppräknas. Anslaget bör därför för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 40 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Musikaliska akademien med musikhögskolan:*
Stipendier m. m. för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 40 000 kronor.

E. Universitetet, den medicinska undervisningen m. m.

[72] 1. Universitetskanslersämbetet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	172 000	189 257
1956/57 (statsliggaren s. 504)	219 000	
1957/58 (förslag)	256 500	

I anslutning till den förra året beslutade höjningen av statstjänstemännens löner har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens i skrivelsen 1956: 159 anmälda beslut medgivit, att den under detta förslagsanslag upptagna anslagsposten till arvode till universitetskanslern må under innevarande budgetår överskridas med högst 1 536 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställer *universitetskanslern*, att anslaget måtte höjas med 45 000 kronor. Höjningen betingas, förutom av automatiska utgiftsförändringar, av följande förslag.

1. Förändring av tjänsten som kanslerssekreterare i Ca 37 till tjänst som kanslerssekreterare och expeditionschef i Co 15.
2. Inrättande av en tjänst som byråchef i Ca 37.
3. Anvisande av ytterligare 5 000 kronor till expertis och extra arbetskraft.

I proposition nr 84 till föregående års riksdag anmälde jag ett av kanslern i skrivelse den 16 december 1955 framlagt förslag till viss omorganisation av kanslersämbetet. Jag anförde därvid bland annat, att kanslern i nämnda skrivelse framhåvt, att kanslersämbetet från och med budgetåret 1956/57 vore i oavvisligt behov av en förstärkning av organisationen för att ämbetet skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fullgöra de arbetsuppgifter, som i alltmera ökad omfattning redan lagts och ytterligare förväntades komma att läggas på ämbetet. En förstärkning framstode enligt kanslerns uppfattning som desto mera nödvändig som ämbetet, organisatoriskt sett, sedan åtskilliga år icke varit så rustat, som göromålens antal och deras ofta komplicerade och tidskrävande art påfordrat.

Det av kanslern i föl framlagda förslaget innebar beträffande den administrativt utbildade personalen dels uppflyttning av förutberörda tjänst som kanslerssekreterare från Ca 37 till Co 15, dels inrättande av en ny tjänst som byråchef i Ca 37, dels inrättande av en ny tjänst som byrådirektör i Ca 31, dels ock förändring av en tjänst som byråsekreterare i Ca 25 till tjänst som förste byråsekreterare i Ca 27. Under förutsättning att den föreslagna personalorganisationen genomfördes kunde enligt kans-

lern en av numera framlidne assessorn A. Hamacher innehavd amanuensbefattning åtminstone under de närmaste åren undvaras.

Vid mitt ställningstagande till kanslerns förslag uttalade jag, att en viss förstärkning av kanslersämbetets personal enligt min mening vore påkallad med hänsyn till ämbetets alltmer växande arbetsuppgifter och jag förordade därför bland annat, att ämbetets administrativt utbildade personal skulle från och med innevarande budgetår utökas med en tjänst som byrådirektör i Ca 33. Därjämte föreslog jag, att byråsekreterartjänsten i Ca 25 skulle förändras till en tjänst som förste byråsekreterare i Ca 27 samt att förutnämnda amanuens-tjänst skulle bibehållas. Däremot ansåg jag mig icke kunna biträda förslaget om en förbättrad löneställning för kanslerssekreteraren. Vad jag sålunda föreslagit godtogs av riksdagen.

Såsom framgått av det föregående har kanslern ånyo föreslagit en förbättring av kanslerssekreterarens löneställning och inrättande av en byråchefstjänst vid ämbetet. Till stöd härför har kanslern nu anfört följande.

Den enligt Kungl. Maj:ts förslag genomförda organisationen har icke inneburit någon som helst förstärkning av ämbetets administrativa arbetskrafter utan i stället i realiteten medfört en försvagning av ämbetets kapacitet. Den nya byrådirektörstjänsten kan nämligen sägas ha ersatt den av assessorn Hamacher tidigare uppehållna tjänsten som extra föredragande (+ befattning som amanuens) och den bibehållna amanuensbefattningen, å vilken från och med den 1 juli 1956 antagits en amanuensaspirant, har icke kunnat ersätta bortfallet av vissa extra arbetskrafter, som stått till ämbetets förfogande för vissa särskilda kvalificerade göromål.

Det förslag till ämbetets organisation, som av mig i fjol framlades var ett minimiförslag, till en början fotat på en kvalitativ förstärkning av arbetskrafterna och med sikte på att erhålla en för arbetsuppgifternas handläggning förbättrad och effektivare organisatorisk uppbyggnad av ämbetet. Sedan jag avgav detta förslag har erfarenheten givit vid handen att de personella resurserna, varmed jag då räknade, var för knappt tilltagna. Situationen har ytterligare försämrats på grund av förut av mig angivna förhållanden, vartill kommer att det inre arbetet inom ämbetet, sådant det nu tillgodosetts med arbetskrafter, icke kan få den av mig åsyftade ändamålsenliga organisationen. Att utrusta den centrala ledningen av universitetet och vissa högskolor med så uppenbart i underkant tilltagna personella resurser som dem, över vilka kanslersämbetet nu förfogar, kan jag icke finna försvarligt. Jag vidhåller därför min framställning från i fjol om kanslerssekreterartjänstens uppflyttning till lönegraden Co 15 samt om ämbetets förstärkande med en befattning som byråchef (Ca 37). Denna personella och organisatoriska förstärkning av ämbetet anser jag böra utgöra ett första led i ämbetets successiva förseende med ökade arbetskrafter, något som utvecklingens krav obetingat synes påkalla.

Departementschefen. Kanslersämbetets administrativt utbildade personal har — såsom jag förut framhållit — från och med innevarande budgetår utökats med en befattningshavare. Den av kanslern nu gjorda framställningen innebär i fråga om personalförstärkning, att vid ämbetet skall från

och med nästa budgetår inrättas en tjänst som byråchef i Ca 37. Då jag blivit övertygad om behovet av en ytterligare förstärkning av ämbetets administrativt utbildade personal, vill jag förorda, att en sådan kommer till stånd. Enligt min mening bör emellertid behovet av förstärkning tillgodoses genom anställande av en förste byråsekreterare i Ce 29. Jag föreslår därför, att en dylik tjänst inrättas från och med nästa budgetår. I anslutning härtill vill jag vidare erinra om att jag i det föregående vid anmälan av ecklesiastikdepartementets avlöningsanslag föreslagit viss förstärkning av departementets personal och i samband därmed uttalat en förhoppning, att det härigenom även skulle bli möjligt för departementet att lämna bland annat kanslersämbetet viss arbetshjälp under de tider, då arbetsbelastningen hos ämbetet vore som störst.

Kanslerns ånyo framställda förslag om en förbättrad löneställning för kanslerssekreteraren anser jag mig däremot icke kunna biträda.

I enlighet med kanslerns förslag torde under icke-ordinarieposten böra anvisas ytterligare 5 000 kronor till expertis och tillfällig arbetskraft.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget för nästa budgetår till 256 500 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 37 500 kronor. Av höjningen hänför sig omkring 7 400 kronor till uppräknig av löner m. m. i enlighet med föregående års riksdags beslut om statstjänstemännens löner. Anslaget torde böra fördelas på poster i enlighet med avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för kanslersämbetet bör vidtagas den ändring, som föranledes av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga den ändring i personalförteckningen för universitetskanslersämbetet, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för universitetskanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Arvode till universitetskanslern	39 816
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	98 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	72 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	45 884
<u>Summa kronor</u>	<u>256 500</u>

c) till *Universitetskanslersämbetet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 256 500 kronor.

[73] 2. Universitetskanslersämbetet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	18 500	20 597
1956/57 (statsliggaren s. 505)	21 000	
1957/58 (förslag)	43 000	

Universitetskanslern hemställer, att detta förslagsanslag för nästa budgetår höjes med 23 000 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Sjukvård (nu 500)	+ 500
2. Reseersättningar (nu 3 500)	+ 1 000
3. Bränsle, lyse och vatten (nu 1 500)	+ 1 000
4. Övriga expenser (nu 13 000)	+ 20 500
	<hr/>
	+ 23 000

Beträffande posterna 2—4 anför kanslern:

2. På grund av ökade biljettpriser och traktamenten m. m. synes posten till *reseersättningar* böra höjas med 1 000 kronor.

3. Kanslersämbetets överflyttning till nya och väsentligt större lokaler beräknas komma att äga rum i början av år 1957; posten till *bränsle, lyse och vatten* torde kräva en förstärkning med 1 000 kronor.

4. För anskaffande av möbler, gardiner, mattor, armatur, telefoner, skrivmaskiner m. m. för de under 3) omnämnda lokalerna erfordras anvisande av särskilda medel. Innan de nya lokalerna har blivit reparerade och överflyttningen till desamma ägt rum föreligger avsevärda svårigheter för bedömning av dessa kostnaders storlek. För ändamålet torde emellertid förslagsvis böra beräknas 16 000 kronor under posten till *övriga expenser*. Denna post kommer genom överflyttningen att belastas med ökade kostnader för städning, telefon och andra expensutgifter. Härför beräknar jag en höjning med 4 500 kronor erforderlig. Posten till *övriga expenser* torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (13 000 + 16 000 + 4 500 =) 33 500 kronor, därav 16 000 kronor utgörande engångsutgifter. Skulle Kungl. Maj:t icke anse sig böra framlägga förslag om postens förstärkning för bestridande av omförmälda utgifter av engångsnatur förutsätter jag, att posten får enligt medgivande av Kungl. Maj:t överskridas för bestridande av de med lokalbytet förenade kostnaderna.

Departementschefen. Jag förordar, att anslagsposten till sjukvård upptages med oförändrat belopp samt att anslagsposten till reseersättningar ökas med 500 kronor. Kanslerns uppskattning av medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag har ej givit mig anledning till erinran. Av delposten till *övriga expenser* torde icke utan Kungl. Maj:ts medgivande få tagas i anspråk högre belopp än 17 500 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde anslaget för nästa budgetår böra höjas med 22 000 kronor till 43 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Universitetskanslersämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 43 000 kronor.

[74] **3. Uppsala universitet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	10 950 000	
1956/57 (statsliggaren s. 505)	12 405 000	
1957/58 (förslag)	13 600 000	

Det större konsistoriet i Uppsala har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en avsevärd utökning av universitetets personal. Konsistoriet har därvid till en början framhållit, att vissa befattningar vid universitetet kunde sägas vara motiverade ur forskningens och undervisningens allmänna behov. Dessa befattningar betecknades av konsistoriet såsom ingående i forskningens och undervisningens basorganisation. Till denna har konsistoriet — i enlighet med vad den i 1956 års åttonde huvudtitel under punkten 163 (Tekniska högskolan i Stockholm: Avlöningar s. 324) omnämnda basorganisationskommittén angivit — räknat forskningsassistenter, instrumentmakare, laboratoriebiträden och kanslipersonal. Konsistoriet har för sin del funnit rimligt, att till basorganisationen hänfördes jämväl e. o. docentbefattningar, enär man enligt konsistoriet finge anse att statsmakterna i princip erkänt, att för varje självständigt ämne borde finnas förutom den ordinarie lärarbefattningen även en e. o. docentbefattning. Konsistoriet har vidare betonat, att den kvalificerade akademiska personalens arbetskapacitet kunde utnyttjas på ett betydligt effektivare och rationellare sätt om forskningens och undervisningens basorganisation utbyggdes. Härigenom kunde institutionschefer och annan vetenskaplig personal befrias från en mängd rutingöromål. Även om kompletteringen av den nu befintliga basorganisationen endast kunde ske etappvis, måste den likväl enligt konsistoriets uppfattning ske snabbt med hänsyn till den väntade stora ökningen av antalet studenter, en ökning som i hög grad komme att beröra den humanistiska fakulteten, inom vilken basorganisationen vore sämst utbyggd. Det vore, betonar konsistoriet, nödvändigt att de humanistiska institutionerna erhöle nödig biträdes hjälp.

Universitetskanslern har i utlåtande över konsistoriets anslagsframställning inledningsvis uttalat, att han delade konsistoriets uppfattning om angelägenheten av att basorganisationen utbyggdes i syfte att tillgodose de behov konsistoriet angivit. I anslutning till konsistoriets anslagsäskanden ansåg han sig böra på åtskilliga punkter förorda en förstärkning av nämnda organisation, vars utbyggnad — såsom konsistoriet framhållit — syntes böra ske etappvis.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslerns förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer

jag att närmare beröra endast de av kanslerns förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit anledning uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Teologiska fakulteten

- 1) docent,
- 2) förste assistent i exegetik,
- 3) förste amanuens i stället för andre amanuens vid teologiska seminariet,
- 4) andre amanuens för ämnesgruppen exegetisk teologi,
- 5) andre amanuens för ämnesgruppen systematisk teologi,
- 6) två andre amanuenser, avsedda för ämnesgruppen historisk teologi (omfattande kyrkohistoria, missionshistoria och praktisk teologi) jämte ämnet religionshistoria med religionspsykologi,
- 7) ökad medelsanvisning till praktisk-teologiska övningskursen (kostnad 15 900 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 7. Fakultetens kursanslag är nu uppfört med 25 500 kronor. För uppehållande av den praktisk-teologiska undervisningen förfogar fakulteten över ett anslag av 14 700 kronor. Ur fakultetens kursanslag har för sistnämnda ändamål under budgetåret 1955/56 jämväl utgått 6 280 kronor. Sammanlagt står alltså för den praktisk-teologiska undervisningen ett belopp av (14 700 + 6 280 =) 20 980 kronor till förfogande. Fakulteten har beräknat kostnaderna för den utbyggda praktisk-teologiska övningskursen under budgetåret 1957/58 till sammanlagt 36 880 kronor, därav för förberedande kurser 6 040 kronor och för övningsinstitutet 30 840 kronor. Fakulteten har — med instämmande av konsistoriet — äskat en höjning av kursanslaget med skillnaden mellan nu för den praktisk-teologiska undervisningen tillgängliga medel och det förutnämnda, för nästa budgetår beräknade beloppet eller alltså med (36 880 — 20 980 =) 15 900 kronor. Kanslern har icke funnit anledning till erinran mot de gjorda kostnadsberäkningarna och tillstyrker därför, att det begärda beloppet å 15 900 kronor ställes till universitetets förfogande.

B. Juridiska fakulteten

För den händelse att ifrågasatt omläggning av den juridiska och den samhällsvetenskapliga utbildningen ej genomföres från och med budgetåret 1957/58 föreslår universitetskanslern för nämnda budgetår *dels* en utökning av förevarande fakultets personal med följande nya befattningshavare, nämligen två förste assistenter, en förste amanuens och ett kansli-biträde i Ce 11, *dels ock* en höjning av fakultetens kursanslag (nu 28 400 kronor) med 6 100 kronor.

C. Medicinska fakulteten

- 1) professor i ortopedi,
- 2) professor i neurologi (från och med 1/1 1958),
- 3) professor i klinisk fysiologi,
- 4) två docenter,

- 5) ekonomibitråde i Cg 5 vid anatomiska institutionen,
- 6) djurvårdare i Cg 10, gemensam för anatomiska och histologiska institutionerna,
- 7) djurvårdare i Cg 10, gemensam för fysiologiska institutionen och experimentalkirurgiska laboratoriet,
- 8) preparator i Ce 14 vid medicinsk-kemiska institutionen,
- 9) assistent i Ce 24,
- 10) laboratoriebiträde i Ce 11, båda vid mikroanalyslaboratoriet,
- 11) förste assistent vid farmakologiska institutionen,
- 12) laboratorieingenjör i Cf 19,
- 13) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 14) kanslibitråde i Ce 11, samtliga vid patologiska institutionen,
- 15) ekonomibitråde i Cg 5 vid hygienisk-bakteriologiska institutionen,
- 16) förste amanuens vid kirurgiska kliniken experimentalkirurgiska avdelning,
- 17) laboratoriebiträde i Ce 11 vid kirurgiska kliniken,
- 18) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 19) kanslibitråde i Ce 11, båda för ämnet ortopedi,
- 20) kanslibitråde i Ce 11 vid obstetrisk-gynekologiska kliniken,
- 21) laboratoriebiträde i Ce 13 vid pediatrika kliniken,
- 22) laboratorieingenjör i Cf 19 vid centrallaboratoriet (klinisk kemi),
- 23) sänkning med 47 900 av den i arvodesstaten upptagna delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl. vid medicinska fakulteten (nu 159 300 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 1, 18 och 19. Vid anmälan av universitetets avlöningsanslag för budgetåret 1955/56 tillstyrkte jag ett av kanslern framlagt förslag om inrättande av en professor i ortopedi i Uppsala och uttalade därvid, att denna professor icke borde tillkomma tidigare än vad som motiverades av det successiva genomförandet av den nya studieordningen för läkarutbildningen (se 1955:1 VIII ht s. 137). Detta förslag lämnades av riksdagen utan erinran (Rskr nr 8). Under hänvisning härtill biträder kanslern nu ett av konsistoriet framställt förslag om inrättande från och med nästa budgetår av ifrågavarande professor. Samtidigt tillstyrker kanslern, att professuren utrustas med av konsistoriet begärda hjälpkrafter, nämligen ett laboratoriebiträde i Ce 13 och ett kanslibitråde i Ce 11.

Punkt 2. Enligt propositionen 1954: 212 angående reformering av läkarutbildningen, vilken proposition vunnit riksdagens bifall, skall en professor i neurologi inrättas vid universitetet i Uppsala. Denna professor är avsedd att komma till stånd från och med budgetåret 1958/59. Den första kursen i neurologi skall taga sin början höstterminen 1958.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har det större konsistoriet — under hänvisning till vad medicinska fakulteten anfört — gjort framställning om att professuren i neurologi måtte inrättas så snart lämpligen kunde ske efter befordringsärendets avslutande, dock tidigast från och med den 1 januari 1958. Fakulteten har framhållit, att någon neurologisk specialavdelning icke nu funnes vid akademiska sjukhuset. Den blivande innehavaren av professuren i neurologi måste därför icke blott anskaffa undervisningsmaterial utan även starta sjukvården vid den nya kliniken och

polikliniken innan den första kursen i neurologi kunde börja, vilket arbete icke lämpligen kunde utföras av vakansvikarie. Fakulteten har därför betonat vikten av att tillsättningsproceduren igångsattes i så god tid att professuren kunde besättas med ordinarie innehavare från och med tidpunkten för befattningens inrättande.

Kanslern finner i likhet med universitetsmyndigheterna det synnerligen angeläget att innehavaren av den nya professuren i neurologi får tillräcklig tid på sig att organisera såväl undervisningen i ämnet som sjukvården vid den nya kliniken, något som enligt kanslerns uppfattning uppenbarligen icke låter sig göra om professorn skulle tillträda befattningen först den 1 juli 1958 och få knappa tre månader till sitt förfogande för bemästrande av de ansvarsfulla uppgifter, varom här är fråga. Om tillsättningsproceduren kan inledas senast i början av nästa år synes kanslern förutsättningar föreligga för att omförmälda professur kan bli tillsatt med ordinarie innehavare med ingången av år 1958. Kanslern hemställer därför, att ifrågasvarande professur måtte inrättas redan från och med den 1 januari 1958.

Punkt 4. Fakulteten förfogar nu över elva docentbefattningar. Konsistoriet har på förslag av fakulteten gjort framställning om förstärkning av docentinstitutionen med dels två rörliga docentbefattningar i kliniskt ämne, dels en docentbefattning för ämnet klinisk kemi, dels ock ytterligare en docentbefattning för ämnet medicinsk kemi. Konsistoriet har framhävt behovet av i första hand en docentbefattning i kliniskt ämne, i andra hand en docentbefattning, bunden till klinisk kemi, och därefter en docentbefattning i medicinsk kemi och en dylik tjänst för kliniskt ämne. På grund av vikten av att docentinstitutionen successivt utbygges tillstyrker kanslern, att från och med nästa budgetår inrättas ytterligare två docentbefattningar, en för kliniskt ämne och en för ämnet klinisk kemi.

Punkt 5. Genom ombyggnad i anatomiska institutionen kommer nya, väsentligt utökade lokalutrymmen att stå till institutionens förfogande. För städnings- och rengöringsarbetet har kanslern på förslag av konsistoriet begärt, att en tjänst som ekonomibiträde i Cg 5 måtte inrättas.

Punkt 6. För närvarande skötes djurvården vid de anatomiska och histologiska institutionerna till största delen av teknisk personal, som har helt andra huvuduppgifter. Då denna anordning är förenad med betydande olägenheter och i övrigt föga rationell, hemställer kanslern på förslag av universitetsmyndigheterna, att en för ifrågasvarande två institutioner gemensam befattning som djurvårdare i Cg 10 inrättas.

Punkt 10. Den begärda laboratoriebiträdestjänsten har motiverats med att mikroanalyslaboratoriet utgör en så oumbärlig del av medicinsk-kemiska institutionen, att det är angeläget att laboratoriet ges en fastare personalorganisation.

Punkt 11. Fakulteten och konsistoriet har gjort framställning om att en befattning som förste assistent i kemi måtte inrättas vid institutionen, huvudsakligen för att biträda med handledning och undervisning av unga forskare i farmakologiens rent kemiska avsnitt. Kanslern finner behovet av en dylik befattning styrkt och biträder därför ifrågasvarande framställning.

Punkt 15. Den begärda ekonomibiträdestjänsten avses för hygienisk-bakteriologiska institutionens virologiska avdelning, vid vilken disk- och städningsarbetet angives vara särskilt betungande, såväl kvalitativt som kvantitativt.

Punkt 16. Vid kirurgiska kliniken i Lund finns en förste amanuens i experimentell kirurgi. Konsistoriet i Uppsala har begärt, att en förste assistentbefattning måtte komma till stånd vid kirurgiska kliniken i Uppsala. Kanslern erinrar om att jag i propositionen 1954:212 (s. 186) förklarar mig dela hans uppfattning om värdet för såväl undervisning som forskning av experimentalkirurgiska avdelningar vid de kirurgiska klinikererna samt att jag i samband därmed föreslagit att tjänster som förste amanuenser skulle inrättas vid de experimentalkirurgiska avdelningarna i Malmö och vid karolinska sjukhuset, där verksamheten vore mera utbyggd. Då goda lokaler (cirka 225 kvm, omfattande 6 rum) och god utrustning står till förfogande för experimentell kirurgi i Uppsala, hemställer kanslern nu ånyo, att medel måtte anvisas till arvode åt en förste amanuens i experimentell kirurgi vid kirurgiska kliniken i Uppsala.

Punkt 23. Kanslerns under denna punkt redovisade förslag grundar sig på av konsistoriet framlagda beräkningar.

D. Humanistiska fakulteten

- 1) professor i stället för preceptor i ekonomisk historia,
- 2) preceptor i stället för biträdande lärare i allmän och jämförande etnografi,
- 3) två docenter,
- 4) kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8 för ekonomisk historia,
- 5) pedagogisk universitetslektor,
- 6) två universitetslektorer,
- 7) förste amanuens,
- 8) andre amanuens,
- 9) kanslibitråde i Ce 11, samtliga för engelska språket,
- 10) biträdande lärare,
- 11) andre amanuens, båda för ämnet historia,
- 12) andre amanuens för klassiska språk,
- 13) pedagogisk universitetslektor i regionalgeografi (gemensam för kulturgeografi och naturgeografi),
- 14) andre assistent för kulturgeografi,
- 15) två biträdande lärare i litteraturhistoria,
- 16) förste amanuens för musikkforskning,
- 17) förste amanuens,
- 18) kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8, båda för nationalekonomi,
- 19) biträdande lärare,
- 20) andre amanuens, båda för nordisk och jämförande folklivsforskning,
- 21) pedagogisk universitetslektor i nordiska språk,
- 22) universitetslektor i danska språket,
- 23) universitetslektor i norska språket,
- 24) förste amanuens i stället för andre amanuens vid seminariet för nordisk ortnamnsforskning,
- 25) kanslibitråde i Ce 11 för nordiska språk,
- 26) pedagogisk universitetslektor,
- 27) två förste assistenter,
- 28) förste amanuens,
- 29) kanslibitråde i Ce 11, samtliga för ämnet pedagogik,
- 30) biträdande lärare,

- 31) andre amanuens, båda för ämnet psykologi,
- 32) andre amanuens för religionshistoria,
- 33) pedagogisk universitetslektor i romanska språk,
- 34) universitetslektor i franska språket,
- 35) två förste assistenter för romanska språk,
- 36) förste assistent för slaviska språk,
- 37) andre assistent för statskunskap,
- 38) universitetslektor,
- 39) biträdande lärare, båda i tyska språket,
- 40) museiintendent i Ce 29 för universitetets konstsamlingar,
- 41) kanslibitråde i Ce 11 för de i S:t Larsgatan 2 inrymda institutionerna,
- 42) kanslibitråde i Ce 11 för de i Gustavianum inrymda institutionerna,
- 43) kanslibitråde i Ce 11, gemensamt för litteraturhistoria och musikforskning,
- 44) vaktmästare i Ce 10, gemensam för de i Oxenstiernska huset inrymda institutionerna och den statistiska institutionen,
- 45) höjning av det nu med 47 400 kronor uppförda kursanslaget med 9 500 kronor.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 5, 7, 10, 15, 16, 21, 27, 30, 31, 35 och 39. Kanslerns under dessa punkter redovisade förslag betingas främst av den allt kraftigare tillströmningen av studerande till den humanistiska fakultetens läroämnen. Denna tillströmning har medfört, att fakultetens med medel från avlöningsanslaget anställda lärarkrafter i åtskilliga ämnen blivit otillräckliga. För förstärkning av fakultetens undervisningsresurser har i stor utsträckning tillfälliga lärarkrafter anställts med anlåtande av medel från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m.

Punkterna 9, 18, 25, 29 och 41. De under dessa punkter upptagna biträdesbefattningarna avses för att bereda vederbörande institutionschefer sekreterarhjälp och för att utrusta institutionerna i fråga med personal för skriv- och kontorsgöromål.

Punkt 45. Av den under denna punkt föreslagna höjningen av kursanslaget avses 4 700 kronor för dubblering av kursundervisningen i nordiska språk och 4 800 kronor för möjliggörande av kurser i filosofiens historia och värdeteori.

E. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

- 1) laborator i elektronik,
- 2) två docenter,
- 3) överförande från extra till extra ordinarie stat av två vid institutet för högspänningsforskning inrättade personliga tjänster i 27:e lönegraden, nämligen en för R. Siksna som fysiker och en för O. Salka som elektrotekniker,
- 4) biträdande lärare,
- 5) tre förste assistenter,
- 6) två förste amanuenser i stället för två tredje amanuenser,
- 7) kanslibitråde i Ce 11, allt för ämnet fysik,
- 8) biträdande lärare i fysisk antropologi,
- 9) laboratoriebiträde i Ce 11 för genetik,

- 10) kartbiträde i Ce 13,
- 11) räknebiträde i Cf 4—Ce 8, båda för naturgeografi,
- 12) eldare i Ce 11 för institutionsbyggnaden för geografi, geologi och paleontologi,
- 13) förste assistent för mineralogi,
- 14) ritbiträde i Ce 11, gemensamt för mineralogi och kvartärgeologi,
- 15) ritbiträde i Ce 11 för paleontologi,
- 16) två pedagogiska universitetslektorer,
- 17) kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8,
- 18) halvtidsanställt ekonomibiträde i Cg 5, samtliga för oorganisk och organisk kemi,
- 19) förste assistent för analytisk kemi,
- 20) tre biträdande lärare,
- 21) två förste assistenter, samtliga för matematik,
- 22) två biträdande lärare,
- 23) två förste amanuenser,
- 24) kanslibiträde i Ce 11, samtliga för teoretisk fysik med mekanik.
- 25) laboratoriebiträde i Ce 11,
- 26) räknebiträde i Cf 4—Ce 8, båda för meteorologi,
- 27) pedagogisk universitetslektor i stället för biträdande lärare i zoologi och samtidigt därmed dels bortfall av det ena av de två nu utgående arvoden för kursledning i marin zoologi à 2 580 kronor, dels ock höjning av det andra av nyssnämnda två arvoden till 4 000 kronor,
- 28) andre amanuens vid Klubbans biologiska station och samtidigt därmed minskning med 1 000 kronor av fakultetens kursanslag (nu 6 150 kronor),
- 29) personlig forskarbefattning i Ce 27 för docenten, f. d. professorn vid universitetet i Riga Leo Abolins,
- 30) kanslibiträde i Ce 11, allt för ämnet zoofysiologi,
- 31) ökning av från fakultetens kursanslag till den limnologiska fält- och laborationskursen utgående anslagsmedel från 1 000 till 1 500 kronor.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. På framställning av vederbörande universitetsmyndigheter förordade kanslern i sin anslagsframställning för innevarande budgetår, att förslag skulle föreläggas 1956 års riksdag om inrättande av en laboratur i elektronik. Jag biträdde förra året icke detta förslag, men tillstyrkte bifall till ett annat petitum av motsvarande innebörd, nämligen för Lunds universitet om inrättande därstädes från och med budgetåret 1956/57 av en laboratur i ämnet. Riksdagen biföll sistnämnda förslag. Frågan om en laboratur i elektronik i Uppsala underställdes emellertid motionsvägen (motionerna I: 95 och II: 113) föregående års riksdag. Statsutskottet framhöll i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1956: 78 (punkten 1), att utskottet funne beaktansvärt vad i motionerna anförts om den snabba utvecklingen inom elektroniken och dess stora betydelse för olika grenar av naturvetenskaplig och medicinsk forskning. Lokalutrymmen stode också till förfogande sedan den fysiska institutionens i Uppsala tillbyggnad numera färdigställts. Utskottet ansåg sig emellertid icke böra biträda det i motionerna I: 95 och II: 113 framställda yrkandet, men förutsatte att Kungl. Maj:t hade sin uppmärksamhet riktad på det i motionerna angivna spörsmålet.

Konsistoriet har nu gjort förnyad framställning om inrättande av berörda tjänst vid universitetet i Uppsala. Kanslern understryker ånyo, att han finner avsaknaden vid universitetet i Uppsala av en ordinarie lärarkraft inom det viktiga ämnet elektronik utgöra en mycket allvarlig brist i universitetets organisation. Uppmärksammas må, fortsätter kanslern, att i fysiska institutionens tillbyggnad lokaler ställts till förfogande för en elektronikverkstad och att materiel för densamma också finnes på platsen. Kanslern hemställer därför, att en laboratorisbefattning i elektronik kommer till stånd från och med nästa budgetår.

Punkt 3. På förslag av Kungl. Maj:t (1953: 1 VIII ht, s. 110) beslöt 1953 års riksdag (Rskr nr 8) att för f. d. docenterna vid universitetet i Riga R. Siksna och O. Salka skulle från och med budgetåret 1953/54 vid Uppsala universitet inrättas personliga tjänster i lönegraden Cg 27, för Siksna som fysiker och för Salka som elektrotekniker. Siksna och Salka är numera svenska medborgare.

Konsistoriet har begärt, att ifrågavarande två tjänster måtte uppflyttas till lönegraden Cg 30.

Kanslern förklarar sig icke beredd att för närvarande tillstyrka bifall till konsistoriets förslag. Däremot förordar kanslern, att Siksna och Salka gives en fastare anställning vid universitetet och hemställer därför, att de personliga befattningarna för dem omvandlas till extra ordinarie tjänster i samma lönegrad, vari tjänsterna nu är placerade, och alltså uppföres i lönegraden Ce 27.

Punkterna 4, 5, 6, 16, 19, 20, 21, 22 och 23. Kanslerns under dessa punkter redovisade förslag betingas främst av den allt kraftigare tillströmningen av studerande till den matematisk-naturvetenskapliga fakultetens läroämnen. Denna tillströmning har medfört, att fakultetens med medel från avlöningsanslaget anställda lärarkrafter i åtskilliga ämnen blivit otillräckliga. För förstärkning av fakultetens undervisningsresurser har i stor utsträckning tillfälliga lärarkrafter anställts med anlitan av medel från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m.

Punkterna 7, 17, 24 och 30. De under dessa punkter upptagna biträdesbefattningarna avses för att bereda vederbörande institutionschefer sekreterarhjälp och för att utrusta institutionerna i fråga med personal för skriv- och kontorsgöromål.

Punkt 12. För den nya byggnaden för geografiska, geologiska och paleontologiska institutionerna erfordras enligt byggnadsstyrelsen från och med den 1 juli 1957 en eldattjänst. Konsistoriet och kanslern har därför gjort framställning om inrättande av en dylik tjänst.

Punkt 15. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att materielanslaget och tillfälliga anslagsmedel sedan mer än åtta år tillbaka måst anlitas för avlönanande av ett ritbiträde vid paleontologiska institutionen.

Punkt 28. Det under denna punkt redovisade förslaget har motiverats på följande sätt. Kurserna vid Klubbans biologiska station, som sedan tre å fyra årtionden tillbaka givits varje år, har i regel måst genomföras utan permanent biträde av amanuens. Endast vid några tillfällen har medel till amanuenshjälp erhållits ur docentstipendiefonden. Vid det stora flertalet kurser har ledaren alltså själv måst föröda sin tid med sådant rutin- och grovarbete som materialinsamling, sällgenomgång, sortering, konservering

etc. Då detta givetvis i hög grad varit till men för undervisningen, har under de tre sista somrarna cirka hälften av tjänstgöringen för de till zootomiska laboratoriet knutna två amanuenserna måst förläggas till Klubban. Detta kan emellertid ej fortgå i längden, enär de behövs i Uppsala under terminerna och knappast kan tvingas tjänstgöra på annan ort. Om undervisningen i marin zoologi i fortsättningen skall kunna genomföras rationellt och effektivt är det därför nödvändigt, att en andreama-nuensbefattning knytes till stationen. För innevarande budgetår har under kursanslaget beräknats 1 000 kronor till amanuenshjälp. Med hänsyn till att uppehållskostnaderna under kurstiden torde belöpa sig nära nog till detta belopp (cirka 80 dagar à 12 kr.), vartill kommer kostnaderna för resa fram och åter, kan man emellertid ej räkna med att någon vill åtaga sig arbetet mot ett arvode, som ej täcker de direkta utgifterna.

Punkt 29. Till stöd för det under denna punkt upptagna förslaget om en personlig forskarbefattning för docenten, f. d. professorn vid universitetet i Riga Leo Abolins anför kanslern: Abolins är född den 17 april 1895 i Stameriene i Lettland, blev 1920 docent i Riga och 1939 professor därstädes, kom till Sverige 1944, blev 1950 docent vid Uppsala universitet, där han sedan sistnämnda år innehafvt docentstipendium, respektive e. o. docentbefattning. Tiden för Abolins innehav av docentbefattningen utgår den 31 december 1956. Om Abolins vetenskapliga skicklighet har synnerligen vackra omdömen fällt, såväl av ämnesrepresentanten i Uppsala, professorn Per Eric Lindahl som av professorerna J. Runnström och T. Caspersson i Stockholm.

F. Gemensamt

- 1) biblioteksassistent i Cg 15,
- 2) två biblioteksbiträden i Cg 13,
- 3) fotograf i Cg 12,
- 4) två expeditivsvakter i Cg 10,
- 5) höjning av arvodet åt en extra nattvakt från 1 300 till 1 700 kronor,
- 6) anvisande av 4 080 kronor för kurser i bibliotekskännedom och bibliografi, allt för universitetsbiblioteket,
- 7) idrottslärare i Ce 23 i stället för arvodesanställd dylik (nuvarande årsarvode: 15 504 kronor),
- 8) höjning av arvodet till biträdande gymnastikläraren från 2 200 till 2 500 kronor,
- 9) kanslibitråde i Ce 11,
- 10) kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8, båda för kansliet,
- 11) tre kontorsbiträden i Cf 4—Ce 8 för drätselverket.

Kanslern har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid universitetet och till följd av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 1—4. Överbibliotekarien har till konsistoriet anmält nödvändigheten av att vid biblioteket inrättades vissa lägre tjänster, vilkas tillkomst enligt överbibliotekarien på intet sätt skulle föregripa resultatet av

den pågående översynen av bibliotekets organisation. Överbibliotekarien har framhållit, att den starka ökningen av antalet akademiska lärare, licentiander, doktorander och studenter på alla stadier, som sedan år 1946 pågått med varierande styrka, i mycket betydande utsträckning påverkat biblioteket. Särskilt påtagligt hade nämnda ökning gjort sig kännbar genom en starkt stegrad belastning av arbetet i låneexpeditionen och i läsesalarna. För att överhuvudtaget kunna hålla arbetet i gång inom denna avdelning, avsedd direkt till publikens betjänande, hade det varit nödvändigt att dit överföra en ständigt större del av biträdespersonalen. En kraftig eftersläpning inom så känsliga områden som bokförvärvens och katalogiseringsarbetets hade härigenom uppstått. För att råda bot på detta missförhållande krävdes nu inrättandet av två arbetskrafter, en biblioteksassistent (Ce 15) och ett biblioteksbiträde (Ce 13). Härutöver vore det ofrånkomligt att lanexepeditionen förstärktes med ytterligare ett biblioteksbiträde (Ce 13). Överbibliotekarien har vidare anfört, att belastningen på bibliotekets fotografiska reproduktionsverksamhet oavbrutet stegrats år från år. Sedan år 1952 vore en specialutbildad förste expeditionsvakt (Ca 12) avdelad för fotografiskt arbete. Med början av år 1955 hade det visat sig nödvändigt att provisoriskt överföra ytterligare en expeditionsvakt till fotografiskt arbete, vilket menligt inverkat på arbetsbalansen inom andra verksamhetsområden. En fotograftjänst i Ca 12 borde därför nu komma till stånd. Slutligen har överbibliotekarien begärt inrättandet av två rekryterings-tjänster såsom extra expeditionsvakter i Cg 10 för två arvodesanställda expeditionsvaktsbiträden med 6, respektive 4½ tjänsteår. Någon reduktion på grund härav utav bibliotekets anslagsmedel till »extra arbetshjälp, renskrivning m. m.» ifrågasattes icke av överbibliotekarien. Konsistoriet har anslutit sig till överbibliotekariens förslag.

Kanslern finner den begärda personalförstärkningen starkt motiverad och tillstyrker därför, att de ifrågavarande, av universitetsmyndigheterna begärda tjänsterna inrättas från och med nästa budgetår. På grund av den pågående organisationsundersökningen torde emellertid samtliga dessa tjänster enligt kanslerns åsikt tills vidare böra uppföras som extra befattningar (Cg). Då biblioteket är i starkt behov av förstärkning av sina medel till »extra arbetshjälp, renskrivning m. m.» biträder kanslern förslaget om att någon reduktion av dessa medel icke vidtages i samband med tillkomsten av de två tjänsterna som expeditionsvakt i Cg 10.

Punkterna 10 och 11. Till stöd för de under dessa punkter redovisade förslagen åberopas, att arbetsbelastningen å administrationens biträdespersonal på grund av det ökade antalet lärare och studenter starkt stegrats.

Vidare torde jag få anmäla, att universitetets drätselnämnd i särskild underdånig ansökning hemställt, att benämningen å en för astronomiska observatoriet och meteorologiska institutionen gemensam extra ordinarie tjänst som eldare, tillika gårdskar, måtte ändras till eldare. Såsom skäl härför åberopas, att de med tjänsten förenade göromålen till den helt övervägande delen består av eldning samt att den nuvarande tjänstebestämmelsen utgör ett formellt hinder för befattningshavaren att komma i åtnjutande av den förmånligare lönegradsplacering, som enligt meddelad föreskrift (TB Saar bilaga A) gäller för icke-ordinarie eldartjänst.

Slutligen torde jag få nämna, att kanslern i särskilda framställningar framlagt förslag om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid honom underställda lärosäten.

Departementschefen

Teologiska fakulteten. Kanslerns förslag i fråga om denna fakultet anser jag mig endast i så måtto böra biträda, att jag tillstyrker den begärda medelsanvisningen av 15 900 kronor för utbyggnad, i överensstämmelse med den nya studieordningen, av den praktisk-teologiska övningskursen.

Juridiska fakulteten. Vad denna fakultet beträffar torde jag få erinra om att jag vid anmälan förra året av förevarande anslag i kort-het redogjorde för ett av särskilda sakkunniga framlagt betänkande angående den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen ävensom de däröver avgivna remissyttrandena. Jag förklarade därvid, att jag efter den beredning av de föreliggande förslagen, som ägt rum inom ekle-siastikdepartementet, kommit till den uppfattningen, att kanslerns förslag i vad gällde juristutbildningen i stort sett kunde godtagas, men att dennes förslag beträffande den samhällsvetenskapliga utbildningen behövde ytterligare övervägas inom departementet, bland annat med sikte på bibehållande av en statsvetenskaplig juridisk examen. Jag uttalade vidare, att det vore min avsikt att slutföra beredningen av ärendet till sådan tidpunkt, att förslag till omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen kunde föreläggas 1957 års riksdag. Genom beslut den 13 april 1956 bemyndigade Kungl. Maj:t mig att tillkalla två sakkunniga för att inom ekle-siastikdepartementet biträda med översyn av föreliggande förslag till om-läggning av den samhällsvetenskapliga utbildningen m. m. Med anled-ning härav tillkallade jag samma dag såsom sakkunniga för nämnda ändamål professorn vid Stockholms högskola F. F. Schmidt och pro-fessorn vid universitetet i Lund N. N. Stjernquist. Beredningen av ärendet i dess helhet beräknas vara slutförd inom kort och avsikten är att därefter i särskild proposition förelägga 1957 års riksdag förslag till omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen. Jag kommer därvid att förorda, att omläggningen genomföres successivt under loppet av fyra budgetår med början från och med budgetåret 1958/59. För nästa budgetår räknar jag icke med någon ändring i personal-organisationen för den juridiska fakulteten vid universitetet i Uppsala, till vilken från och med innevarande budgetår knutits en preceptur i civilrätt. Vad däremot beträffar den juridiska fakulteten vid universitetet i Lund och den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen vid Stockholms högskola så har jag funnit mig böra föreslå vissa förstärkningar av lärarkrafterna vid desamma från och med nästa budgetår i avbidan på omläggnings ge-

nomförande. Härtill torde jag få återkomma i det följande vid anmälan av vederbörande anslag.

M e d i c i n s k a   f a k u l t e t e n. I överensstämmelse med statsmakternas beslut (prop. 1954:212; SU 191; Rskr 395) skall tredje etappen av läkarutbildningens omläggning genomföras under nästa budgetår. Denna etapp avser en omläggning av undervisningen under det fjärde studieåret, det s. k. medicin- och kirurgiåret, till vilket jämväl undervisningen i ortopedi är förlagd. Den redan i princip beslutade professuren i sistnämnda ämne i Uppsala bör med hänsyn härtill inrättas från och med nästa budgetår. Jag biträder därför föreliggande förslag härom. Vad beträffar det med professuren förenade behovet av hjälpkrafter anser jag det tillräckligt, om för nästa budgetår inrättas en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ce 13.

Övertygande skäl har enligt min mening förebragts för förslaget att inrätta den av 1954 års riksdag i princip beslutade professuren i neurologi redan från och med den 1 januari 1958. Jag tillstyrker därför detta förslag.

Av fakultetens docentbefattningar är för närvarande endast två avsedda att företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne. För att den kliniska forskningen vid fakulteten skall kunna förstärkas anser jag mig böra föreslå, att vid fakulteten inrättas ytterligare en docentbefattning, avsedd att företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne.

Behovet av en kemiskt skolad vetenskaplig hjälpkraft gör sig starkt gällande vid farmakologiska institutionen. För tillgodoseende av detta behov beräknar jag nu medel till en befattning som förste assistent vid institutionen i fråga. Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förslaget om anställande vid kirurgiska kliniken experimentalkirurgiska avdelning av en förste amanuens tillstyrker jag detta förslag.

Jag anser det motiverat, att mikroanalyslaboratoriet erhåller ett laboratoriebiträde i Ce 11 och biträder därför kanslerns förslag härom. Jag beräknar vidare medel till en för anatomiska och histologiska institutionerna gemensam djurvårdare i Cg 10. Därjämte förordar jag, att vid vardera av anatomiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna anställes ett ekonomibiträde i Cg 5.

Förslaget om sänkning av den i arvodesstaten upptagna delposten till arvoden till biträdande lärare m. fl. vid fakulteten har ej givit mig anledning till erinran.

H u m a n i s t i s k a   f a k u l t e t e n. Behovet av en förstärkning av undervisningsresurserna i vissa av fakultetens läroämnen gör sig allt kraftigare gällande, inte minst med hänsyn till dessa ämnens vikt för lärarytbildningen. Främst gäller detta sådana ämnen som nordiska språk, litteraturhistoria, främmande levande språk, historia samt pedagogik och psykologi. Jag har därför ansett mig böra förordna en utökning av de fasta lärarkrafterna i flertalet av dessa ämnen. För nästa budgetår beräknar jag så-

lunda under förevarande anslag medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen två pedagogiska universitetslektorer, varav en i nordiska språk och en i engelska språket, samt fyra biträdande lärare, varav en i tyska språket, en i historia, en i litteraturhistoria och en i psykologi.

Även de fasta vetenskapligt utbildade hjälpkrafterna vid fakulteten torde med hänsyn till det utökade behovet av undervisning i flera av dess läroämnena böra förstärkas. Jag förordar därför, att fakultetens assistent- och amanuensorganisation för nästa budgetår utökas med följande nya befattningshavare, nämligen fyra förste assistenter, varav två för romanska språk och två för pedagogik, två förste amanuenser, varav en för engelska språket och en för musikforskning, samt en andre amanuens för psykologi.

I detta sammanhang vill jag framhålla, att jag i det följande ämnar föreslå, att ett särskilt anslag till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. även för nästa budgetår uppföres under åttonde huvudtiteln för att kunna disponeras för särskilda åtgärder till förstärkning av undervisningsresurserna i de filosofiska fakulteternas läroämnena.

Humanistiska fakultetens personal för skriv- och kontorsgöromål synes mig icke täcka det för närvarande föreliggande behovet av dylik personal. Jag har därför funnit mig böra för nästa budgetår beräkna medel för anställande av ytterligare fyra kanslibiträden i Ce 11, varav ett för ämnet engelska språket, ett för ämnet nordiska språk, ett för ämnet pedagogik och ett för de i S:t Larsgatan 2 inrymda institutionerna, samt ett biträde i reglerad befordringsgång för ämnet nationalekonomi.

Jag har vidare ansett mig böra biträda förslaget om höjning av fakultetens kursanslag med 9 500 kronor.

M a t e m a t i s k - n a t u r v e t e n s k a p l i g a f a k u l t e t e n. Avsaknaden i Uppsala av en ordinarie lärarkraft i det viktiga ämnet elektronik utgör, såsom kanslern framhållit, en allvarlig brist i universitetets organisation. I överensstämmelse med föreliggande förslag förordar jag därför, att en laboratorbefattning inrättas i ämnet från och med nästa budgetår.

På av kanslern anförda skäl torde de för f. d. docenterna R. Siksnä och O. Salka inrättade personliga befattningarna i Cg 27 böra från och med nästa budgetår utbytas mot för dem personliga tjänster i Ce 27. Tjänsterna torde därvid böra erhålla benämningen forskningsassistent. Även för f. d. professorn Leo Abolins bör med hänsyn till hans vitsordade vetenskapliga skicklighet från och med nästa budgetår inrättas en personlig tjänst som forskningsassistent i Ce 27.

Liksom vid den humanistiska fakulteten har vid den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten behovet av förstärkta undervisningsresurser i vissa läroämnena kraftigt stegrats, inte minst med hänsyn till dessa ämnens vikt

för lärarutbildningen. Framförallt gäller detta ämnena matematik och fysik samt teoretisk fysik med mekanik. Med hänsyn härtill har jag funnit mig böra förorda en utökning av de fasta lärarkrafterna i dessa ämnen. Jag har sålunda ansett mig för nästa budgetår under förevarande anslag böra beräkna medel för anställande av ytterligare sex biträdande lärare, varav tre i matematik, en i fysik och två i teoretisk fysik med mekanik.

Jämväl en förstärkning av de fasta vetenskapligt utbildade hjälpkrafterna vid fakulteten synes mig motiverad på grund av det utökade behovet av undervisning i flera av fakultetens läroämnen. Fakultetens assistent- och amanuensorganisation torde därför för nästa budgetår böra utökas med följande nya befattningshavare, nämligen åtta förste assistenter, varav två för matematik, tre för fysik, två för oorganisk och organisk kemi och en för analytisk kemi, samt två förste amanuenser för teoretisk fysik med mekanik. Jag beräknar därjämte medel till två förste amanuenser i stället för två tredje amanuenser för fysik.

Vad beträffar fakultetens personal för skriv- och kontorsgöromål så har jag funnit även denna otillräcklig i vissa avseenden. Jag föreslår därför, att från och med nästa budgetår inrättas ytterligare tre befattningar som kanslibitråde i Ce 11, en för vart och ett av ämnena fysik, teoretisk fysik med mekanik och zoofysiologi. Därjämte tillstyrker jag, att för ämnena oorganisk och organisk kemi inrättas en befattning som kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8.

Jag föreslår vidare, att medel anvisas för anställande av ett ritbiträde i Ce 8 för ämnet paleontologi.

För förstärkning av de under kursanslaget nu beräknade medlen till amanuenshjälp åt ledaren för kurserna i marin zoologi vid Klubbans biologiska station tillstyrker jag en höjning av sagda anslag med 1 000 kronor.

Såsom föreslagits torde medel även böra beräknas till en eldare i Ce 11, avsedd för den nya byggnaden för de geografiska, geologiska och paleontologiska institutionerna.

I överensstämmelse med av drätselnämnden framlagt förslag torde benämningen å en för astronomiska observatoriet och meteorologiska institutionen gemensam extra ordinarie tjänst som eldare, tillika gårdskarll, ändras till eldare.

G e m e n s a m t. I detta sammanhang torde jag få erinra om att jag vid anmälan i det föregående av kungl. bibliotekets avlöningsanslag föreslagit, att en centraliserad katalogisering av det svenska trycket skall genomföras genom detta biblioteks försorg. Därvid ansåg jag mig böra räkna med att genom den sålunda föreslagna centralkatalogiseringen vissa personalbesparingar skulle kunna göras vid de bibliotek, som komme att betjänas av centralkatalogiseringen. I fråga om universitetsbiblioteket i Uppsala beräknar jag den åsyftade personalbesparingen till 2½ arbets-

krafter inom assistent- och biträdeskategorierna. Ifrågavarande tjänster bör i enlighet härmed indragas från och med den 1 april 1958.

Behov synes mig föreligga av en utökning av universitetsadministrationens biträdespersonal. För nästa budgetår beräknar jag därför medel för anställande av ytterligare tre kontorsbiträden i Cf 4—Ce 8, varav ett för kansliet och två för drätselverket.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknning av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag för nämnda ändamål erforderliga medel i vad avser universitetet i Uppsala.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla att kanslern — som anmodats verkställa erforderlig utredning beträffande den i statsutskottets utlåtande 1956: 55 under punkten 4 berörda frågan om avskaffande av kvarvarande obligatoriska elevavgifter vid de under hans överinseende stående läroanstalterna — med skrivelse den 31 oktober 1956 till Kungl. Maj:t inkommit med utredning och förslag i ämnet. Ärendet är för närvarande föremål för remissbehandling. Huruvida ärendets beredning kan slutföras till sådan tidpunkt, att ett eventuellt förslag i ämnet kan föreläggas årets riksdag synes mig i nuvarande läge icke möjligt att bedöma.

Förutom de av mig i det föregående förordade ändringarna i personalorganisationen och ökade medelsanvisningarna till olika ändamål föranledes ett ökat medelsbehov under förevarande anslag *dels* av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m., *dels* av riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1956: 124 framlagda förslag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., *dels ock* av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid universitetet.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget till 13 600 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 1 195 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för universitetet bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Uppsala universitet, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för Uppsala universitet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	4 154 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	3 283 000
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis	190 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	3 657 300
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 367 000
Summa kronor	13 652 100

Särskilda uppbördsmedel

1. Inkomst av auktionsverket, dekanatsmedel samt inskrivnings- och kallelsepenningar, i runt tal	3 000
2. Ränta å vissa donationsfonder ..	42 600
3. Bidrag från C. F. Liljewalchs fond för personliga professurer	6 500
	52 100
Nettoutgift kronor	13 600 000

c) till *Uppsala universitet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 13 600 000 kronor.

[75] 4. Uppsala universitet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	848 000	1 022 532
1956/57 (statsliggaren s. 520)	953 000	
1957/58 (förslag)	1 012 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

	För 1956/57 upptagna belopp, kronor	Av kanslern för 1957/58 föreslagna belopp, kronor
<i>Utgifter</i>		
1. Sjukvård m. m., förslagsvis	10 000	15 000
2. Bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	750 000	800 000
3. Städning och rengöring, förslagsvis	204 200	214 000
4. Resersättningar, förslagsvis	8 500	8 500
5. Ersättningar till ledamot i samarbetsnämnd, förslagsvis	300	300
Summa kronor	973 000	1 037 800
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>		
Ersättning för värme, lyse och vatten	20 000	20 800
Nettoutgift kronor	953 000	1 017 000

I fråga om utgiftsposterna 1 och 2 samt inkomstposten föranledes kanslerns förslag av medelsåtgången respektive inkomsten under det sistförflutna budgetåret. Uppräkningen av utgiftsposten 3 betingas främst av ökade timlönekostnader för städningsspersonalen och utvidgade städningsområden.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör uppföras med oförändrat belopp. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Anslaget bör därför höjas med 59 000 kronor till 1 012 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 012 000 kronor.

[76] 5. **Uppsala universitet: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 312 500	1 362 489
1952/53	1 609 000	1 549 305
1953/54	1 690 000	1 670 464
1954/55	1 730 000	1 759 457
1955/56	1 939 000	1 892 629
1956/57 (statsliggaren s. 520)	1 958 000	
1957/58 (förslag)	2 038 000	

Det större konsistoriet har äskat höjning av detta reservationsanslag med cirka 480 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår för sin del en anslagsökning med i runt tal 210 000 kronor. I stort sett betingas kanslerns förslag, förutom av pristegringar, av det ökade antalet lärare och studerande inom de medicinska, matematisk-naturvetenskapliga och humanistiska fakulteterna samt stegrade kostnader för seminariebiblioteken ävensom av den successiva omläggningen och utbyggnaden av läkarutbildningen.

Departementschefen. Jag anser mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 80 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 2 038 000 kronor. Vid denna min anslagsavvägning har jag bland annat räknat med att reservationsanslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. skall kunna avlastas vissa utgifter för materiel samt att medel för anskaffande av skyddskläder till biträdande lärare, assistenter och amanuenser vid universitetsinstitutionerna skall finnas tillgängliga under här ifrågakvarande anslag.

Förevarande anslag och motsvarande anslag till universiteten i Lund och Göteborg, karolinska mediko-kirurgiska institutet samt Stockholms högskola har hittills fördelats på vederbörande lärosätes olika institutioner

m. m. av Kungl. Maj:t efter förslag av kanslern, som i sin tur infordrat förslag från lärosätet i fråga. Vid anslagsmedlens fördelning har Kungl. Maj:t som regel helt följt kanslerns förslag, vilka brukat nära ansluta sig till respektive lärosätes förslag. Med hänsyn härtill och då en decentralisering av beslutanderätten på här avsedda punkt av flera skäl synes mycket angelägen, anser jag mig böra förorda den omläggningen, att nu ifrågavarande anslagsmedel i fortsättningen fördelas av kanslern efter förslag av vederbörande lärosäte.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 038 000 kronor.

[77] **6. Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	410 000	299 318
1956/57 (statsliggaren s. 523)	290 000	
1957/58 (förslag)	350 000	

I medelsanvisningen för innevarande budgetår ingår ett för till läkarutbildningsreformen hänförliga ändamål avsett engångsbelopp av 90 000 kronor (se 1956: 1 VIII ht s. 146).

Det större konsistoriet har anhållit, att förevarande reservationsanslag för nästa budgetår måtte höjas med i runt tal 630 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår för sin del en höjning av anslaget med 235 000 kronor till 525 000 kronor och anför därvid huvudsakligen följande.

Med hänsyn till studentantalets ökning och ökningen av antalet akademiska lärare är det enligt min mening av utomordentlig vikt att medel i något så när tillfredsställande utsträckning ställes till universitetets förfogande för täckande av de behov förevarande anslag är avsett att fylla. Jag får därför hemställa, att anslaget i första hand generellt måtte uppräknas till ett belopp av 400 000 kronor. Härutöver bör under detta anslag särskilda medel beräknas till ändamål, som står i samband med läkarutbildningens reformering. I sådant avseende förordar jag, att för följande ändamål upptages dessa belopp:

1. Utrustning för det kliniskt-kemiska kurslaboratoriet	19 000
2. Utrustning för den ortopediska kliniken	41 000
3. Undervisningsmaterial i dermatologi	10 000
4. Utrustning för undervisning och vetenskaplig verksamhet i klinisk bakteriologi	30 000

Summa kronor 100 000

Vid bifall till mitt under avlöningsanslaget för universitetet framställda förslag om inrättande av en professur i klinisk fysiologi torde vidare under

nu ifrågavarande anslag böra för utrustning av det kliniskt-fysiologiska laboratoriet beräknas 25 000 kronor.

Departementschefen. Då jag vid anmälan av avlöningsanslaget för Uppsala universitet icke ansett mig böra biträda kanslerns förslag om inrättande vid universitetet av en professur i klinisk fysiologi, beräknar jag under förevarande anslag icke några medel till utrustning av det kliniskt-fysiologiska laboratoriet. För de med anslaget ursprungligen avsedda ändamålen tillstyrker jag en medelsanvisning av 250 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor. För till läkarutbildningsreformen hänförliga ändamål beräknar jag i överensstämmelse med kanslerns förslag 100 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med 350 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en höjning med 60 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[78] **7. Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	400 000	394 616
1956/57 (statsliggaren s. 523)	440 000	
1957/58 (förslag)	440 000	

Det större konsistoriet har på förslag av *överbibliotekarien* hemställt om en anslagsförstärkning med 56 000 kronor, varav 20 000 kronor för bibliotekets ordinarie behov och 36 000 kronor för anskaffande av litteratur till ett medicinskt-kliniskt specialbibliotek, förlagt till akademiska sjukhuset.

Universitetskanslern biträder konsistoriets framställning.

Departementschefen. Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av förevarande anslag, vilket för innevarande budgetår uppräknats med 40 000 kronor. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Uppsala universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 440 000 kronor.

[79] **8. Uppsala universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 68 000 kronor, vilket disponeras på sätt framgår av s. 523 i statsliggaren.

Det större konsistoriet föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med i avrundat tal 1 573 700 kronor. Universitetskanslern föreslår för sin del en medelsanvisning av 925 000 kronor, fördelad på följande sätt.

1. Medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionernas annex	100 000
2. Medicinsk-kemiska institutionen	15 000
3. Patologiska institutionen	100 000
4. Hygienisk-bakteriologiska institutionen	140 000
5. Institutionen för pedagogik	39 000
6. Religionshistoriska institutionen	9 000
7. Geografiska och mineralogisk-geologiska institutionerna	500 000
8. Institutionerna för matematik samt mekanik och matematisk fysik	22 000
	<hr/>
Summa kronor	925 000

Av tillgängliga handlingar inhämtas i huvudsak följande.

1. Medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionernas annex. Genom beslut av 1956 års riksdag har ett investeringsanslag av 140 000 kronor anvisats för inredning av laboratorier och förrådsutrymmen i en vindsvåning i de medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionernas annex. Det nu äskade anslaget avses för inredning och utrustning av dessa lokaler.

2. Medicinsk-kemiska institutionen. Anslaget begäres för inköp av en ultramikrovåg till mikroanalyslaboratoriet.

3. Patologiska institutionen. Det äskade anslaget avses i huvudsak för inköp av grundutrustning och specialapparaturl till forskningslaboratorier för patologisk histokemi och histofysik.

4. Hygienisk-bakteriologiska institutionen. Till bestridande av kostnaderna för utrustning av den nytillkomna virologiska avdelningen äskas 140 000 kronor, varav 44 845 kronor avses såsom ersättning för ur universitetets reservfond för ändamålet förskjutna medel.

5. Institutionen för pedagogik. För denna institution kommer nya lokaler att ställas till disposition från och med den 1 oktober 1957. Kostnaderna för lokalernas inredning och utrustning beräknas till 39 000 kronor.

6. Religionshistoriska institutionen. För institutionen, som tidigare saknat egna lokaler, har dylika numera förhyrts i fastigheten Domkyrkoplan 1. Till bestridande av kostnaderna för möbler och utrustning till de nya lokalerna har ur universitetets reservfond förskjutits 9 000 kronor. Det äskade beloppet avses skola tillföras reservfonden.

7. Geografiska och mineralogisk-geologiska institutionerna. Till en för ifrågavarande institutioner avsedd nybyggnad har för budgetåren 1953/57 anvisats investeringsanslag med tillhoppa 2 500 000 kronor. Kostnaderna för nybyggnaden har beräknats till 5 350 000 kronor. Kanslern, som från byggnadsstyrelsen inhämtat att nybyggnaden beräknas vara färdig i början av år 1958, föreslår, att ett anslag av 500 000 kronor beräknas för nästa budgetår till inredning och utrustning samt att därjämte ett beställningsbemyndigande på samma belopp lämnas. Kanslern har vidare anfört följande.

I detta sammanhang vill jag erinra om de många utrustningsproblem, som redan föreligger och vilka kommer att aktualiseras under de närmaste åren. Enligt min mening torde det böra övervägas om icke en centralisering på lämpligt sätt av samtliga dessa frågor vore befogad. I avvaktan på att detta spörsmål närmare överväges anser jag mig vidkommande inredning och utrustning av nybyggnaden för de geografiska och mineralogisk-geologiska institutionerna vid Uppsala universitet böra förordas att — i likhet med vad som ägt rum då det gäller problem av motsvarande natur vid andra universitets- och högskoleinstitutioner — en utrustningskommitté tillsättes för handläggning av utrustningsfrågorna beträffande berörda nybyggnad i Uppsala.

8. *Institutionerna för matematik samt mekanik och matematisk fysik.* Dessa institutioner är nu inrymda i samma byggnad. Såsom en provisorisk lösning av matematiska institutionens behov av seminarielokaler och arbetsrum kommer institutionen att under hösten 1957 få disponera en lägenhet i en under uppförande varande byggnad. Kostnaderna för möblering av lägenheten beräknas till 14 300 kronor. Genom att matematiska institutionen får sitt aktuella lokalbehov tillgodosett utanför institutionsbyggnaden kan ytterligare fem rum i denna ställas till förfogande för institutionen för mekanik och matematisk fysik. För utrustning av dessa rum beräknas ett medelsbehov av 7 800 kronor. Sammanlagt äskas i avrundat tal 22 000 kronor.

Departementschefen. För inredning och utrustning av medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionernas annex, patologiska institutionen och hygienisk-bakteriologiska institutionen torde böra beräknas respektive 100 000 kronor, 100 000 kronor och 120 000 kronor. Ifrågavarande medelsanvisningar bör emellertid fördelas på två budgetår. För nästa budgetår tillstyrker jag anvisande av respektive 80 000, 50 000 och 60 000 kronor. Till inredning och utrustning av nya lokaler för pedagogiska institutionen samt för institutionerna för matematik och för mekanik och matematisk fysik anser jag mig kunna för nästa budgetår tillstyrka en medelsanvisning av, för den förstnämnda institutionen 20 000 kronor och för de två sistnämnda institutionerna 15 000 kronor. Däremot finner jag mig icke kunna förordas någon medelsanvisning till medicinsk-kemiska institutionen och religionshistoriska institutionen.

Till inredning och utrustning av geografiska och mineralogisk-geologiska institutionernas nybyggnad, vars uppförande påbörjats, har kanslern föreslagit, att ett anslag av 500 000 kronor beräknas för nästa budgetår samt att därjämte ett beställningsbemyndigande lämnas på samma belopp. Kanslern har vidare förordat, att handhavandet av frågan om inredning och utrustning av nybyggnaden uppdrages åt en särskild utrustningskommitté. Jag ansluter mig till detta förslag. Det är min avsikt att inom kort ånyo anmäla berörda fråga och därvid anhålla om bemyndigande att tillkalla den avsedda kommittén. I detta sammanhang vill jag framhålla, att jag förutsätter att ifrågavarande kommitté verkställer en översyn av föreliggande förslag till inredning och utrustning av nybyggnaden och därvid noga

tillvaratager förefintliga möjligheter till kostnadsbesparingar. Vidare utgår jag ifrån att kommittén i sina anslagsäskanden för budgetåret 1958/59 redovisar en på grundval av nämnda översyn gjord beräkning av totalkostnaden för nybyggnadens inredning och utrustning. Vad beträffar storleken av medelsanvisningen för nästa budgetår anser jag, att denna bör kunna begränsas till 400 000 kronor. Jag förordar vidare, att av riksdagen utverkas bemyndigande att beställa inredning och utrustning för institutionerna till ett sammanlagt värde av högst 300 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Vid bifall till vad jag nu förordat torde förevarande anslag för nästa budgetår böra uppföras med sammanlagt 625 000 kronor, vilket i jämförelse med medelsanvisningen under anslaget för innevarande budgetår innebär en höjning med 557 000 kronor. Vidare torde böra utverkas riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för de geografiska och mineralogisk-geologiska institutionerna till ett värde av högst 300 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att inredning och utrustning för geografiska och mineralogisk-geologiska institutionerna vid Uppsala universitet må beställas till ett värde av högst 300 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59,

b) till *Uppsala universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 625 000 kronor.

[80] 9. Lunds universitet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	9 870 000	10 546 632
1956/57 (statsliggaren s. 523 ff.)	11 630 000	
1957/58 (förslag)	13 200 000	

Det större konsistoriet i Lund har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlagt förslag om en avsevärd utökning av universitetets personal.

Universitetskanslern biträder i betydande omfattning konsistoriets förslag.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslerns förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast de av kanslerns förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Teologiska fakulteten

- 1) ändring av professorsbefattningen i kyrkohistoria och symbolik till professorsbefattning i kyrkohistoria,
- 2) docent,
- 3) förste assistent för exegetik (alternativt höjning av kursanslaget med 4 000 kronor),
- 4) andre amanuens för seminariebiblioteket,
- 5) anvisande av 4 000 kronor för anställande av extra arbetskraft för skötseln av religionshistoriska institutionens bibliotek,
- 6) ökad medelsanvisning till praktisk-teologiska övningskursen (kostnad 10 450 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Genom kungörelse den 30 juni 1938 (nr 523) anslöts även vid Lunds universitet symbolik till examensämnet dogmatik. Undervisningen och examinationen i symbolik överflyttades därmed från lärostolen i kyrkohistoria och symbolik till lärostolen i systematisk teologi med undervisnings- och examinationsskyldighet i dogmatik. Benämningen å dessa lärostolar ändrades emellertid icke i detta sammanhang. Då nuvarande innehavaren av professuren i kyrkohistoria och symbolik vid universitetet är född i oktober 1893 och sålunda äger avgå ur tjänst med utgången av juni 1959, måste principbeslut om den begärda förändringen fattas av 1957 års riksdag, för att tjänsten skall hinna ledigförklaras (i februari 1958) med den nya benämningen.

Punkt 4. Teologiska fakultetens i Lund seminariebibliotek förfogar icke över någon fast amanuens tjänst såsom fallet är med motsvarande bibliotek i Uppsala, där en befattning som andre amanuens finns inrättad. Lundafakulteten har, med tillstyrkande av konsistoriet, hemställt om inrättande av en tjänst som förste amanuens vid fakulteten med uppgift bland annat att biträda bibliotekarien och gå de studerande tillhanda. Kanslern finner det starkt motiverat, att teologiska fakulteten utrustas med biträdeshjälpen i nämnda avseende och tillstyrker därför inrättandet av en andre amanuens tjänst. Kanslern understryker därvid, att behovet av denna tjänst — icke minst genom den till följd av den nya examensordningen starkt ökade tillstömmningen av studerande — blivit alltmer accentuerad.

Punkt 6. Den under denna punkt föreslagna ökade medelsanvisningen av 10 450 kronor till praktisk-teologiska övningskursen erfordras för utbyggnad av ifrågavarande övningskurs i enlighet med den nya studieordningen.

B. Juridiska fakulteten

Vad denna fakultet beträffar anser sig kanslern böra utgå därifrån att Kungl. Maj:t kommer att för 1957 års riksdag framlägga förslag till omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen.

C. Medicinska fakulteten

- 1) personlig professorsbefattning i medicin, särskilt njursjukdomar för forskardocenten N. Alwall (Lund),
- 2) professor i neurokirurgi (Lund),

- 3) två docenter,
- 4) klinisk amanuens för neurokirurgi (Lund),
- 5) klinisk amanuens för röntgendiagnostik (Lund),
- 6) klinisk amanuens för kvinnokliniken (Malmö),
- 7) förste amanuens för medicin (Lund),
- 8) tredje amanuens för patologi (Lund),
- 9) tredje amanuens för patologi (Malmö),
- 10) instrumentmakare i Ce 14 för radiofysiska laboratoriet (Lund),
- 11) laboratoriebiträde i Ce 13 för röntgendiagnostik (Lund),
- 12) laboratoriebiträde i Ce 11 för fysiologi,
- 13) laboratoriebiträde i Ce 11 för dermatologi,
- 14) laboratoriebiträde i Ce 11 för psykiatri,
- 15) laboratoriebiträde i Ce 11 för kvinnokliniken (Malmö),
- 16) laboratoriebiträde i Ce 11 för kvinnokliniken (Lund),
- 17) laboratoriebiträde i Ce 11,
- 18) kanslibitråde i Ce 11;
båda för medicinska kliniken njuravdelning (Lund),
- 19) kanslibitråde i Ce 11 för neurokirurgi (Lund),
- 20) halvtidsanställt kanslibitråde i Ce 11 för rättsmedicin,
- 21) halvtidsanställt kanslibitråde i Ce 11 för reumatologi,
- 22) djurvårdare i Cg 10 för kirurgiska kliniken (Malmö); vid bifall härtill kan ett för djuravdelningen vid sagda klinik under materielanslaget nu upptaget belopp av 2 000 kronor indragas,
- 23) djurvårdare i Cg 10 för medicinska kliniken (Lund),
- 24) ekonomibitråde i Cg 5 för anatomiska institutionen,
- 25) lärare i Ce 30,
- 26) indragning av en befattning som biträdande lärare à 17 280 kronor,
- 27) ökning av medelsanvisningen till biträdande lärare och specialföreläsare med 13 000 kronor (genom å ena sidan uppförande av ett arvodesbelopp av 14 750 kronor för ifrågavarande ändamål och å andra sidan indragning av ett för samma ändamål under kursanslaget nu beräknat belopp av 1 750 kronor),
- 28) indragning av ett för undervisning vid medicinska polikliniken nu uppfört arvodesbelopp av 350 kronor,
- 29) indragning av ett för undervisning vid kliniska ronder nu uppfört arvodesbelopp av 800 kronor,
- 30) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
- 31) klinisk amanuens;
allt för medicin (Lund),
- 32) lärare i Ce 30,
- 33) minskning av medelsanvisningen till biträdande lärare och specialföreläsare med 410 kronor (genom å ena sidan ökning av det nu för ifrågavarande ändamål uppförda arvodesbeloppet med 1 550 kronor och å andra sidan indragning av ett för samma ändamål under kursanslaget nu beräknat belopp av 1 960 kronor),
- 34) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
- 35) klinisk amanuens;
allt för medicin (Malmö),
- 36) lärare i Ce 30,
- 37) minskning av medelsanvisningen till biträdande lärare och specialföreläsare med 11 750 kronor (genom å ena sidan uppförande av ett

- arvodesbelopp av 4 250 kronor för ifrågavarande ändamål och å andra sidan indragning av nu för samma ändamål upptagna arvodesmedel å 16 000 kronor),
- 38) indragning av ett för undervisning i odontologi nu uppfört arvodesbelopp av 800 kronor,
  - 39) indragning av ett för undervisning i anesthesiologi nu uppfört arvodesbelopp av 750 kronor,
  - 40) indragning av ett för poliklinikundervisning nu uppfört arvodesbelopp av 2 100 kronor,
  - 41) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
  - 42) klinisk amanuens;
allt för kirurgi (Lund),
  - 43) lärare i Ce 30,
  - 44) minskning av medelsanvisningen till biträdande lärare och specialföreläsare med 8 950 kronor (genom å ena sidan uppförande av ett arvodesbelopp av 4 250 kronor för ifrågavarande ändamål och å andra sidan indragning av nu för samma ändamål upptagna arvodesmedel om 13 200 kronor),
  - 45) indragning av ett för biträdande lärare i odontologi nu uppfört arvodesbelopp av 800 kronor,
  - 46) indragning av ett för biträdande lärare i anesthesiologi nu uppfört arvodesbelopp av 750 kronor,
  - 47) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
  - 48) förste amanuens för experimentell kirurgi,
  - 49) klinisk amanuens;
allt för kirurgi (Malmö),
  - 50) indragning av ett för undervisning i ortopedi (Lund) nu uppfört arvodesbelopp av 3 000 kronor,
  - 51) indragning av ett för biträdande lärare nu upptagna arvodesmedel om 7 300 kronor,
  - 52) uppförande av ett arvodesbelopp för undervisning av 5 950 kronor;
allt för ortopedi (Malmö),
  - 53) ökning med 2 300 kronor av medelsanvisningen till lärare i klinisk fysiologi (Lund) (nu 700 kronor),
  - 54) ökning med 2 300 kronor av medelsanvisningen till lärare i klinisk fysiologi (Malmö) (nu 700 kronor),
  - 55) förste amanuens,
  - 56) laboratoriebiträde i högst Ce 13;
båda för klinisk bakteriologi (Lund),
  - 57) professorsbefattning i klinisk bakteriologi med nuvarande överläkaren, docenten S. Winblad såsom förste innehavare,
  - 58) förste amanuens,
  - 59) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
  - 60) kanslibitråde i Ce 11;
allt för klinisk bakteriologi (Malmö),
  - 61) professorsbefattning i röntgendiagnostik med nuvarande överläkaren, docenten S. Welin såsom förste innehavare,
  - 62) uppförande av ett arvodesbelopp av 1 250 kronor för biträdande lärare,
  - 63) indragning av ett för undervisning nu upptaget arvodesbelopp av 4 400 kronor,

- 64) indragning av ett för en kurs nu upptaget arvodesbelopp av 750 kronor;
allt för röntgendiagnostik (Malmö),
- 65) ökning med 450 kronor av medelsanvisningen till undervisning i radioterapi (Lund) (nu 2 250 kronor),
- 66) uppförande av ett arvodesbelopp av 1 750 kronor för undervisning i radioterapi (Malmö),
- 67) minskning av kursanslaget med 900 kronor (för den händelse att professorsbefattning i neurokirurgi inrättas),
- 68) indragning av en befattning som förste assistent för patologi (Malmö),
- 69) indragning av ett för biträdande lärare i patologi (Malmö) nu upptaget arvodesbelopp av 5 000 kronor,
- 70) indragning av ett för anställande under sex månader av ett laboratoriebiträde för patologi (Malmö) anslaget belopp av 4 572 kronor.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Fakulteten har, med tillstyrkande av konsistoriet, hemställt om inrättande av en personlig professur i invärtes-medicinsk urologi för forskardocenten i praktisk medicin vid universitetet N. Alwall. Samma äskande framfördes av nämnda universitetsmyndigheter åren 1954 och 1955. 1954 års framställning föranledde icke något Kungl. Maj:ts förslag i ämnet till 1955 års riksdag.

Vid 1955 års riksdag yrkades emellertid motionsvis inom båda kamrarna (I: 24 och II: 31), att den personliga professuren för Alwall skulle komma till stånd från och med den 1 juli 1955. Med anledning av dessa motioner framhöll riksdagens statsutskott i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1955: 135 att enligt utskottets mening mycket starka skäl förelåge för inrättande av ifrågavarande personliga professur och förutsatte, att Kungl. Maj:t komme att för 1956 års riksdag framlägga förslag i ämnet.

På därom av medicinska fakulteten i Lund gjord framställning beslöt chefen för ecklesiastikdepartementet den 5 september 1955 uppdraga åt den av chefen för inrikesdepartementet, jämlikt nådigt bemyndigande den 20 maj 1955, utsedda kommissionen för förhandlingar med bland annat Malmöhus läns landsting rörande frågor, som äger samband med lasarettets i Lund upplåtande för medicinsk undervisning m. m., att upptaga förhandlingar med nämnda landsting rörande landstingets medverkan till understödjande av Alwalls verksamhet.

Nämnda kommission begränsade sina förhandlingar med Malmöhus läns landsting till att avse omfattningen av de engångskostnader professurens inrättande kunde komma att medföra.

Sedan kommissionens på nämnda förhandlingar grundade förslag remitterats till kanslern för yttrande avgav kanslern underdånigt utlåtande i ärendet den 3 februari 1956. I likhet med vederbörande akademiska myndigheter vid universitetet i Lund tillstyrkte kanslern därvid, att den ifrågasatta personliga professuren för Alwall, förenad med överläkarbefattning vid Lunds lasarett, måtte komma till stånd från och med den 1 juli 1956. I nämnda utlåtande förklarade kanslern vidare — i anledning av att medicinska fakulteten, med ändring av sitt tidigare ställningstagande i frågan, gjort gällande, att professuren borde benämnas »professur i invärtes medicinsk urologi» — att han för sin del ansåge benämningen professur i

»medicin, särskilt njursjukdomar» kunna godtagas; kanslern underströk i detta sammanhang att professuren borde ha karaktär av forskningsprofessur, varför Alwalls undervisningsskyldighet borde avpassas med hänsyn härtill och lämpligen begränsas till forskningsundervisning på högstadiet.

I propositionen 1956: 84 lämnade chefen för ecklesiastikdepartementet en redogörelse för den med inrättandet av denna professor förenade byggnadsfrågan samt framhöll, att ett ställningstagande till kommissionens förslag borde, sedan utredningsmaterialet kompletterats, anstå till budgetarbetet hösten 1956.

Med anledning av vid 1956 års riksdag motionsvis inom båda kamrarna (I: 98 och II: 108) gjorda yrkanden om att den personliga professuren för Alwall måtte komma till stånd från och med den 1 juli 1956 anförde statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande 1956: 78 att med hänsyn till de av departementschefen angivna omständigheterna ett uppskov med frågans lösning befunnits erforderligt; utskottet utginge emellertid från att längre uppskov än till 1957 års riksdag med frågans avgörande icke skulle äga rum.

Under hänvisning till vad sålunda i detta ärende förekommit har kanslern ansett sig böra föreslå, att medel för nästa budgetår beräknas till en personlig (forsknings-) professur i medicin, särskilt njursjukdomar, för docenten N. Alwall. Professuren synes kanslern kunna komma till stånd oberoende av huru den i propositionen 1956: 84 redovisade frågan om tillbyggnad av medicinska kliniken komme att lösas.

Punkt 3. Fakulteten disponerar nu 11 docenttjänster. Fakulteten och konsistoriet har gjort framställning om förstärkning av docentinstitutionen med fyra rörliga docentbefattningar (i kliniska ämnen), varav två ansetts vara särskilt angelägna. Kanslern framhåller i likhet med fakulteten, att antalet docenttjänster vid fakulteten är ringa i förhållande till antalet professorer. Medan sålunda exempelvis den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten i Lund förfogade över 22 docentbefattningar och 19 professorer hade den medicinska fakulteten 11 docenttjänster på 24 professorer. Då det synes kanslern vara ett synnerligen angeläget önskemål att en förstärkning av den medicinska fakultetens docentinstitution kommer till stånd, i syfte främst att bereda kvalificerade vetenskapsidkare ökade möjligheter till bedrivande av medicinsk forskning, anser kanslern sig böra varmt förordas, att två nya rörliga kliniska docenttjänster inrättas från och med nästa budgetår vid den medicinska fakulteten i Lund.

Punkt 7. Professorn i praktisk medicin H. Malmros har meddelat, att vid medicinska kliniken i Lund de senaste åren varit anställd en äldre medicine kandidat såsom extra amanuens med avlöning från klinikens materielanslag, motsvarande ersättning till en förste amanuens. Då emellertid detta inneburit en alltför stor belastning för materielanslaget, vilket i första hand måste användas för undervisningsändamål, medicinsk facklitteratur samt nyinköp och underhåll av för undervisning och forskning nödvändig apparatur, hade avlöning till den extra amanuustjänsten kunnat utgå endast för vissa perioder under de senaste åren. Då man sålunda ofta saknat medicinskt skolad arbetskraft, som kunde användas för laboratoriearbete och djurexperimentella undersökningar, hade en del lovande vetenskapliga undersökningar, som pågått de senaste åren, måst avbrytas. Fakulteten och konsistoriet har begärt, att medel måtte ställas till för-

fogande för avlönande av en förste amanuens för omförmälda verksamhet vid medicinska kliniken i Lund. Kanslern har funnit behov av ifrågavarande tjänst föreligga och tillstyrker därför bifall till nämnda begäran.

Punkt 8. Till stöd för det under denna punkt upptagna förslaget om inrättande av en befattning som tredje amanuens åberopas, att på grund av personalbrist oavlönad extra amanuenshjälp måst anlitas för obduktionsundervisningen i patologi, vid vilken synnerligen individuell handledning erfordras.

Punkt 10. Såsom motivering för det under denna punkt upptagna förslaget om inrättande av en tjänst som instrumentmakare i Ce 14 har främst framhållits, att radiofysiken är av samma experimentella karaktär som ren fysik och därför starkt apparatbunden.

Punkt 13. Vid dermatologiska kliniken användes undersökningsmetoder, som är relativt komplicerade och fordrar användande av väl kvalificerad och för ändamålet speciellt utbildad personal. Det vore därför enligt ämnesrepresentanten, professorn G. Hagerman, angeläget, att sådan personal kunde anställas under fastare former än som erbjödes genom tillfälliga forskningsanslag, så mycket mera som de vid kliniken upptagna arbetena vore av sådan art, att de avsåges fortsätta under en följd av år. Det framstode såsom en tvingande nödvändighet att kliniken finge ett fast anställt laboratoriebiträde.

Punkterna 22 och 23. De under dessa punkter upptagna djurvårdarbefattningarna har bedömts erforderliga med hänsyn till de stora djuravdelningarna vid klinikerna i fråga, där omfattande djurexperimentella undersökningar pågår.

Punkt 24. Den under denna punkt upptagna ekonomibiträdestjänsten motiveras främst med att anatomiska institutionens lokaler väsentligt utvidgats genom ombyggnad.

Punkterna 25—30, 32—34, 36—41, 43—48 och 50—66. Vid 1954 års riksdags höstsession fattades beslut om reformering av läkarutbildningen i enlighet med ett av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 212 framlagt förslag (SU 191; Rskr 395). Enligt detta beslut skulle ny studieordning för läkarutbildningen successivt genomföras från och med höstterminen 1955 och övergången till denna studieordning ske i fyra etapper. För genomförandet av de två första etapperna har medel anvisats för budgetåren 1955/57. Den tredje etappen, som förutsatts skola genomföras under nästa budgetår, avser en omläggning av undervisningen under det fjärde studieåret, det s. k. medicin- och kirurgiåret. De under nu ifrågavarande punkter upptagna anslagsförändringarna överensstämmer med de i förutnämnda proposition föreslagna grunderna för omläggning av läkarutbildningen.

Punkterna 68—70. För genomförandet under innevarande budgetår av andra etappen av läkarutbildningsreformen måste vissa övergångsanordningar vidtagas. Dessa anordningar blir obehövliga under nästa budgetår.

I detta sammanhang torde jag få beröra frågan om *inordnande av vissa lärarbefattningar vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus.*

Vid anmälan av förutnämnda proposition 1954: 212 förordade departementschefen, jämte annat, att vid den successiva övergången till den före-

slagna nya studieordningen för läkarutbildningen följande lärarbefattningar i Ce 30 skulle inrättas vid universiteten i Lund och Göteborg, nämligen två i medicin, en i pediatrik och en i psykiatri vid vardera universitetet samt två i kirurgi vid det förre och en i samma ämne vid det senare universitetet. Undervisningsskyldigheten vid ifrågavarande lärarbefattningar skulle omfatta 130 timmar per år. Med hänseende på de sålunda förordade befattningarna uttalade departementschefen vidare, att en förankring av ifrågavarande lärare inom sjukhusorganisationen vore nödvändig för att dessa på rätt sätt skulle kunna fullgöra sin andel av klinikens samlade undervisningsbörda. Enligt departementschefens mening borde därför i samråd med huvudmännen för vederbörande undervisningssjukhus närmare undersökas, på vad sätt nämnda lärarbefattningar lämpligen kunde inordnas i sjukhusens läkarorganisation. Först efter det att dessa undersökningar slutförts vore det möjligt att pröva, om särskild ersättning skulle utgå till läraren för hans funktion inom sjukvården. I skrivelsen 1954: 395 anmälde riksdagen, bland annat, att riksdagen i här avsedda delar godkänt förutnämnda proposition.

Genom nådigt beslut den 13 april 1956 bemyndigades chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla två sakkunniga för att inom departementet biträda med utredning om inordnande av förutnämnda lärarbefattningar i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus samt att förordna experter att stå till de sakkunnigas förfogande. Med anledning härav tillkallade departementschefen samma dag såsom sakkunniga statskommisarierna B. E. Johnsson, tillika ordförande, och förbundsdirektören I. J. G. Dahlgren, varjämte professorerna E. G. Glimstedt och B. E. Ingelmark förordnades att såsom experter biträda de sakkunniga.

De sakkunniga har den 17 november 1956 avlämnat utredning och förslag i ämnet. De sakkunniga har därvid till en början lämnat en redogörelse för de nuvarande förhållandena vid de statliga undervisningssjukhusen. Av denna redogörelse torde här få återgivas följande.

Enligt överenskommelse av den 20 februari 1956 mellan utredningen angående arbets- och anställningsförhållanden för vissa läkare vid karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala å ena sidan, och Sveriges läkarförbund, å andra sidan, vilken överenskommelse godkändes av 1956 års riksdag, skall bland annat från och med den 1 juli 1956 vid nämnda sjukhus självständig överläkare vara placerad i lönegrad Ca, Ce eller Cg 30 med skyldighet för innehavaren att utan särskild ersättning fullgöra högst 25 timmars »katedral» undervisning per år och biträdande överläkare vara placerad i lönegrad Ce 30 med skyldighet för innehavaren att utan särskild ersättning fullgöra högst 65 timmars »katedral» undervisning per år. De biträdande överläkarna må av vederbörande direktionsmedgivna rätt till enskild praktik å sjukhusen, vilken dock icke får överstiga i medeltal sex timmar per vecka. Villkoren för mottagningen fastställas av vederbörande direktionsmedgivna. Jämlikt Kungl. Maj:ts reglemente

för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet den 16 januari 1953 med däri gjorda ändringar, senast den 29 juni 1956, tillsättes lönegradsplacerad befattning som biträdande överläkare av direktionen genom förordnande för viss tid, som ej utan Kungl. Maj:ts medgivande må överstiga sex år i sänder. Ej må någon förordnas till biträdande överläkare med mindre han styrkt erforderlig skicklighet att meddela vetenskaplig undervisning. Beträffande akademiska sjukhuset i Uppsala finnes motsvarande bestämmelser (Kungl. Maj:ts reglemente den 19 december 1952, senast ändrat den 29 juni 1956).

Vidare har de sakkunniga lämnat en redogörelse för de nuvarande förhållandena vid undervisningssjukhusen i Lund, Malmö och Göteborg. Beträffande denna redogörelse torde få hänvisas till handlingarna.

Härefter har de sakkunniga anfört och föreslagit följande.

Sakkunniguppdraget har avsett att närmare undersöka på vad sätt av riksdagen i princip beslutade lärarbefattningar i lönegrad Ce 30 skulle kunna inordnas i sjukhusens läkarorganisation. Befattningarna är följande. Sex befattningar som lärare tillika biträdande överläkare i lönegrad Ce 30 vid Lunds universitet, nämligen en för medicinska, en för kirurgiska, en för pediatrika och en för psykiatriska kliniken vid Lunds lasarett och en för medicinska och en för kirurgiska kliniken vid Malmö allmänna sjukhus samt fem befattningar som lärare tillika biträdande överläkare vid Göteborgs universitet, nämligen två för medicinska och en för kirurgiska kliniker, en för pediatrika och en för psykiatriska kliniken.

De sakkunniga har med hänsyn till det avtal, som i februari 1956 träffades med Sveriges läkarförbund angående bland annat motsvarande tjänster vid karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala, ansett sig böra utgå ifrån, att det blir ofrånkomligt att begränsa undervisningsskyldigheten jämväl å nu ifrågavarande tjänster till 65 timmar per år. Vid det samråd i frågan, som ägt rum med representanter för medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg har framgått, att en tillfredsställande lösning av klinikernas lärarfråga kan ernås, även om undervisningsskyldigheten å de fasta lärartjänsterna begränsas på detta sätt.

Innehavarna av lärartjänsterna har förutsatts samtidigt vara biträdande överläkare vid vederbörande kliniker för att på rätt sätt kunna fullgöra sin andel av klinikens samlade undervisningsbörda. De sakkunniga har vid överläggningar med vederbörande klinikecher kunnat konstatera, att enighet råder om att ifrågavarande biträdande överläkare behöver disponera ett visst antal vårdplatser å respektive kliniker. Från ämnesrepresentanternas sida har dock framhållits angelägenheten av att innehavarna av undervisningstjänsterna icke i alltför stor utsträckning kommer att ägna sig åt rutinsjukvård. I allmänhet har ansetts att läraren-biträdande överläkaren för att kunna vidmakthålla och förkovra sin läkarskicklighet som regel bör disponera en allmän vårdavdelning av för vederbörande undervisningsklinik normal storleksordning. Utredningen har icke närmare velat precisera vårdplatsantalet med hänsyn till de skiftande förhållandena å skilda kliniker men anser, att vad sålunda sagts bör tjäna såsom en allmän norm för bestämmandet av lärarens medverkan i den slutna vården. Det slutliga bestämmandet av vårdplatsantalet torde få ankomma på sjukhusets huvudman efter förslag av vederbörande klinikef. I vad mån ett inord-

nande på här angivet sätt av lärartjänsterna i läkarorganisationen kan påverka antalet läkare i nu befintlig organisation är en fråga, som de sakkunniga icke ansett sig ha anledning att ingå på. Det bör vara vederbörande kommunala huvudmans sak att i övrigt pröva behovet av läkar-krafter vid de olika klinikerna och vidtaga de åtgärder beträffande läkaruppsättningen, som av olika anledningar kan bli erforderliga.

Löneförmånerna till de biträdande överläkarna vid här ifrågavarande undervisningskliniker utgår efter skiftande grunder, ett förhållande som medför vissa svårigheter vid inordnandet av de nya tjänsterna i läkarorganisationen. För att överbrygga dessa svårigheter kunde det ligga nära till hands att — i anslutning till vad som skett vid de statliga undervisningssjukhusen — inrätta dessa tjänster å vederbörande sjukhus' stater. Tjänsterna måste dock i så fall omändras till kommunala läkarbefattningar med »katedral» undervisningsskyldighet, i fråga om vilkas tillsättande de akademiska myndigheterna skulle tillförsäkras erforderligt inflytande. Statens medverkan skulle därvid lämnas i form av statsbidrag till de kommunala huvudmännen. En sådan lösning har emellertid mött invändningar från såväl de akademiska myndigheternas som de kommunala huvudmännens representanter. Med hänsyn härtill och då denna lösning dessutom är behäftad med vissa administrativa olägenheter, har de sakkunniga icke funnit denna utväg vara att förorda.

Efter sina överväganden har de sakkunniga stannat för att föreslå, att innehavare av de vid Lunds och Göteborgs universitet av riksdagen i princip beslutade lärarbefattningarna i lönegrad Ce 30 medges rätt att i den mån så visar sig erforderligt åtnjuta tilläggsförmåner från vederbörande kommunala huvudmän. Rätt att deltaga i öppen vård torde dock härvid i likhet med vad som skett vid de statliga undervisningssjukhusen böra begränsas att omfatta i medeltal högst sex timmar per vecka. Utredningen vill erinra om att i förutnämnda proposition förutsatts, att särskild ersättning skulle kunna utgå till läraren för hans funktion inom sjukvården. Lärartjänsterna bör tillsättas av vederbörande akademiska myndighet efter hörande av sjukhusets huvudman, därvid prövningsförfarandet i tillämpliga delar torde böra ansluta sig till vad som föreskrivits beträffande biträdande överläkartjänsterna i lönegrad Ce 30 vid de statliga undervisningssjukhusen.

Mot bakgrunden av nu angivna överväganden har de sakkunniga upptagit förhandlingar med förvaltningsorganen för de berörda kommunala huvudmännen. Såsom resultat av de förda förhandlingarna har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt vederbörande kommunala huvudmäns godkännande — med respektive Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse, Malmö stads sjukhusdirektion och Göteborgs stads sjukhusdirektion träffats följande överenskommelser:

Överenskommelsen med Malmöhus läns landsting

»1. Landstinget medger att innehavarna av de av 1954 års riksdag beslutade fyra befattningarna såsom lärare i lönegrad Ce 30 vid Lunds universitet, varav en för medicinska, en för kirurgiska, en för pediatrika och en för psykiatriska kliniken vid Lunds lasarett, i egenskap av biträdande överläkare få inordnas i läkarorganisationen å berörda kliniker.

2. Lärartjänsterna, för vilka skola gälla samma behörighetsvillkor som för lönegradsplacerade biträdande överläkare vid karolinska sjukhuset, tillsätts av vederbörande akademiska myndighet efter hörande av Malmöhus läns landstings hälso- och sjukvårdsstyrelse.

3. Lärarna må för sin medverkan i sjukvården av landstinget kunna tillerkännas tilläggsförmåner, dock att rätt att delta i öppen vård å lasarettet skall begränsas till i medeltal högst sex timmar per vecka.»

Överenskommelsen med Malmö stad

»1. Staden medger att innehavarna av de av 1954 års riksdag beslutade två befattningarna såsom lärare i lönegrad Ce 30 vid Lunds universitet, varav en för medicinska och en för kirurgiska kliniken vid Malmö allmänna sjukhus, i egenskap av biträdande överläkare få inordnas i läkarorganisationen å berörda kliniker.

2. Lärartjänsterna, för vilka skola gälla samma behörighetsvillkor som för lönegradsplacerade biträdande överläkare vid karolinska sjukhuset, tillsätts av vederbörande akademiska myndighet efter hörande av Malmö stads sjukhusdirektion.

3. Lärarna må för sin medverkan i sjukvården av staden kunna tillerkännas tilläggsförmåner, dock att rätt att delta i öppen vård å sjukhuset skall begränsas till i medeltal högst sex timmar per vecka.»

Överenskommelsen med Göteborgs stad

»1. Staden medger att innehavarna av de av 1954 års riksdag beslutade fem befattningarna såsom lärare i lönegrad Ce 30 vid Göteborgs universitet, varav två för medicinska och en för kirurgiska kliniker, en för pediatrika och en för psykiatriska kliniken, i egenskap av biträdande överläkare få inordnas i läkarorganisationen å berörda kliniker.

2. Lärartjänsterna, för vilka skola gälla samma behörighetsvillkor som för lönegradsplacerade biträdande överläkare vid karolinska sjukhuset, tillsätts av vederbörande akademiska myndighet efter hörande av Göteborgs stads sjukhusdirektion.

3. Lärarna må för sin medverkan i sjukvården av staden kunna tillerkännas tilläggsförmåner, dock att rätt att delta i öppen vård å sjukhuset skall begränsas till i medeltal högst sex timmar per vecka.»

D. Humanistiska fakulteten

- 1) professor i stället för preceptor i ekonomisk historia,
- 2) personlig forskningsprofessur i klassisk fornkunskap och antikens historia för professorn i nämnda ämne vid universitetet Einar Gjerstad,
- 3) två docenter,
- 4) anvisande av 5 000 kronor för biträde vid arkivforskning i vad avser ekonomisk historia,
- 5) räknebiträde i Cf 4—Ce 8 för ekonomisk historia,
- 6) pedagogisk universitetslektor,
- 7) två universitetslektorer,
- 8) biträdande lärare,

- 9) andre amanuens;
allt för engelska språket,
- 10) kanslibitråde i Ce 11, gemensamt för engelska och tyska språken,
- 11) andre amanuens, gemensam för teoretisk och praktisk filosofi,
- 12) biträdande lärare i finsk-ugriska språk,
- 13) biträdande lärare,
- 14) förste amanuens i stället för andre amanuens;
allt för fonetik,
- 15) räkne- och ritbiträde i Cf 4—Ce 8, gemensamt för kultur- och naturgeografi,
- 16) biträdande lärare,
- 17) kontorist i Ce 13 och samtidigt indragning av ett för biträdeshjälp anslaget belopp av 4 000 kronor;
allt för ämnet historia,
- 18) antikvarie i Ce 27,
- 19) anvisande av 3 000 kronor för preparatorsbiträde;
allt för historiska museet,
- 20) museiintendent i Ce 29 för arkivmuseet (Arkivet för dekorativ konst),
- 21) biträdande lärare,
- 22) andre amanuens;
båda för litteraturhistoria med poetik,
- 23) pedagogisk universitetslektor i svenska språket,
- 24) tredje amanuens,
- 25) kanslibitråde i Ce 11;
båda för nordiska språk,
- 26) förste assistent,
- 27) förste amanuens,
- 28) kanslibitråde i Ce 11;
samtliga för pedagogik och psykologi,
- 29) anvisande av 2 700 kronor för extra arbetsbiträde för romanska språk,
- 30) andre amanuens för semitiska och slaviska språk,
- 31) kanslibitråde i Ce 11 för slaviska språk,
- 32) kanslibitråde i Ce 11 för sociologi,
- 33) andre assistent för statskunskap.
- 34) universitetslektor,
- 35) andre amanuens;
båda för tyska språket,
- 36) biträdande lärare i östasiatiska språk (alternativt höjning av kursanslaget, nu 36 700 kronor, med 7 000 kronor),
- 37) ekonomibitråde i Cg 5 för ämnena engelska språket och fonetik.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 2. Fakulteten och konsistoriet har framlagt förslag om inrättande av en personlig forskningsprofessur i klassisk fornkunskap och antikens historia för professorn i detta ämne vid Lunds universitet Einar Gjerstad. Vid bifall till ifrågakvarande förslag skulle den ordinarie professuren i vanlig ordning återbesättas. Professorn Gjerstad har under de senaste åren varit sysselsatt med forskningar rörande Roms äldsta historia. Han har själv med särskilt tillstånd, vilket icke beviljats någon annan icke-italienare, kunnat i Rom utföra för forskningen erforderliga kontrollgrävningar. Dessa forskningar har redan givit högst betydelsefulla, internatio-

nellt uppmärksammade resultat och lovar att då det föreliggande materialet är genomarbetat giva en ny, på fakta grundad lösning av hithörande omdebatterade problem. Det stora verk, som är ämnat att framgå ur denna bearbetning, kommer att omfatta sex band, varav två utkommit. Uppgiften kräver enligt Gjerstads beräkning minst tolv års arbete. Härtill kan förtjäna erinras om att Gjerstad är född år 1897. För uppgiftens fullgörande kräves enligt sakens natur vistelse i Rom och Italien under avsevärda tider.

Kanslern finner det uppenbart, att ifrågavarande betydelsefulla och för en svensk vetenskapsman i sällsynt hög grad hedrande forskningsarbete i Rom knappast låter sig förena med uppehållet av en vanlig universitetsprofessur utan avsevärt men för båda de maktpåliggande uppgifterna. För att bereda Gjerstad möjligheter att fullfölja sina forskningar rörande Roms äldsta historia synes kanslern starka skäl tala för att Gjerstad befrias från de göromål, som är förenade med hans nuvarande professur, och att för honom inrättas en personlig forskningsprofessur i förevarande ämne. Kanslern förordar därför, att ifrågavarande forskningsprofessur inrättas från och med nästa budgetår.

Punkterna 6, 8, 16, 21, 23, 26, 27 och 35. Kanslerns under dessa punkter redovisade förslag betingas främst av den allt kraftigare tillströmningen av studerande till den humanistiska fakultetens läroämnen. Denna tillströmning har medfört, att fakultetens med medel från avlöningsanslaget anställda lärarkrafter i åtskilliga ämnen blivit otillräckliga. För förstärkning av fakultetens undervisningsresurser har i stor utsträckning tillfälliga lärarkrafter anställts med anlitan av medel från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m.

Punkterna 10, 25 och 28. De under dessa punkter upptagna kansli- biträdeshjälper avses för att bereda vederbörande institutionschefer sekreterarhjälp och för att utrusta institutionerna i fråga med personal för skriv- och kontorsgöromål.

Punkt 37. För handhavande av städningen samt ombesörjande av vaktmästaregöromålen och eldningsarbetet i den byggnad som är belägen å den utav universitetet föregående år inköpta stadsågan 244 i Lund (institutions- och seminarielokaler för ämnena engelska språket och fonetik) kräves ett ekonomibiträde i lönegraden Cg 5.

E. Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

- 1) personlig professur i cytologi för laboratorn i ämnet J. A. Levan och samtidigt vakanssättning av laboraturen i fråga,
- 2) professor i stället för preceptor i zoofysiologi,
- 3) laborator i mikrobiologi,
- 4) förste trädgårdsintendent i Ce 31 vid botaniska trädgården,
- 5) förste amanuens för mikrobiologi,
- 6) förste assistent för biokemi,
- 7) förste amanuens för cytologi,
- 8) ändring av tjänsten som institutionsvaktmästare i Ca 14 för astronomi till tjänst som institutionsvaktmästare, tillika instrumentmakare, i samma lönegrad och för samma ämne,
- 9) laboratoriebiträde i Ce 11 för systematisk botanik,
- 10) laboratoriebiträde i Ce 11 för fysik,

- 11) kanslibitråde i Ce 11 för limnologi,
- 12) kanslibitråde i Ce 11 för matematik,
- 13) kanslibitråde i Ce 11 för zoologi,
- 14) kanslibitråde i Ce 11, gemensamt för botaniska museet och växtbiologiska laboratoriet,
- 15) telefonist i Cf 4—Ce 8 för fysiska institutionen,
- 16) biträdande lärare,
- 17) fyra förste amanuenser;
samtliga för fysiologisk botanik,
- 18) pedagogisk universitetslektor,
- 19) biträdande lärare,
- 20) förste amanuens;
samtliga för systematisk botanik,
- 21) pedagogisk universitetslektor,
- 22) tre biträdande lärare,
- 23) fyra förste assistenter,
- 24) förste amanuens,
- 25) laboratoriebiträde i Ce 11,
- 26) instrumentmakare i Ce 14;
samtliga för fysik,
- 27) två biträdande lärare,
- 28) två förste assistenter;
samtliga för teoretisk fysik med mekanik,
- 29) biträdande lärare,
- 30) förste amanuens;
båda för genetik,
- 31) två biträdande lärare,
- 32) förste assistent;
samtliga för matematik,
- 33) biträdande lärare,
- 34) förste assistent,
- 35) förste amanuens,
- 36) andre amanuens;
samtliga för zoologi,
- 37) biträdande lärare,
- 38) förste amanuens;
båda för zoofysiologi,
- 39) minskning med 10 400 kronor av kursanslaget (nu 15 550 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 6. Genom beslut av 1954 års riksdag har vid Lunds universitet inrättats en professur i biokemi från och med den 1 juli 1955. Såsom framgår av redogörelsen under punkten 83 i 1954 års åttonde huvudtitel har personalbehovet vid tillkomsten av sagda professur beräknats utgöra en forskningsassistent (förste assistent), en förste amanuens och ett laboratoriebiträde (Ce 11). Genom beslut av 1955 års riksdag har de två sistnämnda befattningarna kommit till stånd från och med budgetåret 1955/56. I enlighet med universitetsmyndigheternas därom framställda förslag tillstyrker kanslern, att befattningen som förste assistent inrättas från och med den 1 juli 1957.

Punkt 7. Laboratorn i cytologi har som biträde vid undervisningen endast en tredje amanuens, vilket befunnits otillräckligt. En förste amanuens angives erforderlig dels för undervisningen, dels ock för vård av instrumentsamlingen och som biträde vid forskningen. I samband med den vidgade utbildningen av biologilärare har antalet studerande ökat starkt.

Punkt 12. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att behovet av biträdeshjälp för skriv- och kontorsgöromål vid matematiska institutionen ökat på grund av det växande antalet studerande och den intensifierade undervisningsverksamheten.

Punkterna 16, 17, 19, 20, 22—29, 31—36 och 38. Kanslerns under dessa punkter redovisade förslag betingas främst av den allt kraftigare tillströmningen av studerande till den matematisk-naturvetenskapliga fakultetens läroämnen. Denna tillströmning har medfört, att fakultetens med medel från avlöningsanslaget anställda lärarkrafter m. m. i åtskilliga ämnen blivit otillräckliga. För förstärkning av fakultetens undervisningsresurser har i stor utsträckning tillfälliga lärarkrafter m. m. anställts med anlitan- de av medel från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universitetet m. m.

Punkt 39. I fråga om beräkningen av fakultetens kursanslag anför kanslern bland annat följande.

Anslaget uppgår till 15 500 kronor. Till undervisningen i limnologi vid sommarkurserna i Aneboda bör i enlighet med Lundamyndigheternas förslag härom under kursanslaget uppföras ett belopp av 2 000 kronor. Medelst anslag ur kursanslaget avlönas med 6 500 kronor en tjänst som förste amanuens i mikrobiologi vid botaniska institutionens fysiologiska avdelning. Vederbörande vid universitetet har nu begärt höjning av kursanslaget med 320 kronor för att möjliggöra att till nämnde amanuens kunde utgå arvode med samma belopp som till övriga förste amanuenser vid universitetet. Jag finner riktigast att ifrågavarande tjänst som förste amanuens i mikrobiologi överföres till universitetets stat med placering å botaniska institutionens fysiologiska avdelning. Ett belopp av 6 846 kronor bör därvid upptagas under arvodesposten, varigenom kursanslaget kan avlastas ett belopp av 6 500 kronor. Härjämte uppkommer vid bifall till mina äskanden om uppförande å universitetets stat av en befattning som pedagogisk lektor i fysik och av ytterligare en biträdande lärartjänst i samma ämne besparingar under kursanslaget med respektive 3 500 och 2 400 kronor. Fakultetens kursanslag bör sålunda för budgetåret 1957/58 beräknas till $(15\ 550 + 2\ 000 - 6\ 500 - 3\ 500 - 2\ 400 =)$ 5 150 kronor, innebärande en minskning med $(15\ 550 - 5\ 150 =)$ 10 400 kronor.

F. G e m e n s a m t

- 1) två biblioteksassistenter i Cg 15,
- 2) tre biblioteksbiträden i Cg 11,
- 3) tre expeditionsvakter i Cg 11,
- 4) fotograf i Cg 12,
- 5) tamburvakt i Cg 4,
- 6) indragning av ett för anställande av tillfällig arbetskraft anslaget belopp av 50 000 kronor;
allt för universitetsbiblioteket,
- 7) amanuens i Cf 19—Ce 24 för kansliet,

- 8) kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8 för de filosofiska fakulteternas gemensamma kansli,
- 9) anvisande av 5 000 kronor för anställande av särskilt biträde åt rektor,
- 10) tjänst som lärare i röst- och talvård i Ce 23 med talpedagogen K. Vikrot såsom förste innehavare och samtidigt minskning av humanistiska fakultetens kursanslag (nu 36 700 kronor) med 4 600 kronor,
- 11) ökning med 5 600 kronor av medelsanvisningen till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården (nu 86 000).

Kanslern har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid universitetet och till följd av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 1—6. Överbibliotekarien har ansett nödvändigt, att vid biblioteket inrättades vissa lägre tjänster, vilkas tillkomst enligt överbibliotekarien på intet sätt skulle föregripa resultatet av den pågående översynen av bibliotekets organisation. Överbibliotekarien har därvid framhållit, att de sedan ett par år pågående till- och ombyggnadsarbetena nu stode inför sin snara avslutning och att åtskilliga av de nya lokalerna redan kunnat tagas i anspråk. Vid höstterminens början beräknades de med hjälp av särskilt beviljade anslag nyinrättade avdelningarna — det medicinska centralbiblioteket och kursläsningsbiblioteket — kunna göras tillgängliga för allmänheten. Före årets utgång skulle planenligt hela biblioteket vara i funktion under de nya, större och mera arbetskrävande förhållandena. För att ge biblioteket någon möjlighet att möta de extra påfrestningar i fråga om arbetskraftsbehov, som alltså med nödvändighet vore att förvänta och som till väsentlig del redan vore en realitet, hade innevarande års riksdag i avvaktan på organisationsutredningens resultat beviljat ett extra anslag för anställande av tillfällig arbetskraft med 50 000 kronor, i runt tal motsvarande avlöning för fem biblioteksbiträden. Det sålunda beviljade extra anslaget komme givetvis att i någon mån hjälpa biblioteket att bemästra de nya arbetsuppgifterna, men sedan verksamheten kommit i full gång bleve detta helt enkelt omöjligt. Det komme heller icke att vara möjligt att för längre tid kvarhålla de på extra anslaget nyanställda, i varje fall icke de bästa av dem, som arvodister eller extra biträden. Det måste därför betraktas som nödvändigt, att de fem tjänster av tillfällig natur, som extraanslaget medgäve för budgetåret 1956/57, omändrades till extra ordinarie tjänster. Vidare vore det oundgängligen av behovet påkallat, att expeditionsvaktspersonalen, med hänsyn till de nya avdelningarna och till institutionens större omfång som helhet, finge viss preliminär förstärkning och att biblioteket finge möjlighet att ge några ur den extra arbetsstyrka, som med hjälp av tillfälliga anslag engagerats för omflyttningsarbeten m. m. och därvid haft tillfälle att delvis sätta sig in i expeditionsvaktsgörö-målen, fast anställning vid biblioteket. Tillsynen av garderoben för allmänheten hade tidigare åvilat bibliotekets telefonist. Den ökning av telefonistens ordinarie arbete, som utbyggnaden av telefonsystemet medfört, gjorde detta för framtiden omöjligt, och hade gjort behovet av en garderobsvakt ytterligare aktuellt. Verksamheten vid bibliotekets fotoreproduk-

tionsverkstad hade fått en ständigt ökad omfattning, och vore med över 75 000 utförda reproduktioner under ett budgetår större än vid andra svenska bibliotek. Det vore oundgängligen nödvändigt, att en ny fotograf-tjänst inrättades. Överbibliotekarien hemställer nu, med tillstyrkan av konsistoriet, om anvisande för nästa budgetår av medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen två biblioteksassistenter i Ce 15, tre biblioteksbiträden i Ce 11, tre expeditionsvakter i Cg 11, en fotograf i Ce 12 och en tamburvakt i Cg 4.

Kanslern finner den begärda personalförstärkningen starkt motiverad och tillstyrker därför, att de ifrågavarande, av universitetsmyndigheterna begärda tjänsterna kommer till stånd från och med nästa budgetår. På grund av den pågående organisationsundersökningen borde emellertid samtliga dessa tjänster tills vidare uppföras som extra befattningar (Cg). Vid bifall härtil torde enligt kanslern det för innevarande budgetår utgående extra anslaget å 50 000 kronor kunna utgå ur icke-ordinarieposten.

Punkt 7. Den starkt ökade tillströmningen av studerande har ställt det akademiska kansliets personal inför stora påfrestningar. Detta gällde såväl den juridiskt utbildade personalen som kontorspersonalen. Härjämte hade ökat arbete uppkommit därigenom att de nya universitetsstatuterna uppdelat den förutvarande filosofiska fakulteten i en humanistisk och en matematisk-naturvetenskaplig fakultet, varav den förra i sin tur kluvsits i två sektioner, en historisk-filosofisk och en språkvetenskaplig. Beträffande den administrativa personalen hade innevarande hösttermin den anordningen vidtagits, att erforderliga medel ställts till förfogande ur anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. för anställande vid akademiska kansliet av en extra amanuens (Cg 19).

I likhet med vad som fallet redan vore vid universitetet i Uppsala borde en dylik amanuens-tjänst fast knytas till universitetet. Kanslern förordar därför bifall till universitetsmyndigheternas förslag om inrättande av en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång (Cf 19—Ce 25).

Punkt 8. Det höjda studentantalet har särskilt påtagligt ökat arbetet vid de filosofiska fakulteterna. Kanslern finner därför en utökning av kontorspersonalen vid de filosofiska fakulteternas gemensamma kansli med en tjänst som kontorsbiträde i befordringsgången (Cf 4—Ce 8) oundgängligen nödvändig redan från och med nästa budgetår.

Punkt 11. Anslagsposten till Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården är för innevarande budgetår uppförd med 86 000 kronor. Genom nådigt beslut den 14 september 1956 har medgivits, att ifrågavarande anslagspost — på grund av att löneförmånerna för arbetarna vid trädgården höjts enligt kollektivavtal, avseende tiden den 1 juli 1956—den 30 juni 1957 — må under budgetåret 1956/57 överskridas med högst 5 600 kronor. Med anledning härav torde anslagsposten för nästkommande budgetår böra upptagas till ett belopp av $(86\,000 + 5\,600 =) 91\,600$ kronor, innebärande en ökning med 5 600 kronor.

Såsom jag redan nämnt vid anmälan av motsvarande anslag för Uppsala universitet har kanslern i särskilda framställningar framlagt förslag om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid honom underställda lärosäten.

Departementschefen

Teologiska fakulteten. Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förslaget om ändring av benämningen å professuren i kyrkohistoria och symbolik till professor i kyrkohistoria biträder jag detta förslag, som torde böra genomföras vid första inträffande ledighet å professuren.

Vid fakultetens seminariebibliotek synes mig — såsom för närvarande är fallet vid motsvarande bibliotek i Uppsala — böra finnas en befattning som andre amanuens. Jag förordar därför, att en sådan befattning nu inrättas.

För utbyggnad i överensstämmelse med den nya studieordningen av den praktisk-teologiska övningskursen tillstyrker jag en ökning av medelsanvisningen med 10 450 kronor.

Juridiska fakulteten. Vad denna fakultet beträffar torde jag få erinra om att jag vid anmälan i det föregående av motsvarande anslag för Uppsala universitet uttalat, att avsikten är att i särskild proposition förelägga årets riksdag förslag till omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen och att jag därvid komme att förordna, att den föreslagna omläggningen skulle genomföras under loppet av fyra budgetår med början från och med budgetåret 1958/59. Jag förklarade vidare, att jag avsåg att föreslå en viss förstärkning av lärarkrafterna vid bland annat Lunda-fakulteten redan från och med nästa budgetår i avbidan på omläggningens genomförande. Enligt min mening talar nämligen tungt vägande skäl för att vid sistnämnda fakultet från och med nästa budgetår inrättas en preceptur i civilrätt. Jag beräknar därför nu medel till en sådan befattning.

Medicinska fakulteten. Jag är ense med kanslern om att en för forskardocenten Nils Alwall personlig professor i medicin, särskilt njursjukdomar, bör inrättas från och med nästa budgetår och tillstyrker därför bifall till förslaget härom.

Fakultetens docentinstitution synes mig — liksom Uppsala-fakultetens — från och med nästa budgetår böra förstärkas med ytterligare en docentbefattning, avsedd att företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne.

Då behov enligt min mening föreligger av en förste amanuens vid medicinska kliniken i Lund tillstyrker jag att en dylik befattning inrättas. Det synes mig vidare motiverat, att en tredje amanuens anställs vid patologiska institutionen i Lund. Jag beräknar därför medel till dessa två befattningar.

Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förslaget om inrättande vid radiofysiska laboratoriet i Lund av en tjänst som instrumentmakare i Ce 14 biträder jag detta förslag. För tillgodoseende av den dermatologiska klinikens behov av teknisk biträdes hjälp beräknar jag medel till

ett laboratoriebiträde i Ce 11 vid denna klinik. Jag tillstyrker därjämte, att medel anvisas för anställande av en djurvårdare i Cg 10 vid vardera av medicinska kliniken i Lund och kirurgiska kliniken i Malmö. Vid bifall härtill torde, såsom kanslern föreslagit, ett under universitetets materielanslag för djuravdelningen vid sistnämnda klinik nu upptaget belopp av 2 000 kronor kunna indragas. Vid min avvägning i det följande av nämnda materielanslag har jag bland annat beaktat detta. Med biträdande av föreliggande förslag beräknar jag vidare medel till ett ekonomi-biträde i Cg 5 vid anatomiska institutionen.

I det föregående har jag redogjort för ett av särskilda sakkunniga avgivet förslag till inordnande av vissa lärarbefattningar vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus. Jag har därvid även redovisat de av de sakkunniga i anslutning till nämnda förslag — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och riksdagens samt vederbörande kommunala huvudmäns godkännande — med förvaltningsorganen för de berörda kommunala huvudmännen träffade överenskommelserna i ämnet. Mot de sakkunnigas förslag och de i anslutning härtill träffade överenskommelserna har jag ej funnit anledning till erinran. Jag anser mig därför böra förorda, att förevarande förslag och överenskommelser godkännes. Vid bifall härtill torde ett ökat anslagsbehov för lärararvoden i vissa fall uppkomma. Jag återkommer härtill i det följande.

I enlighet med den av riksdagen godkända propositionen 1954:212 angående reformering av läkarutbildningen skall tredje etappen av ifrågasvarande reform genomföras under nästa budgetår. Kanslerns i anledning härav framställda, under punkterna 25—30, 32—34, 36—41, 43—48 och 50—66 redovisade förslag överensstämmer med de i nyssnämnda proposition förordade grunderna för läkarutbildningens omläggning. Jag tillstyrker därför dessa förslag och beräknar för förslagets genomförande erforderliga medel för nästa budgetår. Därutöver räknar jag med en viss mindre ökning av medelsbehovet till lärararvoden för undervisningen i medicin och kirurgi i Lund och Malmö till följd av det av mig i det föregående förordade förslaget till inordnande av vissa lärarbefattningar vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus. Mitt ställningstagande till nyss nämnda förslag för genomförande av tredje etappen av läkarutbildningsreformen innebär bland annat, att jag för nästa budgetår förordar inträttande av en professur i klinisk bakteriologi med nuvarande överläkaren, docenten S. Winblad såsom förste innehavare och en professur i röntgendiagnostik med nuvarande överläkaren, docenten S. Welin såsom förste innehavare. Kanslerns under punkterna 68—70 redovisade förslag, vilka avser borttagande av vissa övergångsanordningar, har icke givit mig anledning till erinran.

H u m a n i s t i s k a f a k u l t e t e n. Tungt vägande skäl talar enligt min mening för att professorn Einar Gjerstad beredes möjligheter att fullfölja sina betydelsefulla forskningar rörande Roms äldsta historia. Jag biträder därför föreliggande förslag om inrättande för honom av en personlig forskningsprofessur i klassisk fornkonst och antikens historia. Vid bifall härtill torde den av Gjerstad nu innehavda ordinarie professuren i klassisk fornkonst och antikens historia i vanlig ordning få återbestämmas.

I åtskilliga av fakultetens läroämnen har behovet av förstärkta undervisningsresurser kraftigt stegrats, inte minst med hänsyn till dessa ämnens vikt för lärarutbildningen. Detta gäller framförallt sådana ämnen som nordiska språk, litteraturhistoria, främmande levande språk, historia samt pedagogik och psykologi. Jag har därför ansett mig böra förorda en ökning av de fasta lärarkrafterna i vissa av dessa ämnen. För nästa budgetår beräknar jag sålunda under förevarande anslag medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen två pedagogiska universitetslektorer, varav en för svenska språket och en för engelska språket, samt tre biträdande lärare, varav en för litteraturhistoria, en för engelska språket och en för historia.

Jämväl en förstärkning av de vetenskapligt utbildade fasta hjälpkrafterna vid fakulteten synes mig motiverad på grund av det utökade behovet av undervisning i vissa av fakultetens läroämnen. Jag beräknar därför nu medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen en förste assistent och en förste amanuens, båda för pedagogik och psykologi, samt en andre amanuens för tyska språket.

Som jag redan nämnt vid anmälan av motsvarande anslag för Uppsala universitet ämnar jag föreslå, att ett särskilt anslag till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. även för nästa budgetår uppföres under åttonde huvudtiteln för att kunna disponeras för särskilda åtgärder till förstärkning av undervisningsresurserna i de filosofiska fakulteternas läroämnen.

Humanistiska fakultetens personal för skriv- och kontorsgöromål synes mig icke täcka det för närvarande föreliggande behovet av dylik personal. För nästa budgetår beräknar jag därför medel för anställande av ytterligare tre kanslibiträden i Ce 11, varav ett gemensamt för ämnena engelska och tyska språken, ett för ämnet nordiska språk samt ett för ämnena pedagogik och psykologi. I överensstämmelse med kanslerns förslag torde vidare för städnings- och vaktmästargöromål m. m. inom den för ämnena engelska språket och fonetik gemensamma byggnaden böra inrättas en tjänst som ekonomibiträde i Cg 5.

M a t e m a t i s k - n a t u r v e t e n s k a p l i g a f a k u l t e t e n. I likhet med vad som är fallet med den humanistiska fakulteten gör sig vid den matematisk-naturvetenskapliga fakulteten behovet av en för-

stärkning av undervisningsresurserna i åtskilliga läroämnen kraftigt gällande, framförallt på grund av dessa ämnens vikt för lärarutbildningen. Främst gäller detta ämnena matematik, fysik, teoretisk fysik med mekanik, botanik, genetik och zoologi. Med hänsyn härtill torde de fasta lärarkrafterna i dessa ämnen böra utökas. Jag anser mig därför böra för nästa budgetår under förevarande anslag beräkna medel till ytterligare elva biträdande lärare, varav två för matematik, tre för fysik, två för teoretisk fysik med mekanik, en för fysiologisk botanik, en för systematisk botanik, en för genetik och en för zoologi.

Även de fasta vetenskapligt utbildade hjälpkrafterna vid fakulteten torde på grund av det utökade behovet av undervisning i flera av dess läroämnen böra förstärkas. Jag förordar därför, att fakultetens assistent- och amanuensorganisation för nästa budgetår utökas med följande nya befattningshavare, nämligen åtta förste assistenter, varav en för matematik, fyra för fysik, två för teoretisk fysik med mekanik och en för zoologi, samt åtta förste amanuenser, varav en för fysik, fyra för fysiologisk botanik, en för systematisk botanik, en för zoologi och en för zoofysiologi, ävensom en andre amanuens för zoologi. Med hänsyn till vad som anförts till stöd för kanslerns förslag om inrättande för nästa budgetår av en befattning som förste assistent för biokemi och en som förste amanuens för cytologi biträder jag även dessa förslag.

Fakultetens biträdespersonal torde jämväl vara i behov av förstärkningar. Jag har därför ansett mig böra för nästa budgetår beräkna medel till ett kanslibitråde i Ce 11 för ämnet matematik samt till en instrumentmakare i Ce 14 och ett laboratoriebiträde i Ce 11 för ämnet fysik.

Med hänsyn till den förstärkning av fakultetens personalorganisation som jag nu tillstyrkt beräknar jag dess kursanslag för nästa budgetår till 15 150 kronor, vilket är 400 kronor mindre än för innevarande budgetår.

G e m e n s a m t. Jag torde få erinra om att jag vid anmälan i det föregående av kungl. bibliotekets avlöningsanslag föreslagit, att en centraliserad katalogisering av det svenska trycket skall genomföras genom detta biblioteks försorg. Därvid ansåg jag mig böra räkna med att genom den sålunda föreslagna centralkatalogiseringen vissa personalbesparingar skulle kunna göras vid de bibliotek, som komme att betjänas av centralkatalogiseringen. I fråga om universitetsbiblioteket i Lund beräknar jag den åsyftade personalbesparingen till 2 1/2 arbetskrafter inom assistent- och biträdeskategorierna. Ifrågavarande tjänster bör i enlighet härmed indragas från och med den 1 april 1958.

Ett starkt behov av amanuenshjälp föreligger vid universitetskansliet. Jag förordar därför, att medel anvisas för nästa budgetår under förevarande anslag till en amanuensbefattning i Cf 19—Ce 25 vid detta kansli. Därjämte tillstyrker jag, att kontorspersonalen vid de filosofiska fakulteternas gemensamma kansli utökas med ett kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8.

Förslaget om höjning av anslagsposten till Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården med 5 600 kronor har jag funnit mig böra biträda.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknig av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag för nämnda ändamål erforderliga medel i vad avser universitetet i Lund.

Förutom de av mig i det föregående förordade ändringarna i personalorganisationen och ökade medelsanvisningarna till olika ändamål föranledes ett ökat medelsbehov under förevarande anslag *dels* av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m., *dels* av riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1956: 124 framlagda förslag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., *dels ock* av uppflyttning i löneklass av befattningshavare vid universitetet.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget till 13 200 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 1 570 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för universitetet bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående förordade överenskommelser för inordnande av vissa lärarbefattningar vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Lunds universitet, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

c) godkänna följande avlöningsstat för Lunds universitet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 832 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 736 000
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, <i>förslagsvis</i>	91 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal,	

förslagsvis	3 362 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 181 900
	<hr/>
Summa kronor	13 203 500

Särskilda uppbördsmedel

Studentinskrivningspenningar och tillfälliga inkomster	3 500
	<hr/>
Nettoutgift kronor	13 200 000

d) till *Lunds universitet: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 13 200 000 kronor.

[81] 10. **Lunds universitet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	655 000	795 751
1956/57 (statsliggaren s. 533)	617 000	
1957/58 (förslag)	730 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

<i>Utgifter</i>	För 1956/57 upptagna belopp, kronor	Av kanslern för 1957/58 föreslagna belopp, kronor
1. Sjukvård m. m., förslagsvis	20 000	15 000
2. Bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	425 000	510 000
3. Städning och rengöring, förslagsvis	180 000	212 000
4. Reseersättningar, förslagsvis	6 000	7 000
	<hr/>	<hr/>
Summa kronor	631 000	744 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>		
Ersättning för värme, lyse och vatten	14 000	14 000
	<hr/>	<hr/>
Nettoutgift kronor	617 000	730 000

Kanslerns förslag beträffande utgiftsposterna 1—4 motiveras med belastningen under det sistförflutna budgetåret, tillkomsten av ytterligare lokaler och inträffade prisstegringar ävensom, såvitt angår posterna 1 och 3, sjukförsäkringsreformen respektive höjda löner för städningpersonalen.

Departementschefen. Kanslerns uppskattning av medelsbehovet under förevarande anslag har icke givit mig anledning till erinran. Jag tillstyrker därför, att anslaget för nästa budgetår höjes med 113 000 kronor till 730 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Lunds universitet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 730 000 kronor.

[82] 11. Lunds universitet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 085 000	1 107 770
1952/53	1 330 000	1 371 800
1953/54	1 430 500	1 374 188
1954/55	1 460 500	1 426 263
1955/56	1 651 000	1 745 824
1956/57 (statsliggaren s. 534)	1 730 000	
1957/58 (förslag)	1 810 000	

Det större konsistoriet har äskat höjning av detta reservationsanslag med i runt tal 400 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår för sin del en anslagsökning med 205 000 kronor. I stort sett betingas kanslerns förslag, förutom av prisstegringar, av det ökade antalet lärare och studerande inom de medicinska, matematisk-naturvetenskapliga och humanistiska fakulteterna samt stegrade kostnader för seminariebiblioteken ävensom av den successiva omläggningen och utbyggnaden av läkarutbildningen.

Departementschefen. Jag anser mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 80 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 1 810 000 kronor. Vid denna min anslagsavvägning har jag bland annat räknat med att reservationsanslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universitetet m. m. skall kunna avlastas vissa utgifter för materiel samt att medel för anskaffande av skyddskläder till biträdande lärare, assistenter och amanuenser vid universitetsinstitutionerna skall finnas tillgängliga under här ifrågavarande anslag.

Såsom jag närmare berört vid min anmälan av Uppsala universitets materielanslag torde de under förevarande anslag anvisade medlen i fortsättningen böra fördelas av kanslern.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 810 000 kronor.

[83] 12. Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	319 200	281 031
1956/57 (statsliggaren s. 536)	444 000	
1957/58 (förslag)	495 000	

I medelsanvisningen för innevarande budgetår ingår ett engångsbelopp av 244 000 kronor, varav 214 000 kronor för till läkarutbildningsreformen

hänförliga ändamål, 20 000 kronor för utrustning av biokemiska institutionen och 10 000 kronor för anskaffande av möbler för vissa tentamensskrivningar (se 1956: 1 VIII ht s. 168 f.).

Det större konsistoriet har hemställt, att förevarande reservationsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 844 000 kronor.

Universitetskanslern förordar för sin del en medelsanvisning av 545 000 kronor och anför därvid bland annat följande.

Med hänsyn till studentantalets ökning och ökningen av antalet akademiska lärare är det enligt min mening av utomordentlig vikt att medel i något så när tillfredsställande utsträckning ställes till universitetets förfogande för täckande av de behov, förevarande anslag är avsett att fylla. Jag får därför hemställa, att anslaget i första hand generellt måtte uppräknas till ett belopp av 400 000 kronor.

Vid framläggandet av förslaget om inrättandet av en professur i biokemi i Lund anmälde vederbörande universitetsmyndigheter, att ett engångsanslag av 100 000 kronor erfordrades i samband med professurens tillkomst. Av 1955 och 1956 års riksdagar har till utrustning av biokemiska institutionen anvisats sammanlagt 60 000 kronor. Jag får nu hemställa, att återstoden av nämnda engångsanslag eller 40 000 kronor beviljas.

Med underdånig skrivelse den 14 september 1955 angående anslag för budgetåret 1956/57 till anskaffande av ett elektronmikroskop vid Lunds universitet överlämnade och tillstyrkte jag ett äskande av det större konsistoriet i Lund om inköp av ett dylikt instrument. Jag anförde därvid, att det för inköpet erforderliga beloppet — 156 000 kronor — antingen torde böra beviljas i form av ett engångsanslag eller också såsom en särskild anslagspost uppföras under förevarande anslag. Skrivelsen föranledde emellertid icke någon Kungl. Maj:ts framställning till årets riksdag. Konsistoriet har nu ånyo hemställt om anvisande under ifrågavarande anslag av angivna belopp för inköp av ett elektronmikroskop. Liksom i föl förordar jag bifall till detta äskande. Medelsanvisningen torde kunna uppdelas på tre budgetår. För nästa budgetår förordar jag anvisande av 56 000 kronor för ändamålet, varjämte återstoden av det erforderliga beloppet torde böra anvisas med 50 000 kronor för vart och ett av de två därpå följande budgetåren.

I min framställning angående medelsbehovet för budgetåret 1956/57 under förevarande anslag föreslog jag — på grund av det enligt propositionen 1954: 212 ökade studentantalet och genomförandet av den nya studieordningen — anvisande av 59 000 kronor till farmakologiska institutionen för upprustning av instrumentbeståndet m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisades emellertid endast ett belopp av 50 000 kronor av årets riksdag till ifrågavarande ändamål. Konsistoriet har nu hemställt om ett ytterligare engångsanslag av 63 100 kronor till kompletteringar av farmakologiska institutionens utrustning, varav 40 000 kronor beräknats till utrustning åt den nyutnämnde laboratorn i farmakologi. För egen del finner jag nödvändigt, att återstoden — 9 000 kronor — av det utav mig för innevarande budgetår tillstyrkta engångsbeloppet för upprustning av institutionens instrumentbestånd m. m. ställes till förfogande under nästa budgetår. Härjämte förordar jag, att ett speciellt engångsanslag å 40 000 kronor beräknas för tillgodoseende av den nye laboratorns behov av laboratorierutrustning.

Departementschefen. För de med förevarande anslag ursprungligen avsedda ändamålen tillstyrker jag en medelsanvisning av 250 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor. Då jag anser tungt vägande skäl tala för att universitetet beredes tillfälle att under nästa budgetår anskaffa ett nytt elektronmikroskop föreslår jag, att för ändamålet erforderliga medel, beräknade till 156 000 kronor, nu anvisas. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 495 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en ökning med 51 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 495 000 kronor.

[84] **13. Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	385 000	384 796
1956/57 (statsliggaren s. 537)	500 000	
1957/58 (förslag)	475 000	

Av medelsanvisningen för innevarande budgetår, 500 000 kronor, utgör 425 000 kronor ett av 1956 års riksdag anvisat grundbelopp för täckande av bibliotekets normala årliga kostnader för bokinköp och bokbindning samt 75 000 kronor en första del av ett till 175 000 kronor beräknat engångsanslag för bokinköp för de två nya avdelningarna vid universitetsbiblioteket, det medicinska centralbiblioteket och det speciella kursbiblioteket (se 1956: 1 VIII ht s. 174). Av nämnda engångsanslag har 50 000 kronor avsetts skola anvisas under vart och ett av budgetåren 1957/58 och 1958/59.

Det större konsistoriet har i överensstämmelse med av överbibliotekarien framställt förslag hemställt, att förevarande anslag måtte för nästa budgetår höjas till 618 000 kronor, varav 75 000 kronor skulle utgöra ökning av nämnda grundbelopp.

Universitetskanslern finner för sin del — med hänsyn till bland annat den kraftiga stegringen av bok- och tidskriftspriserna samt den ökade produktionen av vetenskaplig litteratur — en höjning av ifrågavarande grundbelopp ofrånkomlig och föreslår, att detta för nästa budgetår höjes med 20 000 kronor. Kanslern räknar vidare med att andra delen av förenämnda engångsanslag av 175 000 kronor eller 50 000 kronor ställes till förfogande för nästa budgetår. Sammanlagt föreslår kanslern sålunda en medelsanvisning av 495 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag är icke beredd att för nästa budgetår förorda någon höjning av de för bibliotekets ordinarie behov beräknade anslagsmedlen, 425 000 kronor. Däremot tillstyrker jag, att andra delen av det för de två nya avdelningarna vid biblioteket beräknade engångsbeloppet eller 50 000 kronor nu anvisas. Anslaget bör sålunda uppföras med 475 000 kronor, vilket i jämförelse med innevarande budgetår innebär en minskning med 25 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Bokinköp och bokbindning för universitetsbiblioteket* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 475 000 kronor.

[85] **14. Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 172 300 kronor, vilket disponeras på sätt framgår av s. 537 i statsläggaren.

Det större konsistoriet föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med i avrundat tal 600 000 kronor. *Universitetskanslern* föreslår för sin del en medelsanvisning av 431 000 kronor, fördelad på följande sätt.

1. Anatomiska institutionen	25 000
2. Fysiologiska institutionen	30 000
3. Bakteriologiska institutionen (Lund)	21 450
4. Reumatologiska kliniken	28 000
5. Kliniken för njursjukdomar	25 000
6. Neurokirurgisk klinik	20 000
7. Kliniskt-kemiska centrallaboratoriet i Malmö	6 250
8. Röntgendiagnostiska kliniken (Malmö)	625
9. Patologiska institutionen (Lund)	4 000
10. Hygieniska institutionen	20 000
11. Lokaler för socialmedicin	10 000
12. Geografiska institutionen	6 000
13. Historiska museet	3 000
14. Klassiska institutionen	2 300
15. Slaviska institutionen	4 500
16. Tyska seminariet	6 000
17. Engelska seminariet	4 500
18. Institutionen för ekonomisk historia	24 000
19. Zoologiska institutionen	190 000
	Summa kronor 430 625
	Avrundat till kronor 431 000

Av tillgängliga handlingar inhämtas i huvudsak följande.

1. **A n a t o m i s k a i n s t i t u t i o n e n.** Till ombyggnad av denna institution beviljade 1952 års riksdag ett anslag av 500 000 kronor. I följd äskade kanslern såsom slutanslag för de nya institutionslokalernas upprustning 50 000 kronor. För ändamålet har för innevarande budgetår anvisats 25 000 kronor och kanslern hemställer, att återstoden, 25 000 kronor, måtte anvisas för nästa budgetår.

2. **F y s i o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n.** Medelsbehovet för komplettering av fysiologiska institutionens inredning och utrustning beräknade kanslern i följd till 80 000 kronor. Då beloppet ansågs kunna fördelas på flera budgetår anvisades för innevarande budgetår 30 000 kronor. Kanslern hemställer, att för nästa budgetår måtte för ändamålet anvisas ett oförändrat belopp av 30 000 kronor.

3. **B a k t e r i o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n (Lund).** Det äskade anslaget avses för till följd av omläggningen av undervisningen i klinisk bakteriologi erforderlig utrustning.

4. **R e u m a t o l o g i s k a k l i n i k e n.** För inredning och utrustning av kemiska, fysiologiska och fysiska forskningslaboratorier inom kliniken har för innevarande budgetår på förslag av kanslern anvisats 28 000 kronor. Kostnaderna för ändamålet uppskattades i följd till 56 000 kronor och kanslern hemställer nu om anvisande av återstoden av nämnda belopp eller 28 000 kronor.

5. **K l i n i k e n f ö r n j u r s j u k d o m a r.** Ett bifall till förslaget om inrättandet av en personlig professur i medicin, särskilt njursjukdomar, för docenten N. Alwall beräknas medföra behov av utrustning för en sammanlagd kostnad av 25 000 kronor.

6. **N e u r o k i r u r g i s k k l i n i k.** Det äskade anslaget är avsett för utrustning till innehavaren av den under avlöningsanslaget föreslagna professuren i neurokirurgi.

7. **K l i n i s k t - k e m i s k a c e n t r a l l a b o r a t o r i e t i M a l m ö.** Ett belopp av 25 000 kronor beräknas erforderligt till utrustning för undervisningen vid laboratoriet. Enligt 1952 års avtal om anordnande av medicinsk undervisning vid Malmö allmänna sjukhus skall staten svara för 25 procent av ifrågavarande kostnader eller 6 250 kronor.

8. **R ö n t g e n d i a g n o s t i s k a k l i n i k e n (Malmö).** Såsom engångsanslag för nästa budgetår till utrustning för den röntgendiagnostiska avdelningen vid Malmö allmänna sjukhus erfordras 2 500 kronor. Enligt förutnämnda avtal skall staten svara för 25 procent av ifrågavarande kostnader eller 625 kronor.

9. **P a t o l o g i s k a i n s t i t u t i o n e n (Lund).** Det äskade anslaget avses för anskaffande av skioptikonbilder, färgfotografier och annan illustrationsmateriel för patologikonferenser.

10. **H y g i e n i s k a i n s t i t u t i o n e n.** Enligt den nya medicinska examensordningen skall undervisning i hygien meddelas från och med läsåret 1958/59. Från samma tidpunkt skall en professur i ämnet inrättas vid Lunds universitet. I propositionen 1954:212 har kostnaderna för utrustning av en hygienisk institution i Lund beräknats till 220 000 kronor. Med hänsyn till att viss grundutrustning måste finnas tillgänglig när undervisningen börjar och professuren tillträdes föreslås, att ett belopp av 20 000 kronor anvisas redan för nästa budgetår.

11. **Lokaler för socialmedicin.** Som erforderligt utrustningsanslag för en socialmedicinsk institution i Lund har i propositionen 1954: 212 beräknats ett belopp av 70 000 kronor. Med hänsyn till att viss undervisning i ämnet kommer att meddelas läsåret 1957/58 äskas nu 10 000 kronor till inredning och utrustning av de lokaler, som ställts till förfogande för ämnet i den nya reumatologiska kliniken vid Lunds lasarett.

12. **Geografiska institutionen.** Det äskade anslaget avses för möblering av vissa lokaler, som institutionen tills vidare får disponera i en blivande personalbostad, samt för viss komplettering av institutionens utrustning i övrigt.

13. **Historiska museet.** Det äskade anslaget avser kostnader för viss i samband med uppordningen av museets samlingar behövlig skåp- och hyllinredning.

14. **Klassiska institutionen.** För inköp av elkaminer, skåp för papyrer och möbler begäres 2 300 kronor.

15. **Slaviska institutionen.** Av ett av kanslern för innevarande budgetår äskat anslag av 8 000 kronor till utrustning av institutionens nya lokaler beviljades ett belopp av 3 500 kronor. Kanslern hemställer nu om anvisande av återstoden.

16. **Tyska seminariet.** I fjol hemställde kanslern, att 16 000 kronor måtte anvisas för inköp av möbler till de lokaler, som för seminariets räkning iordningställdes i den gamla kemiska institutionen. För ändamålet anvisades 10 000 kronor och kanslern föreslår att återstoden, 6 000 kronor, anvisas för nästa budgetår.

17. **Engelska seminariet.** Innevarande budgetår har såsom ett första anslag för möblering av seminariets nya lokaler anvisats 15 000 kronor. Kostnaderna beräknades i fjol till 19 500 kronor och kanslern äskar nu återstoden av nämnda belopp, 4 500 kronor.

18. **Institutionen för ekonomisk historia.** Till inredning och utrustning av en av institutionen förhyrd lägenhet har för innevarande budgetår anvisats 10 000 kronor. Kanslern, som i petita för innevarande budgetår föreslog, att den för ändamålet erforderliga medelsanvisningen — i runt tal 34 000 kronor — skulle delas upp på två budgetår, hemställer om anvisande för nästa budgetår av det återstående beloppet, 24 000 kronor.

19. **Zoologiska institutionen.** Till om- och tillbyggnad av zoologiska institutionen har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 275 000 kronor och för nästa budgetår begäres ett investeringsanslag av 355 000 kronor för samma ändamål. Kostnaderna för inredning och utrustning av de nya lokalerna beräknas till 190 000 kronor.

Departementschefen. Mot de beräknade kostnaderna — 190 000 kronor — för inredning och utrustning av de nytillkommande lokalerna för zoologiska institutionen synes mig icke vara något att erinra. Vad beträffar storleken av den för nästa budgetår erforderliga medelsanvisningen anser jag, på grundval av från institutionschefen inhämtade uppgifter, att densamma bör kunna begränsas till 90 000 kronor. Därjämte torde universitetet böra erhålla bemyndigande att beställa ytterligare inredning och utrustning för institutionen till ett sammanlagt värde av högst 100 000 kronor, att gäldas

tidigast under budgetåret 1958/59. För de under punkterna 1—5 och 9—18 angivna ändamålen beräknar jag en sammanlagd medelsanvisning av 210 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles efter förslag av vederbörande besluta angående dispositionen av nämnda belopp. Då jag icke biträtt förslaget om inrättande av en professur i neurokirurgi vid universitetet, förordar jag ej heller den föreslagna medelsanvisningen för neurokirurgiska kliniken. Till de under punkterna 7 och 8 angivna ändamålen torde medel ej böra beräknas under förevarande anslag.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit torde anslaget böra för nästa budgetår uppföras med sammanlagt 300 000 kronor, vilket i jämförelse med medelsanvisningen under anslaget för innevarande budgetår innebär en höjning med 127 700 kronor. Vidare torde böra utverkas riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för zoologiska institutionen till ett värde av högst 100 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att inredning och utrustning för zoologiska institutionen vid Lunds universitet må beställas till ett värde av högst 100 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59,

b) till *Lunds universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[86] 15. Göteborgs universitet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	3 590 000	3 788 971
1956/57 (statsliggaren s. 537)	4 475 000	
1957/58 (förslag)	5 080 000	

Det större konsistoriet i Göteborg har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit en väsentlig förstärkning av universitetets personal.

Universitetskanslern förordar i betydande omfattning konsistoriets förslag.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslerns förslag till ändringar i universitetets personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika fakulteterna hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser universitetet i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast de av kanslerns förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Medicinska fakulteten

- 1) professor i neurokirurgi,
- 2) professur i ortopedi med nuvarande överläkaren, docenten E. Severin såsom förste innehavare,
- 3) personlig professur i extremitetskirurgi, särskilt handkirurgi, för överläkaren, docenten E. Moberg,
- 4) professor i hygien (från och med den 1 juli 1958),
- 5) laborator i virologi (från och med den 1 januari 1958),
- 6) fyra docenter,
- 7) institutionsvaktmästare i Cg 12 för anatomiska institutionen,
- 8) ordinariesättning av en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 vid histologiska institutionen,
- 9) instrumentmakare i Ce 16 för institutionen för medicinsk fysik,
- 10) förste assistent,
- 11) personlig tjänst som forskningsassistent i Ce 19 för laboratoriebiträdet, ingenjören G. Fölsch och samtidigt vakanssättning av den av Fölsch innehavda laboratoriebiträdestjänsten i Ca 15; allt för medicinsk-kemiska institutionen,
- 12) laboratoriebiträde i Ce 11,
- 13) ordinariesättning av en tjänst som förste laboratoriebiträde i Ce 15,
- 14) ordinariesättning av en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 12; allt för farmakologiska institutionen,
- 15) ordinariesättning av en tjänst som preparator i Ce 14,
- 16) ordinariesättning av två tjänster som laboratoriebiträde i Ce 13,
- 17) ordinariesättning av en tjänst som kontorist i Ce 13; allt för patologiska institutionen,
- 18) instrumentmakare i Ce 16,
- 19) ordinariesättning av en tjänst som preparator i Ce 14,
- 20) ordinariesättning av en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 12,
- 21) ordinariesättning av en tjänst som kanslibitråde i Ce 11; allt för bakteriologiska institutionen,
- 22) två lärare i Ce 30,
- 23) minskning med 11 100 kronor av medelsanvisningen till arvoden åt biträdande lärare m. m.,
- 24) ordinariesättning av en tjänst som laboratoriebiträde i Ce 13 (medicinska kliniken I),
- 25) ordinariesättning av en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 (medicinska kliniken I); allt för medicin,
- 26) lärare i Ce 30,
- 27) minskning med 14 100 kronor av medelsanvisningen till arvoden åt biträdande lärare m. m.,
- 28) två heltidsanställda laboratoriebiträden i högst Ce 13 i stället för två halvtidsanställda i Ce 11,
- 29) laboratoriebiträde i högst Ce 13 (för experimentalkirurgi); allt för kirurgi,
- 30) andre assistent,
- 31) laboratoriesköterska i Ce 15; båda för klinisk-fysiologi,
- 32) instrumentmakare i Ce 16,
- 33) laboratoriesköterska i Ce 15,

- 34) institutionsvaktmästare i Ce 12,
- 35) laboratoriebiträde i Ce 11 (från och med den 1 januari 1958),
- 36) ekonomibiträde i Cg 5,
- 37) ordinariesättning av en tjänst som förste laboratoriebiträde i Ce 15; allt för klinisk-kemi,
- 38) laboratoriebiträde i Ce 11 vid lungkliniken,
- 39) heltidsanställt laboratoriebiträde i Ce 11 vid neurologiska kliniken i stället för halvtidsanställt,
- 40) klinisk amanuens,
- 41) kanslibiträde i Ce 11; båda för neurokirurgi,
- 42) laboratoriebiträde i Ce 11 för öronkliniken,
- 43) klinisk amanuens,
- 44) kanslibiträde i Ce 11,
- 45) indragning av ett nu upptaget lärararvode av 6 000 kronor,
- 46) indragning av ett för kursamanuens nu upptaget arvodesbelopp av 1 500 kronor; allt för ortopedi,
- 47) klinisk amanuens för pediatrik,
- 48) klinisk amanuens,
- 49) heltidsanställt laboratoriebiträde i högst Ce 13 i stället för halvtidsanställt dylikt i Ce 11; allt för psykiatri,
- 50) klinisk amanuens för barnpsykiatri,
- 51) kanslibiträde i Ce 11 för radioterapeutiska kliniken,
- 52) laboratoriebiträde i Ce 13 för radiofysiska institutionen.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 2 och 43—46. Konsistoriet erinrar till en början om att konsistoriet i petita för budgetåren 1955/56 och 1956/57 framställt förslag om inrättande vid Göteborgs universitet av en professur i ortopedi. Därvid hade konsistoriet framhållit, att den speciella ortopedien vore ett ämne av sådan storlek och vikt, att inrättandet av en professur vore väl motiverat, att den på Sahlgrenska sjukhuset planerade extremitetskirurgiska avdelningen icke komme att förfoga över tillräckligt kliniskt material för undervisning i speciell ortopedi, att ortopediska kliniken vid vanförestalten i Göteborg förfogade — såväl ur kvantitativ som kvalitativ synpunkt — över ett material, som väl lämpade sig för undervisning i ortopedi *samt att* den nuvarande överläkaren vid ortopediska kliniken, docenten Erik Severin, enligt inhämtade sakkunnigutlåtanden från professorerna i ortopedi i Stockholm och Lund vore kompetent till professur i ämnet. Vidare erinrar konsistoriet om att kanslern i utlåtande över anslagsframställningen för budgetåret 1955/56 uttalat, att han funnit goda skäl tala för ifrågavarande förslag men att med inrättandet av professuren borde anstå i avvaktan på myndigheternas ställningstagande till förslagen i 1951 års vanföretrednings betänkande om den framtida organisationen av vanförevården i Göteborg. I betänkandet hade utredningen förordat, att förhandlingar upptoges om överförande för viss tid av den till vanförestalten i Göteborg knutna ortopediska kliniken i Sahlgrenska sjukhusets regi. Stadsfullmäktige i Göteborg hade emellertid i sitt yttrande över betänkandet med hänsyn till stadens behov av ortopediska vårdplatser uttalat sig för ett icke tidsbegränsat

övertagande av kliniken. Betänkandet hade lagts till grund för en proposition (1955:135) med principförslag om vanförestalternas framtida verksamhet. Beträffande Göteborgs-kliniken hade departementschefen understrukit statsmakternas intresse av att frågan om klinikens huvudmannaskap snarast löstes med hänsyn till dess framtida användning för undervisningsändamål. En kommission hade därför tillsatts för förhandlingar med Göteborgs stad samt övriga berörda parter angående frågor, som ägde samband med sjukhusens i Göteborg upplåtande för undervisningsändamål, med uppdrag för kommissionen att utföra erforderliga utredningar och förhandlingar med sikte på ett övertagande från Göteborgs stads sida av vanförestaltens ortopediska klinik. Då frågan om den framtida organisationen av vanförevården i Göteborg sålunda torde komma att lösas inom en nära framtid, bortfaller, fortsätter konsistoriet, det hinder som ansetts föreligga för att förverkliga det ytterst angelägna önskemålet om inrättande av en professur i ortopedi vid Göteborgs universitet. Konsistoriet hemställer därför, att ifrågavarande professur inrättas från och med nästa budgetår. Till innehavare av professuren bör enligt konsistoriet — utan särskilt ansökningsförfarande — utnännas docenten Erik Severin. Vid inrättandet av professuren torde nu utgående arvoden till kurslärare å 6 000 kronor och till kursamanuens å 1 500 kronor kunna bortfalla. Vidare bör, tillägger konsistoriet, till professuren knytas en klinisk amanuens och ett kansli-biträde i Ce 11.

Kanslern har under hand inhämtat, att nämnda kommission och Göteborgs stads förhandlingsdelegerade enat sig om att staden på vissa villkor skulle övertaga nämnda klinik samt att förslag till avtal i ärendet är under utarbetande för att, sedan avtalsförslaget godkänts av de förhandlande parterna, överlämnas till Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges i Göteborg prövning. Vid det förhållandet, att frågan om den ortopediska kliniken sålunda kan väntas under innevarande budgetår vinna sin lösning anser kanslern från de synpunkter han har att företräda det angeläget att medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet från och med nästa budgetår utrustas med den professur i ortopedi, som redan ingick i organisationsplanen för den medicinska högskolan i Göteborg. Kanslern tillstyrker alltså, att ifrågavarande professur kommer till stånd från och med den 1 juli 1957 samt att till innehavare av professuren utan ansökningsförfarande utses den nuvarande överläkaren vid ortopediska kliniken, docenten Erik Severin. Även i övrigt biträder kanslern konsistoriets förut redovisade förslag.

Punkt 6. Fakulteten förfogar nu över 9 docentbefattningar (sju rörliga, en för ämnet medicinsk fysik och en företrädesvis för kliniskt ämne). Kanslern förordar en utökning av antalet docentbefattningar med fyra, varav en för fysikalisk kemi, en rörlig och två för kliniskt ämne.

Punkt 9. Från konsistoriets sida har framhållits, att ämnet medicinsk fysik hade ett stort behov att få utfört verkstadsarbeten och finmekaniska arbeten av skiftande slag. Att tillgodose detta behov genom anlitande av den öppna marknadens verkstäder vore, enligt vad erfarenheten visat, av både praktiska och ekonomiska skäl olämpligt. Viss apparatur av mera speciell art hade icke heller kunnat anskaffas annat än genom tillverkning i egen verkstad. Verkstadsarbetena för ämnet medicinsk fysik vore avsedda att utföras på den för institutionen i Vasa sjukhus inrättade verkstaden. Personalen på verkstaden måste emellertid, om den skulle kunna betjäna även ämnet medicinsk fysik, förstärkas med ytterligare en kvalificerad

instrumentmakare. Den vid radiofysiska institutionen anställde instrumentmakaren kunde på grund av arbetsuppgifternas omfattning och med hänsyn även till de lokala förhållandena icke tagas i anspråk jämväl för ämnet medicinsk fysik. I Uppsala och Stockholm förfogade ämnet över egna instrumentmakartjänster. Enligt kanslern föreligger även i Göteborg behov av en dylik tjänst. Kanslern tillstyrker därför, att en sådan inrättas. Denna synes kanslern på grund av de i Göteborg rådande svårigheterna att i konkurrens med det enskilda näringslivet rekrytera tjänster av det slag, varom här är fråga, böra i enlighet med konsistoriets förslag placeras i lönegraden Ce 16.

Punkterna 22 och 23 samt 26—28. Vid 1954 års riksdags höstsession fattades beslut om reformering av läkarutbildningen i enlighet med ett av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 212 framlagt förslag (SU 191; Rskr 395). Enligt detta beslut skulle ny studieordning för läkarutbildningen successivt genomföras från och med höstterminen 1955 och övergången till denna studieordning ske i fyra etapper. För genomförandet av de två första etapperna har medel anvisats för budgetåret 1955/57. Den tredje etappen, som förutsatts skola genomföras under nästa budgetår, avser en omläggning av undervisningen under det fjärde studieåret, det s. k. medicin- och kirurgiåret. De under nu ifrågavarande punkter upptagna anslagsförändringarna överensstämmer med de i förutnämnda proposition föreslagna grunderna för omläggning av läkarutbildningen.

Punkt 29. Konsistoriet har meddelat, att vid kirurgiska kliniken II under det senast förflutna året bedrivits vetenskapliga arbeten av experimentalkirurgisk karaktär, särskilt rörande olika leverfunktionsproblem, och framhållit, att inrättandet av en tjänst som laboratoriebiträde för experimentalkirurgi vore ett mycket angeläget önskemål. Kanslern tillstyrker inrättandet av en dylik befattning i högst Ce 13.

Punkt 30. Konsistoriet har påpekat, att laborativ verksamheten vid en kliniskt-fysiologisk institution i vissa delar vore likartad med den, som bedreves vid de teoretiska institutionerna, vilka vore försedda med för undervisning och forskning avsedda amanuens- och assistenttjänster. Enligt konsistoriet borde ifrågavarande laboratorium därför utrustas med en dylik hjälpkraft, varför konsistoriet hemställde om inrättande därstädes av en befattning som förste assistent. Kanslern har funnit denna begäran motiverad och tillstyrker därför på så sätt bifall till densamma, att till laboratoriet knytes en tjänst som andre assistent.

Punkt 32. Konsistoriet har ånyo framställt förslag om inrättande av en instrumentmakarbefattning vid kliniskt-kemiska institutionen för omhändertagande av verkstadsarbete (tillverkning, reparationer och översyn av komplicerad apparatur m. m.). Kanslern erinrar om att han för innevarande budgetår tillstyrkt inrättande av en dylik tjänst med placering i lönegraden Ce 14. På grund av de i Göteborg föreliggande särskilda svårigheterna med avseende å rekrytering av personal till tjänster av här ifrågavarande slag, anser kanslern i likhet med konsistoriet, att en befattning som instrumentmakare i Ce 16 bör från och med nästa budgetår inrättas vid oförmälda institution.

Punkt 34. Kliniskt-kemiska institutionen saknar för närvarande vaktmästare. Konsistoriet har begärt att en dylik tjänst i Ce 12 måtte komma till stånd och därvid framhållit, att tjänsten erfordrades redan från och med den 1 juli 1957 icke minst på grund av de göromål, som vore förknip-

pade med institutionens överflyttning till de nya lokalerna. Kanslern tillstyrker konsistoriets begäran.

Punkt 42. Den under denna punkt upptagna laboratoriebiträdesbefattningen avses för assistans vid ett vid öronkliniken nytillkommet audiologiskt laboratorium.

Punkt 50. För närvarande råder stor brist på barnpsykiater, vilket bland annat medfört, att den psykiska barna- och ungdomsvården i landet hittills icke kunnat utbyggas i den omfattning, som åsyftats. Denna brist sammanhänger med att befintligt antal utbildningstjänster i barnpsykiatri är otillräckligt. På grund härav föreslog medicinalstyrelsen den 17 augusti 1954 såsom en första åtgärd för att fylla det nödvändigaste behovet av utbildningsmöjligheter, att en utbildningstjänst i barnpsykiatri skulle inrättas vid en var av karolinska sjukhuset, Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt, akademiska sjukhuset i Uppsala och Lunds lasarett. I sitt yttrande över ifrågavarande förslag anförde medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet — under framhållande av de otillräckliga utbildningsmöjligheterna i fråga om barnpsykiatri i landet — att barnpsykiatrisk utbildning jämväl borde äga rum vid barnpsykiatriska avdelningen i Göteborg.

I underdånigt yttrande den 2 november 1954 förordade kanslern, att förhandlingar i förevarande ämne måtte upptagas bland annat med vederbörande sjukhushuvudman i Göteborg.

Härefter föreslog medicinalstyrelsen i underdånig skrivelse den 19 augusti 1955 att förhandlingar om inrättande av en utbildningstjänst inom Göteborgs stads psykiska barna- och ungdomsvård måtte komma till stånd.

Den 4 maj 1956 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar med Göteborgs stad i vissa medicinska universitetsfrågor att upptaga förhandlingar med staden rörande den av medicinalstyrelsen berörda frågan om beredande av ökade möjligheter för läkare att i Göteborg förskaffa sig specialistutbildning i barnpsykiatri.

Vid de förhandlingar, som förts i denna fråga mellan kommissionen och stadens delegerade, har man — efter samråd med representanter för medicinska fakulteten — kommit till den uppfattningen att den mest ändamålsenliga lösningen av förevarande fråga kunde ernås genom inrättandet vid psykiatriska kliniken av en befattning som klinisk amanuens med åläggande för innehavare av befattningen att tjänstgöra vid barnpsykiatriska avdelningen i Frölundaborg.

Medicinska fakulteten har i skrivelse den 17 augusti 1956 till det större konsistoriet tillstyrkt en dylik anordning och hemställt om befattningens inrättande. Fakulteten har därvid bland annat framhållit, att det syntes lämpligast, att den nya tjänst, som erfordrades för specialistutbildning i barnpsykiatri, bleve en klinisk amanuéstjänst. En sådan tjänst, knuten till universitetet, markerade dess karaktär av högre utbildningstjänst och medgäve att vederbörande icke uteslutande bleve engagerad i praktiskt rutinarbete utan finge större möjligheter till aktivt deltagande även i annan verksamhet, som direkt sammanhängde med specialistutbildningen.

Konsistoriet har anslutit sig till fakultetens ståndpunkt. Konsistoriet har därvid framhållit, att den ifrågasatta tjänsten komme att vara av stor praktisk betydelse för den barnpsykiatriska specialistutbildningen. Genom tillkomsten av densamma skulle sålunda på sex år icke mindre än sex läkare med erforderlig grundutbildning i allmän psykiatri kunna engageras för

barnpsykiatrien och genomgå en första etapp i barnpsykiatrisk specialistutbildning, vilket icke skulle vara möjligt om en underläkarbefattning inrättades. Efter grundutbildning i allmänpsykiatri och erforderlig tjänstgöring i pediatrik syntes den läkare, som fullgjort ett års tjänstgöring som klinisk amanuens i barnpsykiatri, vara särskilt väl rustad att tillägna sig den ytterligare specialistutbildning, som erhöles genom barnpsykiatrisk underläkartjänstgöring.

Göteborgs sjukhusdirektion har den 25 september 1956 såsom eget yttrande åberopat innehållet i en av sjukhusdirektören Hugo Höglund avgiven promemoria, vari tillstyrkts bifall till medicinska fakultetens förutnämnda hemställan.

Kanslern har — under hänvisning till vad sålunda i ärendet förekommit — uttalat, att han för sin del funnit de för inrättandet av omförmälda kliniska amanuensbefattning åberopade skälen vägande, och tillstyrkt, att befattningen in fråga inrättas från och med nästa budgetår.

Punkt 52. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att det successiva upptagandet av nya metoder ständigt ger upphov till nya mätproblem för radiofysiska institutionen. För utförande av rutinmässiga mätningar och beräkningar i samband härmed erfordras, framhålls vidare, assistans av ett laboratoriebiträde vid institutionen.

B. Filosofiska fakulteten

- 1) professor i stället för preceptor i statistik,
- 2) två docenter,
- 3) andre assistent för botanik,
- 4) rit- och räknebiträde i Ce 11,
- 5) anvisande av 5 000 kronor till hjälpkraft för excerpering av arkivaliskt källmaterial;
allt för ekonomisk historia,
- 6) universitetslektor i amerikansk filologi,
- 7) förste amanuens i stället för andre amanuens för engelska språket,
- 8) förste amanuens för etnografi,
- 9) andre amanuens för teoretisk och praktisk filosofi,
- 10) biträdande lärare i fonetik,
- 11) förste amanuens,
- 12) kanslibitråde i Ce 11;
båda för geografi,
- 13) kanslibitråde i Ce 11 med halvtidstjänstgöring i stället för tredjedels-tjänstgöring för historia,
- 14) kanslibitråde i Ce 11, gemensamt för litteraturhistoria och nordiska språk,
- 15) förste assistent i stället för förste amanuens,
- 16) laboratoriebiträde i högst Ce 13;
allt för marin botanik,
- 17) heltidsanställt kanslibitråde i Ce 11 för nationalekonomi i stället för halvtidsanställt,
- 18) universitetslektor i danska språket,
- 19) universitetslektor i norska språket,
- 20) förste amanuens i stället för andre amanuens för nordiska språk,

- 21) förste amanuens för oceanografi,
- 22) kanslibitråde i Ce 11 för pedagogik och pedagogisk psykologi,
- 23) laboratoriebiträde i Ce 11,
- 24) heltidsanställt kanslibitråde i Ce 11 i stället för halvtidsanställt; allt för psykologi,
- 25) pedagogisk universitetslektor,
- 26) förste amanuens i stället för andre amanuens; båda för romanska språk,
- 27) andre amanuens för slaviska språk,
- 28) befattningsarvode av 1 008 kronor för preceptorn i slaviska språk,
- 29) andre amanuens,
- 30) räkne- och skrivbiträde i Cf 4—Ce 8,
- 31) ordinariesättning av en tjänst som kanslibitråde i Ce 11; allt för statistik,
- 32) biträdande lärare,
- 33) andre assistent,
- 34) heltidsanställt kanslibitråde i Ce 11 i stället för halvtidsanställt; allt för statskunskap,
- 35) pedagogisk universitetslektor,
- 36) förste amanuens i stället för andre amanuens; allt för tyska språket.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 2. Från och med innevarande budgetår förfogar fakulteten över 13 docentbefattningar, varav 12 med företrädesrätt för vissa särskilt angivna ämnen och en rörlig. Konsistoriet har begärt inrättandet av ytterligare två docenttjänster, en med företrädesrätt för de klassiska språken och en rörlig. Med hänsyn till vikten av att docentinstitutionen förstärkes tillstyrker kanslern bifall till konsistoriets ifrågavarande förslag.

Punkt 3. Innehavaren av den vid universitetet inrättade forskningsprofessuren i botanik, S. B. G. Lindquist, har ingen å universitetets stat uppförd personal till sitt förfogande. Från Lindquists sida har nu behov härav anmälts, framförallt för biträde vid forskningen. Konsistoriet har med anledning härav gjort framställning om en förste assistentbefattning, avsedd för botanik. Konsistoriet har därvid erinrat om, att kanslern i underdånigt utlåtande efter en av konsistoriet tillstyrkt framställning från professor Lindquist hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreskriva, att ämnet växtbiologi skall vara examensämne i filosofie licentiatexamen vid universitetet i Göteborg, så länge Lindquist kvarstår vid sin forskningsprofessur. Om denna rätt beviljades bleve enligt konsistoriet behovet av kvalificerad assistenthjälp än mer framträdande. Kanslern förordar för sin del, att en befattning som andre assistent inrättas för ändamålet i fråga.

Punkterna 9, 18, 19, 25 och 36. Kanslerns under dessa punkter redovisade förslag betingas främst av den kraftiga tillströmningen av studerande till den filosofiska fakultetens läroämnen. Denna tillströmning har medfört, att fakultetens med medel från avlöningsanslaget anställda lärarkrafter i åtskilliga ämnen blivit otillräckliga. För förstärkning av fakultetens undervisningsresurser har i stor utsträckning tillfälliga lärarkrafter anställts med

anlitande av medel från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m.

Punkterna 12, 14, 22 och 30. De under dessa punkter upptagna biträdesbefattningarna avses för att bereda vederbörande institutionschefer sekreterarhjälp och för att utrusta institutionerna i fråga med personal för skriv- och kontorsgöromål.

G e m e n s a m t

- 1) forskardocent,
- 2) tjänst som förste expeditionsvakt i Ca 12 för förste vaktmästaren i Ce 13 och tjänst som expeditionsvakt i Ca 10 för andre vaktmästaren i Ce 12 med vakanssättning tills vidare av de ordinarie tjänsterna,
- 3) ordinarie sättning av tjänsten som kassör i Ce 19 vid kamrerarkontoret,
- 4) ordinarie sättning av en tjänst som kontorist i Ce 13,
- 5) ordinarie sättning av en tjänst som kanslibitråde i Ce 11,
- 6) kanslibitråde i Ce 11;
allt för kansliet.

Kanslern har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m. Vidare har kanslern — under hänvisning till de i de nya universitetsstatuterna meddelade bestämmelserna om »sabbatstermin» (52 och 54 §§) — räknat med viss utgiftsökning för vikariatslöner.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Från och med budgetåret 1955/56 förfogar universitetet över en forskardocentbefattning, gemensam för de båda fakulteterna. Kanslern finner det i likhet med konsistoriet synnerligen angeläget, att ytterligare en dylik befattning kommer till stånd och hemställer därför om tjänstens inrättande från och med nästa budgetår. Vid bifall härtill bör enligt kanslerns mening den ena av de två forskardocentbefattningarna knytas till den medicinska och den andra till den filosofiska fakulteten.

Punkt 6. Från konsistoriets sida har framhållits, att arbetsuppgifterna för universitetets kansli stegrats i en omfattning, som icke kunnat förutses, då den nuvarande personalorganisationen fastställdes. Denna utveckling beror enligt konsistoriet i första hand på den oväntat kraftiga tillströmningen av studenter, vilken medfört ett avsevärt ökat antal ärenden, såsom inskrivnings-, examinations- och dispensärenden. Tillkomsten av nya stipendier (exempelvis Adlerbertska stipendiefonden) och utbyggnaden av det statliga stipendiesystemet hade, i förening med det växande studentantalet, även förorsakat ett betydande merarbete för kansliet. Arbetet med statistiska uppgifter och registreringar toge allt större tid i anspråk. Även antalet personalärenden (exempelvis tjänstledigheter och vikariatsförordnanden) visade tydlig tendens att öka. Under läsåren 1954/55 och 1955/56 hade kansliet i stor utsträckning måst anlita utomstående arbetskraft för att biträda med maskinskrivnings- och registreringsarbete m. m. Då det med säkerhet kunde väntas, att studentantalet under de närmaste åren komme att kraftigt öka, bleve en förstärkning av arbetskraften på kansliet nödvändig för att arbetsuppgifterna skulle kunna medhinnas. En utökning av personalen med ett kanslibitråde anser konsistoriet därför vara av behovet starkt påkallat. Kanslern biträder konsistoriets förslag.

Kanslern har vidare på anförda skäl framlagt förslag om ändrad beräkning av två av under de särskilda uppbördsmedlen upptagna posterna, nämligen posten 1. »Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna» och posten 3. »Avkastning från vissa donationsfonder».

Såsom jag redan nämnt vid anmälan av motsvarande anslag för Uppsala universitet har kanslern i särskilda framställningar framlagt förslag om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid honom underställda lärosäten.

Departementschefen

Medicinska fakulteten. Vad beträffar förslaget om inrättande av en professur i ortopedi så anser jag, att detta förslag bör prövas först i samband med att ställning toges till frågan om den framtida organisationen av vanförevården i Göteborg. Som av det föregående framgått är denna fråga beroende på förhandlingar mellan representanter för vederbörande parter. Enligt vad jag under hand inhämtat beräknas dock dessa förhandlingar kunna slutföras till sådan tidpunkt, att ett eventuellt förslag i ämnet skall kunna föreläggas 1957 års riksdag.

Behovet av en förstärkning av fakultetens docentinstitution gör sig starkt gällande. Jag anser mig därför böra förorda, att vid fakulteten inrättas ytterligare två docentbefattningar. Av dessa bör den ena vara fast knuten till ämnet fysikalisk kemi och den andra företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne.

Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förslaget om inrättande av en tjänst som klinisk amanuens i barnpsykiatri tillstyrker jag detta förslag. Det synes mig också motiverat, att kliniskt-fysiologiska laboratoriet erhåller en vetenskapligt utbildad hjälpkraft. Jag biträder därför kanslerns förslag om anställande av en andre assistent vid detta laboratorium.

En viss förstärkning av fakultetens tekniska biträdespersonal synes mig också erforderlig. För nästa budgetår beräknar jag därför medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen en instrumentmakare i Ce 14, avsedd för ämnet medicinsk fysik, en instrumentmakare i Ce 14 och en institutionsvaktmästare i Ce 12, avsedda för kliniskt-kemiska institutionen, ett laboratoriebiträde i Ce 13, avsett för radiofysiska institutionen, samt två laboratoriebiträden i Ce 11, avsedda, det ena för experimentalkirurgiskt arbete vid kirurgiska kliniken II och det andra för öronklinikkens audiologiska laboratorium.

I enlighet med den av riksdagen godkända propositionen 1954: 212 angående reformering av läkarutbildningen skall tredje etappen av ifrågavarande reform genomföras under nästa budgetår. Kanslerns i anledning härav framställda, under punkterna 22 och 23 samt 26—28 redovisade förslag

överensstämmer med de i nyssnämnda proposition förordade grunderna för läkarutbildningens omläggning. Jag beräknar därför nu medel under förevarande anslag i enlighet med dessa förslag. Därutöver räknar jag med en viss mindre ökning av medelsbehovet till lärararvoden för undervisningen i medicin och kirurgi i Göteborg till följd av vad jag vid anmälan i det föregående av motsvarande anslag för Lunds universitet förordat rörande inordnande av vissa lärarbefattningar vid de medicinska fakulteterna i Lund och Göteborg i läkarorganisationen för vederbörande undervisningssjukhus.

Filosofiska fakulteten. Jämväl denna fakultets docentinstitution bör förstärkas. Jag anser mig för egen del böra förorda, att ytterligare en docentbefattning inrättas vid fakulteten. Denna befattning bör tills vidare vara rörlig.

Behovet av ökade undervisningsresurser i flera av fakultetens läroämnen gör sig kraftigt gällande med hänsyn till dessa ämnens vikt för läroarbete. Detta gäller framförallt sådana ämnen som nordiska språk och främmande levande språk. Med hänsyn härtill torde de fasta lärarkrafterna i vissa av dessa ämnen böra utökas. Jag anser mig sålunda nu böra tillstyrka, att i vartdera av danska och norska språken inrättas ett universitetslektorat. Därjämte beräknar jag medel till ett pedagogiskt universitetslektorat i romanska språk.

En viss förstärkning även av fakultetens fasta vetenskapligt utbildade hjälpkrafter torde med hänsyn till undervisningens behov vara motiverad. För nästa budgetår har jag funnit mig böra föreslå, att en för ämnena teoretisk och praktisk filosofi gemensam befattning som andre amanuens inrättas. Därjämte beräknar jag medel till en förste amanuens i stället för en andre amanuens för tyska språket. Med hänsyn till vad som anförts till stöd för förslaget om inrättande av en befattning som andre assistent för botanik biträder jag jämväl detta förslag.

Som jag redan nämnt vid anmälan av motsvarande anslag för Uppsala universitet ämnar jag föreslå, att ett särskilt anslag till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. även för nästa budgetår uppföres under åttonde huvudtiteln för att kunna disponeras för särskilda åtgärder till förstärkning av undervisningsresurserna i de filosofiska fakulteternas läroämnen.

Filosofiska fakultetens personal för skriv- och kontorsgöromål synes mig icke täcka det för närvarande föreliggande behovet av dylik personal. Jag har därför ansett mig böra föreslå, att för nästa budgetår anställs ytterligare två kanslibiträden i Ce 11, varav ett för geografiska institutionen och ett gemensamt för seminarierna för litteraturhistoria och nordiska språk. Därjämte beräknar jag medel till ett kanslibitråde i Ce 11 med halvtidstjänstgöring, avsett för pedagogiska institutionen, och till ett räkne- och skrivbiträde i Cf 4—Ce 8, avsett för statistiska institutionen.

G e m e n s a m t. Jag är ense med konsistoriet och kanslern om att universitet, som nu endast har en forskardocentbefattning, bör erhålla ytterligare en dylik befattning. Jag tillstyrker därför, att en forskardocentbefattning inrättas från och med nästa budgetår. Enligt min mening bör denna — i likhet med den nuvarande forskardocentbefattningen — vara gemensam för universitetets två fakulteter.

Jag anser det motiverat, att kansliets biträdespersonal förstärkes, och förordar därför inrättande av en tjänst som kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknig av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag för nämnda ändamål erforderliga medel i vad avser universitetet i Göteborg.

Förutom de av mig i det föregående förordade ändringarna i personalorganisationen och ökade medelsanvisningarna till olika ändamål föranledes ett ökat medelsbehov under förevarande anslag *dels* av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m., *dels* av riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1956: 124 framlagda förslag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., *dels* av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid universitetet, *dels ock* av visst — av kanslern beräknat — inkomstbortfall å den under de särskilda uppbördsmedlen upptagna posten 3. »Avkastning från vissa donationsfonder». Å andra sidan räknar jag med en viss inkomstökning å den under nämnda uppbördsmedel uppförda posten 1. »Bidrag från Göteborgs stad till avlönande av de kliniska amanuenserna». Detta föranleder ett minskat medelsbehov under anslaget.

Jag beräknar hela avlöningsanslaget till 5 080 000 kronor. Detta innebär en anslagshöjning med 605 000 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för universitet bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för Göteborgs universitet, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för Göteborgs universitet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

A v l ö n i n g s s t a t

U t g i f t e r

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 677 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 227 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 854 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 085 000
	<hr/>
	Summa kronor 5 843 500

Särskilda uppbördsmedel

1. Bidrag från Göteborgs stad till avlöande av de kliniska amanuenserna	197 000
2. Bidrag från Göteborgs stad till filosofiska fakulteten	400 000
3. Avkastning från vissa donationsfonder	162 500
4. Studentinskrivnings- och examinationsavgifter samt diverse inkomster	4 000
	<hr/>
	Summa kronor 763 500

Nettoutgift kronor 5 080 000

c) till Göteborgs universitet: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 080 000 kronor.

[87] 16. Göteborgs universitet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	298 000	252 988
1956/57 (statsliggaren s. 543)	306 000	
1957/58 (förslag)	298 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten och den av *universitetskanslern* för nästa budgetår föreslagna:

	För 1956/57 upptagna belopp, kronor	Av kanslern för 1957/58 föreslagna belopp, kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	5 000	6 000
2. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	240 400	210 000
3. Städning och rengöring, <i>förslagsvis</i>	40 000	56 500
4. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8 000	8 000
5. Nattbevakning av vissa medicinska fakultetens lokaler, <i>förslagsvis</i>	4 000	4 000
6. Telefonavgifter vid medicinska fakulteten m. m., <i>förslagsvis</i>	8 600	14 500
	<hr/>	
Summa kronor	306 000	299 000

Till stöd för uppräknigen av posten 1 åberopas sjukförsäkringsreformen och tillkomsten av ytterligare befattningar vid universitetet. Sänkningen av posten 2 föranledes av medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret. Såsom motivering för höjningen av posten 3 anföres ökade timlönekostnader för städningsspersonalen och utvidgade städningssområden. Ökningen av posten 6 betingas, förutom av belastningen under det senast tilländagångna budgetåret, av tillkomsten av nya lokaler.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör upptagas med oförändrat belopp. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Anslaget bör därför sänkas med 8 000 kronor till 298 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 298 000 kronor.

[88] 17. Göteborgs universitet: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1954/55	600 000	423 425
1955/56	706 000	696 681
1956/57 (statsliggaren s. 543 f.)	771 000	
1957/58 (förslag)	846 000	

Det större konsistoriet har äskat höjning av detta reservationsanslag med 321 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår för sin del en anslagsökning med i runt tal 165 000 kronor. I stort sett betingas kanslerns förslag, förutom av pristegringar, av det ökade antalet lärare och studerande vid universitetet samt stegrade kostnader för seminariebiblioteken ävensom av den successiva omläggningen och utbyggnaden av läkarutbildningen.

Departementschefen. Jag anser mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 75 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 846 000 kronor. Vid denna min anslagsavvägning har jag bland annat räknat med att reservationsanslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universitetet m. m. skall kunna avlastas vissa utgifter för materiel samt att medel för anskaffande av skyddskläder till biträdande lärare, assistenter och amanuenser vid universitetsinstitutionerna skall finnas tillgängliga under förevarande anslag.

Såsom jag närmare berört vid min anmälan av Uppsala universitets materielanslag torde de under förevarande anslag anvisade medlen i fortsättningen böra fördelas av kanslern.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 846 000 kronor.

[89] **18. Göteborgs universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	130 000	72 141
1956/57 (statsliggaren s. 544)	100 000	
1957/58 (förslag)	100 000	

Det större konsistoriet hemställer, att förevarande reservationsanslag för nästa budgetår uppföres med 225 000 kronor. *Konsistoriet* har därvid framhållit, att genom det successiva utbyggandet av universitetets institutioner och kliniker anspråken på medel för inköp av nya apparater och annan utrustning såsom ersättning för försliten eller omodern apparatur m. m. fortlöpande stegrats samt att det nuvarande nyanskaffningsanslaget visat sig helt otillräckligt för ändamålet.

Universitetskanslern finner det nödvändigt, att förevarande anslag väsentligt förstärkes och tillstyrker därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 200 000 kronor.

Departementschefen. Jag är icke beredd att för nästa budgetår tillstyrka någon höjning av förevarande anslag, som därför bör upptagas med förändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Nyanskaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[90] **19. Göteborgs universitet: Bokinköp och bokbindning för medicinska fakultetens bibliotek**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	75 000	75 644
1956/57 (statsliggaren s. 544)	60 000	
1957/58 (förslag)	65 000	

Det större konsistoriet begär för nästa budgetår en medelsanvisning av 80 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 20 000 kronor. En medelsanvisning av denna storleksordning är enligt konsistoriet ett minimum för att tillgodose den kliniska forskningens behov, den medicinska grundforskningens expansion över nya områden samt för att motverka inträdda prisstegringar.

Universitetskanslern biträder konsistoriets framställning.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor till 65 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Bokinköp och bokbindning för medicinska fakultetens bibliotek* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[91] **20. Göteborgs universitet: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid medicinska fakultetens bibliotek.** Enligt det mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Göteborgs stad ingångna avtalet angående samordnande av medicinska högskolans bibliotek med Göteborgs stadsbibliotek gäller bland annat, att antalet befattningar vid det medicinska biblioteket fastställs av Kungl. Maj:t, att det medicinska bibliotekets administration och drift handhaves av staden, som inom ramen för vad därom av Kungl. Maj:t fastställs, tillsätter, avlönar och pensionerar bibliotekets personal, att personalen avlönas och pensioneras enligt för Göteborgs stads tjänstemän gällande regler samt att staden för sina kostnader för avlöning och pensioner till personalen erhåller ersättning av staten efter varje budgetårs slut.

Nämnda ersättning bestrides ur förevarande förslagsanslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 100 000 kronor, motsvarande den beräknade ersättningen för redovisningsåret 1955/56.

Enligt vederbörligt medgivande må vid biblioteket finnas anställd följande personal, nämligen en förste bibliotekarie, en förste amanuens, en förste assistent, en assistent, en vaktmästare, ett kontorsbiträde och en kontorsvakt.

Enligt gällande föreskrifter må anslaget icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas för gäldande av ersättning, som avser avlöning av annan personal än den av Kungl. Maj:t i vederbörlig ordning fastställda.

Det större konsistoriet har hemställt om en höjning av anslaget för nästa budgetår med 27 000 kronor till 127 000 kronor. Höjningen föranledes av inträdda löneförhöjningar och av behov av ökade medel till vikariatsersättningar och tillfällig arbetskraft. Vidare har konsistoriet med anledning av förslag av biblioteksledningen hemställt om bemyndigande för Göteborgs stad dels att från och med den 1 juli 1957 vid biblioteket anställa ytterligare personal, nämligen en bibliotekarie, en förste assistent och ett biblioteksbiträde dels ock att från och med samma tidpunkt förändra befattningen såsom förste assistent till befattning såsom amanuens och befattningen som kontorsbiträde till befattning som kanslibiträde.

Universitetskanslern tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 127 000 kronor, och anför ytterligare följande.

Konsistoriet har meddelat, att enligt vad konsistoriet under hand inhämtat organisationsundersökningen rörande biblioteksfrågan i Göteborg icke

kunde genomföras inom sådan tid, att något organisationsförslag bleve framlagt för 1957 års riksdag. Konsistoriet har vidare framhållit, att på grund av utvecklingens snabba förlopp och det uppskjutna ställningstagandet till frågan om personalförstärkning för det medicinska biblioteket hade en situation uppstått, som måste betecknas såsom för biblioteket kritisk. På grund härav måste en förstärkning av den fasta personalen vid biblioteket komma till stånd från och med budgetåret 1957/58, om biblioteket skulle kunna bemästra de ständigt växande arbetsuppgifterna.

Vad konsistoriet anfört har övertygat mig om nödvändigheten av att den begärda personalförstärkningen kommer till stånd från och med nästa budgetår. Ett bifall härtill torde — så vitt jag kan finna — icke heller komma att föregripa resultatet av den blivande organisationsundersökningen. Jag tillstyrker alltså, att det medicinska bibliotekets fast anställda personal utökas med de av konsistoriet angivna befattningarna och biträder med hänsyn till föreliggande rekryteringssvårigheter jämväl förslaget angående omvandling på sätt konsistoriet förordat av förste assistentbefattningen till en amanuens tjänst och kanslibiträdesbefattningen till en tjänst som kanslibiträde i högre lönegrad än den nuvarande.

Departementschefen. Anslaget för nästa budgetår avser ersättning enligt avtalet till Göteborgs stad för dess utgifter till avlöning av personalen vid biblioteket under redovisningsåret 1956/57. Med biträdande av föreliggande förslag tillstyrker jag, att anslaget för nästa budgetår höjes med 27 000 kronor till 127 000 kronor. Detta innebär bland annat, att jag för vikariatsersättningar och anställande av extra arbetskraft under innevarande budgetår beräknat ett belopp av 30 000 kronor.

Vad därefter gäller förslaget om förstärkning av bibliotekets personal m. m. från och med den 1 juli 1957 är jag — med hänsyn till den förutnämnda organisationsundersökningen beträffande biblioteket — endast i så måtto beredd biträda ifrågakvarande förslag, att jag anser staden bör vara oförhindrad att i mån av behov vid biblioteket från och med nämnda tidpunkt anställa ytterligare extra arbetskraft m. m. till en sammanlagd kostnad av 15 000 kronor utöver det förut angivna beloppet av 30 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 127 000 kronor, vilket innebär en ökning med 27 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Göteborgs universitet: Bidrag till Göteborgs stad för verksamheten vid medicinska fakultetens bibliotek* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 127 000 kronor.

[92] **21. Göteborgs universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 364 200 kronor, vilket disponeras på sätt framgår av s. 545 i statsliggaren.

Det större konsistoriet har för nästa budgetår äskat ett anslag av 752 000 kronor. Universitetskanslern föreslår för sin del en medelsanvisning av 500 000 kronor, fördelad på följande sätt.

1. Avdelningen för medicinsk fysik	6 000
2. Medicinsk-kemiska institutionen	18 000
3. Patologiska institutionerna	6 000
4. Bakteriologiska institutionen	40 000
5. Kliniskt-fysiologiska laboratoriet	40 000
6. Kliniskt-kemiska laboratoriet	200 000
7. Neurologiska kliniken	30 000
8. Neurokirurgiska kliniken	20 000
9. Geografiska institutionen	5 000
10. Konsthistoriska institutionen	15 000
11. Marinbotaniska institutionen	15 000
12. Institutionen för nordiska språk	1 300
13. Oceanografiska institutionen	4 000
14. Psykologiska institutionen	25 000
15. Statiska institutionen	9 700
16. Förhyrda lokaler i fastigheten Södra Vägen 61	65 000
	Summa kronor 500 000

1. Avdelningen för medicinsk fysik. Anslaget äskas för inköp av lös inredning såsom bänkar och skåp.

2. Medicinsk-kemiska institutionen. För anskaffande av viss för omläggning av laboratorieundervisningen i enlighet med den nya studieordningen erforderlig utrustning äskades i fjol ett belopp av 30 000 kronor. För ändamålet anvisades 20 000 kronor och kanslern hemställer, att återstoden, 10 000 kronor, anvisas för nästa budgetår. För komplettering av vissa i institutionens referensbibliotek ingående tidskriftsserier begäres därjämte 8 000 kronor.

3. Patologiska institutionerna. För innevarande budgetår har 15 000 kronor anvisats till inredning och utrustning av dessa institutioner. Den sammanlagda kostnaden beräknades i fjol till 21 000 kronor och kanslern hemställer nu att resterande 6 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår.

4. Bakteriologiska institutionen. Till utrustning av denna institution har hittills anvisats 406 800 kronor, varav 40 000 kronor för innevarande budgetår. Det begärda anslaget avser kostnaderna för dels särskild för undervisningen i virologi erforderlig utrustning, dels laborantutrustning på grund av ökat antal studerande, dels ock komplettering av institutets verkstadsutrustning.

5. Kliniskt-fysiologiska laboratoriet. Medelsbehovet för laboratoriets utrustning har beräknats till sammanlagt 160 000 kronor. För innevarande budgetår har anvisats 80 000 kronor. För nästa budgetår äskas nu återstoden, 80 000 kronor.

6. Kliniskt-kemiska laboratoriet. Under nästa budgetår beräknas nya lokaler i Sahlgrenska sjukhusets centralkomplex vara färdiga för institutionen. För upprustning av institutionens apparatbestånd

beräknades i fjol ett belopp av 160 000 kronor erforderligt. Medelsanvisningen ansågs kunna uppdelas på två budgetår och för innevarande budgetår anvisades 80 000 kronor. För nästa budgetår äskas nu återstoden, 80 000 kronor, samt ytterligare 120 000 kronor till bestridande av kostnaderna för dels i anledning av undervisningsreformen erforderliga apparater för kursundervisning, dels utrustning av det nya övningslaboratoriet och kursrum, dels ock grundutrustning m. m. till forskningslaboratoriet.

7. *Neurologiska kliniken.* Till denna klinik har hittills beviljats utrustningsanslag med 30 000 kronor. Det nu begärda anslaget är avsett för apparatur för radioisotopforskning.

8. *Neurokirurgiska kliniken.* Kanslern erinrar om att han vid behandlingen av universitetets avlöningsanslag tillstyrkt inrättandet av en professor i neurokirurgi. Det begärda anslaget avses för inköp av sådan apparatur, som anses erforderlig för det vid kliniken bedrivna forskningsarbetet.

9. *Geografiska institutionen.* Det äskade anslaget begäres för möblering och övrig inredning av vissa nytillkomna lokaler.

10. *Konsthistoriska institutionen.* För anskaffande av en skioptikonapparat och för möblering av två rum, vilka institutionen disponerar i en lägenhet om åtta rum, begärdes för innevarande budgetår 7 000 kronor. Det begärda beloppet ansågs kunna fördelas på två budgetår och 3 500 kronor anvisades för ändamålet. För nästa budgetår äskas dels återstoden, 3 500 kronor, av det i fjol för nämnda ändamål beräknade beloppet, dels ock 11 500 för möbler och annan utrustning till förutnämnda lägenhet, vilken i sin helhet numera disponeras av institutionen.

11. *Marinbotaniska institutionen.* Sedan april 1956 bedriver institutionen sin verksamhet i en med donationsmedel nyuppförd byggnad. Anslaget begäres för komplettering av den instrumentella utrustningen samt för anskaffande av vissa möbler och andra inventarier. Det av konsistoriet begärda anslaget, 29 200 kronor, synes kanslern kunna uppdelas på två budgetår. För nästa budgetår föreslås en medelsanvisning av 15 000 kronor.

12. *Institutionen för nordiska språk.* För anslaget avses skola inköpas fem bord, ett stålskåp och två förvaringsskåp.

13. *Oceanografiska institutionen.* För anskaffande av för undervisningen erforderlig apparatur beräknas ett medelsbehov av 8 000 kronor. Kanslern anser medelsanvisningen kunna uppdelas på två budgetår och föreslår för nästa budgetår anvisande av 4 000 kronor.

14. *Psykologiska institutionen.* Det äskade beloppet avses för apparatur, som anses erforderlig för forskningen och undervisningen vid institutionen.

15. *Statistiska institutionen.* Till upprustning av institutionens maskinpark har för innevarande budgetår anvisats 5 000 kronor. Medelsbehovet beräknades i fjol till 11 000 kronor. För ytterligare maskinanskaffning och för inköp av möbler till nya lokaler äskas nu 9 700 kronor.

16. *Förhyrda lokaler i fastigheten Södra Vägen 61.* Universitetet har av Göteborgs stad erbjudits att förhyra vissa lokaler i fastigheten Södra Vägen 61. Lokalerna, vilka beräknas kunna tagas i bruk från och med läsåret 1957/58, omfattar en golvyta av cirka 600 m². Enligt preliminärt uppgjorda planer skall i dessa lokaler beredas plats för ämnena klassiska språk, klassisk fornknuskap och antikens historia, sanskrit

med jämförande språkforskning, semitiska språk och slaviska språk. För det av kanslern föreslagna anslaget, 65 000 kronor, avses skola anskaffas möbler och utrustning i övrigt till dessa lokaler.

Institutionerna för anatomi och histologi samt nybyggnaden för administration och bibliotek. Anatomiska, histologiska, medicinsk-kemiska, fysiologiska och farmakologiska institutionerna i Göteborg har alltsedan medicinska högskolans tillkomst varit förlagda till provisoriska lokaler i avvaktan på uppförande av nybyggnad för dessa institutioner jämte vissa för dem gemensamma lokaler, såsom bibliotek m. m. För anordnande av en arkitekttävling och för verkställande av vissa utredningar m. m. beträffande en dylik nybyggnad anvisades under rubriken Nybyggnad för medicinska högskolan i Göteborg för budgetåret 1948/49 ett investeringsanslag av 150 000 kronor. Vidare har under rubriken Nybyggnad för medicinska fakulteten i Göteborg beviljats dels för budgetåret 1954/55 ett investeringsanslag av likaledes 150 000 kronor för upprättande av ritningar till nybyggnaden m. m., dels ock för budgetåren 1955/57 investeringsanslag å sammanlagt 8 350 000 kronor för byggnadsföretagets påbörjande. De totala kostnaderna för byggnadsföretaget har uppskattningsvis beräknats till 28 000 000 kronor.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 april 1956 har särskilda sakkunniga tillkallats för att handhava frågor om utrustning av nybyggnaderna för de medicinska fakulteterna vid universitetet och de övriga frågor om utrustning vid universitetet, som hänsköts till dem. Nämnda sakkunniga har antagit benämningen utrustningskommittén för Göteborgs universitet.

I en den 16 oktober 1956 gjord framställning om anslag för nästa budgetår till inredning och utrustning av institutionerna för anatomi och histologi m. m. har *utrustningskommittén* inledningsvis anfört bland annat följande.

Enligt den av chefen för ecklesiastikdepartementet i 1956 års statsverksproposition (Bilaga 29, kapitalbudgeten, punkten 5) förordade tidsplanen för anläggningen skall byggnadsarbetena för anatomi och histologi igångsättas först, arbetena med administrations- och biblioteksbyggnadens uppförande påbörjas vid sådan tidpunkt, att densamma kan stå färdig till kalenderårsskiftet 1958/59, samt institutionsbyggnaderna för medicinsk kemi, farmakologi och fysiologi uppföras i sådan takt, att de kan tagas i bruk den 1 september 1960.

Därest denna tidsplan håller, torde nybyggnaderna för anatomi och histologi komma att färdigställas under hösten 1958. Ett ökat antal medicinare torde emellertid med hänsyn till studiegången kunna intagas först från och med höstterminen 1959 eller ett år innan nybyggnaderna för medicinsk kemi, farmakologi och fysiologi beräknas kunna tagas i anspråk. På grund av de nuvarande institutionslokalernas beskaffenhet är det emellertid angeläget, att de nya institutionslokalerna för anatomi och histologi kan tagas i bruk för undervisning och forskning, så snart byggnadsarbetena det medger.

De totala kostnaderna för inredning och utrustning av nybyggnaderna för anatomiska och histologiska institutionerna uppskattar utrustningskommittén till omkring 3 975 000 kronor. Härom anför kommittén huvudsakligen följande.

Föreståndarna för ifrågavarande institutioner har till kommittén överlämnat utrustningslistor för institutionerna. Dessa listor har därefter kompletterats i vissa avseenden genom kommitténs försorg. Av utrustningslistorna framgår rum för rum den avsedda inredningen och utrustningen även som det beräknade anskaffningspriset, i åtskilliga fall baserat på offerter, infordrade under vintern och våren 1956. Med utgångspunkt från de i utrustningslistorna angivna priserna kan totalkostnaderna för inredning och utrustning av institutionerna för anatomi och histologi i enlighet med de av institutionsföreståndarna framlagda utrustningsprogrammen beräknas uppgå till cirka 4 850 000 kronor, varav omkring 2 186 000 kronor faller på anatomiska institutionen och 2 664 000 kronor på histologiska institutionen. I nämnda belopp ingår utgifter för institutionernas överflyttning till de nya lokalerna och vissa kostnader av allmän natur, såsom för besiktningar, experter m. m. Däremot ingår ej utgifter för utrustning av de för den prekliniska tandläkarutbildningen särskilt avsedda lokalerna.

De betydande kostnader, varom här är fråga, måste ses mot bakgrunden av att anatomiska och histologiska institutionerna alltsedan sin tillkomst 1948 varit förlagda till provisoriska och otillräckliga lokaler. Genom de beslutade nybyggnadsåtgärderna kommer de båda institutionerna att tillföras avsevärt utökade lokaler för såväl undervisning som forskning. Åtskillig av den utrustning, som anskaffades i samband med institutionernas tillkomst, kan vidare beräknas vara försliten, då överflyttningen till de nya lokalerna sker.

Vid sin granskning av utrustningslistorna, i vad desamma avser utrustning för forskningsverksamheten, har kommittén fäst särskilt avseende vid om den föreslagna utrustningen avses för huvudgrenar av forskningsarbetet eller ej. I sistnämnda fall har kommittén intagit en mer restriktiv hållning till den föreslagna anskaffningen under beaktande av möjligheterna att tillgodose behovet av tillgång till dyrbarare apparatur genom utnyttjande av forskningsresurserna vid annan institution. På grund härav och av andra skäl har kommittén ansett det möjligt att utan allvarligt men för forskningen göra ej oväsentliga beskrningar av utrustningsprogrammen för ifrågavarande institutioner.

I detta sammanhang vill utrustningskommittén särskilt beröra frågan om anskaffande av elektronmikroskop. I såväl anatomiska som histologiska institutionens utrustningsprogram ingår anskaffande av ett större elektronmikroskop för en beräknad kostnad av cirka 170 000 kronor. Programmet för anatomiska institutionen upptar därjämte ett mindre elektronmikroskop för en beräknad kostnad av 42 000 kronor.

Utrustningskommittén vill till en början erinra om att icke någon av medicinska fakultetens i Göteborg teoretiska institutioner är utrustad med elektronmikroskop. Elektronmikroskopiskt arbete, särskilt inom anatomiska institutionen, har hittills i begränsad omfattning kunnat utföras med tillhjälp av ett elektronmikroskop vid Chalmers tekniska högskola. Möjligheterna att få disponera detta mikroskop är dock starkt begränsade. Härtill

kommer, att detsamma är ett av de först anskaffade i vårt land och därför föråldrat.

Behovet av elektronmikroskop gör sig för närvarande särskilt starkt gällande för forskningsarbetet inom anatomiska institutionen. För histologiska institutionens vidkommande räknar institutionsföreståndaren med att ett starkt ökat behov av tillgång till elektronmikroskop kommer att föreligga om några år för att det nu pågående forskningsarbetet skall kunna fullföljas genom elektronmikroskopiska studier. Även vid andra av medicinska fakultetens institutioner kan man förutse en ökad användning av elektronmikroskopi i forskningsarbetet.

Vid sin prövning av denna fråga har kommittén stannat för att nu beräkna medel till anskaffande av ett större och ett mindre elektronmikroskop för en beräknad sammanlagd kostnad vid nuvarande prisläge av omkring 200 000 kronor. Ett större elektronmikroskop finner kommittén under alla omständigheter erforderligt. Enligt kommitténs mening innebär kombinationen med ett större och ett mindre elektronmikroskop så uppenbara fördelar för forskningen, att man icke bör hesitera inför den merutgift, som följer av anskaffandet av jämväl ett mindre elektronmikroskop.

De båda elektronmikroskopen bör uppställas inom nybyggnaden för anatomiska institutionen, där särskilda lokaler avsetts för elektronmikroskopi, men bör stå till förfogande för forskningen jämväl vid övriga institutioner. Det synes emellertid icke osannolikt, att det om några år kommer att föreligga behov att anskaffa ytterligare elektronmikroskop, särskilt med tanke på forskningsarbetet inom histologiska institutionen.

Efter den granskning av utrustningsprogrammen, som hittills kunnat verkställas, anser sig utrustningskommittén böra med hänsyn till prisläget under första delen av år 1956 uppskatta kostnaderna för inredning och utrustning av nybyggnaderna för anatomiska och histologiska institutionerna till omkring 3 975 000 kronor, varav drygt 2 100 000 kronor faller på histologiska institutionen och återstoden på anatomiska institutionen. Härvid har ett belopp av 200 000 kronor för anskaffande av elektronmikroskop inräknats i kostnaderna för sistnämnda institution och kostnaderna för utrustning av för institutionerna gemensamma lokaler i regel lika fördelats mellan dem.

I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till det av 1955 års läkarutbildningsutredning nyligen framlagda betänkandet angående kliniska utbildningsplatser för blivande läkare har utrustningskommittén vid beräkningen ansett sig böra räkna med en årlig intagning i Göteborg av omkring 105 medicinare studerande.

En viss tendens till prisstegringar för utrustning, varom här är fråga, gör sig märkbar. Det är dock för tidigt att ännu ange, om nyssnämnda kostnadsram med hänsyn härtill måste överskridas. I viss mån torde prisstegringarna kunna motverkas genom prisreduceringar vid ett centraliserat upphandlingsförfarande. Kommittén kommer att noga beakta nödvändigheten att hålla utgifterna nere men anser sig böra förutskicka, att möjligheterna till begränsningar och besparingar på vissa punkter kan komma att uppvägas av ofrånkomliga kostnadsökningar på andra områden. Härvid vill kommittén erinra om att för forskningen betydelsefulla, helt nya eller förbättrade apparater framkomma i snabb följd.

I vissa avseenden har det ej ännu varit möjligt för kommittén att när-

mare pröva utrustningsbehovet. Kommittén har därvid preliminärt räknat med det av institutionsföreståndarna angivna medelsbehovet. Detta gäller t. ex. verkstadsutrustningen.

Vidkommande anslagsbehovet för nästa budgetår framhåller kommittén, att det med hänsyn till tidsplanen för nybyggnadernas uppförande är erforderligt, att ett första anslag till inredning och utrustning för anatomiska och histologiska institutionerna utverkas för budgetåret 1957/58. Kommittén föreslår, att för ändamålet anvisas 2 000 000 kronor. Därjämte hemställer kommittén om bemyndigande att beställa inredning och utrustning för nämnda två institutioner samt nybyggnaden för administration och bibliotek till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas under budgetåret 1958/59. Beträffande sistnämnda förslag i vad det avser nybyggnaden för administration och bibliotek har kommittén anfört följande.

Byggnadens närmare utformning är ännu ej bestämd och kommittén har därför ännu ej haft möjlighet att taga ställning till utrustningsbehovet. Det torde emellertid vara tillräckligt, att medel till inredning och utrustning av byggnaden anvisas för budgetåret 1958/59. Med hänsyn till de långa leveranstider, varmed man i vissa fall har att räkna, t. ex. i fråga om anskaffning av bokhyllor, erfordras dock, att kommittén erhåller bemyndigande att utlägga vissa beställningar av utrustning för byggnaden. Avsikten torde vara att inrymma lokaler i den blivande administrations- och biblioteksbyggnaden för en automatisk rikstelefonväxel för samtliga beslutade nybyggnader. Om så sker torde nyssnämnda bemyndigande böra gälla även härav betingad beställning.

Departementschefen. Vad först beträffar kanslerns anslagsäskanden anser jag mig böra förorda, att 10 000 kronor anvisas till vardera bakteriologiska och medicinsk-kemiska institutionerna för komplettering av dessa institutioners utrustning. För kliniskt-kemiska laboratoriets del tillstyrker jag för nästa budgetår en medelsanvisning av 150 000 kronor. Någon medelsanvisning till neurologiska och neurokirurgiska klinikerna anser jag mig däremot icke kunna förorda och finner mig ej heller kunna för nästa budgetår föreslå anvisande av några medel till psykologiska och oceanografiska institutionerna. Till utrustning av geografiska institutionen beräknar jag 4 000 kronor. För inredning och utrustning till konsthistoriska institutionen och till marinbotaniska institutionen förordar jag anvisande av respektive 7 700 och 10 000 kronor. Till fortsatt upprustning av statistiska institutionens maskinpark och för anskaffande av möbler till institutionen tillstyrker jag en medelsanvisning av 5 000 kronor. För anskaffande av möbler och annan utrustning till förhyrda institutionslokaler i fastigheten Södra Vägen 61 föreslår jag för nästa budgetår en till 50 000 kronor begränsad medelsanvisning. I övrigt biträder jag kanslerns förslag.

Såsom framgår av vad jag tidigare anfört har handhavandet av utrustningsfrågorna rörande nybyggnaderna för den medicinska fakulteten anförtrots åt särskilda sakkunniga, utrustningskommittén för Göteborgs

universitet. Enligt tidsplanen för byggnadsprogrammets genomförande skall institutionsbyggnaderna för anatomi och histologi uppföras först. Dessa institutionsbyggnader torde kunna färdigställas under hösten 1958. Kommittén har i sin framställning om anslag för nästa budgetår framlagt kostnadsram för nämnda institutioners inredning och utrustning.

Utrustningskommittén har på grundval av sin hittills verkställda prövning av de olika utrustningsfrågorna uppskattat kostnaderna för inredning och utrustning av anatomiska och histologiska institutionerna till omkring 3 975 000 kronor, varav drygt 2 100 000 faller på histologiska institutionen och återstoden på anatomiska institutionen. Kommittén framhåller, att de betydande kostnaderna måste ses mot bakgrunden av att institutionerna alltsedan sin tillkomst 1948 varit förlagda till provisoriska och otillräckliga lokaler och att de i nybyggnaderna kommer att få avsevärt utökade lokaler för såväl undervisning som forskning. Kommittén förklarar sig komma att noga beakta nödvändigheten av att utgifterna hålles nere men anser sig böra förutskicka, att möjligheterna till begränsningar och besparingar på vissa punkter kan komma att uppvägas av ofrånkomliga kostnadsökningar på andra områden. Vid sina kostnadsberäkningar har kommittén utgått från prisläget under första delen av år 1956 och kommittén anser sig icke på nuvarande stadium kunna ange i vad mån den framlagda kostnadsramen måste överskridas med hänsyn till därefter framkomna tendenser till prisstegringar för sådan utrustning, varom här vore fråga.

De av kommittén uppgjorda kostnadsberäkningarna och vad kommittén i anslutning därtill anfört anser jag mig böra godtaga. Medelsanvisningen för anatomiska och histologiska institutionernas inredning och utrustning synes mig böra bygga härpå. I detta sammanhang vill jag emellertid i anledning av vad kommittén anfört rörande överskridande av den nu framlagda kostnadsramen understryka angelägenheten av att kommittén även vid sin fortsatta handläggning av utrustningsfrågorna noga tillvaratager uppkommande möjligheter till kostnadsbesparingar, som kan vidtagas utan att kravet på en tillfredsställande standard i fråga om institutionernas utrustning eftersättes.

Kommittén har föreslagit, att ett anslag av 2 000 000 kronor anvisas för nästa budgetår till anatomiska och histologiska institutionernas inredning och utrustning samt att åt kommittén därjämte lämnas ett bemyndigande att beställa inredning och utrustning för nämnda institutioner samt nybyggnaden för administration och bibliotek till ett värde av högst 2 000 000 kronor. För egen del anser jag att medelsanvisningen för nästa budgetår bör kunna begränsas till 1 800 000 kronor. Därjämte torde kommittén böra erhålla ett beställningsbemyndigande avseende högst 2 000 000 kronor.

Vad beträffar de av mig förut på grundval av kanslerns äskanden före-

slagna medelsanvisningarna för anskaffning av inredning och utrustning till vissa institutioner och laboratorier, så torde i en del fall fördelar från upphandlingssynpunkt kunna vinnas om anskaffningen ombesörjes av förutnämnda utrustningskommitté. Det torde därför få ankomma på Kungl. Maj:t att senare bestämma i vilken utsträckning nu avsedda inredning och utrustning bör upphandlas av kommittén.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med sammanlagt 2 100 000 kronor, vilket i jämförelse med medelsanvisningen under anslaget för innevarande budgetår innebär en höjning med 1 735 800 kronor. Vidare torde böra utverkas riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för institutionerna för anatomi och histologi samt nybyggnaden för administration och bibliotek till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att inredning och utrustning för institutionerna för anatomi och histologi samt nybyggnaden för administration och bibliotek vid Göteborgs universitet må beställas till ett värde av högst 2 000 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59;

b) till *Göteborgs universitet: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 2 100 000 kronor.

[93] **22. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	4 375 000	4 949 051
1956/57 (statsliggaren s. 545)	5 582 200	
1957/58 (förslag)	6 220 000	

Lärarkollegiet vid karolinska institutet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framställt förslag om en avsevärd förstärkning av institutets personal.

Universitetskanslern ansluter sig i betydande omfattning till lärarkollegiets förslag.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslerns förslag till ändringar i institutets personalorganisation m. m. Därvid kommer jag att närmare beröra endast de av kanslerns förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning att uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

Kanslerns förslag framgår av efterföljande sammanställning.

- 1) ändring av benämningen å professorsbefattningen i klinisk experimentell allergologi till professorsbefattning i klinisk dermatologisk allergologi,

- 2) professor i medicin, företrädesvis lungsjukdomarnas diagnostik och terapi, i stället för lärare i Cg 34 med samma ämnesområde och samtidigt indragning av dels ett för lärare vid översiktskurser i medicin beräknat arvodesbelopp av 3 500 kronor, dels ock ett för lärare vid kurser i kliniska undersökningsmetoder beräknat arvodesbelopp av 4 950 kronor,
- 3) professor i barnpsykiatri med placering vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus,
- 4) personlig professorsbefattning i biologisk ultrastrukturforskning för prosektorn S. F. Sjöstrand och samtidigt vakanssättning av den av Sjöstrand innehavda prosektorsbefattningen i anatomi,
- 5) personlig professorsbefattning i tumörbiologi för docenten G. Klein,
- 6) laborator i klinisk fysiologi med placering vid kliniskt-fysiologiska laboratoriet vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset,
- 7) laborator i röntgendiagnostik med placering vid röntgenavdelningen vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset,
- 8) laboratorbefattning i reumatologi med docenten K. E. B. Olhagen som förste innehavare,
- 9) personlig laboratorbefattning i hjärnforskning för forskardocenten C. L. U von Euler-Chelpin,
- 10) utbyte av den nuvarande för docenten B. E. G. W. Sylvén inrättade personliga arvodesbefattningen som laborator i experimentell tumörforskning (arvode, motsvarande lönen i 33:e löneklassen å löneplan 1) mot en för Sylvén personlig laboratorbefattning i samma ämne i lönegrad Ca 34,
- 11) två docenter,
- 12) utökning av tjänstgöringstiden för en institutionsvaktmästare i Ce 14 vid anatomiska institutionen från halvtid till heltid,
- 13) utökning av tjänstgöringstiden för en institutionsvaktmästare i Ce 14 vid histologiska institutionen från halvtid till heltid,
- 14) omändring av den för N. A. Eliasson personliga befattningen som förste laboratoriebiträde i lönegrad Ca 15 till en för Eliasson personlig tjänst som laboratorieassistent i lönegrad Ca 17,
- 15) instrumentmakare i Ce 16,
- 16) kanslibiträde i Ce 11,
- 17) heltidsanställd djurvårdare i Cg 10 i stället för halvtidsanställd, allt för kemiska institutionen,
- 18) laboratorieingenjör i Cf 19—Ce 25,
- 19) kontorist i Ce 13, båda för fysiologiska institutionerna,
- 20) anvisande av 36 000 kronor till extra kursundervisning i patologisk anatomi vid patologiska institutionen å karolinska sjukhuset vårterminen 1957,
- 21) två förste assistenter i stället för två förste amanuenser vid patologiska institutionen å Sabbatsbergs sjukhus,
- 22) anvisande av 5 000 kronor för anställande av tillfällig arbetskraft för skriv- och kontorsgöromål vid patologiska avdelningen å Södersjukhuset,
- 23) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 24) institutionsvaktmästare i Ce 12,
- 25) diskbiträde i Ce 6, samtliga för bakteriologiska institutionen,
- 26) laboratorieingenjör i Cf 19—Ce 25,

- 27) heltidsanställd djurvårdare i Cg 10 i stället för halvtidsanställd, allt för farmakologiska institutionen,
- 28) ökning med 5 700 kronor av medelsanvisningen till arvoden till biträdande lärare och specialföreläsare (nu 4 300 kronor),
- 29) förste laboratoriebiträde i Ce 15,
- 30) laboratoriebiträde i högst Ce 13, allt för medicinska kliniken å karolinska sjukhuset,
- 31) lärare i Ce 30 i medicin,
- 32) ökning med 5 700 kronor av medelsanvisningen till arvoden till biträdande lärare och specialföreläsare (nu 4 300 kronor),
- 33) anvisande av 5 900 kronor till extra kursundervisning i medicin sommaren 1957,
- 34) kontorist i Ce 13 och samtidigt indragning av 3 711 kronor, utgörande bidrag för avlönande av ett kanslibitråde, allt för medicinska kliniken å serafimerlasarettet,
- 35) anvisande av 1 000 kronor till arvode åt biträdande lärare,
- 36) institutionsvaktmästare i Ce 12,
- 37) laboratoriebiträde i Ce 11, allt för medicinska tuberkuloskliniken,
- 38) laboratorieingenjör i Cf 19—Ce 25 vid endokrinologiska forskningsinstitutionen,
- 39) minskning med 2 850 kronor av medelsanvisningen till arvoden åt biträdande lärare och specialföreläsare,
- 40) förste amanuens, allt för kirurgiska kliniken å karolinska sjukhuset,
- 41) minskning med 350 kronor av medelsanvisningen till arvoden åt biträdande lärare och specialföreläsare,
- 42) anvisande av 4 700 kronor till extra kursundervisning i kirurgi sommaren 1957,
- 43) kanslibitråde i Ce 11, allt för kirurgiska kliniken å serafimerlasarettet,
- 44) förste laboratoriebiträde i Ce 15,
- 45) djurvårdare i Cg 10,
- 46) ekonomibitråde i Cg 5, samtliga för forskningslaboratoriet vid thoraxkirurgiska kliniken,
- 47) ökning av medelsanvisningen till extra kursundervisning i ortopedi (nu 500 kronor) med 250 kronor och samtidigt minskning med samma belopp av medelsanvisningen till annan undervisning i ortopedi (nu 1 400 kronor),
- 48) höjning av det nu till den kliniska amanuensen vid ortopediska kliniken och polikliniken utgående arvodet av 2 400 kronor med 2 796 kronor och samtidigt bortfall av honom nu tillkommande tilläggsarvode, uppgående till belopp, motsvarande höjningen,
- 49) indragning av arvodena till biträdande lärare i obstetrik och gynekologi (2 750 kronor) och till lärare vid kurser i den normala förlossningen förlopp (2 400 kronor),
- 50) heltidsanställt laboratoriebiträde i Ce 13 vid ögonkliniken å karolinska sjukhuset i stället för halvtidsanställt,
- 51) indragning av arvode till biträdande lärare i öron-, näs- och halssjukdomar vid öronkliniken å karolinska sjukhuset (3 950 kronor),
- 52) laboratorieingenjör i Ce 27 för fysiologisk-akustiska institutionen,
- 53) indragning av arvode till lärare vid en extra kurs i neurologi (2 000 kronor),
- 54) kontorist i Ce 13, allt vid nervkliniken å serafimerlasarettet,

- 55) indragning av arvoden till biträdande lärare (6 000 kronor) och till biträdande läkare vid skyddskoppsympning (300 kronor) vid barnkliniken å karolinska sjukhuset,
- 56) laboratoriebiträde i Ce 13 vid pediatrika kliniken å Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn,
- 57) laboratoriesköterska i Ce 15,
- 58) institutionsvaktmästare i Ce 14, båda för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset,
- 59) anvisande av 550 kronor till extra kursundervisning i klinisk fysiologi sommaren 1957,
- 60) indragning av en befattning som förste assistent,
- 61) laboratoriesköterska i Ce 15, allt vid kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet å serafimerlasarettet,
- 62) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 63) kanslibiträde i Ce 11, båda för kliniskt-fysiologiska laboratoriet vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset,
- 64) laboratoriesköterska i Ce 15,
- 65) institutionsvaktmästare i Ce 14 i stället för vaktmästare med arvode, motsvarande lönen i Cg 10, allt för kliniskt-kemiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset,
- 66) anvisande av 2 800 kronor till extra kursundervisning i klinisk kemi sommaren 1957,
- 67) indragning av en befattning som förste assistent,
- 68) laboratoriesköterska i Ce 15,
- 69) instrumentmakare i Ce 16,
- 70) institutionsvaktmästare i Ce 14, allt vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet å serafimerlasarettet,
- 71) laboratoriebiträde i Ce 13 vid kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset,
- 72) anvisande av 200 kronor till extra kursundervisning i klinisk bakteriologi sommaren 1957,
- 73) förste amanuens,
- 74) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 75) kanslibiträde i Ce 11, allt för kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet å serafimerlasarettet,
- 76) kanslibiträde i Ce 11 vid röntgenavdelningen å serafimerlasarettet,
- 77) laboratoriebiträde i Ce 11 vid röntgendiagnostiska forskningslaboratoriet,
- 78) laboratoriebiträde i Ce 13,
- 79) kanslibiträde i Ce 11, båda för röntgenavdelningen vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset,
- 80) lärare i Ce 30,
- 81) kanslibiträde i Ce 11, båda för radioterapeutiska kliniken,
- 82) laboratoriebiträde i Ce 13 för radiumhemmets forskningslaboratorium,
- 83) ökning med 2 000 kronor av medelsanvisningen till lärare i socialmedicin (nu 1 500 kronor),
- 84) anvisande av 500 kronor till arvode åt lärare i medicinens historia,
- 85) ordinariesättning av en tjänst som kansliskrivare i Ce 15 vid institutionen för medicinsk cellforskning och genetik,
- 86) ordinariesättning av en tjänst som kontorist i Ce 13 vid kirurgiska kliniken å serafimerlasarettet,

- 87) ordinariesättning av en tjänst som kansliskrivare i Ce 15 vid hudkliniken,
- 88) ordinariesättning av en tjänst som kontorist i Ce 13 vid psykiatriska kliniken,
- 89) ordinariesättning av en tjänst som laboratoriebiträde i Ce 13 vid röntgenavdelningen å serafimerlasarettet,
- 90) bibliotekarie i Cg 27 och samtidigt vakanssättning av en befattning som biblioteksamanuens i Cf 19—Ce 25,
- 91) biblioteksassistent i Ce 15,
- 92) biblioteksbiträde i Ce 13 och samtidigt nedräkning av nu utgående anslagsmedel för tillfällig förstärkning av personalorganisationen med 5 064 kronor,
- 93) fotograf i Cg 12,
- 94) expeditjonsvakt i Ce 11 och samtidigt nedräkning av nu utgående anslagsmedel för tillfällig förstärkning av personalorganisationen med 9 936 kronor, allt för biblioteket,
- 95) kanslibitråde i Ce 11 för kansliet,
- 96) kanslibitråde i Ce 11 för intendentkontoret,
- 97) extra-ordinariesättning av en tjänst som parkförman i Cg 12, tillhörande ekonomipersonalen,
- 98) höjning av kursanslaget (nu 34 200 kronor) med 26 200 kronor,
- 99) bortfall av ett i arvodesstaten upptaget, till Kungl. Majt:s disposition ställt belopp av 28 168 kronor och i stället uppförande i sagda stat av ett belopp av 10 000 kronor, ställt till kanslerns förfogande,
- 100) bortfall av vissa för övergångsarrangemang i samband med genomförandet av ny studieordning tillfälligt anslagna medel, nämligen 3 600 kronor till två extra kliniska amanuenser för den propedeutiska undervisningen å S:t Eriks sjukhus, 12 300 kronor för extra propedeutisk kurs enligt äldre studieordning, 7 800 kronor för extra lärare vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset och 4 550 kronor för extra lärare vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet å serafimerlasarettet.

Kanslern har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid institutet och till följd av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Lärarkollegiet har hemställt, att benämningen å professuren i klinisk experimentell allergologi måtte ändras till professor i klinisk dermatologisk allergologi. Lärarkollegiet har därvid anført: Vid karolinska institutet inrättades från och med den 1 juli 1947 en laboratoriefattning i allergilära, förenad med överläkarbefattning vid allergilaboratoriet å karolinska sjukhuset. Nämnda laboratorium är inrymt i hudklinikens lokaler och utgör, förutom forskningsenhet, rutinlaboratorium för hudkliniken. Ifrågasvarande laboratur förändrades från och med den 1 juli 1954 till professor i klinisk experimentell allergologi. På grund av tveksamhet om huru denna benämning rätteligen skulle förstås hemställde medicinska fakulteten i Lund i underdånig skrivelse om närmare bestämmande av professurens

ämnesområde, varjämte även en blivande sökande till professuren förfrågade sig i samma hänseende hos vederbörande myndigheter. Kungl. Maj:t fann i beslut den 18 februari 1955 de gjorda framställningarna icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. I beslutet erinrades om att ifrågavarande professur skulle vara förenad med överläkarbefattning vid karolinska sjukhusets allergilaboratorium, vilket tillika utgjorde rutinlaboratorium för den kliniska och polikliniska sjukvården vid sjukhusets dermatologiska klinik, samt att jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 24 september 1948 å förslag till professuren endast finge uppföras sökande, som av medicinalstyrelsen förklarats kompetent för överläkarbefattningen. Sedan lärarkollegiet antagit förslag att kalla dåvarande docenten Å. Nilzén till innehavare av professuren uttalade kanslern i tillsättningsärendet, bland annat, att Kungl. Maj:ts förenämnda beslut syntes kanslern böra innebära, att av innehavaren av ifrågavarande professorsbefattning skulle krävas speciell utbildning i dermatologi och att ämnesområdet för professuren vore att uppfatta som omfattande klinisk dermatologisk allergologi. I instruktion för professorn har kanslern fastställt hans undervisningsskyldighet till att omfatta de delar av allergilärens teori och praktik, som avser klinisk dermatologisk allergologi. Med hänsyn till att således de med professuren förbundna undervisningsåliggandena nu uttryckligen begränsats till de allergiska hudsjukdomarnas ram ävensom att tillsyneskommen tvekan om professurens rätta avgränsning gör en ändring av dess benämning önskvärd bör en sådan nu vidtagas.

Kanslern understryker, att tveksamhet i skilda sammanhang yppats angående ämnesområdet för ifrågavarande professur, och förklarar sig för egen del hysa den uppfattningen, att professurens ämnesomfattning är begränsad till de allergiska hudsjukdomarnas ram, varför han fastställt instruktion för professorn i enlighet härmed. Lärarkollegiets nu framlagda förslag anser kanslern innebära allenast ett förtydligande och han tillstyrker därför bifall till detsamma.

Punkt 3. I propositionen 1954:212 (s. 240) föreslogs inrättande vid karolinska institutet av en professur i barnpsykiatri, förenad med överläkarbefattning vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn. Enligt den allmänna planen för genomförandet av den nya studieordningen skulle inrättandet av professuren ske vid ingången av budgetåret 1958/59. I sitt av 1954 års riksdag godkända utlåtande nr 191 (s. 120) ifrågasatte emellertid statsutskottet, huruvida icke nämnda professur borde inrättas tidigare än vad sålunda angivits. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t toge denna fråga under särskilt övervägande. Genom beslut den 14 januari 1955 uppdrog sedermera Kungl. Maj:t åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att å statens vägnar upptaga förhandlingar med Stockholms stad, styrelsen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt samt Stockholms läns landsting i fråga om undervisning i barnpsykiatri vid nämnda anstalt samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill förhandlingarna kunde giva anledning. Senast vid föregående års riksdag har statsutskottet i sitt utlåtande nr 78 (s. 32) förutsatt, att förhandlingarna i görligaste mån påskyndades. Lärarkollegiet har hemställt, att nu ifrågavarande professur måtte inrättas från och med den 1 juli 1957. Kanslern instämmer med lärarkollegiet i att inrättandet av en professur i barnpsykiatri otvivelaktigt skulle främja såväl den vetenskapliga forskningen inom området som utbildningen av läkare och specialister. Kanslern

förutsätter, att förhandlingskommissionen slutför sitt här berörda uppdrag i sådan tid, att dess förslag kan föreläggas 1957 års riksdag, och förordar, att professuren i barnpsykiatri kommer till stånd från och med den 1 juli 1957. Kanslern erinrar vidare om, att de totala kostnaderna för professuren kommer att bli relativt blygsamma i betraktande av att enligt gällande grunder för fördelning av driftskostnaderna vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt staten bidrager till överläkarens vid den barnpsykiatriska avdelningen avlöning med hälften av lönebeloppet eller för närvarande 20 946 kronor för år.

Punkt 8. Lärarkollegiet har hemställt om inrättande av en laboratorsbefattning i medicin, förenad med överläkarebefattning vid reumatologiska avdelningen å karolinska sjukhuset och med nuvarande biträdande överläkaren vid nämnda avdelning, docenten K. E. B. Olhagen, som förste innehavare. Till stöd härför har lärarkollegiet anfört, att de vetenskapliga uppgifter, som den reumatologiska avdelningen erbjöde, och de hittills uppvisade vetenskapliga resultaten motiverade en laboraturdärstädes. Kanslern framhåller för sin del, att reumatologien såsom forskningsdisciplin numera otvivelaktigt har den självständiga karaktär och den betydelse, som måste krävas för att en ordinarie akademisk lärartjänst skall vara motiverad i ämnet. Även i undervisningshänseende utgjorde reumatologien en i hög grad självständig ämnesgren inom invärtesmedicinen, varutinnan torde få hänvisas till 1948 års läkarutbildningskommittés betänkande angående läkarutbildningen (S. O. U. 1953: 7, s. 142). I Lund funnes en ordinarie befattning som lärare i reumatologi, placerad i lönegraden Ca 34. Kanslern finner sig därför böra förorda, att en med överläkarebefattning vid reumatologiska avdelningen å karolinska sjukhuset förenad laboratorsbefattning kommer till stånd vid institutet. Med hänsyn till tjänstens ställning inom sjukvårdsorganisationen och den därmed sammanhängande naturliga inriktningen av den med befattningen förbundna forskningen och undervisningen anser kanslern ämnesområdet för tjänsten böra bestämmas till reumatologi. Av ett i ärendet av professorerna Erik Ask-Upmark, Martin Odin och Nanna Svartz avgivet utlåtande har kanslern inhämtat, att Olhagen är kompetent till laboratorsbefattning i medicin. Då Olhagen, såsom förut nämnts, därjämte är biträdande överläkare vid nu ifrågakvarande avdelning tillstyrker kanslern, under förutsättning att Olhagens kompetens till överläkarebefattning vid reumatologisk avdelning vitsordas av medicinalstyrelsen, att denne utnämnes till förste innehavare av tjänsten. Bifalles kanslerns förslag om inrättande av en laboratorsbefattning i reumatologi vid institutet, blir den i propositionen 1954: 212 (s. 171) upptagna befattningen som lärare i medicin i lönegraden Ce 30 obehövlig. Å andra sidan erfordras emellertid ett arvodesbelopp av 3 250 kronor såsom ersättning för den undervisning, som eljest skolat ankomma på biträdande överläkaren vid reumatologiska avdelningen inom ramen för hans tjänsteåligganden. Lämnas kanslerns ifrågakvarande förslag utan bifall, bortfaller behovet av sistnämnda arvode men blir i stället befattningen som lärare i medicin i lönegraden Ce 30 nödvändig.

Punkt 10. Sedan den 1 juli 1950 finnes vid karolinska institutet en för docenten B. Sylvén personlig befattning som extra laborator i experimentell tumörforskning med arvode, motsvarande lönen i 33:e löneklassen i löneplan 1 i statens grundlöneförordning. Lärarkollegiet har föreslagit, att denna befattning lönegradsplaceras och i likhet med laboraturer i allmänhet

hänföres till lönegraden Ca 34. Redan 1949 förordade dåvarande kanslern en fast personlig laboratur för Sylvén, vilken alltsedan nämnda år förestår ett med statsanslag av 40 000 kronor upprättat forskningslaboratorium inom den radiopatologiska institutionen vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik. Under Sylvéns ledning har från laboratoriet utgivits ett flertal goda och solida arbeten inom central cancerforskning. Med hänsyn härtill och till att Sylvéns undervisning ingår i den ordinarie undervisningen i patologi förordar kanslern, att Sylvéns nuvarande befattning omändras till en likaledes för Sylvén personlig laboratorstjänst i lönegraden Ca 34 med ämnesområdet oförändrat bestämt såsom experimentell tumörforskning.

Punkt. 11. Institutet förfogar nu över sexton docentbefattningar, av vilka tretton är bundna vid teoretiska ämnen, medan de återstående tre skall stå till förfogande företrädesvis för kliniskt ämne. Vidare finns två forskardocentbefattningar. Lärarkollegiet har hemställt om sex nya docentbefattningar, företrädesvis avsedda för kliniska ämnen. Liksom föregående år framhåller kanslern, att antalet docentbefattningar vid institutet är ringa i förhållande till antalet professorer, och han förordar därför att två nya docentbefattningar inrättas vid institutet från och med nästa budgetår. En sådan utökning av docentorganisationen synes kanslern utgöra en lämplig åtgärd för tillvaratagande av institutets intresse av att vid sig knyta lovande yngre forskare. Båda befattningarna bör enligt kanslern företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne.

Punkt 15. Lärarkollegiet har hemställt om uppförande å extra ordinarie stat av två befattningar, som sedan ett antal år tillbaka finnes inrättade vid kemiska institutionen med hjälp av medel ur institutionens materiellanslag och anslag från statens medicinska forskningsråd; därvid bör den ena befattningen inrättas som mekaniker och den andra som instrumentmakare. Båda befattningarna föreslås hänföra till 16 lönegraden. Kanslern förordar för nästa budgetår, att en av de föreslagna befattningarna kommer till stånd såsom instrumentmakarettjänst i lönegraden Ce 16.

Punkterna 19, 63, 76 och 79. De under dessa punkter upptagna befattningarna avses för att bereda vederbörande institutionschefer sekreterarhjälp och för att utrusta institutionerna i fråga med personal för skriv- och kontorsgöromål.

Punkterna 20, 33, 42, 59, 66 och 72. De under dessa punkter redovisade förslagen avser att möjliggöra vissa övergångsarrangemang, vilka bedömts erforderliga för undvikande av kollisioner mellan de olika studentkullarna vid övergången från äldre till nyare studieordning.

Punkterna 21 och 22. För obduktionsundervisningen kommer från och med läsåret 1956/57 vissa av Stockholms stads sjukhus att anlitas, för vilket ändamål särskilda medel beräknats. Lärarkollegiet har, under hänvisning till att arbetsbelastningen i anledning av denna undervisning för överläkarna å patologiavdelningarna vid S:t Görans sjukhus och Södersjukhuset väntas bli orimligt hög, hemställt om förändring av två för ifrågakommande undervisning avsedda befattningar som förste amanuens till förste assistent, varjämte för Södersjukhusets patologiska avdelning föreslagits en kansli- biträdesbefattning. Kanslern är ense med lärarkollegiet om att en viss förstärkning av personalen vid berörda patologiavdelningar måste anses oundgänglig. Kanslern förordar därför, att två befattningar som förste amanuens omändras till befattningar som förste assistent och att ett belopp av 5 000

kronor ställes till förfogande för anlåtande av tillfällig arbetskraft för skriv- och kontorsgöromål vid patologiska avdelningen å Södersjukhuset.

Punkterna 23 och 25. Till stöd för de under dessa punkter begärda befattningarna åberopas, att dessa erfordras för verksamheten i den nya bakteriologiska institutionen, vilken tages i bruk under innevarande budgetår.

Punkterna 28, 32, 35, 39, 41, 49, 51, 53 och 55. De under dessa punkter redovisade anslagsförändringarna har beräknats av kanslern under hänsynstagande till den undervisningsskyldighet, som åvilar de till respektive kliniker fast knutna läkarna.

Punkterna 30, 40, 43, 47, 71, 73—75, 83 och 84. Vid 1954 års riksdags höstsession fattades beslut om reformering av läkarutbildningen i enlighet med ett av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 212 framlagt förslag (SU 191; Rskr 395). Enligt detta beslut skulle ny studieordning för läkarutbildningen successivt genomföras från och med höstterminen 1955 och övergången till denna studieordning ske i fyra etapper. För genomförandet av de två första etapperna har medel anvisats för budgetåren 1955/57. Den tredje etappen, som förutsatts skola genomföras under nästa budgetår, avser en omläggning av undervisningen under det fjärde studieåret, det s. k. medicin- och kirurgiåret. De under nu ifrågakvarande punkter upptagna anslagsförändringarna överensstämmer med de i förutnämnda proposition föreslagna grunderna för omläggning av läkarutbildningen.

Punkterna 36 och 37. De under dessa punkter upptagna två befattningarna motiveras främst med den medicinska tuberkulosklinikens storlek och med den omfattning såväl undervisnings- som forskningsuppgifterna vid densamma väntas få.

Punkt 38. Genom beslut den 3 juni 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t karolinska institutets lärarkollegium att å statens vägnar mottaga en av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse enligt skrivelse till institutet den 15 maj 1953 beslutad donation å en miljon kronor såsom bidrag till den endokrinologiska forskningen i vårt land. Med donationsmedlen skulle vid karolinska sjukhuset uppföras en endokrinologisk forskningsinstitution, till vilken den endokrinologiska avdelningen vid serafimerlasarettet skulle överflyttas. Från och med den 1 juli 1956 är vid institutet inrättad en laboratorstjänst i endokrinologi, med vilken skall vara förenad föreståndareskapet för nämnda institution och överläkarbefattningen vid den endokrinologiska avdelningen. Forskningsinstitutionen komme att förfoga över en mycket särpräglad apparatutrustning, varjämte därstädes begagnade analysmetoder komme att i stor utsträckning kräva tillgång på specialutbildad ingenjörspersonal. I anledning härav har lärarkollegiet föreslagit inrättandet av en laboratorieingenjörspersonal i reglerad beföringsgång Cf 19—Ce 25 vid endokrinologiska forskningsinstitutionen. Kanslern tillstyrker förslaget.

Punkt 44. Den under denna punkt upptagna laboratoriebiträdestjänsten uppgives vara nödvändig för verksamheten vid det thoraxkirurgiska forskningslaboratoriet.

Punkt 50. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att det vetenskapliga arbetet vid ögonkliniken å karolinska sjukhuset för närvarande svårt hämmas av att tillräcklig teknisk biträdes hjälp ej står till förfogande.

Punkt 52. Alltsedan budgetåret 1949/50 har å riksstaten varit uppfört ett reservationsanslag till Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning. För anslagets tillkomst och fortbestånd har redogjorts i statsverkspropositionerna

1954—1956 (bilagan åttonde huvudtiteln, respektive s. 160 f., 214 f. och 236 f.). Anslaget, som för budgetåret 1956/57 är uppfört med 20 000 kronor, användes till avlönande av en assistent med arvode motsvarande den kontanta lönen enligt 25 löneklassen samt i övrigt till materielkostnader m. m. Lärarkollegiet har föreslagit, att ifrågavarande reservationsanslag indrages och att under institutets egna anslag medel i stället anvisas till en befattning som laboratorieingenjör och till materiel. För laboratorieingenjören har med hänsyn till att akademisk examen är ett nödvändigt villkor för innehav av befattningen föreslagits inplacering i lönegraden Ce 27. Kanslern förklarar sig övertygad om att verksamheten vid den fysiologisk-akustiska institutionen — för vilken professorn i öron-, näs- och halssjukdomar svarar — är av stadigvarande betydelse. Då härjämte den av lärarkollegiet föreslagna organisationen av nämnda verksamhet synes kanslern praktisk och ändamålsenlig förordar kanslern, att en befattning som laboratorieingenjör i lönegraden Ce 27 inrättas vid karolinska institutet med placering vid fysiologisk-akustiska institutionen. Vid bifall härtill torde enligt kanslern omförmälda reservationsanslag kunna indragas.

Punkt 58. Den under denna punkt upptagna institutionsvaktmästarbefattningen uppgives vara uppenbart behövlig för apparatvård och service i samband med undervisningen vid kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset.

Punkt 62. Den under denna punkt upptagna laboratoriebiträdesbefattningen avses för teknisk assistens vid den omfattande forskningsverksamhet, som komme att bedrivas vid det kliniskt-fysiologiska laboratoriet vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset.

Punkt 65. Vid kliniskt-kemiska laboratoriet å karolinska sjukhuset finns nu en befattning som vaktmästare med arvode, motsvarande lönen i Cg 10. Lärarkollegiet har hemställt, att denna befattning måtte utbytas mot en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 14. Kanslern har blivit övertygad om behovet av en dylik åtgärd och biträder därför lärarkollegiets hemställan.

Punkt 78. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att omfattande såväl undervisnings- som forskningsuppgifter komme att åvila röntgenavdelningen vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset.

Punkterna 90—94. I fråga om bibliotekets personalorganisation erinrar kanslern till en början om att han i sin anslagsframställning för innevarande budgetår förklarar sig, bland annat, biträda en hemställan av institutets lärarkollegium om en organisationsundersökning vid institutets bibliotek. Någon sådan undersökning hade ännu icke kommit till stånd. Lärarkollegiet, som under det sistförflutna läsåret måst inskränka bibliotekets öppethållande på grund av svårigheter att med tillgänglig personal bemästra den trängda arbetssituationen, hade nu i sina petita lämnat detaljerade uppgifter om bibliotekets organisation och verksamhet, vilka kanslern funnit på ett övertygande sätt klargöra, att en väsentlig personalökning erfordras om biblioteket på ett tillfredsställande sätt skall kunna fullgöra sina viktiga uppgifter i undervisningens och forskningens tjänst. Kanslern finner det angeläget, att möjligheter tillskapas för en återgång till den tidigare praktiserade expeditionstiden. Enligt kanslern är det uppenbarligen en nödvändig förutsättning härför, att tillräcklig personal beräknas för den inre tjänsten vid biblioteket, såsom accessionsverksamheten, katalogisering och bokbindning. Nuvarande personal är enligt kanslern otillräcklig

för denna tjänst även med avkortad expeditionstid. Kanslern förutsätter, att den begärda organisationsundersökningen skyndsamt kommer till stånd. Utan att avvakta resultatet härav synes dock viss personalökning oundgängligen nödvändig. Vad lärarkollegiet anfört har övertygat kanslern om, att inrättande av ytterligare en tjänst som biblioteksassistent i lönegraden Ce 15 och en tjänst som biblioteksbiträde i lönegraden Ce 13 är ett så uppenbart behov, att ett bifall härtill icke kan anses föregripa den blivande undersökningens resultat. Likaledes förordar kanslern, att en befattning som fotograf i lönegraden Cg 12 och ytterligare en expeditionsvaktjänst inrättas vid biblioteket; sistnämnda befattning synes på av lärarkollegiet anförda skäl böra hänföras till lönegraden Ce 11. Vid bifall till kanslerns förslag torde ett för budgetåret 1956/57 anvisat anslag å 15 000 kronor för tillfällig förstärkning av bibliotekets personalorganisation kunna indragas. Vidkommande bibliotekets organisation såvitt rör befattningar i lägst amanuensgrad är kanslern tveksam om behovet av personalökning. Då emellertid en närmast under överbibliotekarien för den inre tjänsten i dess helhet ansvarig befattningshavare torde vara erforderlig och löneställningen för denne tjänsteman rimligtvis måste vara högre än för amanuens, förordar kanslern i avvaktan på den kommande organisationsundersökningen, att en befattning som bibliotekarie i lönegraden Cg 27 inrättas vid biblioteket. Kanslern förutsätter, att till denna tjänst en av amanuenserna befordras, varvid vikarie ej bör få förordnas å amanuensbefattningen. Härigenom skulle en enligt kanslerns mening mera välavvägd personalorganisation vid biblioteket provisoriskt kunna anordnas utan ökning av antalet befattningshavare i reglerad befordringsgång och högre lönegrader. Utan den av honom sålunda föreslagna förstärkningen av bibliotekets personalorganisation synes kanslern en återgång till det tidigare öppethållandet vara utesluten. Bifalles kanslerns förslag, förutsätter han, att lärarkollegiet vidtager åtgärder för en sådan återgång.

Punkt 95. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att kansliet allt mer belastas i den mån undervisningsreformen skrider framåt och institutets verksamhet tillväxer. Därjämte framhålles, att övertidsarbete i betydande utsträckning förekommer vid kansliet.

Punkt 97. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att stadigvarande behov av tjänsten i fråga föreligger och att det är önskvärt, att tjänst innehavaren beredes större trygghet i anställningen.

Punkt 98. I fråga om sin beräkning av institutets kursanslag för nästa budgetår anför kanslern bland annat följande.

Kursanslaget kan till följd av i propositionerna 1954: 212 och 1956: 132 upptagna anordningar nedräknas med 3 700 kronor. Under förutsättning att den av mig förut föreslagna professuren i barnpsykiatri kommer till stånd från och med den 1 juli 1957 kan vidare från och med budgetåret 1957/58 nedräkning av kursanslaget ske med ett belopp av 700 kronor, vilket nu utgår för undervisning i barnpsykiatri vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt. Lärarkollegiet har slutligen föreslagit ökad medelsanvisning för oförutsedda ändamål under kursanslaget med 30 600 kronor till 35 000 kronor för att möta väntat behov av extra kurser i samband med övergången till ny studieordning ifråga om de fria kliniska ämnena. Rörande behovet av ett sådant anslag är jag ense med lärarkollegiet. Jag anser således kursanslaget behöva ökas med (30 600—3 700—700 =) 26 200 kronor.

Punkt 99. Lärarkollegiet har föreslagit indragning av den under delposten till Arvoden till biträdande lärare m. fl. nu upptagna posten till Kungl. Maj:ts disposition å 28 168 kronor. Enligt vad kanslern under hand inhämtat, torde emellertid medelsanvisning ur sistnämnda post komma att visa sig nödvändig under innevarande budgetår till följd av att i förväg opåräknade svårigheter uppstått att i praktiken genomföra vissa av de i och med löneregleringen för vissa läkare enligt propositionen 1956: 132 väntade besparingarna. Kanslern nämner som exempel, att det visat sig omöjligt att i undervisningschemat vid kirurgiska kliniken å serafimerlasarettet infoga den undervisning, som beräknats åvila innehavaren av befattningen som biträdande överläkare vid den handkirurgiska avdelningen, ävensom att enahanda komplikation inträtt beträffande en för neurologisk rehabilitering och paraplegivård avsedd tjänst som biträdande överläkare vid neurologiska kliniken å serafimerlasarettet. Intill dess det blivit möjligt att i detalj överblicka löneregleringens konsekvenser för undervisningsorganisationen, vilket enligt kanslerns uppfattning kan inträffa tidigast då samtliga reglerade tjänster om något år blivit besatta med fasta innehavare. synes det kanslern ofrånkomligt, att ett ej alltför ringa belopp får stå till förfogande för anordnande av sådan undervisning, som tidigare fullgjorts av biträdande lärare eller med arvoden ur kursanslaget och icke kan åläggas överläkare eller biträdande överläkare i lönegraden 30 inom ramen för den till vederbörandes tjänst hörande undervisningsskyldigheten. Utan en sådan anordning är det enligt kanslern att befara, att allvarliga rubbningar i undervisningsplanen under olyckliga omständigheter kan uppstå och medföra förseningar för de studerande. Kanslern förordar, att för nu ifrågavarande ändamål ett belopp å 10 000 kronor anvisas att under nästa budgetår stå till hans disposition för begagnande vid uppkommande behov av nu berörd art.

Punkt 100. Ifrågavarande arvoden avser övergångsanordningar, som erfordras under innevarande budgetår men ej under nästa budgetår.

Såsom jag redan nämnt vid anmälan av motsvarande anslag för Uppsala universitet har kanslern i särskilda framställningar framlagt förslag om uppflyttning i högre lönegrad av ett stort antal befattningshavare vid honom underställda lärosäten.

Departementschefen. Mot förslaget om ändring av benämningen å professuren i klinisk experimentell allergologi till professur i klinisk dermatologisk allergologi har jag icke funnit anledning till erinran.

Vad beträffar förslaget om inrättande redan nästa budgetår av en professur i barnpsykiatri så får jag erinra om att förhandlingarna med Stockholms stad, styrelsen för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt samt Stockholms läns landsting i fråga om undervisning i barnpsykiatri vid nämnda anstalt ännu icke hunnit avslutas. Med hänsyn till att resultatet av förhandlingarna icke bör föregripas (jfr SU 1956: 78 s. 32) anser jag mig icke nu kunna förorda professurens inrättande.

Med anledning av föreliggande förslag förordar jag, att vid institutet nästa budgetår inrättas en laboratur, avsedd att förenas med överläkar-

befattning vid reumatologiska avdelningen å karolinska sjukhuset. Laboraturens ämnesområde synes mig böra bestämmas till medicin, särskilt reumatologi. Vid bifall till förslaget bör, såsom kanslern förordad, den nuvarande biträdande överläkaren vid nämnda avdelning, K. E. B. Olhagen, under förutsättning att hans kompetens till överläkarbefattning vid reumatologisk avdelning vitsordas av medicinalstyrelsen, utan vederbörligt ansökningsförfarande utses till förste innehavare av den nyinrättade tjänsten. Samtidigt bör befattningen som biträdande överläkare vid reumatologiska avdelningen indragas. Såsom kanslern föreslagit bör medel beräknas till ersättning för den undervisning, som eljest skolat ankomma på sistnämnda befattningshavare inom ramen för hans tjänsteåligganden.

Den för docenten B. Sylvén inrättade personliga arvodesbefattningen som laborator i experimentell tumörforskning synes mig böra omändras till en lönegradsplacerad tjänst. Jag förordar, att för Sylvén nästa budgetår inrättas en personlig laboratorbefattning i Cg 34 i nyssnämnda ämne.

Förslaget om en utökning av antalet docentbefattningar anser jag mig såtillvida böra biträda, att jag förordar att vid institutet inrättas ytterligare en docentbefattning, avsedd att företrädesvis stå till förfogande för kliniskt ämne.

Som av det föregående framgått har alltsedan budgetåret 1949/50 till institutet å riksstaten anvisats ett för bidrag till fysiologisk-akustisk forskning avsett reservationsanslag. Anslaget, som för innevarande budgetår är uppfört med 20 000 kronor, har använts till avlönande av en assistent med arvode, motsvarande lönen i 25:e löneklassen i löneplan 1 i statens grundlöneförordning, samt i övrigt till materielutgifter. Från lärarkollegiets sida har nu föreslagits, att oförmålda reservationsanslag skall indragas och ersättas med medelsanvisningar under institutets avlönings- och materielanslag. I likhet med kanslern finner jag en sådan omläggning praktisk och ändamålsenlig och jag ansluter mig därför till ifrågavarande förslag. I fråga om medelsanvisningen under avlöningsanslaget synes mig denna böra begränsas till att avse medel till en befattning som laboratorieingenjör med arvode, motsvarande lönen i 25:e löneklassen i löneplan 1 i statens grundlöneförordning. Vid min avvägning i det följande av institutets materielanslag avser jag att bland annat beakta det till följd av den förordade omläggningen uppkommande medelsbehovet under sistnämnda anslag.

Behovet av en förstärkning av den tekniska personalen gör sig starkt gällande inom åtskilliga av institutets verksamhetsområden. För nästa budgetår anser jag mig därför böra beräkna medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen en försöksassistent i Cg 20 för endokrinologiska forskningsinstitutionen, en instrumentmakare i Ce 14 för kemiska institutionen, fyra laboratoriebiträden i högst Ce 13, varav ett för bakteriologiska institutionen, ett för forskningslaboratoriet vid thorax-

kirurgiska kliniken, ett för kliniskt-fysiologiska laboratoriet vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset och ett för röntgenavdelningen vid lungklinikerna å nyssnämnda sjukhus, två institutionsvaktmästare i Ce 12, varav en för medicinska tuberkuloskliniken och en för kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset, samt ett laboratoriebiträde i Ce 11 för medicinska tuberkuloskliniken ävensom ett diskbiträde i Ce 6 för bakteriologiska institutionen. Jag förordar vidare, att tjänstgöringstiden för ett laboratoriebiträde i Ce 13 vid ögonkliniken å karolinska sjukhuset utökas från halvtid till heltid. Därjämte beräknar jag medel till en institutionsvaktmästare i Ce 12 i stället för en vaktmästare med arvode, motsvarande lönen i Cg 10, vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet å karolinska sjukhuset.

Även den nuvarande personalen för skriv- och kontorsgöromål synes mig otillräcklig. Jag beräknar därför för nästa budgetår medel för anställande av följande nya befattningshavare, nämligen en kontorist i Ce 13 för fysiologiska institutionerna samt tre kanslibiträden i Ce 11, varav ett för kliniskt-fysiologiska laboratoriet vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset, ett för röntgenavdelningen å serafimerlasarettet och ett för röntgenavdelningen vid lungklinikerna å karolinska sjukhuset, ävensom ett kontorsbiträde i Cf 4—Ce 8 för kansliet.

Kanslerns under punkterna 20, 33, 42, 59, 66 och 72 redovisade förslag, vilka avser vissa i samband med övergången till ny studieordning erforderliga övergångsanordningar, anser jag böra förorda.

I likhet med kanslern har jag funnit en viss förstärkning av personalorganisationen vid patologiavdelningarna vid St: Görans sjukhus och Södersjukhuset erforderlig. Med hänsyn härtill tillstyrker jag kanslerns under punkterna 21 och 22 redovisade förslag.

De under punkterna 28, 32, 35, 39, 41, 49, 51, 53 och 55 föreslagna anslagsförändringarna har av kanslern beräknats under hänsynstagande till det mått av undervisning, som kan uttagas av de till respektive kliniker fast knutna läkarna inom ramen för deras tjänstgöringsskyldighet. Jämväl dessa förslag finner jag mig böra biträda.

I enlighet med den av riksdagen godkända propositionen 1954: 212 angående reformering av läkarutbildningen skall tredje etappen av ifrågasvarande reform genomföras under nästa budgetår. Kanslerns i anledning härav framställda, under punkterna 30, 40, 43, 47, 71, 73—75, 83 och 84 redovisade förslag överensstämmer med de i nyssnämnda proposition förordade grunderna för läkarutbildningens omläggning. Jag beräknar därför nu medel under förevarande anslag i enlighet med dessa förslag.

Kanslerns förslag i fråga om bibliotekets personalorganisation anser jag mig såtillvida böra biträda att jag tillstyrker, att de för tillfällig förstärkning

av densamma nu utgående anslagsmedlen för nästa budgetår höjes med 25 000 kronor till 40 000 kronor.

Den vid institutet inrättade tjänsten som parkförman i Cg 12 bör i enlighet med kanslerns förslag extraordinariesättas.

Institutets kursanslag (punkt 98) synes mig för nästa budgetår böra beräknas till 61 100 kronor, innebärande en ökning med 26 900 kronor.

Mot kanslerns under punkten 99 redovisade förslag har jag intet att invända. Ej heller har kanslerns under punkten 100 redovisade förslag, som avser borttagande av vissa övergångsanordningar, givit mig anledning till erinran.

Jag anser mig vidare böra beräkna medel för en expeditionsvakt i Ce 10 i stället för ett vaktmästarbiträde i Cg 4 vid kansliet.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknning av vissa arvoden beräknar jag under förevarande anslag för nämnda ändamål erforderliga medel i vad avser karolinska institutet.

Förutom de av mig i det föregående förordade förändringarna i personalorganisationen och ökade medelsanvisningarna till olika ändamål föranledes ett ökat medelsbehov under förevarande anslag *dels* av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m., *dels* av riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1956: 124 framlagda förslag angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m., *dels ock* av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid institutet. Å andra sidan räknar jag — med hänsyn till att chefen för inrikesdepartementet senare denna dag kommer att föreslå inrättande av vissa tjänster som biträdande överläkare vid karolinska sjukhuset — med en viss mindre minskning av medelsbehovet under anslaget.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till 6 220 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 637 800 kronor. Anslaget bör fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan. I personalförteckningen för institutet bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag i det föregående anført och föreslagit.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1957/58, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska mediko-kirurgiska institutet, som föranledes av vad jag i det föregående anført;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska mediko-kirurgiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 833 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	1 109 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	2 141 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 163 000
	<hr/>
	Summa kronor 6 246 000

Särskilda uppbördsmedel

1. Bidrag från Malmstenska donationsfonden	4 000
2. Bidrag från Ekmanska donationsfonden ..	8 000
3. Bidrag från Mimi Althainz donationsfond	14 000
	<hr/>
	Summa kronor 26 000

Nettoutgift kronor 6 220 000

c) till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 6 220 000 kronor.

[94] 23. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	537 000	594 019
1956/57 (statsliggaren s. 551)	560 000	
1957/58 (förslag)	690 000	

Följande sammanställning upptager den nu gällande omkostnadsstaten, *lärarkollegiets* beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår och *kanslerns* förslag i ämnet.

	För 1956/57 upptagna belopp, kronor	Av lärarkollegiet för 1957/58 äskade belopp, kronor	Av kanslern för 1957/58 föreslagna belopp, kronor
<i>Utgifter</i>			
1. Sjukvård m. m., förslagsvis	10 000	13 000	15 000
2. Bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	285 000	397 000	400 000
3. Städning och rengöring, förslagsvis	206 000	226 600	225 000
4. Rescersättningar, förslagsvis	1 000	1 000	1 000
5. Abonnemangsavgifter vid den automatiska telefonväxeln, förslagsvis	62 000	47 000	48 000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Summa kronor	564 000	684 600	689 000
<i>Särskilda uppbördsmedel</i>			
Ersättning för värme, lyse och vatten	4 000	4 000	4 000
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Nettoutgift kronor	560 000	680 600	685 000

Kanslerns förslag beträffande utgiftsposten 1 föranledes av medelsåtgången under det sistförflutna budgetåret. Samma skäl i förening med tillkomsten av ytterligare lokaler utgör motiv för den av honom tillstyrkta uppräkningsposten 2. Till stöd för förslaget om ökad medelsanvisning under utgiftsposten 3 åberopar kanslern ökade timlönekostnader för städningpersonalen och utvidgade städningssområden. Kanslern förklarar sig samtidigt förutsätta att en undersökning kommer till stånd, huruvida ej vid institutet liksom vid universiteten och andra högskolor i viss utsträckning inrättande av lönegradsplacerade befattningar som ekonomibiträden bör komma till stånd utöver vad som nu är fallet. Enligt kanslerns åsikt torde vidare utgiftsposten 5 — varunder för innevarande budgetår beräknats 15 000 kronor för engångsutgifter för telefoner till nya institutionslokaler — med hänsyn till belastningen under det senast tilländagångna budgetåret böra minskas med allenast 14 000 kronor.

Departementschefen. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör uppföras med oförändrat belopp. Med anledning av ett av kanslern under institutets apparatanslag framställt förslag, till vilket jag återkommer i det följande vid anmälan av sistnämnda anslag, torde anslagsposten till städning och rengöring, vilken av kanslern föreslås uppräknad med 19 000 kronor, böra höjas med ytterligare 10 000 kronor för bestridande av årliga utgifter för snöröjning, parkvård och dylikt. I övrigt biträder jag kanslerns förslag. Anslaget bör därför höjas med 130 000 kronor till 690 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 690 000 kronor.

[95] **24. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	750 000	782 804
1952/53	902 000	856 762
1953/54	955 000	914 850
1954/55	995 000	1 019 905
1955/56	1 075 000	989 751
1956/57 (statsliggaren s. 552)	1 185 000	
1957/58 (förslag)	1 255 000	

Lärarkollegiet har äskat höjning av detta reservationsanslag med 365 000 kronor.

Universitetskanslern föreslår för sin del en anslagsökning med 162 000 kronor. I stort sett betingas kanslerns förslag, förutom av prisstegringar, av det ökade antalet lärare och studerande vid institutet samt den successiva omläggningen och utbyggnaden av läkarutbildningen.

Departementschefen. Jag anser mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår höjes med 70 000 kronor. Anslaget bör därför uppföras med 1 255 000 kronor. Vid denna min anslagsavvägning har jag bland annat räknat med att medel för anskaffande av skyddskläder till biträdande lärare, assistenter och amanuenser vid institutets institutioner och kliniker skall finnas tillgängliga under förevarande anslag.

Såsom jag närmare berört vid min anmälan av Uppsala universitets materielanslag torde de under förevarande anslag anvisade medlen i fortsättningen böra fördelas av kanslern.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 255 000 kronor.

[96] **25. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyanskaffning av apparater m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	150 000	133 712
1956/57 (statsliggaren s. 553)	126 000	
1957/58 (förslag)	150 000	

I medelsanvisningen för innevarande budgetår ingår ett för utrustning av kemiska institutionen avsett engångsbelopp av 26 000 kronor (se 1956 års VIII ht, s. 217 f.).

Lärarkollegiet har för nästa budgetår gjort framställning om ett anslag av 334 300 kronor. Lärarkollegiet har därvid framhållit, att ur anslaget borde tillgodoses dels de allmänna avskrivningsbehoven beträffande institutets till ett inköpspris av sammanlagt minst 5 miljoner kronor förvärvade apparatutrustning, dels ock vissa särskilt angivna behov av första-gångsanskaffningar, allt i enlighet med efterföljande sammanställning.

1) Ersättningsköp för befintlig apparatur och instrumentutrustning vid institutets institutioner och kliniker (allmänna avskrivningsbehov)	250 000
2) Förstagångsanskaffning vid kirurgiska kliniken å karolinska sjukhuset	26 000
3) Förstagångsanskaffning vid psykiatriska kliniken	2 800
4) Förstagångsanskaffning vid röntgendiagnostiska avdelningen å karolinska sjukhuset	34 800
5) Förstagångsanskaffning för institutet i dess helhet (avseende inköp av en för parkvård, snöröjning m. m. dyl. behövlig traktor med tillbehör)	20 700
	Summa kronor 334 300

Vidare har lärarkollegiet under institutets anslag till inredning och utrustning för nästa budgetår äskat medel bland annat till utrustning för de

två kliniskt-bakteriologiska centrallaboratorierna. För det till karolinska sjukhuset förlagda laboratoriet har begärts 10 000 kronor och för det till serafimerlasarettet förlagda likaledes 10 000 kronor.

Universitetskanslern anför i huvudsak följande.

Jag finner det nödvändigt, att för de båda typer av ändamål, lärarkollegiet upptagit, förevarande anslag väsentligt förstärkes. Jag tillstyrker därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 250 000 kronor. Skulle Kungl. Maj:t icke biträda detta mitt förslag torde under institutets anslag till inredning och utrustning böra — förutom av mig därunder för olika ändamål upptagna medel — beräknas ytterligare 20 000 kronor, avsedda för utrustning av de kliniskt-bakteriologiska centrallaboratorierna.

Departementschefen. För de med förevarande anslag ursprungligen avsedda ändamålen tillstyrker jag oförändrad medelsanvisning, 100 000 kronor. Till det i lärarkollegiets sammanställning under 2) upptagna ändamålet (diktafoner för journalskrivning) torde medelsanvisning icke böra ifrågakomma under detta anslag. Det under 3) redovisade medelsbehovet torde kunna tillgodoses inom ramen för det ordinarie grundanslaget, 100 000 kronor. Vid min anmälan i det föregående av institutets omkostnadsanslag har jag beräknat 10 000 kronor för parkvård, snöröjning och dylikt. Jag anser mig därför icke böra biträda det under 5) upptagna förslaget. För tillgodoseende av det under 4) redovisade medelsbehovet ävensom av medelsbehovet till utrustning för de kliniskt-bakteriologiska centrallaboratorierna beräknar jag ett avrundat belopp av 50 000 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 150 000 kronor, innebärande en höjning med 24 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Nyan-skaffning av apparater m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[97] **26. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56	61 000	61 053
1956/57 (statsliggaren s. 554)	70 000	
1957/58 (förslag)	75 000	

Lärarkollegiet har anhållit, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med 118 000 kronor, varav 30 000 kronor avses för en planerad utökning av bibliotekets filialverksamhet.

Universitetskanslern anser, att utbyggnaden av bibliotekets filialverksamhet väsentligen bör anstå, till dess huvudbibliotekets organisation blivit definitivt fastställd. Kanslern beräknar därför allenast ett relativt obetyd-

ligt belopp för bokanskaffning och bokbindning inom filialverksamheten för nästkommande budgetår. I övrigt godtager kanslern de av lärarkollegiet gjorda beräkningarna av anslagsbehovet. Kanslern tillstyrker, att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med 90 000 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår ökas med 5 000 kronor till 75 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bokinköp och bokbindning för biblioteket* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[98] **27. Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 1 791 000 kronor, vilket disponeras på sätt framgår av s. 554 i statsliggaren.

Universitetskanslern har — i anledning av en framställning av lärarkollegiet — hemställt, att 252 000 kronor anvisas för nästa budgetår under förevarande anslag till utrustning för vissa institutioner, laboratorier m. m. Den av kanslern begärda medelsanvisningen har beräknats på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Farmakologiska institutionen	15 000
2. Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet	100 000
3. Kliniskt-kemiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet ..	50 000
4. Röntgenavdelningen vid serafimerlasarettet	85 000
5. Biblioteket	2 000
	<hr/>
	Summa kronor 252 000

Av handlingarna inhämtas huvudsakligen följande.

1. **Farmakologiska institutionen.** I anledning av undervisningsreformen har det enligt lärarkollegiet visat sig nödvändigt att uppdelat kurslaboratoriet i ett antal mindre enheter ävensom att utföra vissa installationer i djuravdelningen, varjämte en del smärre inredningsarbeten måste företagas. Arbetena, som på grund av sin brådskande art måst igångsättas i byggnadsstyrelsens regi, har kostnadsberäknats till 12 500 kronor. Därjämte anhåller kollegiet om 5 200 kronor till anskaffande av markiser. Till stöd härför åberopas, att vissa av institutionens lokaler sommartid blir så varma, att arbetet över huvud försvåras och vissa former av institutionsarbete omöjliggöres. Kanslern finner en sammanlagd medelsanvisning av 15 000 kronor skäligen.

2. **Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet.** Den i anledning av undervisningsreformen erforderliga nyanskaffningen av utrustning för nämnda centrallaboratorium beräknas enligt en av lärarkollegiet framlagd kostnadsberäkning draga en kostnad av 100 000 kronor. Då det äskade beloppet synes oundgängligen nödvändigt för att undervisningsreformen skall kunna genomföras, tillstyrker kanslern en medelsanvisning av 100 000 kronor för ändamålet.

3. **Kliniskt-kemiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet.** Av 1956 års riksdag anvisades medel för ombyggnad av den vid serafimerlasarettet befintliga tvättbyggnaden till lokaler för undervisning i klinisk kemi. Till inredning och utrustning av nämnda byggnad har för innevarande budgetår anvisats 104 000 kronor. Lärarkollegiet hemställer nu om anvisande av 20 000 kronor till laboratoriebord och laboratoriepallar. Kanslern, som framhåller att någon detaljberäkning av de återstående inredningskostnaderna ej föreligger, förordar för nästa budgetår en medelsanvisning av 15 000 kronor för ändamålet. Kanslern erinrar vidare om att han vid behandlingen av institutets avlöningsanslag liksom i fjol förordat, att en befattning som instrumentmakare inrättas vid ifrågavarande centrallaboratorium med uppgift att tillgodose den vid sjukhuset bedrivna undervisningen och forskningen med verkstadsservice. För inredandet av verkstaden har lärarkollegiet hemställt om en medelsanvisning av 35 750 kronor. Kanslern upprepar sin i fjol gjorda hemställan om en medelsanvisning av 35 000 kronor för verkstadens utrustning.

4. **Röntgenavdelningen vid serafimerlasarettet.** Lärarkollegiet har hemställt om ett anslag av 140 000 kronor till röntgenutrustning för hjärtundersökningar med hjärtkatetrisering och angiokardiografi å serafimerlasarettet. Berörda undersökningsmetoder har enligt kollegiet visat sig vara av utomordentligt stor betydelse såväl vid behandlingen av hjärtsjukdomar som vid forskning på kardiologiens område. Kanslern anser i likhet med lärarkollegiet, att ett modernt undervisnings-sjukhus bör besitta resurser för undersökningar av denna typ. Enligt vad kanslern inhämtat, erfordras för att bereda plats för ifrågavarande verksamhet vissa omdispositioner av befintliga lokalutrymmen. Då de sålunda behövliga ombyggnadsarbetena, rörande vilka ansökningar från vederbörande klinik- och institutionschefer föreligger hos direktionen för karolinska sjukhuset, kan förutsättas taga tämligen lång tid i anspråk, anser kanslern det av lärarkollegiet begärda engångsanslaget kunna uppdelas på två budgetår och förordar, att för ändamålet under budgetåret 1957/58 anvisas 70 000 kronor. Kanslern tillstyrker vidare ett av lärarkollegiet framlagt förslag om anvisande av 15 000 kronor för bestridande av vissa i propositionen 1954: 212 (s. 204) beräknade kostnader för utrustning av demonstrationslokal för röntgenbilder vid serafimerlasarettet.

5. **Biblioteket.** I avvaktan på tillbyggnad för biblioteket är det enligt lärarkollegiet nödvändigt att på biblioteksvinden uppsätta hyllinredning för ytterligare 400 hyllmeter litteratur. Den totala kostnaden beräknas till 2 000 kronor. Kanslern tillstyrker bifall till förslaget.

Bakteriologiska institutionen. Till nybyggnad för denna institution har för budgetåren 1952/55 anvisats investeringsanslag av tillhoppa 2 950 000 kronor. Till anskaffande för ifrågavarande institution av vissa odlingstankar jämte hjälpapparatur, avsedda bland annat för försök i syfte att vinna närmare erfarenheter rörande utformningen av den preparativa avdelningen i institutionens nybyggnad, anvisades för budgetåren 1950/51 och 1951/52 på driftbudgeten tillhoppa 130 000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1954 har 1954 års medicinska utrustningskommitté att förbereda och verkställa upphandling av inred-

ning och utrustning för institutionen samt därvid iakttaga vad chefen för ecklesiastikdepartementet under p. 96 i bilagan åttonde huvudtiteln till 1954 års statsverksproposition anfört beträffande frågan om anskaffning av elektronmikroskop och verkstadsutrustning för institutionen. Till utrustningskommitténs disposition har för ändamålet hittills ställts sammanlagt 1 875 000 kronor, varav 675 000 kronor anvisats för innevarande budgetår.

I en den 27 oktober 1956 gjord framställning har utrustningskommittén hemställt om ett anslag av 120 000 kronor för nästa budgetår till inredning och utrustning av bakteriologiska institutionen. Kommittén har i sin framställning erinrat om att kostnaderna för inredning och utrustning av nämnda institution i fjol beräknades till sammanlagt 1 995 000 kronor utöver förutnämnda belopp av 130 000 kronor. I framställningen har kommittén anfört bland annat följande.

Utrustningskommitténs uppdrag, i vad avser den bakteriologiska institutionen, har numera fortkridit så långt, att det ekonomiska utfallet i stort av dess verksamhet kan överblickas. Likaså är det möjligt att ange storleken av de anslagsmedel, som ytterligare erfordras för att täcka kostnaderna för återstående inköp av apparatur m. m.

Kommittén har under sin verksamhet sökt att hålla totalkostnaderna för institutionens inredning och utrustning så låga som möjligt bland annat genom att i samråd med institutionschefen i ej ringa utsträckning begränsa inköpsprogrammet och, där så prövats genomförbart, inköpa billigare och enklare typer av apparatur än som upptagits i utrustningslistorna. Dessa strävanden har, såvitt nu kan överblickas, gett sådant resultat, att kommittén, trots prisstegringar och merkostnader i samband med nykonstruktioner av apparatur och tillkomsten av helt nya apparater m. m. vågar utgå ifrån att kostnadsramen av 1 995 000 kronor skall kunna hållas. På grund härav anser sig kommittén nu kunna ange det ytterligare anslagsbehovet för institutionens inredning och utrustning till 120 000 kronor. Någon än ytterligare nedpressning av kostnaderna synes kommittén icke böra ifrågakomma. Kommittén beräknar, att inom den angivna kostnadsramen även skall finnas utrymme för en lösning av frågan om inköp av ett elektronmikroskop i enlighet med det förslag, kommittén framlägger.

Med anledning av att utrustningskommittén anbefallts att särskilt överväga spörsmålet om anskaffande av ett elektronmikroskop för den bakteriologiska institutionen samt att för Kungl. Maj:t framlägga förslag i ärendet har kommittén i föreliggande framställning — efter att ha samrått med prosektorn vid anatomiska institutionen vid karolinska institutet F. Sjöstrand — anfört i huvudsak följande.

Elektronmikroskopet — i vilket avbildningen sker med användande av elektronstrålar i stället för ljusstrålar såsom i det ljusoptiska mikroskopet — är ett relativt nytt hjälpmedel i forskningens tjänst. Principerna för dess funktion är dock redan nu så klarlagda och dess tekniska utformning så utvecklad, att risk icke synes föreligga för att ett i dag inköpt mikroskop inom en överskådlig framtid skall höra till en föråldrad typ. Elektron-

mikroskop tillverkas numera i ett flertal länder under stark inbördes konkurrens.

Typer, priser m. m. Elektronmikroskopet framställs i flera typer och storlekar med olika upplösningsförmåga och egenskaper i övrigt. De största elektronmikroskopet har en upplösningsförmåga, som når under 30 Ångströmsenheter (en ÅE = en tiomilliondels millimeter), i vissa fall till och med under 10 ÅE, vilket innebär mer än 200 gånger större upplösning än som kan erhållas i ett ljusoptiskt mikroskop. Denna typ av elektronmikroskopet betingar för närvarande ett pris av 160 000 à 180 000 kronor. Med de minsta elektronmikroskopet kan upplösningen drivas till värden under 100 ÅE ned emot 50 ÅE. Priset för dem utgör för närvarande omkring 50 000 kronor. En mellanstorlek finnes för ett pris av 100 000 à 120 000 kronor.

Det »stora» elektronmikroskopet, d. v. s. det med den största upplösningsförmågan, är avsevärt mera svårhanterligt än det minsta. För att hålla ett stort elektronmikroskop väl trimmat kräves ständig tillsyn av en för ändamålet särskilt utbildad och anställd person. Och därjämte bör mikroskopet utnyttjas så kontinuerligt som möjligt, vilket innebär att helst tre rent elektronmikroskopiska forskningsuppgifter samtidigt och kontinuerligt bör vara igång.

Det mindre elektronmikroskopet är väsentligt mera lätthanterligt och kräver ej samma minutiösa trimning som det stora. Det kan handhas av en institutions personal efter handledning under en kortare tid. För dess skötsel behöver sålunda icke anställas någon särskilt utbildad befattningshavare.

Användningsområden m. m. Det stora elektronmikroskopet med dess höggradiga upplösningsförmåga innebär icke blott att ett nytt tekniskt hjälpmedel givits forskningen utan även att en helt ny vetenskapsgren, ultrastrukturforskning, tillkommit. Denna vetenskap tager sikte på att studera ultrastrukturer i celler och vävnader och kräver av sitt främsta hjälpmedel — elektronmikroskopet — i flertalet fall en upplösningsförmåga, som endast den största och därmed dyrbaraste typen kan uppfylla. Forskningsgrenen förutsätter specialutbildade vetenskapsmän beträffande såväl teknik som problem. Anskaffning av ett dylikt elektronmikroskop är motiverat och med hänsyn till inköps- och driftskostnader försvarligt endast om vid en vetenskaplig institution eller grupp av institutioner i olika avseenden finnes förutsättningar för en förhållandevis omfattande ultrastrukturforskning, till vars tjänst ett speciallaboratorium för elektronmikroskopi kan inrättas. Så har visat sig vara fallet vid karolinska institutets anatomiska institution, där under ledning av prosektor Sjöstrand ett större centrum för elektronmikroskopi successivt växt fram. Här har ett stort antal forskare av olika kategorier och olika bakgrund fått tillfälle till ett givande samarbete och utbyte. Inom denna forskargrupp har funnits eller finnes för närvarande representanter ej blott för andra institutioner vid institutet, däribland den bakteriologiska, utan även för Wenner-Grens institut för experimentell biologi, tandläkarhögskolan i Stockholm, träforskningsinstitutet och statens institut för folkhälsan m. fl.

Elektronmikroskopet har emellertid sina givna och betydelsefulla uppgifter även inom det område av mikroskopin, där kraven på upplösningsförmåga ligger, å ena sidan, under vad endast det stora elektronmikroskopet kan prestera men, å den andra, över vad det ljusoptiska mikroskopet för-

mår att ge. För forskningen inom nämnda område är det mindre och medelstora elektronmikroskopet en oundgänglig förutsättning och ett snabbt arbetande, relativt billigt hjälpmedel. Härtill kommer, att det mindre elektronmikroskopet kan utnyttjas såsom ett effektivt hjälpmedel även vid den egentliga ultrastrukturforskningen.

Härom har professor Malmgren inom utrustningskommittén anfört följande: Vid renodlade elektronmikroskopiska forskningsarbeten, där man avser att studera strukturdetaljer, får man i regel kassera en stor del av de färdigställda preparaten, då de av olika anledningar icke lämpar sig för närmare studium. Den elektronmikroskopiska preparationsstekniken innebär arbete med subtila metoder, som kräver stor vana och skicklighet hos preparatören för att resultatet skall bli godtagbart. Det är av olika anledningar oändamålsenligt att vid den okulära granskning av preparaten, som måste föregå den fotografiska upptagningen av ett lyckat preparat, använda ett högupplösande mikroskop. En sådan gallringsprocedur tager förhållandevis lång tid i anspråk, vilket ytterligare markeras vid arbete med de stora mikroskoptyperna, som förutsätter långsammare arbetstakt. Under gallringsarbetet ockuperas mikroskopet och den fotografiska upptagningen av goda preparationsresultat förhindras i motsvarande grad. Ett stort forskningselektronmikroskop skall, om det utnyttjas rationellt, kunna lämna full sysselsättning åt tre forskare och tre à fyra preparatriser. Det får under sådana omständigheter icke belastas av arbete med urval av lämpliga preparat. För detta gallringsarbete lämpar sig den minsta typen av elektronmikroskop utomordentligt väl.

Kommittén framhåller, att det elektronmikroskopiska arbetet vid karolinska institutets anatomiska institution är organiserat just efter nämnda linjer: den okulära granskningen för gallringsändamål sker i största möjliga utsträckning med tillhjälp av den mindre typen elektronmikroskop, varefter de utvalda preparaten fotograferas i ett högupplösande mikroskop. Utrustningskommittén har för sin del blivit övertygad om att denna organisationsform från skilda synpunkter är rationell.

Den bakteriologiska institutionens behov av ett elektronmikroskop. Inom kommittén har institutionschefen, professor Malmgren härom anfört i huvudsak följande: Frågan huruvida den bakteriologiska institutionen skall utrustas med elektronmikroskop har varit föremål för mycket ingående diskussioner och överväganden inom institutionen. Tillkomsten av elektronmikroskopet har på ett revolutionerande sätt ökat möjligheterna för bland andra mikrobiologerna att studera ultrastrukturer, vilka varit oåtkomliga med de hjälpmedel, som tidigare stått till buds i form av ljusmikroskopet med dess olika utformanden. Inom bakteriologin arbetar man med organismer, vilkas storlek omspannar just området kring det vanliga ljusmikroskopets upplösningsförmåga, cirka 0,0002 millimeter. Flertalet bakterier har en storlek, som något överstiger detta värde, men vissa varianter och utvecklingsformer kan underskrida gränsen för upplösningsförmågan. Detta innebär, att till och med mikroorganismen som sådan kan vara undandragen möjligheterna för ett närmare studium i ljusmikroskopet. Bakterier är komplicerade till sin byggnad och sammansättning: man kan urskilja »anatomiskt» skilda delar, såsom cellvägg, kapsel, protoplasma, kärnckvivalent, mitrochondrie-liknande strukturer och i vissa fall även rörelseorgan o. s. v. Dimensionerna hos dessa delar uppvisar värden, som ofta ligger långt under ljusmikroskopets upplösningsförmåga och det är uppen-

bart, att ett närmare studium av dessa och liknande detaljer liksom av fragment av bakterier förutsätter ett utnyttjande av elektronmikroskopets resurser. Även studiet av infektionsmekanismen i vävnader hos människa och djur har väsentligt större förutsättningar för att ge resultat av värde, om vävnadssnitt från infektionshärdan blir föremål för elektronmikroskopisk undersökning. Vid bakteriologiska institutionen ingår studier över bakteriers fysiologi som en viktig del i forskningsprogrammet. Detta innebär bland annat, att man söker sätta morfologiska strukturer i samband med vissa metaboliska funktioner samt att man studerar funktionen av sönderdelade bakterier, lösliga fraktioner av dessa och fragment av bakterier och koncentrat av vissa typer av ultrastrukturella element. För att vid dessa studier kunna ha preparatets sammansättning och renhet i strukturellt avseende under uppsikt är det ofrånkomligt att under preparationsgången utföra löpande elektronmikroskopiska kontroller. En av befattningshavarna vid institutionen är sedan något år tillbaka sysselsatt med elektronmikroskopiska undersökningar över den infektiösa processens förlopp i lungvävnad vid bland annat tuberkulos hos försöksdjur. De hittills erhållna resultaten, som vunnits genom studier utförda vid prosektor Sjöstrands avdelning inom den anatomiska institutionen samt vid Stockholms stads sjukhusdirektions bakteriologiska laboratorium, har givit intressanta resultat, som manar till en intensifierad fortsatt forskning.

Kommittén framhåller, att slutsatsen av det sålunda anförda enligt professor Malmgren blir, att ett väl dokumenterat behov av elektronmikroskopisk service föreligger vid den bakteriologiska institutionen. Och detta behov gör sig gällande såväl i den allmänna, mera rutinbetonade verksamheten som i samband med föreliggande, utpräglat elektronmikroskopiska forskningsuppgifter.

Utrustningskommittén är beredd att helt instämma i de av professor Malmgren framförda synpunkterna och förordar alltså, att institutionen förses med ett elektronmikroskop.

Beträffande *valet av typ* torde härefter följande böra framhållas. Enligt vad kommittén inhämtat, synes bland annat av ekonomiska skäl förutsättningar ej föreligga för att inom överskådlig tid organisera forskningen vid institutionen på sådant sätt, att ett stort elektronmikroskop blir fullt utnyttjat. Som redan nu sker, torde man emellertid kunna räkna med att även i fortsättningen institutionens behov av tillgång till högupplösande elektronmikroskop kan tillgodoses genom samarbete med den anatomiska institutionen. Kommittén anser därför, att det för närvarande icke bör ifrågakomma att för den bakteriologiska institutionen inköpa ett elektronmikroskop av den största typen. Däremot är kommittén av den bestämda uppfattningen, att ett elektronmikroskop av den minsta typen nu bör anskaffas. Behovet av ett sådant mikroskop för forskning inom en vidsträckt del av mikroskopins område samt för sådana gallringsändamål och kontrolluppgifter, varom talats i det föregående, synes synnerligen väl klarlagt. Enligt vad kommittén erfarit, skulle därjämte ifrågavarande mindre mikroskop kunna utnyttjas såsom gallringsinstrument även av den elektronmikroskopiska avdelningen inom den anatomiska institutionen, vars lilla elektronmikroskop är mycket hårt belastat.

I fråga om samarbetet mellan berörda två institutioner vill kommittén i detta sammanhang återge följande uttalande av professor Malmgren: Det samarbete, som redan etablerats mellan den bakteriologiska institutionen

och den elektronmikroskopiska avdelningen vid den anatomiska institutionen, bör vidmakthållas och kommer av allt att döma att bli bestående. Det är ett starkt önskemål från den bakteriologiska institutionens sida att upprätthålla kontakt med den elektronmikroskopiska expertis, som finnes inom karolinska institutet. Det har också från prosektor Sjöstrands sida uttryckts en önskan att upprätthålla samarbetet med den bakteriologiska institutionen. Det synes under sådana förhållanden vara till största gagn för den elektronmikroskopiska forskningen vid institutet, om det elektronmikroskopiska centrum som de facto kommit till stånd vid institutet genom prosektor Sjöstrands framgångsrika forskningsarbete, får bilda bas för den bakteriologiska institutionens forskningsuppgifter av mera renodlad elektronmikroskopisk karaktär.

Under återopande av det sålunda anförda förordar utrustningskommittén, att ett elektronmikroskop av den minsta typen anskaffas för den bakteriologiska institutionen för en kostnad av omkring 50 000 kronor.

I n s t i t u t i o n e n f ö r v i r u s f o r s k n i n g. Ifrågavarande institution är avsedd att förläggas till en planerad tillbyggnad av statens bakteriologiska laboratorium i Huvudsta. Detta byggnadsföretag, vartill investeringsanslag beviljats, har till följd av den ständigt och snabbt pågående utvecklingen inom institutionens forskningsområde och en fortgående översyn av verksamheten vid laboratoriet varit föremål för omarbetning och därigenom försenats. Enligt nu föreliggande planer beräknas institutionsbyggnaden bli färdigställd under sommaren 1959.

I en den 11 september 1952 gjord framställning hemställde lärarkollegiet om anvisande av medel för budgetåret 1953/54 till viss utrustning för den planerade nybyggnaden för virusinstitutionen. Lärarkollegiet beräknade därvid totalkostnaden för institutionens inredning och utrustning till 493 000 kronor. Härav anvisades för budgetåret 1953/54 50 000 kronor.

Genom beslut den 30 juni 1955 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1954 års medicinska utrustningskommitté att omhänderha inredningen och utrustningen av institutionen samt bemyndigade med stöd av medgivande av 1955 års riksdag tillika kommittén att beställa inredning och utrustning för institutionen till ett värde av högst 200 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1956/57. För innevarande budgetår har anvisats 350 000 kronor för inredning och utrustning av institutionen, vilket belopp genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1956 ställts till utrustningskommitténs disposition. Samtidigt bemyndigade Kungl. Maj:t — med stöd av medgivande av 1956 års riksdag — därjämte utrustningskommittén att beställa inredning och utrustning för institutionen till ett värde av högst 300 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1957/58.

Såsom förut framhållits beräknades kostnaderna för institutionens inredning och utrustning år 1952 av lärarkollegiet till 493 000 kronor. I sin anslagsframställning för innevarande budgetår framhöll utrustningskommittén, att den funnit det år 1952 uppgjorda inrednings- och utrustnings-

förslaget vara av den art att en grundlig översyn av detsamma av skilda anledningar måst företagas. Kommittén framlade en inrednings- och utrustningsplan som i väsentliga delar utgjorde ett helt nytt förslag. Enligt av kommittén verkställda kostnadsberäkningar skulle ett genomförande av denna plan kräva en medelsanvisning av 1 100 000 kronor utöver det tidigare anvisade beloppet av 50 000 kronor. Vid min anmälan av kommitténs framställning i föregående års statsverksproposition uttalade jag bland annat, att den fortsatta medelsanvisningen för institutionens inredning och utrustning syntes mig böra bygga på de av kommittén uppgjorda kostnadsberäkningarna. Detta uttalande föranledde ingen erinran från riksdagens sida.

I en den 18 oktober 1956 gjord framställning har *utrustningskommittén* hemställt om ett anslag av 750 000 kronor för nästa budgetår till inredning och utrustning av institutionen för virusforskning och därvid anført bland annat följande.

Till följd av inträffad försening med igångsättandet av den beslutade institutionsbyggnaden har anskaffningsverksamheten hittills bedrivits i mycket ringa omfattning. Därför föreligger ännu icke någon möjlighet att överblicka om — med hänsyn till nytillkommande förhållanden — kostnadsramen kommer att hålla. Kommittén vill dock i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på dels de allmänna prisstegringstendenser, som nu förefinnes, dels ock att i vissa fall i utrustningslistorna upptagna äldre och billigare typer av apparater och dylikt kan komma att utgå ur fabrikerernas tillverkningsprogram och ersättas med nya, ofta mer kostnadskrävande.

Enligt vad kommittén inhämtat från byggnadsstyrelsen beräknas institutionsbyggnaden bli färdig under sommaren 1959. Med hänsyn framför allt till förenämnda prisstegringstendenser bör beställningar å inredning och utrustning utläggas så snart som möjligt. Det är därför önskvärt, att hela det resterande beloppet, (1 100 000 — 350 000 =) 750 000 kronor, ställs till kommitténs förfogande redan under budgetåret 1957/58.

Departementschefen. Vad först beträffar kanslerns anslagsäskanden för nästa budgetår tillstyrker jag de begärda anslagen av 15 000 kronor till farmakologiska institutionen och av 100 000 kronor till kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet. I fråga om kliniskt-kemiska centrallaboratoriet vid serafimerlasarettet anser jag mig endast kunna tillstyrka anvisande av 15 000 kronor för anskaffande av laboratoriebord och laboratoriepallar. Jag tillstyrker vidare, att 15 000 kronor anvisas till bestridande av kostnaderna för utrustning av demonstrationslokalen för röntgenbilder vid serafimerlasarettets röntgenavdelning, men anser mig icke kunna förorda någon medelsanvisning därutöver för nämnda avdelning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, i vilken utsträckning utrustning, för vars anskaffande jag nu förordat anvisande av medel, bör upphandlas genom medicinska utrustningskommitténs försorg. För anskaffande av hyllinredning till biblioteket torde i enlighet med föreliggande förslag böra anvisas 2 000 kronor.

Kostnaderna för inredning och utrustning av den bakteriologiska institutionens nybyggnad beräknades i fjol till 1 995 000 kronor, utöver ett tidigare för särskilda ändamål anvisat belopp av 130 000 kronor. Av förstnämnda belopp har för budgetåren 1955/57 anvisats sammanlagt 1 875 000 kronor. Kommittén har i sin föreliggande anslagsframställning hemställt, att återstoden — 120 000 kronor — av förutnämnda 1 995 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår för institutionens inredning och utrustning. Därvid har kommittén beräknat omkring 50 000 kronor för anskaffande av ett elektronmikroskop till institutionen.

Enligt av Kungl. Maj:t givna föreskrifter har kommittén haft att ägna särskild uppmärksamhet åt spørsmålet om anskaffande av elektronmikroskop till bakteriologiska institutionen. Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har kommittén i sin föreliggande anslagsframställning — efter att ha redogjort för olika typer av elektronmikroskop, dess användningsområden m. m. — upptagit frågan om institutionens behov av ett sådant mikroskop till ingående diskussion. På grundval av vad därvid framkommit finner kommittén ett väl dokumenterat behov av elektronmikroskopisk service föreligga vid den bakteriologiska institutionen. Detta behov bör enligt kommittén tillgodoses genom att ett elektronmikroskop av minsta typ anskaffas till institutionen.

Då jag i likhet med kommittén blivit övertygad om att bakteriologiska institutionen bör ha tillgång till ett elektronmikroskop av den typ, som föreslagits av kommittén, och då jag ej heller i övrigt har något att erinra mot kommitténs förslag tillstyrker jag, att återstoden eller 120 000 kronor av det föregående år beräknade ramanslaget anvisas för nästa budgetår.

Den i fjol godtagna kostnadsramen för inredning och utrustning av institutionen för virusforskning slutar på 1 100 000 kronor. Såsom förut omnämnts har för innevarande budgetår anvisats 350 000 kronor för inredning och utrustning av institutionen. Därjämte har Kungl. Maj:t — med stöd av medgivande av 1956 års riksdag — bemyndigat medicinska utrustningskommittén att beställa ytterligare inredning och utrustning för institutionen till ett värde av högst 300 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1957/58. I sin föreliggande anslagsframställning har utrustningskommittén hemställt att hela det resterande beloppet, 750 000 kronor, måtte anvisas för nästa budgetår. Med hänsyn till att institutionsbyggnaden beräknas kunna vara färdig först under sommaren 1959 synes mig medelsanvisningen för nästa budgetår kunna begränsas till 300 000 kronor. Därjämte bör kommittén erhålla bemyndigande att beställa inredning och utrustning till ett värde av högst 290 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående torde anslaget böra för nästa budgetår uppföras med sammanlagt 567 000 kronor, vilket i jämförelse med medelsanvisningen under anslaget för innevarande budgetår

innebär en minskning med 1 224 000 kronor. Vidare torde böra utverkas riksdagens medgivande att beställa inredning och utrustning för institutionen för virusforskning till ett värde av högst 290 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att inredning och utrustning för institutionen för virusforskning vid karolinska mediko-kirurgiska institutet må beställas till ett värde av högst 290 000 kronor, att gäldas tidigast under budgetåret 1958/59;

b) till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 567 000 kronor.

[99] 28. Bidrag till Stockholms högskola

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 572 500	1 572 500
1950/51	2 028 600	1 903 369
1951/52	2 607 300	2 733 302
1952/53	3 936 000	4 406 003
1953/54	6 125 000	6 481 689
1954/55	4 763 000	4 625 604
1955/56	6 738 000	6 645 306
1956/57 (statsliggaren s. 554 ff)	8 900 000	
1957/58 (förslag)	10 095 000	

Enligt det av 1948 års riksdag godkända avtalet mellan staten, Stockholms stad och högskolan rörande högskolans finansiering, vilket trätt i kraft den 1 juli 1949, skall av högskolans styrelse upprättat förslag till stat för högskolan ingivas dels till Kungl. Maj:t och dels till stadsfullmäktige, som över förslaget avger yttrande till Kungl. Maj:t. Stat för högskolan fastställs av Kungl. Maj:t. Till bestridande av den utgiftssumma, som enligt den fastställda staten icke täckes av högskolans egna medel — (*anslagssumman*) — skall staten och Stockholms stad bidra enligt följande grunder:

a) När anslagssumman icke överstiger 4 800 000 kronor, bidrager staden med $\frac{1}{4}$ av densamma, dock högst med 700 000 kronor, och staten ansvarar för resten. Uppgår anslagssumman till mer än 4 800 000 kronor, utgår stadens bidrag med 1 200 000 kronor och resten täckes av staten.

b) I statens och stadens bidrag inräknas icke värdet å tomter och byggnader, som de upplåtit eller må komma att upplåta till högskolan.

c) Stadens bidrag bör i första rummet användas för tillgodoseende av de humanistiska och stats- och rättsvetenskapliga avdelningarnas behov.

Enligt den för högskolan för innevarande budgetår fastställda huvudstaten uppgår Stockholms stads bidrag till det för staden avtalsenliga maximibeloppet, 1 200 000 kronor, och statens bidrag till 8 900 000 kronor.

Genom beslut den 14 januari 1955 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en utredningsman för att utarbeta en av 1954 års riksdag begärd organisationsplan för upprustning av Stockholms högskola och verkställa de utredningar i övrigt, som utredningsmannen kunde finna påkallade i samband därmed. Tillika uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att vara utredningsmannen behjälplig vid utarbetande av en plan för tillgodoseende av högskolans lokalbehov. Genom beslut sistnämnda dag tillkallades såsom utredningsman för sagda ändamål byråchefen i ecklesiastikdepartementet Torsten Sigvard Arén.

I ett den 27 december 1955 avgivet betänkande angående förstärkning av Stockholms högskolas personalorganisation m. m. framlade utredningsmannen en upprustningsplan, omfattande högskolans matematisk-naturvetenskapliga, humanistiska och allmänna avdelningar. Utredningsmannen förutsatte, att frågan om en omorganisation av den juridiska utbildningen inom en snar framtid komme att prövas av statsmakterna och medtog med hänsyn härtill icke i upprustningsplanen högskolans stats- och rättsvetenskapliga avdelning. Beträffande högskolans lokalbehov tog utredningsmannen endast ställning till de enligt hans mening mest aktuella byggnadsfrågorna och förklarade sig ha för avsikt att i ett senare betänkande framlägga en mera fullständig plan för lokalbehovets tillgodoseende. Utredningsmannen räknade med att förstärkningen av de matematisk-naturvetenskapliga och humanistiska avdelningarnas personalorganisation skulle genomföras etappvis under budgetåren 1956/59, med huvudvikten lagd på budgetåren 1956/58, där ej lokalförhållandena till annat föranledde.

Nämnda betänkande och de däröver avgivna remissyttrandena anmälde jag i propositionen 1956:108 angående anslag för budgetåret 1956/57 till Stockholms högskola. Därvid tog jag i princip ståndpunkt till utredningsmannens förslag och uttalade, bland annat, att jag funnit detsamma kunna i stort sett läggas till grund för en upprustning av högskolan. Beträffande frågan huruvida redan i förutnämnda proposition ställning borde tagas till utredningsmannens förslag i dess helhet eller allenast i de delar, som avsåge budgetåret 1956/57, framhöll jag, att en planmässig organisation av högskolans upprustning enligt min mening krävde ett klarläggande redan då i fråga om vilka högre vetenskapliga befattningar högskolan hade att räkna med under de närmaste åren. Jag ansåg därför, att ställning i regel borde tagas till utredningsmannens förslag i vad det avsåge inrättande av nya professurer, laboraturer och docenturer under budgetåren 1956/59. Beträffande övriga av utredningsmannen framlagda förslag ansåg jag att det aktuella ställningstagandet borde begränsas till att

avse endast de förslag, som utredningsmannen ansett böra genomföras under budgetåret 1956/57. Härför talade enligt min mening, bland annat, svårigheten att för det dåvarande förutse de förändringar i statsuniversitetens personalorganisation, som kunde finnas påkallade under budgetåren 1957/59. Detta mitt ställningstagande föranledde icke någon erinran från riksdagens sida.

På grundval av förslag i ämnet från högskolans lärarråd har *styrelsen för Stockholms högskola* framlagt förslag till stat för högskolan för budgetåret 1957/58, utmynnande i förslag om statsbidrag med 15 022 100 kronor och bidrag från Stockholms stad med 1 200 000 kronor. Förslaget innebär alltså en höjning av statens bidrag med 6 122 100 kronor.

Stockholms stadsfullmäktige har enligt beslut den 15 oktober 1956 tillstyrkt av högskolans styrelse framlagt statförslag.

Universitetskanslern har i utlåtande över högskolans förslag inledningsvis anfört bland annat följande.

Efter hörande av styrelsen för Stockholms högskola och högskolans rektorsnämnd avgav jag på grund av remiss den 10 februari 1956 underdånigt utlåtande över utredningsmannens betänkande. Jag framhöll i nämnda utlåtande till en början, att jag funnit mig i stort sett kunna ansluta mig till de i betänkandet för treårsperioden 1956/57—1958/59 uppdragna riktlinjerna för högskolans upprustning, som i fråga om lokalbehovet behandlade endast de mest aktuella byggnadsfrågorna. Främst på grund av den korta remisstiden och vissa frågors nära samband med olika lokalproblem fann jag emellertid icke det möjligt att ingå på en prövning i detalj av de förslag, som hänförde sig till senare budgetår än 1956/57. Frågan om högskolans upprustning under budgetåren 1957/58 och 1958/59 kunde komma att påverkas av de förslag, som vore att förvänta från 1955 års universitetsutredning. Vidare erinrade jag om att frågan om högskolans framtida organisation som akademiskt lärosäte, vilket spörsmål hade nära samband med högskolans framtida uppbyggnad, alltjämt stode öppen. Till följd av vad sålunda anförts, vore jag — med undantag av vad i organisationsplanen föreslagits beträffande docentinstitutionen — beredd att taga definitiv ståndpunkt allenast till de i planen föreslagna åtgärderna för budgetåret 1956/57. De i utredningsmannens betänkande framlagda förslagen till en förstärkning av högskolans resurser för budgetåret 1957/58 har jag emellertid nu funnit mig kunna med allenast smärre detaljustyringar tillstyrka.

Jag övergår nu till en granskning av högskolans anslagsbehov för nästa budgetår.

Huvudstatens utgiftssida

1. Avlöningar

Denna utgiftspost är nu uppförd med förslagsvis 6 167 000 kronor och disponeras på sätt framgår av s. 559 i statsliggaren.

Högskolans styrelse föreslår i sitt statförslag, att denna utgiftspost höjes

med i runt tal 1 500 000 kronor. Ett bifall till vad *kanslern* föreslagit skulle påkalla en höjning av posten med 1 079 000 kronor.

I det följande lämnar jag en redogörelse för kanslerns förslag till ändringar i högskolans personalorganisation m. m. samt redovisar därvid först de till de olika avdelningarna hänförliga förslagen och därefter sådana förslag, som avser högskolan i dess helhet. Vid min redogörelse kommer jag att närmare beröra endast de av kanslerns förslag, som jag ansett mig böra helt eller delvis biträda eller eljest funnit särskild anledning uppehålla mig vid. Jag tillåter mig att i övrigt hänvisa till handlingarna i ärendet.

A. Matematisk-naturvetenskapliga avdelningen

- 1) laborator i stället för en biträdande lärare i matematik,
- 2) två docenter,
- 3) förste amanuens i stället för andre amanuens för matematik,
- 4) biträdande lärare i matematisk statistik, särskilt försäkringsmatematik,
- 5) förste assistent i matematisk statistik,
- 6) kontorist i Ce 13 för försäkringsmatematik och matematisk statistik,
- 7) höjning av vissa arvoden för undervisning i astronomi,
- 8) biträdande lärare i fysik,
- 9) biträdande lärare i oorganisk och fysikalisk kemi,
- 10) andre assistent,
- 11) förste amanuens,
båda för organisk kemi och biokemi,
- 12) förste amanuens för kvartärgeologi,
- 13) laboratoriebiträde i Ce 11 för mineralogi,
- 14) höjning av det till professor Bergianus såsom lärare i botanik, växtsystematik och växtgeografi utgående arvodet från 4 000 till 6 000 kronor,
- 15) kontorist i Ce 13,
- 16) laboratoriebiträde i högst Ce 13,
båda vid Wenner-Grens institut,
- 17) institutionsvaktmästare i Ce 12,
- 18) kanslibiträde i Ce 11,
båda för genetik,
- 19) förste assistent för skötseln av elektronmikroskop,
- 20) höjning av kursanslaget (nu 14 300 kronor) med 700 kronor,
- 21) uppförande på högskolans stat av vissa nu från anslaget till Tillfälliga förstärkningsanordningar vid universiteten m. m. avlönade befattningshavare vid högskolan.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkterna 1—3, 5, 8—13 och 15—18. Utredningsmannen har — såsom tidigare framhållits — räknat med ett successivt realiserande under budgetåren 1956/57—1958/59 av sitt förslag till utökning av högskolans personalorganisation. Samtliga de under nu ifrågavarande punkter redovisade förslagen bör enligt utredningsmannen genomföras budgetåret 1957/58.

Punkt 6. Utredningsmannen tillstyrkte i sitt betänkande ett av högskolan framlagt, av kanslern förordat förslag om inrättande från och med budgetåret 1956/57 av ifrågavarande kontoristtjänst. Detta förslag föranledde emellertid icke någon framställning till riksdagen från Kungl. Maj:ts sida.

Lärarrådet framhåller nu, att befattningen är oundgänglig för institutets verksamhet och föreslår, att den inrättas från och med nästa budgetår. Kanslern biträder förslaget.

Punkt 7. Detta förslag överensstämmer med ett av utredningsmannen framlagt förslag om höjning av arvoden för undervisning i astronomi på sätt framgår av följande sammanställning:

Befattning	Nuvarande arvode	Föreslaget arvode
Lärare (professor) i astronomi	5 000	6 000
Lärare i astronomi	3 000	3 600
Assistent	2 100	2 400
Assistent	1 200	1 800
	S:a kronor 11 300	S:a kronor 13 800

Punkt 14. Sedan 1947 tjänstgör professor Bergianus såsom lärare i botanik, växtsystematik och växtgeografi vid högskolan. Hans undervisning omfattar 25 föreläsningar samt forskningshandledning, varjämte han för rättar viss examination. Han uppbär härför ett arvode av 4 000 kronor. Kanslern biträdde förra året ett av högskolemyndigheterna framställt förslag om höjning av detta professorsarvode med 2 000 kronor till 6 000 kronor. Även utredningsmannen anslöt sig härtill. Departementschefen var emellertid då icke beredd att pröva denna arvodesfråga. Kanslern tillstyrker nu av lärarrådet ånyo framlagt förslag om höjning av arvodet med 2 000 kronor till 6 000 kronor.

Punkt 20. Den under denna punkt föreslagna höjningen avser att möjliggöra en med hänsyn till det ökade antalet studerande i ämnet geografi erforderlig dubbling av övningarna vid kursen i bergarts- och marklära.

Punkt 21. Ur principiell synpunkt är kanslern tveksam huruvida befattningar vid Stockholms högskola, som avlönas från förstärkningsanslaget, bör överföras till högskolans ordinarie budget, innan nu pågående förhandlingar rörande högskolans framtida ställning slutförts. Skulle Kungl. Maj:t likväl finna att så bör ske tillstyrker kanslern, att avlöningskostnaderna för följande från förstärkningsanslaget nu avlönade extra befattningar överföres till högskolans avlöningsstat, nämligen två biträdande lärare, två förste assistenter och en förste amanuens i matematik samt en biträdande lärare i teoretisk fysik och mekanik.

B. Stats- och rättsvetenskapliga avdelningen

Vad denna avdelning beträffar utgår kanslern från att Kungl. Maj:t kommer att för 1957 års riksdag framlägga förslag angående den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen. Med hänsyn härtill har kanslern icke funnit anledning att framlägga förslag i anledning av högskolans äskanden beträffande befattningar m. m. inom avdelningens område.

C. Humanistiska avdelningen

- 1) uppförande å ordinarie stat av den nu för A. G. K. Beijer personliga professuren i teaterhistoria,
- 2) personlig forskningsprofessur i romanska språk för professorn A. G. Tilander,
- 3) fyra docenter,

- 4) andre amanuens, gemensam för teoretisk och praktisk filosofi,
- 5) andre amanuens för sociologi,
- 6) andre amanuens för psykologi,
- 7) förste amanuens för pedagogik,
- 8) biträdande lärare i historiens hjälpvetenskaper,
- 9) förste amanuens för historia,
- 10) räknebiträde i Cf 4—Ce 8 för ekonomisk historia,
- 11) förste amanuens för litteraturhistoria med poetik,
- 12) andre amanuens,
- 13) kanslibiträde i Ce 11,
båda för konsthistoria med konstteori,
- 14) förste amanuens för teaterhistoria,
- 15) andre assistent för statskunskap,
- 16) andre assistent,
- 17) andre amanuens,
- 18) räknebiträde i Cf 4—Ce 8,
samtliga för statistik,
- 19) andre assistent för nationalekonomi,
- 20) förste assistent för kulturgeografi med ekonomisk geografi,
- 21) pedagogisk lektor i grekiska språket och litteraturen,
- 22) pedagogisk lektor i svenska språket,
- 23) lektor i danska språket,
- 24) lektor i norska språket,
- 25) biträdande lärare i engelska språket,
- 26) höjning av lektorsarvodena i ett vart av italienska, spanska, polska och tjeckiska språken från 996 till 1 296 kronor,
- 27) förste assistent för visforskning,
- 28) provisorisk förstärkning med 11 500 kronor av anslagsmedlen till extra arbetskraft vid humanistiska biblioteket,
- 29) höjning med 14 600 kronor av kursanslaget (nu 100 000 kronor).

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Beträffande den personliga professuren i teaterhistoria och detta ämnes nuvarande ställning inom högskoleorganisationen har en redogörelse lämnats i propositionen 1956: 108 (s. 54), till vilken torde få hänvisas. Utredningsmannen föreslog, att en ordinarie professur i teaterhistoria skulle inrättas från och med den 1 juli 1957. I likhet med kanslern fann departementschefen — med hänsyn till att Beijer erhållit tillstånd att kvarstå i tjänst till och med den 30 juni 1957 — icke nödvändigt, att ställning då toges till frågan om inrättande av den föreslagna ordinarie professuren.

Kanslern föreslår nu, att en ordinarie professur i teaterhistoria inrättas vid högskolan från och med nästa budgetår, och anför till stöd härför bland annat följande.

Utredningsmannen har uttalat, att såväl det relativt stora antalet studerande i teaterhistoria som den kulturella betydelsen av att ämnet alltfört funnes företrätt i vårt land utgjorde starka skäl för inrättande av en ordinarie professur i ämnet. Ett nedläggande av professuren skulle enligt utredningsmannen illa rimma med strävandena att bringa högskolans resurser i paritet med de äldre universitetens. Statsutskottet (utlåtandet 1956: 145) fann i likhet med departementschefen det icke nödvändigt, att ställning för budgetåret 1956/57 toges till frågan om ordinariesättning av ifråga-

varande professur, varför utskottet avstyrkte bifall till ett motionsvis därom gjort yrkande. Utskottet var icke heller berett att tillstyrka motionärernas alternativt framställda förslag om skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t. Betydelsen av att ämnet teaterhistoria även efter Beijers avgång komme att företrädas av en akademisk lärare i professors ställning hade understrukits av de akademiska myndigheterna och senast starkt framhållits av utredningsmannen. Utskottet förutsatte, att Kungl. Maj:t vid sitt ställningstagande hösten 1956 till förevarande fråga beaktade de enligt utskottets mening starka skäl, som anförts för att ett nedläggande av professuren icke borde komma i fråga. Riksdagen (skrivelsen nr 303) beslöt i enlighet med vad utskottet föreslagit. För egen del vill jag med hänvisning till vad från olika håll framhållits rörande betydelsen av att ämnet teaterhistoria även efter Beijers avgång kommer att företrädas av en akademisk lärare tillstyrka att ifrågavarande personliga professur från och den 1 juli 1957 uppföres å förteckningen över ordinarie tjänstemän.

Punkterna 3, 5—7, 9, 14, 18—20 och 25. Såsom framgår av vad tidigare anförts, har utredningsmannen räknat med ett successivt realiserande under budgetären 1956/59 av sitt förslag till utökning av högskolans personalorganisation. Samtliga de under nu ifrågavarande punkter redovisade förslagen bör enligt utredningsmannen genomföras budgetåret 1957/58.

Punkt 11. Under hänvisning till att vid vartdera av de båda äldre universitetet funnes en andre amanuens vid litteraturhistoriska seminariet har utredningsmannen förordat, att medel ställdes till förfogande för en dylik befattningshavare jämväl vid Stockholms högskola från och med nästa budgetår. Lärarrådet hemställer nu att en befattning som förste amanuens inrättas i stället för den av utredningsmannen förordade befattningen som andre amanuens. Till stöd härför har framhållits, att på grund av den ökade tillströmningen av studerande en ytterligare uppdelning av seminarierna i litteraturhistoria måst genomföras. Härmed följde ökat behov av kompletterande undervisning rörande bruket av bibliografiska hjälpmedel och elementär vetenskaplig metodik. Vidare erfordrades biträde vid licentiatseminarierna och seminariebiblioteket. Dessa arbetsuppgifter syntes lärarrådet med hänsyn till art och omfattning närmast motivera inrättandet av en assistenttjänst. I varje fall torde icke en andre amanuens med en normaltjänstgöring av 400 timmar om året vara tillräcklig. Kanslern biträder lärarrådets förslag.

Punkt 16. Denna befattning har av utredningsmannen förutsatts tillkomma från och med budgetåret 1958/59. Till stöd för inrättande av befattningen redan från och med nästa budgetår anføres från högskolemyndigheternas sida att tillkomsten därav skulle i hög grad underlätta möjligheterna för ett nödvändigt laboratoriemässigt inslag i undervisningen med individuell handledning. En fullgod sådan undervisning hade på grund av det stora antalet studerande hittills saknats vid högskolan. Då kanslern övertygats om behovet av ytterligare en befattning som andre assistent för en intensifiering av undervisningen i statistik tillstyrker han, att medel anvisas till arvode åt en dylik befattningshavare från och med budgetåret 1957/58.

Punkterna 22—24. Lärarrådet har anført bland annat följande. Vid vartdera av universitetet i Uppsala och Lund finnes sedan 25 år tillbaka en universitetslektor i svenska språket, som handhar den viktiga del av undervisningen, som direkt åsyftar den praktiska utbildningen av modersmåls lärare: skriftlig och muntlig framställningskonst, röstvård, väl-

läsning m. m. Vid Stockholms högskola har hittills icke funnits något lektorat i svenska språket. Motsvarande och likvärdig undervisning har ordnats genom kurser, givna av specialister med stöd av kursanslaget. Det är emellertid icke möjligt att längre uppehålla denna anordning. Huvuddelen av lektorsundervisningen handhaves av professor Erik Wellander, som innevarande år fyller 72 år, en annan del av docenten Carl Larsson, som fyller 67 år. Att denna viktiga del av lärarutbildningen kan uppehållas genom arvoden från kursanslaget beror sålunda helt på hur länge dessa båda emeritis hälsa och krafter står bi. Det är ytterst osannolikt, att man skulle kunna få ersättare för dem, varigenom den nuvarande anordningen skulle kunna bibehållas. Det starkt ökade lärjungeantalet gör det redan nu nödvändigt att söka dela upp dessa kurser på flera avdelningar, vilket ställer ökade krav på kursanslaget. De försök, som har gjorts för att anskaffa ytterligare lärarpersonal för detta ändamål, har visat sig helt fruktlösa. Det är att märka att för kompetens till sådan lektorsundervisning bland annat måste förutsättas god kännedom om skolans arbetsuppgifter och behov, vunnen genom några års väl vitsordad tjänstgöring vid läroverken. Högskolan måste nu bestämt yrka på att i likhet med statsuniversiteten erhålla ett pedagogiskt lektorat i svenska språket. Ännu mera prekärt är läget i fråga om undervisningen i danska och norska. Till följd av den stora tillströmningen av studenter under senaste åren har kursen i vartdera ämnet måst delas på 4 eller 5 avdelningar, vilket innebär, att lektorerna tas i anspråk för mångfaldigt flera undervisningstimmar än tidigare. Detta förhållande har totalt rivit upp förutsättningarna för det sedan snart 30 år bestående samarbetet med föreningen Norden. Man kan icke begära, att föreningen i längden skall tillhandahålla lärarkrafter, som till huvudsaklig del har sin tjänstgöring förlagd till högskolan. Föreningen Nordens lektorer behövs utomordentligt väl för sin primära uppgift: undervisningen i skolor och seminarier. Hittills har föreningen intagit en avvaktande och förståelsefull hållning för att ge högskolan tid att reda upp situationen. Man måste emellertid räkna med att föreningen när som helst säger upp sin överenskommelse med högskolan. Då det nuvarande studentantalet säkerligen icke kommer att minska under lång tid framåt, finnes ingen annan utväg än att högskolan får egna lektorer i danska och norska i likhet med universiteten.

Kanslern tillstyrker på av lärarrådet anförda skäl, att från och med nästa budgetår inrättas dels en befattning som pedagogisk lektor i svenska språket, dels en befattning som lektor i danska språket och en som lektor i norska språket. Lektorn i svenska språket bör enligt kanslern i fråga om anställnings- och avlöningsförhållanden samt tjänstgöringsskyldighet jämföras med motsvarande befattningar vid universiteten. Innehavaren av de två sistnämnda befattningarna bör åvila samma tjänstgöringsskyldighet som universitetslektorer i främmande språk vid universiteten.

Punkt 26. Till stöd för den föreslagna uppräknigen av de under denna punkt angivna lektorsarvodena åberopas den förändring av penningvärdet som skett sedan arvodena fastställdes 1950.

Punkt 28. Det äskade beloppet avses till anställande av en extra biblioteksassistent med arvode motsvarande lönen i lönegrad Cg 15. Förslaget motiveras med att bibliotekets verksamhet kunnat utökas i betydande utsträckning efter tillkomsten av den nya biblioteksbyggnaden och att till följd härav omfattningen av bibliotekspersonalens arbetsuppgifter stigit.

Punkt 29. Humanistiska avdelningens kursanslag utgör nu 100 000 kronor. Högskolan har för nästa budgetår dels begärt en höjning med 47 000 kronor, varav 18 500 kronor avser av kanslern i yttrande över juristutbildningskommitténs betänkande förordad medelsanvisning till särskild undervisning och examination för *politices* magisterexamen, dels ock föreslagit minskning med hänsyn till äskande om nya tjänster med tillhoppa 7 900 kronor. Kanslern anser i utlåtande över högskolans *petita*, att bärande skäl har förebragts för en höjning av anslaget för tillgodoseende av behovet av viss kursundervisning i följande ämnen:

konsthistoria med konstteori	1 200
statskunskap	3 000
geografi	2 100
slaviska språk	15 000
sinologi	6 000
	<hr/>
	27 300

Kanslern räknar å andra sidan med en minskning med 12 700 kronor vid bifall till den av honom förordade personalökningen. Kanslern tillstyrker sålunda, att avdelningens kursanslag för nästa budgetår höjes med 14 600 kronor. Sedermera har kanslern i utlåtande över en av högskolan avgiven tilläggsframställning rörande förstärkning av ryska institutets personalorganisation — till vilken framställning jag torde få återkomma i det följande — framhållit, att ett bifall till ifrågavarande framställning torde föranleda en minskning med 6 000 kronor av det för slaviska språk äskade beloppet av 15 000 kronor.

D. Gemensamt för högskolan

- 1) forskardocent,
- 2) anvisande av 25 000 kronor för provisorisk förstärkning av den bibliotekniskt utbildade biträdespersonalen vid vissa avdelnings- och institutionsbibliotek,
- 3) uppflyttning av kamrerartjänsten vid kassaförvaltningen från Ce 25 till Ce 27,
- 4) förändring av en tjänst som maskinist i Ca 15 till tjänst som maskinmästare i Ca 18,
- 5) uppflyttning av en tjänst som reparatör från Ca 12 till Ca 13,
- 6) förändring av en tjänst som eldare i Ca 11 till tjänst som reparatör i Ca 12.

Kanslern har därjämte framställt förslag om ökad medelsanvisning på grund av uppflyttning i löneklass av vissa befattningshavare vid högskolan och till följd av riksdagens beslut angående statstjänstemännens löner under år 1956 m. m.

Av tillgängliga handlingar inhämtas bland annat följande.

Punkt 1. Det under denna punkt redovisade förslaget överensstämmer med ett av utredningsmannen framlagt, av 1956 års riksdag godtaget förslag om inrättande under ett vart av budgetåren 1956/59 av en forskardocentbefattning vid högskolan.

Punkt 2. Till stöd för det under denna punkt redovisade förslaget åberopas, att avdelningarnas bibliotek och de större institutionsbiblioteken för sin skötsel kräver tillgång till i biblioteksgöromål skolad biträdespersonal

samt att högskolan för närvarande har stor brist på dylik personal. Beroendet bör enligt kanslern få disponeras av högskolans bibliotekskommision för att av denna fördelas på juridiska och matematisk-naturvetenskapliga avdelningarnas bibliotek ävensom till nämnda avdelningar hörande institutioners bibliotek.

Punkterna 4—6. Till stöd för dessa förslag åberopas ett av byggnadsstyrelsen avgivet yttrande av vilket framgår, att styrelsen på grundval av från högskolan inkomna uppgifter över de fasta maskinanläggningarna vid skolan bedömt, att en inplacering av dessa i grupp 5 enligt styrelsens klassificeringssystem för statens fasta maskinanläggningar är motiverad. Med hänsyn härtill förordar styrelsen de under punkterna 4—6 angivna lönegraderna för ifrågakvarande personal.

Departementschefen. Som jag tidigare erinrat om ansåg jag mig i propositionen 1956:108 böra taga ställning till icke blott de delar av utredningsmannens förslag, som avsåg budgetåret 1956/57, utan i regel även till dennes förslag, i vad det gällde inrättande av nya professurer, laboraturer och docenturer under de närmast därpå följande budgetåren. Till frågan om inrättande av en ordinarie professur i teaterhistoria fann jag det likväl ej nödvändigt att då taga ställning med hänsyn till att innehavaren av den personliga professuren i ämnet, A. Beijer, erhållit tillstånd att kvarstå i tjänst till och med den 30 juni 1957. Förslag om inrättande av nämnda ordinarie professur i teaterhistoria har nu ånyo framlagts. Med hänsyn till ämnets kulturella betydelse synes det mig angeläget att detta även efter Beijers avgång kommer att företrädas av en akademisk lärare i professors ställning. Jag tillstyrker därför, att en ordinarie professur i teaterhistoria inrättas vid högskolan från och med nästa budgetår.

Det nu ånyo framställda förslaget om inrättande av en personlig forskningsprofessur i romanska språk för professorn A. G. Tilander anser jag mig däremot icke kunna biträda.

I enlighet med vad som i princip beslutades föregående år bör en av de nuvarande befattningarna som biträdande lärare i matematik nästa budgetår utbytas mot en laboratur i samma ämne.

Vad beträffar den stats- och rättsvetenskapliga avdelningen torde jag få erinra om att jag vid anmälan i det föregående av Uppsala universitets avlöningsanslag uttalat, att avsikten är att i särskild proposition förelägga årets riksdag förslag till omläggning av den juridiska och samhällsvetenskapliga utbildningen och att jag därvid komme att förorda, att den föreslagna omläggningen skulle genomföras under loppet av fyra budgetår med början från och med budgetåret 1958/59. Jag förklarade vidare, att jag avsåg att föreslå en viss förstärkning av lärarkrafterna vid bland annat högskolans stats- och rättsvetenskapliga avdelning redan från och med nästa budgetår i avbidan på omläggnings genomförande. Enligt min mening talar nämligen tungt vägande skäl för att vid högskolan från och med nästa budgetår inrättas en preceptur i civilrätt. Jag beräknar därför nu medel till en sådan befattning.

I fråga om högskolans docentorganisation har för nästa budgetår förslag framlagts om en förstärkning med dels sex docentbefattningar, varav två för matematisk-naturvetenskapliga avdelningen och fyra för humanistiska avdelningen, dels en för högskolans olika avdelningar gemensam forskardocentbefattning. Då detta förslag helt överensstämmer med vad som i princip beslutades föregående år, tillstyrker jag detsamma.

Vad beträffar de av kanslern i övrigt framlagda förslagen om förstärkning av högskolans personalorganisation från och med nästa budgetår så har denne — såsom av det föregående framgått — i huvudsak följt den av utredningsmannen uppgjorda upprustningsplanen, i vad den avser nämnda budgetår. Den av kanslern sålunda föreslagna personalförstärkningen har jag för egen del funnit mig kunna i stort sett tillstyrka.

För matematisk-naturvetenskapliga avdelningens del beräknar jag i överensstämmelse härmed nu medel till följande nya befattningar och ändamål, nämligen

- 1) en förste amanuens i stället för en andre amanuens för matematik,
- 2) en förste assistent för matematisk statistik,
- 3) ett kanslibitråde för försäkringsmatematik och matematisk statistik,
- 4) en biträdande lärare i fysik,
- 5) en biträdande lärare i oorganisk och fysikalisk kemi,
- 6) en andre assistent och en förste amanuens för organisk kemi och biokemi,
- 7) en förste amanuens för kvartärgeologi,
- 8) ett laboratoriebiträde i Ce 11 för ämnet mineralogi,
- 9) en kontorist i Ce 13 och ett laboratoriebiträde i högst Ce 13 för Wenner-Grens institut,
- 10) en institutionsvaktmästare i Ce 12 och ett kanslibitråde i Ce 11 för ämnet genetik samt
- 11) höjning av kursanslaget med 700 kronor

Vad härefter gäller den humanistiska avdelningen beräknar jag medel för följande nya befattningar och ändamål, nämligen

- 1) en andre amanuens för sociologi,
- 2) en andre amanuens för psykologi,
- 3) en förste amanuens för pedagogik,
- 4) en förste amanuens för historia,
- 5) en förste amanuens för litteraturhistoria med poetik,
- 6) en andre assistent och ett räknebiträde i Cf 4—Ce 8 för ämnet statistik,
- 7) en andre assistent för nationalekonomi,
- 8) en förste assistent för kulturgeografi med ekonomisk geografi,
- 9) en pedagogisk lektor i svenska språket,
- 10) en lektor i danska språket,
- 11) en lektor i norska språket,

- 12) en biträdande lärare i engelska språket samt
13) höjning av kursanslaget med 13 100 kronor.

Därutöver anser jag mig — under erinran om att utredningsmannen i sin upprustningsplan räknat med inrättande nästa budgetår av jämväl en förste amanuens för romanska språk — böra beräkna medel även för en sådan befattning.

För en tillfällig förstärkning av personalorganisationen vid högskolans avdelnings- och institutionsbibliotek förordar jag vidare en medelsanvisning av 25 000 kronor.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört i fråga om lönegradsplaceringen för vissa tjänster och uppräknig av vissa arvoden beräknar jag under förevarande utgiftspost för nämnda ändamål erforderliga medel i vad avser Stockholms högskola.

I övrigt räknar jag icke med andra ändringar i fråga om förevarande utgiftspost än sådana, som betingas av automatiska utgiftsökningar. Det sammanlagda medelsbehovet till avlöningar uppskattar jag för nästa budgetår till 7 069 000 kronor, vilket är 902 000 kronor mer än för innevarande budgetår. Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa avlöningsstat för högskolan. I personalförteckningen bör vidtagas de ändringar, som föranledes av vad jag i det föregående anfört och föreslagit.

2. Omkostnader

Denna utgiftspost är nu uppförd med 968 000 kronor och disponeras på sätt framgår av efterföljande sammanställning. Av denna framgår jämväl *högskolans* beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår och *kanslerns* förslag i ämnet ävensom medelsåtgången under budgetåret 1955/56.

Anslagsändamål	Enligt räkenskaper för 1955/56	Enligt omkostnadsstaten för 1956/57	Högskolans anslagsäskanden för 1957/58	Kanslerns förslag för 1957/58
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	6 096	10 000	10 000	10 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	3 165	2 000	2 000	2 000
3. Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	239 486	215 000	260 000	260 000
4. Telefon, skrivmaterialier och expenser i övrigt	95 000	104 000	115 000	115 000
5. Tryckningskostnader, <i>förslagsvis</i>	45 863	38 700	50 400	38 700
6. Renhållning och städning, <i>förslagsvis</i>	217 900	218 500	249 200	249 200
7. Underhåll av byggnader m. m.	165 000	190 000	150 000	150 000
8. Hyror, <i>förslagsvis</i>	34 527	77 000	47 000	47 000
9. Försäkringar, <i>förslagsvis</i>	71 752	80 200	88 000	88 000
10. Räntor och amorteringar, <i>förslagsvis</i>	18 000	18 000	18 000	18 000
11. Övriga utgifter	14 599	14 600	16 100	16 100
Summa kronor	911 388	968 000	1 005 700	994 000